ЎЗБЕКИСТОН АЛОҚА ВА АХБОРОТЛАШТИРИШ АГЕНТЛИГИ

ТОШКЕНТ АХБОРОТ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ УНИВЕРСИТЕТИ

“Ўзбекистон тарихи” кафедраси

«Миллий ғоя» фанидан ўқитиш технологияси бакалавр йўналиши учун

1- қисм

Тошкент – 2011

Мазкур мажмуада “Миллий ғоя: асосий тушунча ва тамойиллар” фанидан ишчи ўқув дастури, таълим технологияси, амалий машғулотлар учун топшириқлар, назорат турлари учун тайёрланган топшириқлар вариантлари, тест саволлари, фандан умумий назорат саволлари ва изоҳли луғат жамланган.

Ушбу ўқув-услубий мажмуа олий ўқув юртлари педагог ўқитувчилари учун тавсия этилади. Шу билан бирга ўқув-услубий мажмуадан илмий ходимлар, аспирант ва тадқиқотчилар ҳамда “Миллий ғоя: асосий тушунча ва тамойиллар” фанига қизиқувчилар фойдаланишлари мумкин.

Тузувчилар кат.ўқ. З.С.Касимова

Тақризчилар ТАТУ. с.ф.н.доц Э.Г.Каримова
ТМИ. т.ф.н.доц. Ф.С.Зияев

Масъул муҳаррир т.ф.д.доц. Н.Р.Маҳкамова

ЎҚУВ -УСЛУБИЙ МАЖМУА
МУНДАРИЖАСИ

1.	**Фаннинг намунавий дастури**
2.	**Фаннинг ишчи ўқув дастури**
3.	**Таълим технологияси**
4.	**Амалий машғулотлар учун масалалар тўплами**
5.	**Назорат турлари (ЖН, ОН, ЯН) учун тайёрланган топшириқлар вариантлари.**
6.	**Тест саволлари.**
7.	**Фандан умумий назорат саволлари**
8.	**Глоссарий**
9.	**Рейтинг тизими асосида талабалар билимини баҳолаш мезонлари (услубий кўрсатма)**
10.	**Фойдаланилган адабиётлар рўйхати**

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ПРЕЗИДЕНТИ ҲУЗУРИДАГИ ДАВЛАТ ВА ЖАМИЯТ
ҚУРИЛИШИ АКАДЕМИЯСИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ

ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

МИЛЛИЙ ИСТИҚЛОЛ ҒОЯСИ ФАНИ

Ўзбекистон Республикаси Олий таълим бакалавриат

босқичи учун намунавий

Д А С Т У Р И

Қарор таълим
Ахборотномаси
010691/24

Тошкент -2006

Масъул муҳаррир: **И. Эргашев** — сиёсий фанлар доктори, профессор

Дастурни тузиш бўйича ишчи гуруҳ аъзолари:

И.Эргашев (илмий раҳбар), Э.Набиев, Н.Комилов, А.Бегматов, Н.Умарова, А.Холбеков, У.Саидов, М.Жакбаров, С.Мамашокиров, С.Отамуротов, М.Бекмуродов, М.Ортиқов, И.Хўжамуродов, У.Обилов, Т.Норбоев, М.Қуронов, Д.Норқулов

Мазкур дастур Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши академиясида «Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар»фанини ўқитиш бўйича ташкил этилган (2003 йил 22-26 декабр) махсус курсда иштирок этган мутахассислар томонидан маъқулланган ҳамда намунавий дастур сифатида чоп этишга тавсия этилган.

Дастур Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ижтимоий комплекси раҳбари котибиятида (2004 йил 16 апрел 07-1-56-сонли хати) маъқулланган.

Т/р	Мавзунинг номи	Маъруза	Амалий машғулот
	КИРИШ		
	I БУЛИМ.ЖАМИЯТ ТАРАҚҚИЁТИНИНГ ҒОЯВИЙ АСОСЛАРИ ВА ҲОЗИРГИ ЗАМОН	**2**	**2**
1	Миллий истиқлол ғояси фанининг предмети, мақсади ва вазифалари	**2**	**2**
2	Жамият тараққиётининг ғоя, мафкуралар билан ўзаро боғлиқлиги	**2**	**2**
3	Глобаллашув шароитида миллий ғояга эҳтиёжнинг ортиши	**2**	**2**
4.	Мафкуравий иммунитетни шакллантириш - хавфсизлик ва барқарорлик омили	**2**	**2**
	II БУЛИМ.УЗБЕКИСТОН МУСТАҚИЛЛИГИ ВА МИЛЛИЙ ҒОЯНИНГ ЗАРУРЛИГИ		
5	Узбекистон мустақиллигини мустаҳкамлашда миллий ғоянинг зарурлиги ва аҳамияти	**2**	**2**
6.	Миллий ғоя - халқнинг ишончи ва эътиқоди	**2**	**2**
7.	Миллий ғоя - ўзликни англаш ва тараққиёт омили	**2**	**2**
8.	Миллий ғоя ва миллий-маънавий қадриятлар	**2**	**2**
9.	Миллий ғоянинг умумбашарий тамойиллари	**2**	**2**
	III БЎЛИМ. МИЛЛИЙ ИСТИҚЛОЛ ҒОЯСИ -ЎЗБЕКИСТОННИНГ ЎЗИГА ХОС ВА МОС РИВОЖЛАНИШ КОПЦЕПЦИЯСИ		
1	Миллий истиқлол ғоясининг бош мақсади - Озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт қуриш		
II.	Миллий ғоя ва демократик ривожланиш	**2**	**2**
1	Миллатлараро тотувлик, миллий ва диний бағрикенглик	**2**	**2**
13.	Миллий ғоя ва ёшлар. Миллий ғурур ва ор-номус	**2**	**2**
	Миллий истиқлол ғоясининг инсон онги ва қалбига сингиши: янгича услублар ва ёндашувлар	**2**	**2**
	ХУЛОСА		
		28	**28**

КИРИШ. Миллий истиқлол ғояси - жамият мафкураси эканлиги. Мустақиллик шароитида миллий истиқлол ғоясини ўрганиш имкониятининг пайдо бўлиши. Уни тақозо этувчи объектив шарт-шароитлар ва субъектив омиллар. Мустақилликни асраб-авайлаш, ҳимоя қилиш ва мустаҳкамлашда унинг аҳамияти.

1-МАВЗУ: МИЛЛИЙ ИСТИҚЛОЛ ҒОЯСИ ФАНИНИНГ ПРЕДМЕТИ, МАҚСАДИ ВА ВАЗИФАЛАРИ

Миллий истиқлол ғояси фанининг предмети. Объекти. Инсон ва жамият тараққиётида ғоя ва мафкураларнинг ўзаро муносабати. Мустақил Узбекистонда миллий истиқлол ғояси шаклланишининг илмий-назарий ва тарихий асослари. Унинг халқ ишончи ва эътиқодига айланиши. Миллий ривожланиш ва миллий истиқлол ғояси билан боғлиқ қонуниятларнинг ўзига хос хусусиятларини ўрганиш зарурияти.

Миллий истиқлол ғоясининг асосий тушунчалари: «ғоя», «мафкура», «миллий ғоя», «миллий истиқлол ғояси», «миллий истиқлол ғоясининг маънавий негизлари», «миллий ривожланиш ғояси», «миллий истиқлол мафкураси», «миллий истиқлол ғоясининг бош ғояси», «миллий истиқлол ғоясининғ асосий ғоялари», «Ватан равнақи», «юрт тинчлиги», «халқ фаровонлиги», «миллатлараро тотувлик», «диний бағрикенглик», «ижтимоий ҳамкорлик», «комил инсоннинг шаклланишига кўмаклашиш» ва б. Уларнинг ўзига хос хусусиятларининг Ўзбекистон халқи ижтимоий ҳаёт соҳалари, миллий-маданий мероси, урф-одатлари, қадриятлари, тили, маданияти, тарихи, руҳияти негизлари билан боғлиқлиги ва ўзаро муштараклиги. Миллий истиқлол ғоясининг «синфийлик», «партиявийлик» тамойилларидан бегоналиги.

Миллий истиқлол ғоясининг мақсади ва вазифаси. Ёшларда миллий ғояга ишонч ва эътиқодни сингдириш. Миллий-маънавий мерос ва умумбашарий қадриятларга таянган ҳолда миллий ғурур, ватанпарварлик, миллатпарварлик фазилатларини шакллантириш. Уларни озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт қуришга йўналтириш. Миллий истиқлол ғоясини ўрганишнинг асосий қонуниятлари. Жамият ривожининг ғоялар ва мафкуралар билан боғлиқлиги. Инсон ва жамиятнинг ўз мақсади ва тараққиёт йўлининг мавжудлиги. Глобаллашув жараёнининг миллий ғояда акс этиши. Инсон онги ва қалби учун кураш. Жамиятда ғоявий бўшлиқнинг бўлмаслиги. Миллий ғоя ҳар бир халқнинг ўзлигини сақлаб қолиш ва ўзига хос ривожланиш эҳтиёжи ҳамда кафолати эканлиги.

Миллий истиқлол ғоясини ўрганишнинг Ўзбекистонда эркин, демократик ва фуқаролик жамиятини барпо этишдаги аҳамияти.

Адабиётлар:

1. Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси. — Т.: «Ўзбекистон», 2003.
2. Қорақалпоғистон Республикасининг Конституцияси. — Нукус: Қорақалпоғистон, 1993.
3. Каримов И.А. Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари. Т.6. — Т.: «Ўзбекистон», 1997. 31-40, 125-135, 149-162-6.
4. Каримов И.А. Баркамол авлод — Ўзбекистон тараққиётининг пойдевори. Т.6. — Т: «Ўзбекистон» 1997. 324-346-6.
5. Каримов И.А. Жамият мафкураси халқни-халқ, миллатни-миллат қилишга хизмат этсин. Т.7. — Т: «Ўзбекистон», 1999.84-102-

6. Каримов И.А. Миллий истиқлол мафкураси — халқ эътиқоди ва буюк келажакка ишончдир. Т.8. — Т: «Ўзбекистон», 2000. 489-508-6.
7. Каримов И.А. Ўзбекистон XXI асрга интилмоқда. Т: «Ўзбекистон», 2000. 6-12, 14-26, 28-38, 47-48-6.
8. Каримов И.А. «Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар» рисоласига сўз боши. Т.9. — Т: «Ўзбекистон», 2001.220-224-6.
9. Ўзбекистон Республикаси Президентининг«Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар» фани бўйича таълим дастурларини яратиш ва республика таълим тизимига жорий этиш тўғрисида Фармойиши. 2001 йил 18 январ.
10. Каримов И.А. Биз танлаган йўл — демократик тараққиёт ва маърифий дунё билан ҳамкорлик йўли. Т.11. — Т: «Ўзбекистон», 2003. 214-247-6.
11. Каримов И.А. Ватанимизнинг тинчлиги ва хавфсизлиги ўз куч-қудратимизга, халқимизнинг ҳамжиҳатлиги ва букилмас иродасига боғлиқ. — Т: «Ўзбекистон», 2004.
12. Каримов И.А. Эл-юртга ҳалол, виждонан хизмат қилиш — ҳар бир раҳбарнинг муқаддас бурчи. Андижон вилоят халқ депутатлари Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида сўзланган нутқ. «Ишонч», 2004 йил 26 май.
13. Каримов И.А. Қонун ва адолат устуворлиги фаолиятимиз мезони бўлсин. Сурхондарё вилоят халқ депутатлари Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида сўзланган нутқ. «Халқ сўзи», 2004 йил 2 июн.
14. Имом Бухорий. "Ҳадис". 4 жилдлик. — Т, 1992.
15. Абдулла Авлоний. "Туркий гулистон ёҳуд ахлоқ". — Т: "Шарқ", 1994.
16. Азизхўжаев А.А. Мустақиллик: курашлар, изтироблар, қувончлар. — Т: «Шарқ», «Академия», 2001.
17. Азизхўжаев А.А. Чин ўзбек иши. — Т: Академия, 2003.
18.19. Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар. —Т: «Янги аср авлоди», 2001.

2-МАВЗУ: ЖАМИЯТ ТАРАҚҚИЁТИНИНГ ҒОЯ, МАФКУРАЛАР БИЛАН ЎЗАРО БОҒЛИҚЛИГИ

Жамият тараққиётининг муайян фикрлар, ғоялар, мафкуралар билан боғлиқлиги. Жамиятнинг мафкурасиз бўлмаслиги. Ғоя ва мафкураларнинг инсон ва жамият олдига қўйган мақсадлар билан муштараклиги. «Ғоя» ва «мафкура»нинг «ягона ҳукмрон мафкура» тушунчасидан фарқи. «Мафкура бўлмаса ҳар қайси давлат ва жамият, қолаверса, ҳар қайси инсон ўз йўлини йўқотиши муқаррар»лиги, жамиятда мафкуравий бўшлиққа йўл қўйиб бўлмаслик тўғрисида янгича концепциянинг ишлаб чиқилиши (И.А.Каримов). Инсон ва жамият ҳаётида ғоялар, фикрлар хилма-хиллиги. Унинг табиий, ижтимоий-маънавий эҳтиёж эканлиги. Иккита инсоннинг айнан бир хилда фикрламаслиги тўғрисида (Аристотель). Давлатлар, мамлакатлар, халқларнинг ўз олдиларига қўйган мақсадлари. Ҳар бир халқ ва миллатнинг ўзига хос тараққиёт йўли ва маданиятлари билан фарқланиши.

Ғоя ва мафкураларнинг инсон ва жамият ҳаётига таъсири. Жамият мафкурасининг халқни-халқ, миллатни-миллат этишдаги ўрни. Ғоя ва мафкура — турли жамиятларнинг ўзига хос тараққиёт йўлига таянган ҳолда узлуксиз ривожланиш омили.

Жамият ва цивилизациялар ривожига улкан таъсир кўрсатган ғоялар ва мафкуралар. Уларнинг турли хиллиги. Бунёдкор ва вайронкор ғоялар Бунёдкор ғояларнинг тарихий-фалсафий илдизлари. Зардушт, Сиддҳартха Гаутама, Сократ, Платон, Конфуций, Амир Темур, Мирзо Улуғбек, Алишер Навоий, Заҳириддин Муҳаммад Бобур, Маҳатма Ганди ва бошқаларнинг

бунёдкор ғоялари. Вайронкор ғоя ва мафкураларнинг жамият ҳаётига салбий таъсири. Диний ақидапарастлик, фашизм, большевизм, буюк давлатчилик шовинизми, тажовузкор миллатчилик, иркчилик, терроризм ва ягона ҳукмрон мафкуранинг чекланганлиги, ғайри инсонийлиги, унинг фикр эркинлиги, ғоялар ва мафкуралар хилма-хиллигига зидлиги. Унинг жамият тараққиётига зарарли таъсирлари ва оқибатлари. Дунёвийлик даҳрийлик эмаслиги тўғрисида (И.Каримов).

«Фикрга қарши фикр, ғояга қарши ғоя, жаҳолатга қарши маърифат билан курашиш»тамойилинингтурли халқлар ва жамиятлар тараққиётидаги аҳамияти.

Адабиётлар:

1. Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси. — Т.: «Ўзбекистон», 2003.
2. Каримов И.А. Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари. Т.6. — Т.: «Узбекистон», 1997. 31-40, 125-135, 149-162-6.
3. Каримов И.А. Жамият мафкураси халқни-халқ, миллатни-миллат қилишга хизмат этсин. Т.7. — Т.: «Ўзбекистон», 1999.84-102-6.
4. Каримов И.А. Миллий истиқлол мафкураси — халқ эътиқоди ва буюк келажакка ишончдир. Т.8. — Т.: «Ўзбекистон», 2000.489-508-6.
5. Каримов И.А. Ўзбекистон XXI асрга интилмоқда. — Т.: «Ўзбекистон», 2000. 6-12, 14-26, 28-38, 47-48-6.
6. Каримов И.А. Озод ва ҳбод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт — пировард мақсадимиз. Т.8. —Т.: «Узбекистон», 2000. 462-467-6.
7. Каримов И.А. «Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар» рисоласидаги сўз боши. Т.9. Т.: «Ўзбекистон»,2001.220-224-6.
8. Каримов И.А. Биз танлаган йўл — демократик тараққиёт ва маърифий дунё билан ҳамкорлик йўли. Т. 11. Т.: «Ўзбекистон», 2003.214-247-6.
9. Каримов И.А. Ватанимизнинг тинчлиги ва хавфсизлиги ўз куч-қудратимизга, халқимизнинг ҳамжиҳатлиги ва букилмас иродасига боғлиқ. — Т.: «Ўзбекистон», 2004.
10. Каримов И.А. Эл-юртга ҳалол, виждонан хизмат қилиш - ҳар бир раҳбарнинг муқаддас бурчи. Андижон вилоят халқ депутатлари Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида сўзланган нутқ. «Ишонч», 2004 йил 26 май.
11. Каримов И.А. Қонун ва адолат устуворлиги фаолиятимиз мезони бўлсин. Сурхондарё вилоят халқ депутатлари Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида сўзлаган нутқи. «Халқ сўзи», 2004 йил 2 июн.
12. Афлотун. Қонунлар. —Т.: «Янги аср авлоди», 2002.
13. Абдулла Авлоний. "Туркий гулистон ёҳуд ахлоқ". Т.: "Шарқ", 1994.
14. Форобий Абу Наср. Фозил одамлар шаҳри. Т.: Абдулла Қодирий номидаги халқ мероси нашриёти, 1993.
15. Азизхўжаев А.А. Мустақиллик: курашлар, изтироблар, қувончлар. Т.: «Шарқ», «Академия», 2001
16. Азизхўжаев АА. Чин ўзбек иши. Т: «Академия», 2003.
17. Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар. Т: «Янги аср авлоди», 2001.

3-МАВЗУ: ГЛОБАЛЛАШУВ ШАРОИТИДА МИЛЛИЙ ҒОЯГА ЭҲТИЁЖНИНГ ОРТИШИ

Жамият ҳаётининг глобаллашуви. Бугунги глобаллашув жараёнида дунёнинг мафкуравий манзараси. Унинг турли халқлар ҳаёти, онг ва тафаккури, ишонч ва эътиқодига таъсири. Инсон онги ва қалби учун курашнинг давом этаётганлиги. Глобаллашув жараёнида миллий ғояга

эҳтиёж ва унинг зарурлиги. Миллий ғоя турли халқлар, миллатларнинг ўзлигини сақлаб қолиши ҳамда жаҳон ҳамжамиятида ўз ўрнига эга бўлиш омили эканлиги.

Мафкуравий жараёнларнинг глобаллашуви. Икки қутбли дунёнинг барҳам топиши. Ғоявий курашнингўзгариши. Инсон онги ва қалбини эгаллаш орқали дунёни бўлиб олишга бўлаётган уринишлар. Унинг турли хил йўллари, кўринишлари. Буюк давлатчилик шовинизми, диний экстремизм ва фундаментализм, халифаликни тиклаш ва терроризм ғояларининг зарарли оқибатлари. Шарқ ва Ғарб мамлакатлари ҳаётида миллий ғоя кўринишлари. Америка, Франция, Буюк Британия, Япония, Корея, Россия, Германия, Малайзия тажрибаси.) Миллий ғурур, миллий ўзликни англаш ва қадрлай олишнинг тараққиёт омили эканлиги. Унинг маърифий ривожланиш қонуниятларига мослиги.

Адабиётлар:

1.Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси. Т.: «Ўзбекистон», 2003.

2.Каримов И.А Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари. Т.6. Т.: «Узбекистон», 1997. 31-40, 125-135, 149-162-6.

3.Каримов И.А. Жамият мафкураси халқни-халқ, миллатни-миллат қилишга хизмат этсин. Т.7. Т: «Ўзбекистон», 1999.84-102-6.

4.Каримов И.А. Миллий истиқлол мафкураси — халқ эътиқоди ва буюк келажакка ишончдир. Т.8. Т: «Ўзбекистон», 2000. 489-508-6.

5.Каримов И.А. Ўзбекистон XXI асрга интилмоқда. Т: «Ўзбекистон», 2000.

6.Каримов И.А. Озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт — пировард мақсадимиз. Т.8. Т: «Ўзбекистон», 2000. 462-467-6.

7.Каримов И.А. Эгали юрт эркини бермас. Т.9. Т: «Ўзбекистон»,2001.70-98-6.

8.Каримов И.А. «Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар» рисоласига сўз боши, Т.9. Т: «Ўзбекистон», 2001.220-224-6.

9.Каримов И.А. Биз танлаган йўл — демократик тараққиёт ва маърифий дунё билан ҳамкорлик йўли. Т: «Ўзбекистон», 2003.

10. Каримов И.А. Ватанимизнингтинчлиги вахавфсиз-лиги ўз куч-қудратимизга, халқимизнинг ҳамжиҳатлиги ва букилмас иродасига боғлиқ. — Т: «Ўзбекистон», 2004.

11. Каримов И.А Эл-юртга ҳалол, виждонан хизмат қилиш ҳар бир раҳбарнинг муқаддас бурчи. Андижон вилоят халқ депутатлари Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида сўзланган нутқ. «Ишонч», 2004 йил 26 май.

12. Каримов И.А. Қонун ва адолат устуворлиги фаолиятимиз мезони бўлсин. Сурхондарё вилоят халқдепутатлари Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида сўзланган нутқ. «Халқ сўзи», 2004 йил 2 июн.

13. Абдулла Авлоний. "Туркий гулистон ёхуд ахлоқ". Т: "Шарқ", 1994.

14.Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар. Т: «Янги аср авлоди», 2001.

4-МАВЗУ: МАФКУРАВИИ ИММУНИТЕТНИ ШАКЛЛАНТИРИШ - ХАВФСИЗЛИК ВА БАРҚ АРОРЛИК ОМИЛИ

Жамиятда мафкуравий иммунитет, хавфсизлик ва барқарорлик тушунчалари. Мафкуравий иммунитет, хавфсизлик ва барқарорликнинг ўзаро

муносабати. Ўтиш даври ва «мафкуравий бўшлиқ» муаммоси. Жамият ижтимоий-иқтисодий, сиёсий, маънавий ҳаёт негизларининг ўзгариши. Жамият тараққиётида янги ғоявий омилга таяниш зарурлиги қонуниятлари. Янги миллий ғоя ва демократик онгнинг шаклланиши. Воқеа ва ҳодисалар ҳамда жараёнларга ягона мафкура тамойиллари асосида қараш амалиётига барҳам бериш вазифалари. Ёт ғояларга нисбатан мафкуравий иммунитетни шакллантириш заруратининг кучайиши. Мафкуравий иммунитет тушунчаси, моҳияти, воситалари ва услублари.

Ўзбекистон ва унинг мустақиллиги, хавфсизлиги ҳамда барқарорлигига жиддий хавф туғдирадиган мафкуравий таҳдидлар: диний экстремизм, эски империявий тузумни қайта тиклаш, давлатимиз тарихини сохталаштириш, миллий ва умуминсоний бунёдкор ғояларга зид бўлган зарарли ғояларнинг халқимиз турмуш тарзи ва ёшларнинг онгига киритишга бўлаётган уринишлар. Эркинлик ва инсон ҳуқуқлари тушунчаларини «демократия ниқоби» остида талқин этишни миллий тафаккур тарзи хусусиятларига, демократик қадриятларга зидлиги. Уларнинг хавфсизлик ва барқарорликка салбий таъсирлари. Мафкуравий таҳдидни кучайтиришда айрим халқаро хорижий марказлар ва гуруҳларнинг номаърифий ёндашувлари. Миллий-маънавий қадриятларни ҳисобга олмаслик мафкуравий тажовузкорликнинг ўзига хос кўриниши эканлиги.

Мафкуравий хавфсизликка интилиш — ижтимоий-сиёсий барқарорлик омили. Миллий ғоя, миллий мафкура ижтимоий сиёсий ва маънавий барқарорликнинг муҳим омили. Жамиятда манфаатлар турли - туманлиги ва ижтимоий мувозанатни таъминлашда миллий ғоянинг ўрни. Миллий ғоянинг жамият ҳаётини барқарорлаштирувчи бунёдкор тизим яратиш омили эканлиги. Кўпмиллатли, кўпконфессияли жамиятлар барқарорлигини таъминлашда миллий ғоя ва мафкуранинг аҳамияти.

Адабиётлар:

1. Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси. - Т.: «Ўзбекистон», 2003.
2. Каримов И.А. Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари. Т.6. - Т.: «Ўзбекистон», 1997.31-40, 125-135, 149-162-6.
3. Каримов И.А. Тарихий хотирасиз келажак йўқ. Т.7. — Т.: «Ўзбекистон», 1998. 132-154 5.
4. Каримов И.А. Жамият мафкураси халқни-халқ, миллатни-миллат қилишга хизмат этсин. Т.7. — Т.: «Ўзбекистон», 1999.84-102-6.
5. Каримов И.А. Миллий истиқлол мафкураси – халқ эътиқоди ва буюк келажакка ишончдир. —Т.: «Ўзбекисгон», 2000.
6. Каримов И.А. Озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт — пировард мақсадимиз. Т.8. —Т.: «Ўзбекистон», 2000. 462-467-6.
7. Каримов И.А. Ҳушёрликка даъват. Т.8. — Т.: «Ўзбекистон»,2000. 18-31-6.
8. Каримов И.А. «Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар» рисоласидаги сўз боши. Т.9. — Т.: «Ўзбекистон», 2001.220-224-6.
9. Каримов И.А. Ватанимизнинг тинчлиги ва хавфсизлиги ўз куч-қудратимизга, халқимизнинг ҳамжиҳатлиги ва букилмас иродасига боғлиқ. — Т.: «Ўзбекистон», 2004.
10. Каримов И.А. Эл-юртга ҳалол, виждонан хизмат қилиш ҳар бир раҳбарнинг муқаддас бурчи. Андижон вилоят халқ дспутатлари Кенгашиницг навбатдан ташқари сессиясида сўзланган нутқ. «Ишонч». 2004 йил 26 май.

11. Каримов И.А. Қонун ва адолат устуворлиги фаолиятимиз мезони бўлсин. Сурхондарё вилоят халқ депутатлари Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида сўзланган нутқ. «Халқ сўзи», 2004 йил 2 июн.
12. Азизхўжаев А.А. Мустақиллик: курашлар, изтироблар, қувончлар. —Т.: «Шарқ», «Академия», 2001.
13. Озод Аббосхўжаев. Марказнинг ғирром ўйинлари ёхуд Ўзбекистонда қурилган бўрилар уясининг яксон қилиниши ҳақида. «Халқ сўзи», 8 август 2003 йил.
14.Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар. —Т.: «Янги аср авлоди», 2001.

II БЎЛИМ. ЎЗБЕКИСТОН МУСТАҚИЛЛИГИ ВА МИЛЛИЙ ҒОЯНИНГ ЗАРУРЛИГИ

5-МАВЗУ: ЎЗБЕКИСТОН МУСТАҚИЛЛИГИНИ МУСТАҲКАМЛАШДА МИЛЛИЙ ҒОЯНИНГ ЗАРУРЛИГИ ВА АҲАМИЯТИ

Мустақилликни мустаҳкамлашда миллий ғоядан кўзланган мақсадлар. Унинг зарурлиги табиий, ижтимоий-маънавий эҳтиёж эканлиги. Мустақилликни мустаҳкамлашнинг Ўзбекистон халқи турмуш тарзи, тафаккури, миллий-маънавий хусусиятлари, тарихи, маданий меросига таяниш мақсадлари билан узвий боғлиқлиги. Унинг халқ, миллат онгида акс этиши. Миллий ғояни англаш, унга ишонч ва эътиқод. Одамларда ор-номус, миллий ғурур туйғулари тикланишининг мамлакатда мустақилликни мустаҳкамлашдаги аҳамияти.

Ўзбекистоннинг миллий ғояси — Ўзбекистон халқининг асосий мақсад ва муддаоларини ифодалайдиган, унинг ўтмиши ва келажагини бир-бири билан боғлайдиган, асрий орзу-истакларини амалга оширишга, мустақилликни мустаҳкамлашга хизмат қиладиган, эзгу мақсадларга ундайдиган, маънавий-руҳий рағбатлантириб, ўзаро ҳамкорлигини, ҳамжиҳатлигини таъминлайдиган ғоялар тизими эканлиги. Мустақилликни асраб-авайлаш, ҳимоя қилишда, ўз тақдиримизга ўзимиз эгалик қилиш, келажагимизни ўз қўлимиз билан барпо этишда, бойликларимиздан Ватанимиз манфаатлари йўлида фойдаланишда миллий ғоянинг маънавий-руҳий куч-қувват манбаи эканлиги.

Миллий истиқлол ғоясининг асосий ғоялари. Мустақилликни мустаҳкамлашга таъсир этиш соҳалари, негизлари ва йўналишлари. Унинг ижтимоий ҳаётдаги ўзгаришларда, мустақилликни мустаҳкамлашда намоён бўлиши. Ўзбекистон Республикасида ижтимоий ҳаётнинг ривожланиши, сиёсий институтлар, мафкуралар ва фикрлар хилма-хиллиги асосига таянишнинг конституцион тамойиллари. Ҳеч қайси мафкура давлат мафкураси сифатида ўрнатилиши «мумкин эмас»лигининг мустақилликни мустаҳкамлашнинг муҳим шарти эканлиги. Миллий ғоянинг миллий ва умуминсоний манфаатларни ифодалаши. Миллий ғоянинг Ўзбекистоннинг мустақиллигини мустаҳкамлаш ва унинг ўзига хос ривожланишини таъминлашдаги аҳамияти.

Адабиётлар:

1. Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси. Т.: «Ўзбскистон», 2003.
2. Қорақалпоғистон Республикасининг Конституцияси. Нукус: Қорақалпоғистон, 1993.

3.Каримов И. Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари. Т.6. Т: «Узбекистон», 1997. 31-40, 125-135, 149-162-6.
4.Каримов И.А. Жамият мафкураси халқни - халқ, миллатни - миллат қилишга хизмат этсин. Т.7. Т.:«Узбекистон», 1999.84-102-6.
5.Каримов И.А. Миллий истиқлол мафкураси — халқ эътиқоди ва буюк келажакка ишончдир. Т.8. Т: «Ўзбекистон», 2000. 489-508-6.
6.Каримов И.А. Озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт — пировард мақсадимиз. Т.8. Т: «Ўзбекистон», 2000. 462-467-6.
7.Каримов И.А. «Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар» рисоласидаги сўз боши. Т.9. Т: «Ўзбекистон», 2001.220-224-6.
8.Каримов И.А. Ватанимизнинг тинчлиги ва хавфсизлиги ўз куч-қудратимизга, халқимизнинг ҳамжиҳатлиги ва букилмас иродасига боғлиқ. — Т: «Ўзбекистон», 2004.
9.Каримов И.А Эл-юртга ҳалол, виждонан хизмат қилиш - ҳар бир раҳбарнинг муқаддас бурчи. Андижон вилоят халқ депутатлари Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида сўзланган нутқи. «Ишонч», 2004 йил 26 май.
10. Каримов И.А. Қонун ва адолат устуворлиги фаолиятимиз мезони бўлсин. Сурхондарё вилоят халқ депутатлари Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида сўзланган нутқ. «Халқ сўзи», 2004 йил 2 июн.
11.Абу Наср Форобий. "Фозил одамлар шаҳри". Т.: "Адабиёт", 1993.
12.Алишер Навоий. "Маҳбуб ул-қулуб". Т.: "Адабиёт", 1996.
13.Фитрат. Нажот йўли. Т.: «Шарқ», 2001.
14.Азизхўжаев А.А. Мустақиллик: курашлар, изтироблар, қувончлар. Т.: «Шарқ», «Академия», 2001.
15.Азизхўжаев А.А. Чин ўзбек иши. — Т: «Академия», 2003.
16. Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар. Т.: «Янги аср авлоди», 2001.

6-МАВЗУ: МИЛЛИЙ ҒОЯ - ХАЛҚНИНГ ИШОНЧИ ВА ЭЪТИҚОДИ

«Жамият мафкураси», «миллий ғоя» тушунчаси, маъно ва моҳияти. Миллий истиқлол ғояси — Ўзбекистон жамияти мафкураси эканлиги. Миллий ғоянинг миллат ва халқнинг ишонч ва эътиқодига кўчиши. Ишонч ва эътиқод тушунчаси. Миллий ғоянинг халқ ишончи ва эътиқоди билан боғлиқлиги. Унинг жамият ҳаёти, инсонларнинг амалий фаолиятида намоён бўлиши.

Миллий ғояни кенг жамоатчилик онгига, эътиқодига сингдириш шарт-шароитлари. Таълим-тарбия, илм-фан, маданият, адабиёт ва санъат, дин, маънавий-маърифий, спорт соҳаларида миллий ғоянинг акс этиши. Унинг жамият ҳаётига таъсири. Ёшларнинг давлат рамзларига бўлган муносабати. Унинг муқаддаслиги. Унга бўлган эҳтиром ва эътиборнинг миллий ғояга ишонч ва эътиқод билан боғлиқлиги. Жамият мафкурасининг инсон манфаатларини ифода этиши. Миллий ғояга мустаҳкам ишонч ва эътиқод халқларни бирлаштириб турувчи, олий мақсад ва бунёдкорлик ишларига йўналтирувчи, маънавий-руҳий куч-қувват манбаи. Унинг бехатар, тинч-омон, фаровон турмушга эришишда аҳамияти.

Адабиётлар:

1. Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси. Т.: «Ўзбекистон», 2003.

Каримов И.А. Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари. Т.6. Т.: «Ўзбекистон», 1997. 31-40, 125-135, 149-162-6.

3. Каримов И.А. Жамият мафкураси халқни-халқ, миллатни-миллат қилишга хизмат этсин. Т.7. Т.: «Ўзбекистон», 1999.84-102-6.

4. Каримов И.А. Миллий истиқлол мафкураси — халқ эътиқоди ва буюк келажакка ишончдир. Т.8. Т.: «Ўзбекистон», 2000. 489-508-6.

5. Каримов И.А. Ўзбекистон XXI асрга интилмоқда. Т: «Ўзбекистон», 2000. 6-12, 14-26, 28-38, 47-48-6.

6. Каримов И.А. Озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт — пировард мақсадимиз. Т.8. Т.: «Ўзбекистон», 2000. 462-467-6.

7. Каримов И.А. «Эгали юрт эркини бермас». Т.9. Т.: «Ўзбекистон», 2001. 70-98-6.

8. Каримов И.А. «Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар» рисоласидаги сўз боши. Т.9.Т.: «Ўзбекистон», 2001.220-224-6.

9. Каримов И.А Эл-юртга ҳалол, виждонан хизмат қилиш ҳар бир раҳбарнинг муқаддас бурчи. Андижон вилоят халқ депутатлари Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида сўзланган нутқ. «Ишонч», 2004 йил 26 май.

10. Каримов И.А. Қонун ва адолат устуворлиги фаолиятимиз мезони бўлсин. Сурхондарё вилоят халқ депутатлари Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида сўзланган нутқ. «Халқ сўзи», 2004 йил 2 июн.

11. Абу Наср Форобий. "Фозил одамлар шаҳри". — Т.: А.Қодирий номли халқ мероси нашриёти, 1993.

12. Низомиддин Шомий. "Зафарнома". — Т.: "Ўзбекистон", 1996.

13. Азизхўжаев А.А. Мустақиллик: курашлар, изтироблар, қувончлар. Т.: «Шарқ», «Академия», 2001.

14. Азизхўжаев А.А. Чин ўзбек иши. — Т: «Академия», 2003.

15. Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар. Т.: «Ўзбекистон», 2001.

7-МАВЗУ: МИЛЛИЙ ҒОЯ - ЎЗЛИКНИ АНГЛАШ ВА ТАРАҚҚИЁТ ОМИЛИ

Миллий ғоя ва миллий ўзликни англаш ҳамда тараққиётнинг ўзаро боғлиқлиги. Ўзликни англашнинг миллий ғояда акс этиши. Ўзликни англашнинг кўринишлари. Миллий ва умумбашарий ўзликни англаш тушунчалари. Уларнинг умуминсоний моҳияти ва ўзаро муштараклиги. Миллий ўзликдан бегоналашиш сабаблари. Миллий маданият, тил, урф-одат, тарихдан бегоналаштиришнинг зарарли оқибатлари. Миллий манқуртлик ва миллий таназзулнинг зарарли эканлиги. Миллатнинг маънавий-руҳий уйғоқлиги муаммоси. Миллий уйғоқлик, миллий-маънавий тикланишнинг миллий ғоя сифатида халқ, жамият, миллат дунёқарашида, тафаккурида, ўзаро муносабатида ва ижтимоий фаолиятида акс этиши.

Ўзликни англаш тарихий хотирани тиклаш омили эканлиги. Уни кимларнинг вориси эканлигини ҳисобга олган холда ўзига хос ва мос жамият барпо этиш билан боғлиқлиги. Миллий ўзликни тарбиялаш, қадрлаш ва сақлаб қолиш. Таълим-тарбия, миллий кадрлар тайёрлашда миллий-маънавий тикланишнинг аҳамияти. Миллий ғоянинг дунёда эришилаётган фан-техника ютуқлари, замонавий технологияларга муносабатда акс этиши. «Ахборотлашган жамият» асрида ўзликни англаш ва сақлаб қолишда миллий ғоянинг ўрни. Унинг миллий тараққиёт омилига айланиши зарурияти. Ўзбекистон истиқболида миллий ғоянинг тутган ўрни ва аҳамияти.

Адабиётлар:

1. Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси. Т.: «Ўзбекистон», 2003.
2. Каримов И.А. Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари. Т.6. — Т.: «Ўзбекистон», 1997. 31-40, 125-135, 149-162-6.
3. Каримов И.А. Жамият мафкураси халқни-халқ, миллатни-миллат қилишга хизмат этсин. Т.7. Т: «Ўзбекистон»,1999.84-102-6.
4. Каримов И.А. Миллий истиқлол мафкураси — халқ эътиқоди ва буюк келажакка ишончдир. Т.8. Т: «Ўзбекистон»,2000. 489-508-6.
5. Каримов И.А. Ўзбекистон XXI асрга интилмоқда. Т: «Ўзбекистон», 2000. 6-12, 14-26, 28-38, 47-48-6.
6. Каримов И.А. Озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт — пировард мақсадимиз. Т.8. Т: «Ўзбекистон», 2000. 462-467-6.
7. Каримов И.А. Эгали юрт эркини бермас. Т.9. Т: «Ўзбекистон», 2001.70-98-6.
8. Каримов И.А. «Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар» рисоласидаги сўз боши. Т.9. Т: «Ўзбекистон», 2001.220-224-6.
9. Каримов И.А. Биз танлаган йўл — демократик тараққиёт ва маърифий дунё билан ҳамкорлик йўли. Т.: «Ўзбекистон», 2003.
10. Каримов И.А. Эл-юртга ҳалол, виждонан хизмат қилиш — ҳар бир раҳбарнинг муқаддас бурчи. Андижон вилоят халқ депутатлари Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида сўзланган нутқ. «Ишонч», 2004 йил 26 май.
11. Каримов И.А. Қонун ва адолат устуворлиги фаолиятимиз мезони бўлсин. Сурхондарё вилоят халқ депутатлари Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида сўзланган нутқ. «Халқ сўзи», 2004 йил 2 июн.
12. Алишер Навоий. "Маҳбуб ул-қулуб". Т.: "Адабиёт", 1996.
13. Абдулла Авлоний. "Туркий гулистон ёхуд ахлоқ". Т: "Шарқ", 1994.
14. Имом Бухорий. "Хадис". 4 жилдлик. Т: Крмуслар бош таҳририяти, 1992.
15. Азизхўжаев А.А. Давлатчилик ва маънавият. Т.: «Шарқ», 1997.
16. Азизхўжаев А.А. Чин ўзбек иши. Т: «Академия», 2003.
17. Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар. Т.: «Ўзбекистон», 2001.

8-МАВЗУ: МИЛЛИЙ ҒОЯ ВА МИЛЛИЙ-МАЪНАВИЙ ҚАДРИЯТЛАР

Миллий ғоянинг маънавий қадриятлар билан узвий боғлиқлиги. Унинг миллий тараққиёт омили сифатида намоён бўлиши. Унинг миллий ва маънавий қадриятларда акс этиши. Миллий ғоянинг шаклланишида миллий-маънавий қадриятлар, тил, урф-одат, анъана, дин, ёзув, санъат, мусиқа, меъморчилик, халқ фалсафаси, дунёқараши, бадиий ва оғзаки ижодининг ўрни. Унда халқнинг, миллатнинг руҳияти, тафаккур тарзи, орзу-умидларининг акс этиши. Миллий-маънавий қадриятларга муносабатнинг ўзгарувчанлиги. Миллий ғоянинг миллий-маънавий қадриятга таъсири. Миллий-маънавий қадриятларга ҳурмат ва унинг миллий ғоядаги ўрни.

Миллий ғояда умуминсоний қадриятлар ва миллий хусусиятларнинг эътироф этилиши. Халқимиз ҳаётида қадим-қадимдан жамоа бўлиб яшаш руҳиятининг мавжудлиги. Жамоа тимсоли бўлган оила, маҳалла, эл-юрт тушунчаларининг муқаддаслиги; ота-она, маҳалла оқсоқоллари, юрт улуғларига, умуман жамоатга юксак эътибор; миллатнинг кўзгуси бўлган она тилига муҳаббат; каттага ҳурмат ва кичикка иззат; вафо ва садоқат,

гўзаллик ва нафосат, ҳаёт абадийлигининг тимсоли бўлган аёлга эҳтиром, андиша, сабр-бардош ва меҳнатсеварлик; ҳалоллик ва меҳр - мурувват; омонатга хиёнат қилмаслик. Бозор иқтисодиёти шароитида миллий-маънавий қадриятларга эътиборнинг зарурлиги. Маънавий юксаклик — миллий-маънавий қадриятларни сақлаб қолиш ва уни эъзозлашнинг муҳим омили. Тадбиркорлик ва ишбилармонликда миллий-маънавий қадриятларга таянишнинг умуминсоний моҳияти. Уларнинг миллий ғоя билан боғлиқлиги.

Анъанавий маданият ва «миллий-маънавий қадриятлар»га фақат эскилик сарқити сифатида қарашнинг зарарли эканлиги. Халқни, миллатни ичдан емиришга йўналтирилган гиёҳвандлик, экстремизм ва терроризм муаммоларига алоҳида эътибор қаратиш зарурлиги. Миллий ғоянинг миллий-маънавий қадриятларга асосланишининг аҳамияти.

Адабиётлар:

1. Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси. Т.: «Ўзбекистон», 2003.
2. Каримов И.А. Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари. Т.6. Т.: «Узбекистон», 1997. 31-40, 125-135, 149-162-6.
3. Каримов И.А. Ўзбекистон XXI асрга интилмоқда. Т.: «Ўзбекистон», 2000. 6-12, 14-26, 28-38, 47-48-6.
4. Каримов И.А. Озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт — пировард мақсадимиз. Т.8. Т.: «Узбекистон», 2000. 462-467-6.
5. Каримов И.А. Эгали юрт эркини бермас. Т.9. Т.: «Ўзбекистон»,2001.70-98-6.
6. Каримов И.А. «Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар» рисоласидаги сўз боши. Т.9. — Т.: «Узбекистон», 2001.220-224-6.
7. Каримов И.А. Биз танлаган йўл — демократик тараққиёт ва маърифий дунё билан ҳамкорлик йўли. Т.: «Узбекистон», 2003.
8. Каримов И.А. Эл-юртта ҳалол, виждонан хизмат қилиш - ҳар бир раҳбарнинг муқаддас бурчи. Андижон вилоят халқ депутатлари Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида сўзланган нутқ. «Ишонч», 2004 йил 26 май.
9. Каримов И.А. Қонун ва адолат устуворлиги фаолиятимиз мезони бўлсин. Сурхондарё вилоят халқ депутатлари Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида сўзланган нутқ. «Халқ сўзи», 2004 йил 2 июн.
10. Мирзо Улуғбек. "Тўрт улус тарихи". Т., 1996.
10. Абдулла Авлоний. "Туркий гулистон ёҳуд ахлоқ". Т.: "Шарқ", 1994.
12. Азизхўжаев А.А. Давлатчилик ва маънавият. Т.: «Шарқ», 1997.
13. Азизхўжаев А.А. Чин ўзбек иши. Т.: «Узбекистон», 2003.
14. Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар. Т.: «Ўзбекистон», 2001.

9-МАВЗУ: МИЛЛИЙ ҒОЯНИНГ УМУМБАШАРИЙ ТАМОЙИЛЛАРИ

Умумбашарий қадриятлар ва тамойиллар тушунчаси. Миллий ғоянинг умумбашарий қадриятлар ва тамойиллар билан уйғунлиги. Ҳар қандай умуминсоний (умумбашарий) ҳодисанинг миллий-маънавий негизда шаклланиши ва ривожланиши. Миллий ғояда умумбашарий тамойиллар: қонун устуворлиги; инсон ҳақ-ҳуқуқлари ва ҳурфикрлилик; турли миллат вакилларига ҳурмат ва улар билан баҳамжиҳат яшаш; диний

бағрикенглик; дунёвий билимларга интилиш, маърифатпарварлик; ўзга халкларнинг илғор тажрибалари ва маданиятини ўрганиш зарурати.

Миллий-маънавий қадриятларда умуминсонийликнинг акс этиши. Умумбашарият эришган ютуқлардан фойдаланишнинг истиқбол учун зарурлиги. Миллий-маънавий негизларга таянган ҳолда, ўз истиқлол ва тараққиёт йўлини амалга оширишнинг умумбашарий тамойилларга зид эмаслиги. Миллий-маънавий қадриятларимизда умумбашариятга даҳлдор бўлган тамойилларнинг мужассамлашиши. «Миллий биқиқлик»нинг жамият тараққиёти қонуниятига зидлиги.

Ўзлигини англаган ҳар бир халқ ёки миллат, давлат ёки жамиятнинг умумбашарий тамойилларни эътироф этиши. Унинг ўзини сақлаб қолиш, ўзига хос ва мос ривожланишга ҳаракат қилишининг умумий қонуният эканлиги. Масъулиятлилик, интизомлилик, ҳалоллик, фозиллик, ижтимоий адолат ва фойдали фаолиятга интилиш каби сифатларнинг умуммиллий тараққиёт учун зарурлиги. Унинг миллий ғоя ва умумбашарий тамойиллар билан муштараклиги. Буни англаш ва амалга ошириш йўлида дунё ҳамжамиятининг ўрни ва роли.

Адабиётлар:

1. Ўзбекистон Реепубликасининг Конституцияси. Т.: «Ўзбекистон», 2003.
2. Каримов И.А. Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари. Т.6. Т.: «Узбекистон», 1997. 31-40, 125-135, 149-162-6.
3. Каримов И.А. Жамият мафкураси халқни-халқ, миллатни-миллат қилишга хизмат этсин. Т.7. Т.: «Ўзбекистон», 1999.84-102-6.
4. Каримов И.А. Миллий истиқлол мафкураси — халқ эътиқоди ва буюк келажакка ишончдир. Т.8. Т.: «Ўзбекистон», 2000. 489-508-6.
5. Каримов И.А. Ўзбекистон XXI асрга интилмокда. Т.: «Ўзбекистон», 2000. 6-12, 14-26, 28-38, 47-48-6.
6. Каримов И.А. Озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт — пировард мақсадимиз. Т.8. Т.: «Узбекистон», 2000. 462-467-6.
7. Каримов И.А. Эгали юрт эркини бермас. Т.9. Т.: «Ўзбекистон»,2001.70-98-6.
8. Каримов И.А. «Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар» рисоласидаги сўз боши. Т.9.Т.: «Ўзбекистон», 2001.220-224-6.
9. Каримов И.А. Биз танлаган йўл — демократик тараққиёт ва маърифий дунё билан ҳамкорлик йўли. Т.: «Ўзбекистон», 2003.
10. Каримов И.А. Эл-юртга ҳалол, виждонан хизмат қилиш - ҳар бир раҳбарнинг муқаддас бурчи. Андижон вилоят халқ депутатлари Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида сўзланган нутқ. «Ишонч», 2004 йил 26 май.
11. Каримов И.А. Қонун ва адолат устуворлиги фаолиятимиз мезони бўлсин. Сурхондарё вилоят халқ депутатлари Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида сўзланган нутқ. «Халқ сўзи», 2004 йил 2 июн.
12. Имом Бухорий. "Ҳадис". 4 жилдлик. Т.: Қомуслар бош таҳририяти, 1992.
13. Абдулла Авлоний. "Туркий гулистон ёхуд ахлоқ". Т.: "Шарқ", 1994.
14. Фитрат. Нажот йўли. Т.: «Шарқ», 2001.
15. Азизхўжаев А.А. Мустақиллик: курашлар, изтироблар, қувончлар. Т.: «Шарқ», «Академия», 2001.
16. Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар. Т.: «Ўзбекистон», 2001.

ІІІ БУЛИМ: МИЛЛИЙ ИСТИҚЛОЛ ҒОЯСИ - ЎЗБЕКИСТОННИНГ ЎЗИГА ХОС ВА МОС РИВОЖЛАНИШ КОНЦЕПЦИЯСИ

10-МАВЗУ: МИЛЛИЙ ИСТИҚЛОЛ ҒОЯСИНИНГ БОШ МАҚСАДИ - ОЗОД ВА ОБОД ВАТАН, ЭРКИН ВА ФАРОВОН ҲАЁТ ҚУРИШ

Миллий истиқлол ғоясининг Ўзбекистон истиқболини ифода этувчи миллий тараққиёт концепцияси эканлиги. Озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт қуриш - миллий ғоянинг бош мақсади. Унинг маъно-мазмуни ва асосий йўналишлари. Эркинлик, эркин меҳнат фаолияти, тадбиркорлик, тафаккур эркинлигининг аҳамияти. Ягона Ватан, Ўзбекистоннинг келажаги тўғрисида қайғуришнинг зарурлиги. Ўзбекистон халқининг озод ва обод Ватанда, эркин ва фаровон яшашга ҳақли эканлиги. Ўзбекистон келажаги буюк давлат. Унинг мезонлари, шарт-шароитлари ва омиллари. Инсоннинг маънан озодлиги ва маърифатининг юксак бўлиши — обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт қуриш омили эканлиги.

Ўзбекистонда эркин демократик, фуқаролик жамияти қурилишининг инсонлар ижтимоий фаол иштироки билан боғлиқлиги. Ёшларда озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт қуриш туйғусини қарор топтиришда миллий ғоянинг мақсадлари билан муштараклиги. Озод ва обод Ватанни англаш ва қадрлаш туйғуси. Эркин ва фаровон ҳаётга эришишнинг меҳнат, илм-фан сирларини эгаллаш, юксак маърифат билан муштараклиги. Миллий истиқлол ғоясини ҳар бир инсоннинг олий мақсадига, хоҳиш-истагига айланишининг зарурлиги ва аҳамияти.

Адабиётлар:

1. Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси. Т.: «Ўзбекистон», 2003.
2. Қорақалпоғистон Республикасининг Конституцияси. Нукус: Қорақалпоғистон, 1993.
3. Каримов И.А. Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари. Т.6. Т.: «Ўзбекистон», 1997. 31-40, 125-135, 149-162-6.
4. Каримов И.А. Жамият мафкураси халқни-халқ, миллатни-миллат қилишга хизмат этсин. Т.7. Т.: «Ўзбекистон»,1999.84-102-6.
5. Каримов И.А. Миллий истиқлол мафкураси — халқ эътиқоди ва буюк келажакка ишончдир. Т.8. Т.: «Ўзбекистон», 2000. 489-508-6.
6. Каримов И.А. Ўзбекистон XXI асрга интилмоқда. Т.: «Ўзбекистон», 2000. 6-12, 14-26, 28-38, 47-48-6.
7. Каримов И.А. Озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт — пировард мақсадимиз. Т.8. Т.: «Ўзбекистон», 2000. 462-467-6.
8. Каримов И.А. Эгали юрт эркини бермас. Т.9. Т.: «Ўзбе-кистон», 2001.70-98-6.
9. Каримов И.А. «Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар» рисоласидаги сўз боши. Т.9. — Т.: «Ўзбекистон», 2001.220-224-6.
10. Каримов И.А. Биз танлаган йўл — демократик тараққиёт ва маърифий дунё билан ҳамкорлик йўли. Т.: «Ўзбекистон», 2003.
11. Каримов И.А. Ватанимизнинг тинчлиги ва хавфсизлиги ўз куч-қудратимизга, халқимизнинг ҳамжиҳатлиги ва букилмас иродасига боғлиқ. Т.: «Ўзбекистон», 2004.
12. Каримов И.А. Эл-юртга ҳалол, виждонан хизмат қилиш - ҳар бир раҳбарнинг муқаддас бурчи. Андижон вилоят халқ депутатлари

Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида сўзланган нутқ. «Ишонч», 2004 йил 26 май.
13.Каримов И.А. Қонун ва адолат устуворлиги фаолиятимиз мезони бўлсин. Сурхондарё вилоят халқ депутатлари Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида сўзланган нутқ. «Халқ сўзи», 2004 йил 2 июн.
15.Абдулла Авлоний. "Туркий гулистон ёхуд ахлоқ". Т.: "Шарқ", 1994.
Мирзо Улуғбек. "Тўрт улус тарихи". Т., 1996.
16.Фитрат. Нажот йўли. Т.: «Шарқ», 2001.
17.Азизхўжасв А.А. Мустақиллик: курашлар, изтироблар, қувончлар. Т.: «Шарқ», «Академия», 2001.
18.Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар. Т.: «Ўзбекистон», 2001.

11-МАВЗУ: МИЛЛИЙ ҒОЯ ВА ДЕМОКРАТИК РИВОЖЛАНИШ

Миллий ғояда миллий ривожланиш ва демократия тушунчаларининг ўзаро муносабати. Демократия — юксак маърифат ва маданийлашган жамият шакли эканлиги. Миллий ғоя — миллатни демократияга, адолат ва эркинликка тайёрловчи, сафарбар этувчи омил. Миллий ғоя ва (плюрализм) фикрлар хилма-хиллиги. «Биз ҳеч кимдан кам эмасмиз ва ҳеч кимдан кам бўлмаймиз» (И.Каримов) ғоясининг моҳияти. «Демократия» ниқоби остида миллий ғояга ёт ғояларни киритишга уринишларнинг туб моҳияти ва сабаблари. Тарихда миллий-маънавий қадриятларни демократияга қарши қўйишнинг ижтимоий, маънавий оқибатлари. Миллий-маънавий қадриятларни ҳисобга олишнинг демократик тамойилларга ва миллий ғояга зид эмаслиги. Демократик ўзгаришларни чуқурлаштириш жараёнида миллийлик ва миллий ўзликнинг намоён бўлиши. Миллий тарбия — ўзликни асраб-авайлаш ва сақлаб қолиш, демократиянинг хусусиятларини намоён этиш омили. Миллий тафаккур ва миллий ахлоқнинг демократик кўринишлари. Миллий ғоя ва ишбилармонлик, ёш истеъдодларни қўллаб-қувватлаш, техника ва технологияни эгаллашга бўлган интилишга эҳтиёжнинг зарурлиги. Меҳр-мурувват, инсон қадри ва демократия. Демократиянипг миллий ва умуминсоний қадрият эканлиги. Демократик ривожланиш шароитида миллий ғоянинг умуминсоний аҳамияти.

Адабиётлар:

1. Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси. — Т.: «Ўзбекистон», 2003.
2. Каримов И.А. Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари. Т.6. -Т.: «Ўзбекистон», 1997. 31-40, 125-135 149-162-6.
3. Каримов И.А. Жамият мафкураси халқни-халқ, миллатни-миллат қилишга хизмат этсин. Т.7. - Т.: «Ўзбекистон», 1999.84-102-6.
4. Каримов И.А. Миллий истиқлол мафкураси — халқ эътиқоди на буюк келажакка ишончдир. Т.8. - Т.: «Ўзбекистон»,2000.489-508-6.
5. Каримов И.А. Ўзбекистон XXI асрга интилмоқда. -Т.: «Ўзбекистон», 2000. 6-12, 14-26, 28-38, 47-48-6.
6. Каримов И.А. Озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт - пировард мақсадимиз. Т.8. - Т.: «Ўзбекистон», 2000. 462-467-6.
7. Каримов И.А Эгали юрт эркини бермас. Т.9. Т: «Ўзбекистон», 2001. 70-98-6.
8. Каримов И.А. «Мидлий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар» рисоласидаги сўз боши. Т.9. Т.: «Ўзбекистон»,2001. 220-224-6.
9. Каримов И.А. Биз танлаган йўл – демократик тараққиёт ва маърифий дунё билан ҳамкорлик йўли. - Т.: «Ўзбекистон», 2003.

10. Каримов И.А Эл-юртга ҳалол, виждонан хизмат қилиш - ҳар бир раҳбарнинг муқаддас бурчи. Андижон вилоят халқ депутатлари Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида сўзланган нутқ. «Ишонч», 2004 йил 26 май.

Каримов И.А. Қонун ва адолат устуворлиги фаолиятимиз мезони бўлсин. Сурхондарё вилоят халқ депутатлари Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида сўзланган нутқ. «Халқ сўзи», 2004 йил 2 июн.

Имом Бухорий. "Ҳадис". 4 жилдлик. - Т.: Қомуслар бош таҳририяти, 1992.

11.Алишер Навоий. "Маҳбуб ул-қулуб". -Т.: "Адабиёт", 1996.

12.Абдулла Авлоний. "Туркий гулистон ёхуд ахлоқ". - Т.: "Шарқ", 1994.

13.Азизхўжаев А.А. Давлатчилик ва маънавият. Т.: «Шарқ», 1997.

16.Азизхўжаев А.А. Мустақиллик: курашлар, изтироблар, қувончлар.Т.: «Шарқ», «Академия», 2001.

17.Азизхўжаев А.А. Чин ўзбек иши. Т: «Академия», 2003.

18.Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар. Т: «Ўзбекистон», 2001.

12-МАВЗУ: МИЛЛАТЛАРАРО ТОТУВЛИК, МИЛЛИЙ ВА ДИНИЙ БАҒРИКЕНГЛИК

«Миллатлараро тотувлик», «миллий ва диний бағрикенглик» тушунчаларининг маъно-мазмуни. Миллий бағрикенглик ва миллий манфаат уйғунлиги. Миллий бағрикенгликнинг миллий хусусиятларни ҳисобга олишда намоён бўлиши. Диний бағрикенгликнинг динлараро муносабатда намоён бўлиши. Уларнинг миллий ғоянинг муҳим жиҳати эканлиги ва аҳамияти.

Миллий ғоя миллатлараро, динлар аро тотувликни таъминловчи, жамиятни бирлаштириб турувчи, муштарак мақсадлар, ғоялар мажмуи эканлиги. Миллий ғоянинг миллатлараро муносабатда намоён бўлиши. Миллий ғоя миллатлараро тотувлик, ҳамжиҳатлик ва ҳамкорлик омили эканлиги.

Ҳозирги давлатларнинг полиэтник (кўп элатли) ва моноэтник (бир элатли) давлатларга бўлиниши. Узбекистоннинг кўп миллатли давлат эканлиги. Миллат ва маданиятларнинг ранг-баранглиги Халқлар маънавий-маърифий салоҳиятининг бойиш манбаи эканлиги. Миллий ғояда турли миллат орзу ва мақсадлари, тили, маданиятлари хусусиятларининг акс этиши. Унинг «агрессив миллатчилик», мажбуран «байналмилаллаштириш», сунъий тарзда «халқлар ва миллатларни яқинлаштириш» ғоясига зидлиги. Ўзбекистон халқини, миллатидан қатъи назар, Ўзбекистон Республикасининг фуқаролари ташкил этиши. Миллий ғоя ва мафкурада барча этнос (халқ), миллатларнинг эзгу мақсадлари, манфаатлари, тараққиёт йўли, эътиқоди ва ишончининг уйғунлашуви. Президент И.А.Каримов миллий ғоя ва мафкурани ишлаб чиқиш, уни шакллантириш учун Узбекистонда яшайдиган ҳар қайси миллатнинг энг илғор вакиллари, олимлари, халқ ва Ватан равнақи учун ҳаётини бағишлайдиган фидойи зиёлилари меҳнат қилиши лозимлиги тўғрисида.

«Ўзбекистонда давлат тилини қаттиқ ушлаб, унга амал қилсак, тараққиётдан орқада қолиб кетамиз», деган фикрнинг бир томонлама, асоссиз ва зарарли эканлиги. Ҳозирги даврда турли тилларни ўрганишга заруратнинг мавжудлиги. Хорижий тилларни она тили ҳисобига ўрганишнинг зарарли оқибатлари. Тил — миллат руҳиятининг ифодаси эканлиги. Давлат тилини

билишнинг миллатлараро тотувлик, миллий ва диний бағрикенглик фазилатлари ва ижтимоий-маънавий юксалишдаги аҳамияти.

Адабиётлар:

1. Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси. Т: «Ўзбекистон», 2003.
2. Каримов И.А. Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари. Т.6. Т.: «Ўзбекистон», 1997. 31-40, 125-135, 149-162-6.
3. Каримов И.А. Жамият мафкураси халқни-халқ, миллатни-миллат қилишга хизмат этсин. Т.7. Т: «Ўзбекистон»,1999. 84-102-6.
4. Каримов И.А. Миллий истиқлол мафкураси — халқ эътиқоди ва буюк келажакка ишончдир. Т.8. Т.: «Ўзбекистон», 2000. 489-508-6.
5. Каримов И.А. Ўзбекистон XXI асрга интилмоқда. Т: «Ўзбекистон», 2000. 6-12, 14-26, 28-38, 47-48-6.
6. Каримов И.А. Озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт — пировард мақсадимиз. Т.8. Т: «Ўзбекистон», 2000. 462-467-6.
7. Каримов И.А. Эгали юрт эркини бермас. Т.9. Т: «Ўзбекистон». 2001.70-98-6.
8. Каримов И.А. «Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар» рисоласидаги сўз боши. Т.9. Т: «Ўзбекистон», 2001.220-224-6.

Каримов И.А. Биз танлаган йўл — демократик тараққиёт ва маърифий дунё билан ҳамкорлик йўли. Т.: «Ўзбекистон», 2003.

10. Каримов И.А. Эл-юртга ҳалол, виждонан хизмат қилиш — ҳар бир раҳбарнинг муқаддас бурчи. Андижон вилоят халқ депутатлари Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида сўзланган нутқ. «Ишонч», 2004 йил 26 май.
11. Каримов И.А. Қонун ва адолат устуворлиги фаолиятимиз мезони бўлсин. Сурхондарё вилоят халқдепутатлари Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида сўзланган нутқ. «Халқ сўзи», 2004 йил 2 июн.
12. Имом Бухорий."Ҳадис". 4 жилдлик. Т.: Қомуслар бош таҳририяти, 1993.
13. Абу Райхон Беруний. Қадимги халқлардан қолган ёдгорликлар. Т., 1968.
14. Азизхўжаев А.А.. Чин ўзбек иши. Т: «Академия», 2003.
15. Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар. Т.: «Ўзбекистон», 2001.

13-МАВЗУ: МИЛЛИЙ ҒОЯ ВА ЁШЛАР. МИЛЛИЙ ҒУРУР ВА ОР-НОМУС

Ёшлар ва миллий ғоя. Ёшлар янгиликни тез илғаб олувчи қатлам сифатида. Уларнинг миллий ғояни идрок этиши, англаши, ишонч ва эътиқодига айланишига эҳтиёж. Уларнинг миллий ва умумбашарий қадриятларга муносабатини тўғри йўналтириш зарурияти. Ёшларнинг руҳиятида миллий ғурур, миллий ор-номус, келажак тўғрисида қайғуриш ва қайгура олиш фазилатларини мамлакат, миллат келажаги билан боғлиқлиги. Ўзбекистон ёшларининг тафаккур тарзи, янгиликка интилиш, фан-техника ютуқларини, илғор технологияларни эгаллашга мойиллигини оширишнинг озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт қуриш ғояси билан ўзвий боғлиқлиги. Уларнинг келажак авлод ва Ватан олдидаги масъулияти. Ўзбекистоннинг ўзига хос ва мос тараққиёт концепциясини амалга оширишда ёшлар фикри, дунёқараши ва интилишларининг миллий ғоя мақсадлари билан уйғунлиги.

Ёшларнинг миллий ғурур, ор-номус, қадр-қимматни англашининг миллий ғоя билан боғлиқлиги. Миллий ғурур ва ор-номусни баланд тутиш, қадр-қимматни камситмаслик, ўзлигидан бегоналашмаслик, дунё фани ютуқларини эгаллаш — миллий ғоя мезони. Миллий ғурурни, Ватанни англашнинг ватанпарварлик, миллатпарварлик туйғулари билан муштараклиги. Миллий қадр-қимматини, ғурурини, ор-номусини англаган авлод — мамлакат келажаги ва мустақил тараққиётининг кафолатидир.

Ёшларнинг ўзлигини англаши ва ёт ғояларга муносабати. Уларга миллий-маданий мерос, авлод-аждодларидан, Ватапидан фахрланиш туйғуларини сингдириш зарурлиги. Ёшларда Ўзбекистонда амалга оширилаётган бунёдкорлик ғояларидан фахрланиш туйғуларини ўстириш зарурати. Ўзбекистон ёшларининг ўзига хос ва мос ҳамда маърифий, замонавий қиёфага эга бўлишинингаҳамияти.

Адабиётлар:

1.Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси. Т.: «Ўзбекистон», 2003.

2.Каримов И.А. Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка тахдид, барқарорлик шартлари ватараққиёт кафолатлари. Т.6. Т.: «Ўзбекистон», 1997. 31-40, 125-135, 149-162-6.

3.Каримов И.А. Баркамол авлод — Ўзбекистон тараққиётининг пойдевори. Т.6.Т.: «Ўзбекистон», 1997. 324-346-6.

4.Каримов И.А. Ўзбекистон XXI асрга интилмоқда. Т.: «Ўзбекистон», 2000. 6-12, 14-26, 28-38, 47-48-6.

5.Каримов И.А. Озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт - пировард мақсадимиз. Т.8. Т.: «Ўзбекистон», 2000. 462-467-6.

6.Каримов И.А. Эгали юрт эркини бермас. Т.9. Т: «Ўзбекистон», 2001. 70-98-6.

7.Каримов И.А. «Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар» рисоласидаги сўз боши. Т.9.Т.: «Ўзбекистон», 2001.220-224-6.

8.Каримов И.А «Камолот» ёшларимизнинг чинакам суянчи ва таянчи бўлсин.Т.: «Ўзбекистон», 2001.

9.Каримов И.А. Биз танлаган йўл — демократик тараққиёт ва маърифий дунё билан ҳамкорлик йўли. Т.: «Ўзбекистон», 2003.

Ю Каримов И.А. Эл-юртга ҳалол, виждонан хизмат қилиш — ҳар бир раҳбарнинг муқаддас бурчи. Андижон вилоят халқ депутатлари Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида сўзланган нутқ. «Ишонч», 2004 йил 26 май.

11.Каримов И.А. Қонун ва адолат устуворлиги фаолиятимиз мезони бўлсин. Сурхондарё вилоят халқ депутатлари Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида сўзланган нутқ. «Халқ сўзи», 2004 йил 2 июн.

12.Имом Бухорий. "Ҳадис". 4 жилдлик. Т.: Қомуслар бош таҳририяти, 1992.

13.Абдулла Авлоний. "Туркий гулистон ёхуд ахлоқ". Т.: "Шарқ", 1994.

14. Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар. Т.: «Ўзбекистон», 2001.

14-МАВЗУ: МИЛЛИЙ ИСТИҚЛОЛ ҒОЯСИНИНГ ИНСОН ОНГИ ВА ҚАЛБИГА СИНГИШИ: ЯНГИЧА УСЛУБЛАР ВА ЁНДАШУВЛАР

Халқлар ва мамлакатлар ижтимоий-маънавий ҳаёти, мақсад ва интилишлари. Миллий ғоянинг инсон онги ва қалбига сингиши ва унга муносабатнинг ўзгариб туриши. Унинг ғоя ва мафкура соҳасида акс этиши. Миллий ғояни кенг жамоатчилик, инсонлар ва ёшлар онгига сингдиришда, ишонч ва эътиқодига айлантиришда янгича услуб, ёндашув ва

технологияларни қўллашга бўлган эҳтиёж. Уларнинг узлуксиз янгиланиб бориш зарурати.

Миллий ғояни ёшлар онгига сингишида эркин мавзуларни танлаш ва тақдимотини ўтказишнинг аҳамияти. Миллий ғояни тарғиб этишга қаратилган роликлар, видеоклиплар, ижтимоий рекламанинг аҳамияти.

«Виртуал саёҳатлар», «мультимедия» дастурларини биргаликда ишлаб чиқиш. Унда мамлакатимизнинг бой тарихий-маънавий меросидан, тарихий обидалари, музейлардан фойдаланиш. Фидойи инсонлар ҳаёти билан боғлиқ «Мен сизга ҳавас қиламан» рукнида роликлар тайёрлаш. Дунёнинг ахборот майдонида бўлаётган ўзгаришлар. ОАВ, интернет маълумотлари. Унга миллий манфаатлар нуқтаи назаридан ёндашув.

Маънавий-маърифий ишларда эркин фикрлашни уйғотишга қаратилган баҳс, мунозараларга, сўровларга алоҳида эътибор бериш. Уни ҳаёт билан боғлашда маънавият кунлари ва мураббийлик соатларидаги суҳбатлардан фойдаланиш. Жойларда, музейларда машғулотларни ташкил этишнинг афзалликлари. Миллий-маданий меросни ўрганиш орқали миллий ғояга бўлган ишонч ва эътиқодни мустаққамлаш йўллари. Миллий ғояга зид хатти-ҳаракатларнинголдини олиш зарурлиги. Ҳақиқат миллий ғоянинг озуқа мезони эканлиги. Янгиликка интилиш ва изланишнинг миллий ғоя талаби эканлиги. Унинг мамлакат ривожи учун аҳамияти.

ХУЛОСА

Халқнинг ишонч ва эътиқоди, мустақилликни мустаққамлаш, ҳимоя қилиш, асраб-авайлаш омили сифатида миллий истиқлол ғояси аҳамиятининғошиб бориши. Унинг давр ва замон ўзгаришлари билан боғлиқлиги. Узаро ҳамкорлик, халқларни бирлаштириб турувчи, миллий ғурур ва ор-номус, қадр-қиммат туйғуларини англаш, қадрлаш, ўзига хос ва мос ривожланиш, дунё тараққиётида нуфузли ўринга эга бўлишни таъминловчи омил сифатида. Миллий ғояда миллий маданият ва умумбашарий негизларининг уйғунлиги ҳамда истиқболлари.

Адабиётлар:

1. Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси. Т.: «Ўзбекистон», 2003.
2. Каримов И.А. Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари. Т.6. - Т.: «Ўзбекистон», 1997. 31-40, 125-135, 149-162-6.
3. Каримов И.А. Жамият мафкураси халқни-халқ, миллатни-миллат қилишга хизмат этсин. Т.7. Т.: «Ўзбекис-тон», 1999.84-102-6.
4. Каримов И.А. Миллий истиқлол мафкураси — халқ эътиқоди ва буюк келажакка ишончдир. Т.8. Т: «Ўзбекистон», 2000. 489-508-6.
5. Каримов И.А. Озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт — пировард мақсадимиз. Т.8.Т.: «Ўзбекистон», 2000. 462-467-6.
6. Каримов И.А. Эгали юрт эркини бермас. Т.9. — Т: «Ўзбекистон». 2001.70-98-6.
7. Каримов И.А. «Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар» рисоласидаги сўз боши. Т.9.Т: «Ўзбекистон», 2001.220-224-6.
8. Каримов И.А. Биз танлаган йўл — демократик тараққиёт ва маърифий дунё билан ҳамкорлик йўли. Т.: «Ўзбекистон», 2003.
9. Каримов И.А. Ватанимизнинг тинчлиги ва хавфсизлиги ўз куч-қудратимизга, халқимизнинг ҳамжиҳатлиги ва букилмас иродасига боғлиқ. Т.: «Ўзбекистон», 2004.
10. Каримов И.А. Эл-юртга ҳалол, виждонан хизмат қилиш — ҳар бир раҳбарнинг муқаддас бурчи. Андижон вилоят халқ депутатлари Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида сўзланган нутқ. «Ишонч», 2004 йил 26 май.

11.Каримов И.А. Қонун ва адолат устуворлиги фаолиятимиз мезони бўлсин. Сурхондарё вилоят халқ депутатлари Кенгашининг навбатдан ташқари ссссиясида сўзланган иутқ. «Халқ сўзи», 2004 йил 2 июн.
12.Имом Бухорий. "Ҳадис". 4 жилдлик. Т: Қомуслар бош таҳририяти, 1993.
13.Абу Наср Форобий. "Фозил одамлар шаҳри". Т: А.Қодирий момли халқ мероси нашриёти, 1993.
14."Темур тузуклари". Т: "Адабиёт ва санъат", 1996.
15.Абдулла Авлоний. "Туркий гулистон ёхуд ахлоқ". Т: "Шарқ", 1994.
16.Фитрат. Нажот йўли. Т: «Шарқ», 2001.
17.Азизхўжаев А.А. Давлатчилик ва маънавият. Т: «Шарқ», 1997.
18. Азизхўжаев А.А. Чин ўзбек иши. Т: «Академия», 2003.
19. Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар. Т: «Ўзбекистон», 2001.

«Миллий истиқлол ғояси» фанини ўрганиш бўйича қўшимча

адабиётлар:

1.Абилов Ў. Миллий ғоя, маънавий омиллар.Т: «Маънавият», 1999.
2.Алимова Д. Инсоният тарихи — ғоя ва мафкуралар тарихидир.Т: «Янги аср авлоди», 2001.
3.Амир Темур жаҳон тарихида. ЮНЕСКО. Париж , 1996.
4.Авесто: Яшт китоби.Т: «Шарқ», 2001.
5.Тилаб Маҳмудов. Авесто ҳақида.Т: «Шарқ», 2000.
6.Абдураҳимова Н., Эргашев Ф.Р. Туркистонда чор мустамлака тизими.Т: «Академия», 2002.
7.Барот Бойқобилов. «Ўзбекнома». Т: «Шарқ», 1999.
8.Бобоев Ғ., Ғофуров З. Миллий истиқлол мафкураси ва тараққиёт.Т: «Янги аср авлоди», 2001.
9.Буюк сиймолар, алломалар. Т: «Маънавият», 1995.
10.Ю. Бухоро- Шарқ дурдонаси. ЮНЕСКО. ~Т.: «Шарқ», 1997.
11. Жалолиддин Мангуберди.Т: «Шарқ», 1999.
12. Жакбаров М. Комил инсон тояси:тарихий-фалсафий таҳлил.Т: Абу Али ибн Сино нашриёти, 2000.
13. Жакбаров М. Комил инсон ғояси. Т: «Янги аср авлоди», 2002.
14. Жўраев Н. Мафкуравий иммунитет. Т: «Маънавият», 2001.
15. Ислом: бағрикенглик ва мутаассиблик. Т, 1998.
16. Исломов З., Исоқов Б., Юсупов О., Муҳаммадиев Д., Минаваров С. Бунёдкор ғоялар. Т: «Янги аср авлоди», 2001.
17.Каримова В. Тарғиботнинг психологик услублари. Т: «Маънавият», 2001.
18.Каримова В., Умаров А., Қуронов М. Миллий истиқлол ғоясини халқимиз онгига сингдириш омиллари ва воситалари. Т: «Янги аср авлоди», 2001.
19.Каримов Н. Истиқлолни уйғотган шоир.Т: «Маънавият», 2000.
20.Каримов Н. Миллий озодлик кураШчилари ва адабиёт. - Т: «Камалак», 1997.
21.Каримов Н. Чўлпон: Маърифий роман. - Т: «Шарқ», 2003.
22.Комилов Н. Тасаввуф. Биринчи китоб. — Т: «Ёзувчи», 1996.
23.Комилов Н. Тафаккур карвонлари. — Т: «Маънавият», 1999.
24.Конфуций. Уроки мудросги. — М.: "Наука", 1998.
25.«Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар» фани бўйича ўқув дастурини тайёрлаш ва таълим тизимига жорий этиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2001 йил 18 январдаги Фармойиши.

26.Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар. Т: «Ўзбекистон», 2001.
Миллий истиқлол ғояси ва мафкураси: фалсафий ва ҳуқуқий жиҳатлар.Т, 2001.
28.Миллий истиқлол ғояси тарғиботининг илмий асослари. Т., 2002.
29.Миллий ғоя — бизнинг ғоя. Т., 2001.
30.Миллатлараро ҳамжиҳатлик - барқарорлик омили.Т, 1999.
31.Муртазо Қаршибой. Бунёдкор халқ ғояси.Т: «Маънавият», 2001.
32.Муртазо Қаршибой. Янгиланишдан буюк ўзгариш сари. Т: Ғафур Ғулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриёти, 2001.
33.Мустақиллик. Изоҳли илмий-оммабоп луғат. Т: «Шарқ», 2000.
34. Назаров Қ. Миллий истиқлол ғоясининг асосий мақсад ва вазифалари. Т: «Янги аср авлоди», 2001.
35.НорбоевТ., Ортиқов М., Усмонов М. Ғоя ва мафкура.Т: «Янги аср авлоди», 2001.
36. НорбоевТ Миллий ғоя — ижтимоий тараққиёт таянчи. «Мулоқот», 2003, № 3.
37.Отамуротов С, Мамашокиров С, Холбеков А: Марказий Осиё: ғоявий жараёнлар ва мафкуравий таҳдидлар. Т: «Янги аср авлоди», 2001.
38.Олимов С Миллий мафкура — халқ таянадиган куч. Т, 2000.
39.Ризаев Ш. Жадид драмаси. Т: «Шарқ», 1997.
40.Ризаев Ш. Саҳна маънавияти. Т: «Маънавият», 2000.
41.Саъдулла Отамуратов, Сарвар Отамуратов. Ўзбекистонда маънавий-руҳий тикланиш. Т: «Янги аср авлоди», 2003.
42.Сулаймонова Фозила. Шарқ ва Ғарб.Т: «Ўзбекистон», 1997.
43.Тарих, мустақиллик, миллий ғоя. Т: «Академия», 2001.
44.Умарова Н. Миллий истиқлол ғоясини умумий таълим тизимига сингдириш технологияси. 2003.
45.Умарова Н. Замона зулмни кўтармас ёхуд инсониятнинг кулфати ҳақида. «Халқсўзи», 19 май 2004 йил.
46.Усмон Қорабоев. Ўзбек халқи байрамлари. Т.: «Шарқ», 2002.
47. Холбеков А. Идиров У. Социология: Изоҳли луғат -маълумотнома. Т: «Ибн Сино», 1998. 160-6.
48.Христиан-ислом мулоқоти. Германия — Ўзбекистон. (Халқаро семинар материаллари). Тўплам. Т: «Академия», 2003.
49. Хива — город тысячи куполов. ЮНЕСКО. Т: «Шарқ», 1997.
50.Чориев А., Мансуров А. Ғоя, тарих ва миллий тафаккур. Т: «Янги аср авлоди», 2002.
51. Шарафуддин Али Яздий. Зафарнома. Т: «Шарқ», 1997.
52. Шарафитдинов О. Истиқлол фидойилари: Мустафо Чўқай, Чўлпон, Отажон Ҳошим. Т., 1993.
53. Шарафитдинов О. Сардафтар саҳифалари: Мақолалар, хотиралар. Т: «Ёзувчи», 1998.
54. Шарафитдинов О. Чўлпонни англаш. Т: «Езувчи», 1994.
55. Шопенгауэр А. Свобода воли и нравственность. М.: "Республика", 1992.
56. Эргашев И. Тараққиёт фалсафаси. Т: «Академия», 2000.
57. Эргашев Ф., Эргашев И. Фидойилик — ҳаёт мазмуни. Т: «Ўзбекистон», 2001.
58. Эргашев И., Шарипов Б., Жакбаров М. Жамиятни эркинлаштириш ва маънавият. Т: «Академия», 2002.
59. Эргашев И. Сиёсат фалсафаси.Т: «Академия», 2004.
60.Ўзбекистон XXI асрга интилмокда (Шарҳлар). Т: «Ўзбекистон», 2000.
61.Ўзбекистон юксалиш йўлида. Т: «Ўзбекистон», 2001.

62.Ўзбекистоннинг янги тарихи. 1- китоб. Туркистон чор Россияси мустамлақачилиги даврида. Т: «Шарқ», 2000.
63.Узбекистоннинг янги тарихи. 2-китоб. Ўзбекистон совет мустамлақачилиги даврида. Т: «Шарқ», 2000.
64.Ўзбекистоннинг янги тарихи. 3-китоб. Мустақил Ўзбекистон тарихи. Т: «Шарқ», 2000.
65. Қодирова М. Ёшлар онгида ғоявий дунёқарашни шакллантириш. Т: «Янги аср авлоди», 2002.
66. Қосимов Б. Миллий уйғониш. Т: «Маънавият», 2003.
67. Ғайбуллоҳ ас-Салом, Неъматуллоҳ Отажон. Жаҳонгашта «Бобурнома». Т: А.Қодирий номидаги халқ мероси нашриёти, 1996.
68. Ғайбуллоҳ ас-Салом. Эй умри азиз. Биринчи китоб.Т: «Шарқ», 1997.
69. Ғайбуллоҳ ас-Салом. Эзгуликка чоғлан, одамзот. Иккинчи китоб. Т: «Шарқ», 1997.
Ҳусниддинов З. Ислом — йўналишлар, мазҳаблар, оқимлар. Т: «Мовароуннаҳр», 2000.
71.Пахрутдинов Ш. Таҳдид - ҳалокатли куч. - Т.: «Академия», 2001.
72.Афлотун. Қонунлар. Т.: «Янги аср авлоди», 2002.
73.Ўзбекистон Миллий энциклопедияси. 1-6-жилдлар.
74.Левитин Л. Узбекистон тарихий бурилиш палласида. — Т.: «Ўзбекистон», 2001.

ЎЗБЕКИСТОН АЛОҚА ВА АХБОРАТЛАШТИРИШ АГЕНТЛИГИ ТОШКЕНТ АХБОРОТ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ УНИВЕРСИТЕТИ

“Ўзбекистон тарих” кафедраси

“Миллий ғоя” фанидан

ИШЧИ ДАСТУР

(барча бакалавр йўналишидаги гуруҳлар талабалари учун)

5140900- “Касбий педагогика” (Телекоммуникация)
5522200- “Телекоммуникация”
5340100- “Иқтисод”
5340200- “Менежмент”
5840200- “Почта хизмати”
5522000- “Радиотехника”
5522100- “Телевидения, радиоалоқа ва радиоэшиттириш”
5521900- “Информатика ва ахборот технологияси”

Тошкент-2010

Ишчи ўқув дастур Ўзбекистон Республикаси ОЎМТ вазирлиги томонидан 2006 йил тасдиқланган фаннинг намунавий дастури асосида тузилган.

Тузувчи т.ф.д. проф. Ибадов Ж.Х

Ишчи ўқув дастур “Ўзбекистон тарихи” кафедрасида
муҳокама этилган (2010 йил «29»_08 2-сонли баённома)

Кафедра мудири _____ т.ф. д. доц. Махкамова Н.Р

Муқаддима

Миллий ғоянинг – жамият мафкураси эканлиги. Мустақиллик шароитида миллий ғояни ўрганиш имкониятининг пайдо бўлиши. Уни тақазо этувчи объектив шароитлар ва субъектив омиллар. Мустақилликни асраб-авайлаш, ҳимоя қилиш ва мустаҳкамлашда унинг аҳамияти.

Маърузалар мавзуси ва машғулотлар турларига ажратилган соатлар

Мавзу номи	Вақти	Хафталар																				Якуний назорат
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
Маъруза	18	2		2		2		2		2			2		2		2					
Амалий машғулот	18		2		2		2		2		2			2		2		2		2		
Мустақил иш	24		4		4		2		4					2		4		2		4		Ҳимоя
Жами	60	2	6	2	6	2	4	2	6	2	2		2	4	2	6	2	4	2	6		

Маъруза машғулоти

Т/р	Мавзунинг номи	Маъруза
	Кириш	
1	1.1 “Миллий ғоя “ фанининг предмети, мақсади ва вазифалари 1.2. Жамият тараққиётининг ғоя, мафкуралар билан ўзаро боғлиқлиги. 2.1. “Миллий ғоя” фанининг предмети, мақсади ва вазифалари.	**2**
2	1.3.Глобаллашув шароитида миллий ғояга эҳтиёжнинг ортиши 1.4 Мафкуравий иммунитетни шакллантириш - хавфсизлик ва барқарорлик омили. 2.2. Глобаллашув шароитида миллий ғояга эҳтиёжининг ортиши. Мафкуравий иммунитетни шакллантириш - хавфсизлик ва барқарорлик омили.	**2**
3	1.5 Ўзбекистон мустақиллигини мустаҳкамлашда миллий ғоянинг зарурлиги ва аҳамияти. 1.6 “Миллий ғоя” - халқнинг ишончи ва эътиқоди. 2.3 Ўзбекистон мустақиллигини мустаҳкамлашда миллий ғоянинг зарурлиги ва аҳамияти. “Миллий ғоя” - халқнинг ишончи ва эътиқоди.	**2**
4	1.7.”Миллий ғоя” - ўзликни англаш ва тараққиёт омили. 1.8 “Миллий ғоя” ва миллий-маънавий қадриятлар. 1.9 Миллий ғоянинг умумбашарий тамойиллари. 2.4. Миллий ғоя ва миллий-маънавий қадриятлар. Миллий ғоя - ўзликни англаш ва тараққиёт омили. Миллий ғоянинг умумбашарий тамойиллари.	**2**
5	1.10. Миллий ғоянинг бош мақсади - озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт қуриш. 2.5. Миллий ғоянинг бош мақсади. Ватан равнақи ғояси.	**2**
6	1.11. “Миллий ғоя” ва демократик ривожланиш. 2.6. Миллий ғоя ва демократик ривожланиш.	**2**
7	1.12. Миллатлараро тотувлик, миллий ва диний бағрикенглик 1.13 Миллий ғоя ва ёшлар. Миллий ғурур ва ор-номус. 2.7. Ижтимоий ҳамкорлик, милатлараро тотувлик, миллий ва диний бағрикенглик. Миллий ғоя ва ёшлар, миллий ғурур ва ор-номус.	**2**
8	1.14 Миллий ғоянинг инсон онги ва қалбига сингиши: янгича услублар ва ёндашувлар. 2.8 Миллий ғоянинг инсон онги ва қалбига сингиши: янгича услублар ва ёндошувлар.	**2**
	ЖАМИ	18

Маъруза ва амалий машғулотлар мавзулари

Т/р	Мавзунинг номи	Амалий машғулот
	Кириш	
1	“Миллий ғоя” фанининг предмети, мақсади ва вазифалари. Жамият тараққиётининг ғоя, мафкуралари билан ўзаро боғлиқлиги. (Ақлий хужум)	**2**
2	Глобаллашув шароитида миллий ғояга эҳтиёжнинг ортиши. Мафкуравий иммунитетни шакллантириш – хавфсизлик ва барқарорлик омили. (Бумеранг)	**2**
3	Ўзбекистон мустақиллигини мустаҳкамлашда миллий ғоянинг зарурлиги ва аҳамияти. “Миллий ғоя” – халқнинг ишончи ва эътиқоди. (Кластер)	**2**
4	“Миллий ғоя” ва миллий-маънавий қадриятлар. (Ақлий хужум)	**2**
5	Миллий ғоянинг бош мақсади. Ватан равнақи ғояси. (Чархпалак)	**2**
6	“Миллий ғоя” ва демократик ривожланиш (Кластер)	**2**
7	Ижтимоий ҳамкорлик, миллатлараро тотувлик, миллий ва диний бағрикенглик. “Миллий ғоя” ва ёшлар, миллий ғурур ва ор-номус. (Бумеранг)	**2**
8	Миллий ғоянинг инсон онги ва қалбига сингиши: янгича услублар ва ёндошувлар. (ФСМУ)	**2**
	ЖАМИ	**18**

Мустақил иш мавзулари

Т/р	Мавзунинг номи	Амалий машғулот
1	Ўзбекистон XXI аср бўсағасида:хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари кафолатлари.	4
2	Жамият мафкураси халқни –халқ миллатни-миллат қиилишга хизмат этсин.	4
3	Миллий мафкура - халқ эътиқоди ва буюк келажакка ишончдир.	2
4	Озод ва обод Ватан эркин ва фаровон ҳаёт - пировард мақсадимиз.	2
5	Ўзбекистон XXI асрга интилмоқда.	2
6	“Миллий истиқлол ғояси асосий тушунча ва тамойиллари“ рисоласидаги сўз боши.	4
7	Биз танлаган йўл - демакратик тараққиёт ва маърифий дунё билан ҳамкорлик йўли.	2
8	Ватанимизнинг тинчлиги ва хавфсизлиги ўз куч қудратимизга, халқимизнинг ҳамжиҳатлиги ва букилмас иродасига боғлиқ.	4
	Жами	24

Фан учун машғулот турларига ажратилган рейтинг баллари тақсимоти

I Оралиқ назорат - 35 балл						II Оралиқ назорат - 35 балл						Якуний назорат – 30 балл
ЖБ1		ОБ1				ЖБ2		ОБ2				
Семинар	Уй иши	Давомат	Конспект	Муст.иши	Ёзма иш	Семинар	Уй иши	Давомат	Конспект	Муст.иши	Ёзма иш	
16	2	2	3	6	6	16	2	2	3	6	6	
«3»-9,6-11 «4»-11,5-14 «5»-14,6-16	«3»-2 «4»-3 «5»-4	«3»-1 «4»-2 «5»-3	«3»-1 «4»-2 «5»-3	«3»-4 «4»-5 «5»-6	«3»-4-5 «4»-6-7 «5»-7-8	«3»-9-11 «4»-11,5-14 «5»-15-16	«3»-2 «4»-3 «5»-4	«3»-1 «4»-2 «5»-3	«3»-1 «4»-2 «5»-3	«3»-4 «4»-5 «5»-6	«3»-5,5-7 4»-7,5-8,5 «5»-9-10	

1 Модул- 35 б.	2 Модул- 35 б.	Якун.назорат -30 б.	Жами-100 б.
“3” - 19,0 - 24,0	“3” - 19,0 - 24,0	“3”- 17,0 - 20,0	“3” - 56,0 - 70,0
“4” - 25,0 - 29,0	“4” - 25,0 - 29,0	“4” - 21,0 - 25,0	“4” - 71,0 - 85,0
“5” - 30,0 - 35,0	“5” - 30,0 - 35,0	“5” - 26,0 - 30,0	“5” - 86,0 - 100,0

Информацион услубий таъминот
Асосий адабиётлар

1. Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси. Т.: Ўзбекистон, 2003.Каримов И.А.
2. Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари. 6-ж. Т.: Ўзбекистон, 1997. 31-40, 125-135, 149-162-6.
3. Каримов И.А. Жамият мафкураси халқни-халқ, миллатни-миллат қилишга хизмат этсин.7-жилд. Т.: Ўзбекистон, 1999.84-102-6.
4. Каримов И.А. Миллий истиклол мафкураси — халқ эътиқоди ва буюк келажакка ишончдир. 8-жилд. Т: Ўзбекистон, 2000. 489-508-6.
5. Каримов И.А. Озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт — пировард мақсадимиз. 8-жилд.Т.: Ўзбекистон, 2000. 462-467-6.
6. Каримов И.А. Эгали юрт эркини бермас. 9-жилд.Т.: Ўзбекистон. 2001.70-98-6.
7. Каримов И.А. Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар. 9-жилд.Т.: Ўзбекистон, 2001.220-224-6.
10. Каримов И.А. Биз танлаган йўл демократик тараққиёт ва маърифий дунё билан ҳамкорлик йўли. Т.: Ўзбекистон, 2003.
11. Каримов И.А. Ватанимизнинг тинчлиги ва хавфсизлиги ўз куч-қудратимизга, халқимизнинг ҳамжиҳатлиги ва букилмас иродасига боғлиқ. Т.: Ўзбекистон, 2004.
12. Каримов И.А. Эл-юртга ҳалол, виждонан хизмат қилиш ҳар бир раҳбарнинг муқаддас бурчи. Андижон вилоят халқ депутатлари Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида сўзланган нутқ. Ишонч, 2004 йил 26 май.
13. Каримов И.А. Қонун ва адолат устуворлиги фаолиятимиз мезони бўлсин. Сурхондарё вилояти халқ депутатлари Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида сўзланган нутқ. Халқ сўзи, 2004 йил 2 июн.
14. Имом Бухорий. Ҳадис. 4 жилдлик. Т: Қомуслар бош таҳририяти, 1993.
15. Форобий Абу Наср. Фозил одамлар шаҳри. Т: А.Қодирий номли халқ мероси нашриёти, 1993.
16. Темур тузуклари. Т: Адабиёт ва санъат, 1996.
17. Абдулла Авлоний. "Туркий гулистон ёҳуд ахлоқ". Т.”Шарқ”, 1994.
18. Фитрат. Нажот йўли. Т: “Шарқ”, 2001.
19. Азизхўжаев А.А. Давлатчилик ва маънавият. Т:”Шарқ”, 1997.
20. Азизхўжаев А.А. Чин ўзбек иши. Т: Академия, 2003.
21. Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар. Т: Ўзбекистон, 2001.

Қўшимча адабиётлар

1. Абилов Ў. Миллий ғоя, маънавий омиллар. Т: Маънавият, 1999.
2. Алимова Д. Инсоният тарихи — ғоя ва мафкуралар тарихи. Т: Янги аср авлоди, 2001.
3. Амир Темур жаҳон тарихида. ЮНЕСКО. Париж , 1996.
4. Авеста: Яшт китоби. Т: “Шарқ”, 2001.
5. Маҳмудов Т. Авеста ҳақида. Т: “Шарқ”, 2000.
6. Абдураҳимова Н., Эргашев Ф.Р. Туркистонда чор мустамлака тизими. Т: Академия, 2002.
7. Бойқобилов Б. Ўзбекнома. Т: “Шарк” ,1999.
8. Бобоев Ғ., Ғофуров З. Миллий истиқлол мафкураси ва тараққиёт. Т.: Янги аср авлоди, 2001.
9. Буюк сиймолар, алломалар. Т: Маънавият, 1995. Ю. Бухоро - Шарқ дурдонаси. ЮНЕСКО. Т.: “Шарқ”, 1997.
10. Мангуберди Жалолиддин.Т: “Шарқ”, 1999.
11. Жакбаров М. Комил инсон тояси:тарихий-фалсафий таҳлил. Т: Абу Али ибн Сино , 2000.
12. Жакбаров М. Комил инсон ғояси. Т: Янги аср авлоди, 2002.
13. Жўраев Н. Мафкуравий иммунитет. Т: Маънавият, 2001.
14. Ибодов Ж.Х.. Марказий Осиёда Уйгониш даври комусий олимларининг фалсафий қарашлари ва аниқ фанлар соҳасидаги кашфиётлари. Т., 2008. 164 б.
15. Ибадов Дж.Х. Энциклопедии ученых Центральной Азии 9-18 веков как источники по истории точных наук, по рукописным материалам. Т., 2010. 176 с.
16. Ибодов Ж.Х., Матвиевская Г.П. Улуғбек шогирди Али Қушчи. Т., Фан, 1994. 36 б. Ибодов Ж.Х., Матвиевская Г.П. Аҳмад Фарғонийнинг риёзиёт ва фалакиёт тарихидаги ўрни. Т. Истиқлол, 1998. 86 б.
17. Ибодов Ж.Х. Журабоев Н. Ўзбекистон ва жаҳон ҳамжамияти. ТАЙИ, 1996. 28 б.
18. Ибодов Ж.Х., Калимбетов Б.У. Марказий Осиёлик исломшунос олимлар. ТАЙИ, 1998. 32 б.
19. Каримова В., Умаров А., Қуронов М. Миллий истиқлол ғоясини халқимиз онгига сингдириш омиллари ва воситалари. Т. Янги аср авлоди., 2001.
20. Каримов Н. Истиқлолни уйғотган шоир. Т: Маънавият, 2000.
21. Каримов Н. Миллий озодлик курашчилари ва адабиёт. Т: Камалак, 1997.
22. Каримов Н. Чўлпон: Маърифий роман. Т: Шарқ, 2003.

23. Комилов Н. Тасаввуф. Биринчи китоб. Т: Ёзувчи, 1996.
24. Комилов Н. Тафаккур карвонлари. Т.: Маънавият, 1999.
25. Конфуций. Уроки мудрости. М.: Наука, 1998.
26. «Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар» фани бўйича ўқув дастурини тайёрлаш ва таълим тизимига жорий этиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2001 йил 18 январдаги Фармойиши.
28. Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар. Т: Ўзбекистон, 2001.
29. Миллий истиқлол ғояси ва мафкураси: фалсафий ва ҳуқуқий жиҳатлар. Т, 2001.
30. Миллий истиқлол ғояси тарғиботининг илмий асослари. Т., 2002.
31. Миллий ғоя — бизнинг ғоя. Т., 2001.
32. Миллатлараро ҳамжиҳатлик - барқарорлик омили. Т, 1999.
33. Қаршибой М. Бунёдкор халқ ғояси. Т: Маънавият, 2001.
34. Қаршибой М. Янгиланишдан буюк ўзгариш сари. Т: Ғафур Ғулом номидаги адабиёт ва санъат нашриёти, 2001.
35. Мустақиллик. Изоҳли илмий-оммабоп луғат. Т: Шарқ, 2000.
36. Назаров Қ. Миллий истиқлол ғоясининг асосий мақсад ва вазифалари. Т: Янги аср авлоди, 2001.
37. НорбоевТ., Ортиқов М., Усмонов М. Ғоя ва мафкура. Т: Янги аср авлоди, 2001.
38. Норбоев Т. Миллий ғоя ижтимоий тараққиёт таянчи. Мулоқот. 2003, №3.
39. Отамуротов С, Мамашокиров С, Холбеков А: Марказий Осиё: ғоявий жараёнлар ва мафкуравий таҳдидлар. Т: Янги аср авлоди, 2001.
40. Олимов С. Миллий мафкура халқ таянадиган куч. Т, 2000.
41. Ризаев Ш. Жадид драмаси. Т: Шарқ., 1997.
42. Ризаев Ш. Саҳна маънавияти. Т: Маънавият, 2000. Руҳий тикланиш. Т: «Янги аср авлоди», 2003.

Ахборот – ресурс манбалари

1.Абилов Ў. Миллий ғоя, маънавий омиллар. Т: Маънавият, 1999.
2.Алимова Д. Инсоният тарихи ғоя ва мафкуралар тарихи. Т: Янги аср авлоди, 2001.
3.Амир Темур жаҳон тарихида. ЮНЕСКО. Париж. , 1996.
4.Авеста: Яшт китоби. Т: Шарқ., 2001.
5. Маҳмудов Т. Авесто ҳақида. Т: Шарқ., 2000.
6.Абдураҳимова Н., Эргашев Ф.Р. Туркистонда чор мустамлака тизими. Т: Академия, 2002.
7. Бойқобилов Б. Ўзбекнома. Т: Шарк, 1999.

8.Бобоев Ғ., Ғофуров 3. Миллий истиқлол мафкураси ва тараққиёт. Т.: Янги аср авлоди, 2001.
9. Буюк сиймолар, алломалар. Т: Маънавият, 1995.
10. Бухоро - Шарқ дурдонаси. ЮНЕСКО. Т.: Шарқ., 1997.
11. Мангуберди Жалолиддин.Т: Шарқ., 1999.
12. Жакбаров М. Комил инсон ғояси:тарихий-фалсафий таҳлил. Т: Абу Али ибн Сино , 2000.
13. Жакбаров М. Комил инсон ғояси. Т: Янги асравлоди, 2002.
14. Жўраев Н. Мафкуравий иммунитет. Т:Маънавият, 2001.
15. Ибодов Ж.Х.. Марказий Осиёда Уйгониш даври қомусий олимларининг фалсафий қарашлари ва аниқ фанлар соҳасидаги кашфиётлари. Т., 2008. 164 б.
16. Ибадов Дж.Х. Энциклопедии ученых Центральной Азии 9-18 веков как источники по истории точных наук, по рукописным материалам. Т., 2010. 176 с.
17. Ибодов Ж.Х., Матвиевская Г.П. Улуғбек шогирди Али Қушчи. Т., Фан, 1994. 36 б.
18. Ибодов Ж.Х., Матвиевская Г.П. Аҳмад Фарғонийнинг риёзиёт ва фалакиёт тарихидаги ўрни. Т. Истиқлол, 1998. 86 б.
19. Ибодов Ж.Х. Жўрабоев Н. Ўзбекистон ва жаҳон ҳамжамияти. ТАЙИ, 1996. 28 б.
20.Ибодов Ж.Х., Калимбетов Б.У. Марказий Осиёлик исломшунос олимлар. ТАЙИ, 1998. 32 б.

1-МАВЗУ: “Миллий ғоя” фанининг предмети, мақсади ва вазифалари. Жамият тараққиётининг ғоя, мафкуралари билан ўзаро боғлиқлиги.

“Миллий ғоя” предмети. Объекти инсон ва жамият тарақиётида ғоя ва мафкураларнинг ўзаро муносабати. Мустақил Ўзбекистонда миллий ғояни шаклланишининг илмий-назарий ва тарихий асослари. Уларнинг халқ ишончи ва эътиқодига айланиши. Миллий ривожланиши ва миллий ғоя билан боғлиқ қонуниятларнинг ўзига хос хусусиятларини ўрганиш зарурияти.

“Миллий ғоя”нинг асосий тушунчалари: “ғоя”, “мафкура”, “миллий ғоя”,”миллий ғоянинг маънавий негизлари”, ”миллий ривожланиш ғояси”, ”миллий мафкураси”, ”миллий ғоянинг бош ғояси”, ”миллий ғоянинг асосий ғоялари”,”ватан равнақи”,”юрт тинчлиги”,”халқ фаровонлиги”, ”миллатлараро тотувлик”, ”диний бағрикенглик”, ”ижтимоий ҳамкорлик”, ”комил инсоннинг шаклланишига кўмаклашиш” ва б. Уларнинг ўзига хос хусусиятларининг Ўзбекистон халқи ҳаёти соҳалари, миллий-маданий

мерос, урф-одатлари, қадриятлари, тили, маданияти, тарихи, руҳияти негизлари билан боғлиқлиги ва ўзаро муштараклиги. Миллий ғоянинг “синфийлик”, ”партиявийлик” тамойилларидан бегоналиги.

Миллий ғоянинг мақсади ва вазифаси. Ёшларда миллий ғояга ишонч ва эътиқодини сингдириш. Миллий-маънавий мерос ва умумбашарий қадриятларга таянган ҳолда миллий ғурур, ватанпарварлик, миллатпарварлик фазилатларини шакллантириш. Уларни озод ва обод ватан, эркин ва фаровон ҳаёт қуришга йўналтириш. Миллий ғояни ўрганишнинг асосий қонуниятлари. Жамият ривожининг ғоялари ва мафкуралари билан боғлиқлиги. Инсон онги ва қалби учун кураш. Жамият ғоявий бошлиқнинг бўлмаслиги. Миллий ғоя ҳар бир халқнинг ўзлигини сақлаб қолиш ва ўзига хос ривожланиш эхтиёжи ҳамда кафолати эканлиги.

Миллий ғоянинг ўрганишнинг Ўзбекистонда эркин, демократик ва фуқаролик жамиятини барпо этишдаги аҳамияти.

Жамият тараққиётининг муайян фикрлар, ғоялар, мафкуралар, билан боғлиқлиги. Жамиятнинг мафкурасиз бўлмаслиги. Ғоя ва мафкураларнинг инсон ва жамият олдига қўйган мақсадлар билан муштараклиги. “Ғоя” ва “мафкура” нинг “ягона ҳукмрон мафкура” тушунчасидан фарқи. ”Мафкура” бўлмаса ҳар қайси давлат ва жамият, қолаверса, ҳар қайси мафкуравий бўшлиққа йўл қўйиб бўлмаслик тўғрисида янгича концепциянинг ишлаб чиқилганлиги (И.А.Каримов). Инсон ва жамият ҳаётида ғоялар, фикрлар хилма-хиллиги. Унинг табиий, ижтимоий-маънавий эҳтиёж эканлиги. Иккита инсоннинг айнан бир хилда фикрламаслиги тўғрисида (Аристотель).

Давлатлар, мамлакатлар, халқларнинг ўз олдиларига қўйган мақсадлари. Ҳар бир ҳалқ ва миллатнинг ўзига хос тараққиёт йўли ва маданиятлари билан фарқланиши.

Ғоя ва мафкуранинг инсон ва жамият ҳаётига таъсири. Жамият мафкурасининг халқни-халқ, миллатни-миллат этишдаги ўрни. Ғоя ва мафкура – турли жамиятларнинг ўзига хос тараққиёт йўлига таянган ҳолда узлуксиз ривожланиш омили.

Жамият ва цивилизациялар ривожига улкан таъсир кўрсатган ғоялар ва мафкуралар. Уларнинг турли хиллиги. Бунёдкор ва вайронкор ғоялар. Бунёдкор ғояларнинг тарихий-фалсафий илдизлари. Зардушт, Сиддҳартҳа Гаутама, Сократ, Платон, Конфуций, Амир Темур, Мирзо Улуғбек, Алишер Навоий, Заҳириддин Муҳаммад Бобур, Маҳатма Ганди ва бошқаларнинг бунёдкор ғоялари.

Вайронкор ғоя ва мафкураларнинг жамият ҳаётига салбий таъсири. Диний ақидапарастлик, фашизм, большевизм, буюк давлатчилик шовинизми, тажовузкор миллатчилик, ирқчилик, терроризм ва б. Ягона ҳукмрон мафкуранинг чекланганлиги, ғайри инсонийлиги, унинг фикр

эркинлиги, ғоялар ва мафкуралар хилма-хиллигига зидлиги. Унинг жамият тараққиётига зарарли таъсирлари ва оқибатлари. Дунёвий дахрийлик эмаслиги тўғрисида.

“Фикрга қарши фикр, ғояга қарши ғоя, жаҳолатга қарши маърифат билан курашиш” тамойилининг турли халқлар ва жамиятлар тараққиётидаги аҳамияти. (И.А.Каримов)

2-мавзу: Глобаллашув шароитида миллий ғояга эҳтиёжнинг ортиши. Мафкуравий иммунитетни шакллантириш – хавфсизлик ва барқарорлик омили.

Жамият ҳаётининг глобаллашуви. Бугунги глобаллашув жараёнида дунёнинг мафкуравий манзараси. Унинг турли халқлар ҳаётида, онги ва тафаккури, ишонч ва эътиқодига таъсири. Инсон онги ва қалби учун курашнинг давом этаётганлиги.

Мафкуравий жараёнларнинг глобаллашуви. Икки қутбли дунёнинг барҳам топиши. Ғоявий курашнинг ўзгариши. Инсон онги ва қалбини эгаллаш орқали дунёни бўлиб олишга бўлаётган уринишлар. Унинг турли хил йўллари, кўринишлари. Буюк давлатчилик шовинизми, диний экстремизм ва фундаментализм, халифаликни тиклаш ва терроризм ғояларининг зарарли оқибатлари. Шарқ ва Ғарб мамлакатлари ҳаётида миллий ғоя кўринишлари. Америка, Франция, Буюк Британия, Япония, Корея, Россия, Германия, Малайзия тажрибаси. Миллий ғурур, миллий ўзликни англаш ва қадрлай олишнинг тараққиёт омили эканлиги. Унинг маърифий ривожланиш қонуниятларига мослиги.

Жамиятда мафкуравий иммунитет, хавфсизлик ва барқарорлик тушунчалари. Мафкуравий иммунитет, хавфсизлик ва барқарорликнинг ўзаро муносабати. Ўтиш даври ва «мафкуравий бўшлиқ» муаммоси. Жамият ижтимоий-иқтисодий, сиёсий, маънавий ҳаёт негизларининг ўзгариши. Жамият тараққиётида янги ғоявий омилга таяниш зарурлиги қонуниятлари. Янги миллий ғоя ва демократик онгнинг шаклланиши. Воқеа ва ҳодисалар ҳамда жараёнларга ягона мафкура тамойиллари асосида қараш амалиётига барҳам бериш вазифалари. Ёт ғояларга нисбатан мафкуравий иммунитетни шакллантириш заруратининг кучайиши. Мафкуравий иммунитет тушунчаси, моҳияти, воситалари ва услублари.

Ўзбекистон ва унинг мустақиллиги, хавфсизлиги ҳамда қарорлигига жиддий хавф туғдирадиган мафкуравий таҳдидлар: диний экстремизм, эски империявий тузумни қайта тиклаш, давлатимиз тарихини сохталаштириш, миллий ва умуминсоний бунёдкор ғояларга зид бўлган зарарли ғояларнинг халқимиз турмуш тарзи ва ёшларнинг онгига киритишга бўлаётган уринишлар. Эркинлик ва инсон ҳуқуқлари тушунчаларини «демократия ниқоби» остида талқин этишни миллий тафаккур тарзи хусусиятларига,

демократик қадриятларга зидлиги. Уларнинг хавфсизлик ва барқарорликка салбий таъсирлари. Мафкуравий таҳдидни кучайтиришда айрим халқаро хорижий марказлар ва гуруҳларнинг номаърифий ёндашувлари. Миллий-маънавий қадриятларни ҳисобга олмаслик мафкуравий тажовузкорликнинг ўзига хос кўриниши эканлиги.

Мафкуравий хавфсизликка интилиш — ижтимоий-сиёсий барқарорлик омили. Миллий ғоя, миллий мафкура ижтимоий сиёсий ва маънавий барқарорликнинг муҳим омили. Жамиятда манфаатлар турли - туманлиги ва ижтимоий мувозанатни таъминлашда миллий ғоянинг ўрни. Миллий ғоянинг жамият ҳаётини барқарорлаштирувчи бунёдкор тизим яратиш омили эканлиги. Кўп миллатли, кўп конфессияли жамиятлар барқарорлигини таъминлашда миллий ғоя ва мафкуранинг аҳамияти.

3-МАВЗУ: Ўзбекистон мустақиллигини мустаҳкамлашда миллий ғоянинг зарурлиги ва аҳамияти. Миллий ғоя – халқнинг ишончи ва эътиқоди.

Мустақилликни мустаҳкамлашда миллий ғоядан кўзланган мақсадлар. Унинг зарурлиги табиий, ижтимоий-маънавий эҳтиёж эканлиги. Мустақилликни мустаҳкамлашнинг Ўзбекистон халқи турмуш тарзи, тафаккури, миллий-маънавий хусусиятлари, тарихи, маданий меросига таяниш мақсадлари билан узвий боғлиқлиги. Унинг халқ, миллат онгида акс этиши. Миллий ғояни англаш, унга ишонч ва эътиқод. Одамларда ор-номус, миллий ғурур туйғулари тикланишининг мамлакатда мустақилликни мустаҳкамлашдаги аҳамияти.

Ўзбекистоннинг миллий ғояси — Ўзбекистон халқининг асосий мақсад ва муддаоларини ифодалайдиган, унинг ўтмиши ва келажагини бир-бири билан боғлайдиган, асрий орзу-истакларини амалга оширишга, мустақилликни мустаҳкамлашга хизмат қиладиган, эзгу мақсадларга ундайдиган, маънавий-руҳий рағбатлантириб, ўзаро ҳамкорлигини, ҳамжиҳатлигини таъминлайдиган ғоялар тизими эканлиги. Мустақилликни асраб-авайлаш, ҳимоя қилишда, ўз тақдиримизга ўзимиз эгалик қилиш, келажагимизни ўз қўлимиз билан барпо этишда, бойликларимиздан Ватанимиз манфаатлари йўлида фойдаланишда миллий ғоянинг маънавий-руҳий куч-қувват манбаи эканлиги.

Миллий ғоянинг асосий ғоялари. Мустақилликни мустаҳкамлашга таъсир этиш соҳалари, негизлари ва йўналишлари. Унинг ижтимоий ҳаётдаги ўзгаришларда, мустақилликни мустаҳкамлашда намоён бўлиши. Ўзбекистон Республикасида ижтимоий ҳаётнинг ривожланиши, сиёсий институтлар, мафкуралар ва фикрлар хилма-хиллиги асосига таянишнинг конституцион тамойиллари. Ҳеч қайси мафкура давлат мафкураси сифатида ўрнатилиши «мумкин эмас»лигининг мустақилликни мустаҳкамлашнинг муҳим шарти эканлиги. Миллий ғоянинг миллий ва умуминсоний манфаатларни

ифодалаши. Миллий ғоянинг Ўзбекистоннинг мустақиллигини мустаҳкамлаш ва унинг ўзига хос ривожланишини таъминлашдаги аҳамияти.

«Жамият мафкураси», «миллий ғоя» тушунчаси, маъно ва моҳияти. Миллий ғояси — Ўзбекистон жамияти мафкураси эканлиги. Миллий ғоянинг миллат ва халқнинг ишонч ва эътиқодига кўчиши. Ишонч ва эътиқод тушунчаси. Миллий ғоянинг халқ ишончи ва эътиқоди билан боғлиқлиги. Унинг жамият ҳаёти, инсонларнинг амалий фаолиятида намоён бўлиши.

Миллий ғояни кенг жамоатчилик онгига, эътиқодига сингдириш шарт-шароитлари. Таълим-тарбия, илм-фан, маданият, адабиёт ва санъат, дин, маънавий-маърифий, спорт соҳаларида миллий ғоянинг акс этиши. Унинг жамият ҳаётига таъсири. Ёшларнинг давлат рамзларига бўлган муносабати. Унинг муқаддаслиги. Унга бўлган эҳтиром ва эътиборнинг миллий ғояга ишонч ва эътиқод билан боғлиқлиги. Жамият мафкурасининг инсон манфаатларини ифода этиши. Миллий ғояга мустаҳкам ишонч ва эътиқод халқларни бирлаштириб турувчи, олий мақсад ва бунёдкорлик ишларига йўналтирувчи, маънавий-руҳий куч-қувват манбаи. Унинг бехатар, тинч-омон, фаровон турмушга эришишда аҳамияти.

Миллий ғоя ва миллий ўзликни англаш ҳамда тараққиётнинг ўзаро боғлиқлиги. Ўзликни англашнинг миллий ғояда акс этиши. Ўзликни англашнинг кўринишлари. Миллий ва умумбашарий ўзликни англаш тушунчалари. Уларнинг умуминсоний моҳияти ва ўзаро муштараклиги. Миллий ўзликдан бегоналашиш сабаблари. Миллий маданият, тил, урф-одат, тарихдан бегоналаштиришнинг зарарли оқибатлари. Миллий манқуртлик ва миллий таназзулнинг зарарли эканлиги. Миллатнинг маънавий-руҳий уйғоқлиги муаммоси. Миллий уйғоқлик, миллий-маънавий тикланишнинг миллий ғоя сифатида халқ, жамият, миллат дунёқарашида, тафаккурида, ўзаро муносабатида ва ижтимоий фаолиятида акс этиши.

Ўзликни англаш тарихий хотирани тиклаш омили эканлиги. Уни кимларнинг вориси эканлигини ҳисобга олган ҳолда ўзига хос ва мос жамият барпо этиш билан боғлиқлиги. Миллий ўзликни тарбиялаш, қадрлаш ва сақлаб қолиш. Таълим-тарбия, миллий кадрлар тайёрлашда миллий-маънавий тикланишнинг аҳамияти. Миллий ғоянинг дунёда эришилаётган фан-техника ютуқлари, замонавий технологияларга муносабатда акс этиши. «Ахборотлашган жамият» асрида ўзликни англаш ва сақлаб қолишда миллий ғоянинг ўрни. Унинг миллий тараққиёт омилига айланиши зарурати. Ўзбекистон истиқболида миллий ғоянинг тутган ўрни ва аҳамияти.

4-Мавзу : Миллий ғоя ва миллий-маънавий қадриятлар. Миллий ғоя, ўзликни англаш ва тараққиёт омили. Миллий ғоянинг умумбашарий тамойиллари.

Миллий ғоянинг маънавий қадриятлар билан узвий боғлиқлиги. Унинг миллий тараққиёт омили сифатида намоён бўлиши, миллий ва маънавий қадриятларда акс этиши. Миллий ғоянинг шаклланишида миллий-маънавий қадриятлар, тил, урф-одат, анъана, дин, ёзув, санъат, мусиқа, меъморчилик, халқ фалсафаси, дунёқараши, бадиий ва оғзаки ижодининг ўрни. Унда халқнинг, миллатнинг руҳияти, тафаккур тарзи, орзу-умидларининг акс этиши. Миллий-маънавий қадриятларга муносабатнинг ўзгарувчанлиги. Миллий ғоянинг миллий-маънавий қадриятга таъсири. Миллий-маънавий қадриятларга ҳурмат ва унинг миллий ғоядаги ўрни.

Миллий ғояда умуминсоний қадриятлар ва миллий хусусиятларнинг эътироф этилиши. Халқимиз ҳаётида қадим-қадимдан жамоа бўлиб яшаш руҳиятининг мавжудлиги. Жамоа тимсоли бўлган оила, маҳалла, эл-юрт тушунчаларининг муқаддаслиги; ота-она, маҳалла оқсоқоллари, юрт улуғларига, умуман жамоатга юксак эътибор, миллатнинг кўзгуси бўлган она тилига муҳаббат; каттага ҳурмат ва кичикка иззат; вафо ва садоқат, гўзаллик ва нафосат, ҳаёт абадийлигининг тимсоли бўлган аёлга эҳтиром, андиша, сабр-бардош ва меҳнатсеварлик; ҳалоллик ва меҳр-мурувват; омонатга хиёнат қилмаслик. Бозор иқтисодиёти шароитида миллий-маънавий қадриятларга эътиборнинг зарурлиги. Маънавий юксаклик — миллий-маънавий қадриятларни сақлаб қолиш ва уни эъзозлашнинг муҳим омили. Тадбиркорлик ва ишбилармонликда миллий-маънавий қадриятларга таянишнинг умуминсоний моҳияти. Уларнинг миллий ғоя билан боғлиқлиги.

Анъанавий маданият ва «миллий-маънавий қадриятлар»га фақат эскилик сарқити сифатида қарашнинг зарарли эканлиги. Халқни, миллатни ичдан емиришга йўналтирилган гиёҳвандлик, экстремизм ва терроризм муаммоларига алоҳида эътибор қаратиш зарурлиги. Миллий ғоянинг миллий-маънавий қадриятларга асосланишининг аҳамияти.

Умумбашарий қадриятлар ва тамойиллар тушунчаси. Миллий ғоянинг умумбашарий қадриятлар ва тамойиллар билан уйғунлиги. Ҳар қандай умуминсоний (умумбашарий) ҳодисанинг миллий-маънавий негизда шаклланиши ва ривожланиши. Миллий ғояда умумбашарий тамойиллар: қонун устуворлиги; инсон ҳақ-ҳуқуқлари ва ҳур фикрлилик; турли миллат вакилларига ҳурмат ва улар билан баҳамжиҳат яшаш; диний бағрикенглик; дунёвий билимларга интилиш, маърифатпарварлик; ўзга халқларнинг илғор тажрибалари ва маданиятини ўрганиш зарурати.

Миллий-маънавий қадриятларда умуминсонийликнинг акс этиши. Умумбашарият эришган ютуқлардан фойдаланишнинг истиқбол учун

зарурлиги. Миллий-маънавий негизларга таянган ҳолда, ўз истиқлол ва тараққиёт йўлини амалга оширишнинг умумбашарий тамойилларга зид эмаслиги. Миллий-маънавий қадриятлар тизимида умумбашариятга дахлдор бўлган тамойилларнинг мужассамлашиши. «Миллий биқиқлик»нинг жамият тараққиёти қонуниятига зидлиги.

Ўзлигини англаган ҳар бир халқ ёки миллат, давлат ёки жамиятнинг умумбашарий тамойилларни эътироф этиши. Унинг ўзини сақлаб қолиш, ўзига хос ва мос ривожланишга ҳаракат қилишининг умумий қонуният эканлиги. Масъулиятлилик, интизомлилик, ҳалоллик, фозиллик, ижтимоий адолат ва фойдали фаолиятга интилиш каби сифатларнинг умуммиллий тараққиёт учун зарурлиги. Унинг миллий ғоя ва умумбашарий тамойиллар билан муштараклиги. Буни англаш ва амалга ошириш йўлида дунё ҳамжамиятининг ўрни ва роли.

5-Мавзу: Миллий ғоянинг бош мақсади. Ватан равнақи ғояси

Миллий ғоянинг Ўзбекистон истиқболини ифода этувчи миллий тараққиёт концепцияси эканлиги. Озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт қуриш - миллий ғоянинг бош мақсади. Унинг маъно-мазмуни ва асосий йўналишлари. Эркинлик, меҳнат фаолияти, тадбиркорлик, тафаккур эркинлигининг аҳамияти. Ягона Ватан, Ўзбекистоннинг келажаги тўғрисида қайғуришнинг зарурлиги. Ўзбекистон халқининг озод ва обод Ватанда, эркин ва фаровон яшашга ҳақли эканлиги. Ўзбекистон келажаги буюк давлат. Унинг мезонлари, шарт-шароитлари ва омиллари. Инсоннинг маънан озодлиги ва маърифатининг юксак бўлиши — обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт қуриш омили эканлиги.

Ўзбекистонда эркин демократик, фуқаролик жамияти қурилишининг инсонлар ижтимоий фаол иштироки билан боғликлиги. Ёшларда озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт қуриш туйғусини қарор топтиришда миллий ғоянинг мақсадлари билан муштараклиги. Озод ва обод Ватанни англаш ва қадрлаш туйғуси. Эркин ва фаровон ҳаётга эришишнинг меҳнат, илм-фан сирларини эгаллаш, юксак маърифат билан муштараклиги. Миллий ғояни ҳар бир инсоннинг олий мақсадига, хоҳиш-истагига айланишининг зарурлиги ва аҳамияти.

Миллий ғоянинг Ўзбекистон истиқболини ифода этувчи миллий тараққиёт концепцияси эканлиги. Озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт қуриш - миллий ғоянинг бош мақсади. Унинг маъно-мазмуни ва асосий йўналишлари. Эркинлик, меҳнат фаолияти, тадбиркорлик, тафаккур эркинлигининг аҳамияти. Ягона Ватан, Ўзбекистоннинг келажаги тўғрисида қайғуришнинг зарурлиги. Ўзбекистон халқининг озод ва обод Ватанда, эркин ва фаровон яшашга ҳақли эканлиги. Ўзбекистон келажаги буюк давлат! Унинг мезонлари, шарт-шароитлари ва омиллари. Инсоннинг

маънан озодлиги ва маърифатининг юксак бўлиши — обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт қуриш омили эканлиги.

Ўзбекистонда эркин демократик, фуқаролик жамияти қурилишининг инсонлар ижтимоий фаол иштироки билан боғликлиги. Ёшларда озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт қуриш туйғусини қарор топтиришда миллий ғоянинг мақсадлари билан муштараклиги. Озод ва обод Ватанни англаш ва қадрлаш туйғуси. Эркин ва фаровон ҳаётга эришишнинг меҳнат, илм-фан сирларини эгаллаш, юксак маърифат билан муштараклиги. Миллий истиқлол ғоясини ҳар бир инсоннинг олий мақсадига, хоҳиш-истагига айланишининг зарурлиги ва аҳамияти.

6-МАВЗУ: МИЛЛИЙ ҒОЯ ВА ДЕМОКРАТИК РИВОЖЛАНИШ.

Миллий ғояда миллий ривожланиш ва демократия тушунчаларининг ўзаро муносабати. Демократия — юксак маърифат ва маданийлашган жамият шакли эканлиги. Миллий ғоя — миллатни демократияга, адолат ва эркинликка тайёрловчи, сафарбар этувчи омил. Миллий ғоя ва плюрализм, яъни фикрлар хилма-хиллиги. «Биз ҳеч кимдан кам эмасмиз ва ҳеч кимдан кам бўлмаймиз» (И.Каримов) ғоясининг моҳияти. «Демократия» ниқоби остида миллий ғояга ёт ғояларни киритишга уринишларнинг туб моҳияти ва сабаблари. Тарихда миллий-маънавий қадриятларни демократияга қарши қўйишнинг ижтимоий, маънавий оқибатлари. Миллий-маънавий қадриятларни ҳисобга олишнинг демократик тамойилларга ва миллий ғояга зид эмаслиги. Демократик ўзгаришларни чуқурлаштириш жараёнида миллийлик ва миллий ўзликнинг намоён бўлиши. Миллий тарбия — ўзликни асраб-авайлаш ва сақлаб қолиш, демократиянинг хусусиятларини намоён этиш омили. Миллий тафаккур ва миллий ахлоқнинг дсмократик кўринишлари. Миллий ғоя ва ишбилармонлик, ёш истеъдодларни қўллаб-қувватлаш, техника ва технологияни эгаллашга бўлган интилишга эҳтиёжнинг зарурлиги. Меҳр-мурувват, инсон қадри ва демократия. Демократиянипг миллий ва умуминсоний қадрият эканлиги. Демократик ривожланиш шароитида миллий ғоянинг умуминсоний аҳамияти.

Миллий ғояда миллий ривожланиш ва демократия тушунчаларининг ўзаро муносабати. Демократия — юксак маърифат ва маданийлашган жамият шакли эканлиги. Миллий ғоя — миллатни демократияга, адолат ва эркинликка тайёрловчи, сафарбар этувчи омил. Миллий ғоя ва (плюрализм) фикрлар хилма-хиллиги. «Биз ҳеч кимдан кам эмасмиз ва ҳеч кимдан кам бўлмаймиз» (И.Каримов) ғоясининг моҳияти. «Демократия» ниқоби остида миллий ғояга ёт ғояларни киритишга уринишларнинг туб моҳияти ва сабаблари. Тарихда миллий-маънавий қадриятларни демократияга қарши қўйишнинг ижтимоий, маънавий оқибатлари. Миллий-маънавий

қадриятларни ҳисобга олишнинг демократик тамойилларга ва миллий ғояга зид эмаслиги. Демократик ўзгаришларни чуқурлаштириш жараёнида миллийлик ва миллий ўзликнинг намоён бўлиши. Миллий тарбия — ўзликни асраб-авайлаш ва сақлаб қолиш, демократиянинг хусусиятларини намоён этиш омили. Миллий тафаккур ва миллий ахлоқнинг демократик кўринишлари. Миллий ғоя ва ишбилармонлик, ёш истеъдодларни қўллаб-қувватлаш, техника ва технологияни эгаллашга бўлган интилишга эҳтиёжнинг зарурлиги. Меҳр-мурувват, инсон қадри ва демократия. Демократиянипг миллий ва умуминсоний қадрият эканлиги. Демократик ривожланиш шароитида миллий ғоянинг умуминсоний аҳамияти.

7-МАВЗУ: Ижтимоий ҳамкорлик, милатлараро тотувлик, миллий ва диний бағрикенглик. Миллий ғоя ва ёшлар, миллий ғурур ва ор-номус.

«Миллатлараро тотувлик», «миллий ва диний бағрикенглик» тушунчаларининг маъно-мазмуни. Миллий бағрикенглик ва миллий манфаат уйгунлиги. Уларнинг миллий хусусиятларни ҳисобга олишда намоён бўлиши. Диний бағрикенгликнинг динлараро муносабатда кўриниши. Уларнинг миллий ғоянинг муҳим жиҳати эканлиги ва аҳамияти.

Миллий ғоя миллатлараро, динлараро тотувликни таъминловчи, жамиятни бирлаштириб турувчи, муштарак мақсадлар, ғоялар мажмуи эканлиги. Унинг миллатлараро муносабатда намоён бўлиши. Миллий ғоя миллатлараро тотувлик, ҳамжиҳатлик ва ҳамкорлик омили эканлиги.

Ҳозирги замонда полиэтник (кўп элатли) ва моноэтник (бир элатли) давлатларнинг мавжудлиги. Ўзбекистоннинг кўп миллатли давлат эканлиги. Миллат ва маданиятларнинг ранг-баранглиги, халқлар маънавий-маърифий салоҳиятининг бойиш манбаи эканлиги. Миллий ғояда турли миллат орзу ва мақсадлари, тили, маданиятлари хусусиятларининг акс этиши. Унинг «агрессив миллатчилик», мажбуран «байналмилаллаштириш», сунъий тарзда «халқлар ва миллатларни яқинлаштириш» ғоясига зидлиги. Ўзбекистон халқини, миллатидан қатъий назар, Ўзбекистон Республикасининг фуқаролари ташкил этиши. Миллий ғоя ва мафкурада барча этнос (халқ), миллатларнинг эзгу мақсадлари, манфаатлари, тараққиёт йўли, эътиқоди ва ишончининг уйғунлашуви. Президент И.А.Каримовнинг миллий ғоя ва мафкурани ишлаб чиқиши, уни шакллантириш учун Ўзбекистонда яшайдиган ҳар қайси миллатнинг энг илғор вакиллари, олимлари, халқ ва Ватан равнақи учун ҳаётини бағишлайдиган фидойи зиёлилари меҳнат қилиши лозимлиги тўғрисида.

«Ўзбекистонда давлат тилини қаттиқ ушлаб, унга амал қилсак, тараққиётдан орқада қолиб кетамиз», деган фикрнинг бир томонлама, асоссиз ва зарарли эканлиги. Ҳозирги даврда турли тилларни ўрганишга заруратнинг мавжудлиги. Хорижий тилларни она тили ҳисобига ўрганишнинг зарарли оқибатлари. Тил —

миллат руҳиятининг ифодаси эканлиги. Давлат тилини билишнинг миллатлараро тотувлик, миллий ва диний бағрикенглик фазилатлари ва ижтимоий-маънавий юксалишдаги аҳамияти.

Ёшлар ва миллий ғоя. Ёшлар янгиликни тез илғаб олувчи қатлам сифатида. Уларнинг миллий ғояни идрок этиши, англаши, ишонч ва эътиқодига айланишига эҳтиёж. Уларнинг миллий ва умумбашарий қадриятларга муносабатини тўғри йўналтириш зарурияти. Ёшларнинг руҳиятида миллий ғурур, миллий ор-номус, келажак тўғрисида қайғуриш ва қайғура олиш фазилатларини мамлакат, миллат келажаги билан боғлиқлиги. Ўзбекистон ёшларининг тафаккур тарзи, янгиликка интилиш, фан-техника ютуқларини, илғор технологияларни эгаллашга мойиллигини оширишнингозод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт қуриш ғояси билан узвий боғлиқлиги. Уларнинг келажак авлод ва Ватан олдидаги масъулияти. Ўзбекистоннинг ўзига хос ва мос тараққиёт концепциясини амалга оширишда ёшлар фикри, дунёқараши ва интилишларининг миллий ғоя мақсадлари билан уйғунлиги.

Ёшларнинг миллий ғурур, ор-номус, қадр-қимматни англашининг миллий ғоя билан боғлиқлиги. Миллий ғурур ва ор-номусни баланд тутиш, қадр-қимматни камситмаслик, ўзлигидан бегоналашмаслик, дунё фани ютуқларини эгаллаш — миллий ғоя мезони. Миллий ғурурни, Ватанни англашнинг ватанпарварлик, миллатпарварлик туйғулари билан муштараклиги. Миллий қадр-қимматини, ғурурини, ор-номусини англаган авлод — мамлакат келажаги ва мустақил тараққиётининг кафолатидир.

Ёшларнинг ўзлигини англаши ва ёт ғояларга муносабати. Уларга миллий-маданий мерос, аждодларидан, Ватанидан фахрланиш туйғуларини сингдириш зарурлиги. Ёшларда Ўзбекистонда амалга оширилаётган бунёдкорлик ғояларидан фахрланиш туйғуларини ўстириш зарурати. Ўзбекистон ёшларининг ўзига хос ва мос ҳамда маърифий, замонавий қиёфага эга бўлишининг аҳамияти.

8-МАВЗУ: “МИЛЛИЙ ҒОЯНИНГ” ИНСОН ОНГИ ВА ҚАЛБИГА СИНГИШИ: ЯНГИЧА УСЛУБЛАР ВА ЁНДОШУВЛАР

Халқлар ва мамлакатлар ижтимоий-маънавий ҳаёти, мақсад ва интилишлари. Миллий ғоянинг инсон онги, қалбига сингиши ва унга муносабатнинг ўзгариб туриши. Унинг ғоя ва мафкура соҳасида акс этиши. Миллий ғояни кенг жамоатчилик, инсонлар, ёшлар онгига сингдиришда, ишонч ва эътиқодига айлантиришда янгича услуб, ёндашув ҳамда технологияларни қўллашга бўлган эҳтиёж. Уларнинг узлуксиз янгиланиб бориш зарурати.

Миллий ғояни ёшлар онгига сингишида эркин мавзуларни танлаш ва тақдимотини ўтказишнинг аҳамияти. Миллий ғояни тарғиб этишга қаратилган роликлар, видеоклиплар, ижтимоий рекламанинг аҳамияти.

«Виртуал саёҳатлар», «мультимедия» дастурларини биргаликда ишлаб чиқиш. Унда мамлакатимизнинг бой тарихий-маънавий меросидан, тарихий обидалари, музейлардан фойдаланиш. Фидойи инсонлар ҳаёти билан боғлиқ «Мен сизга ҳавас қиламан» рукнида роликлар тайёрлаш. Дунёнинг ахборот майдонида бўлаётган ўзгаришлар. ОАВ, “Интернет” маълумотлари. Унга миллий манфаатлар нуқтаи назаридан ёндошув.

Маънавий-маърифий ишларда эркин фикрлашни уйғотишга қаратилган баҳс, мунозараларга, сўровларга алоҳида эътибор бериш. Уни ҳаёт билан боғлашда маънавият кунлари ва мураббийлик соатларидаги суҳбатлардан фойдаланиш. Жойларда, музейларда машғулотларни ташкил этишнинг афзалликлари. Миллий-маданий меросни ўрганиш орқали миллий ғояга бўлган ишонч ва эътиқодни мустаққамлаш йўллари. Миллий ғояга зид хатти-ҳаракатларнинг олдини олиш зарурлиги. Ҳақиқат миллий ғоянинг озуқа мезони эканлиги. Янгиликка интилиш ва изланишнинг миллий ғоя талаби эканлиги. Унинг мамлакат ривожи учун аҳамияти.

ХУЛОСА. Халқнинг ишонч ва эътиқоди, мустақилликни мустаққамлаш, ҳимоя қилиш, асраб-авайлаш омили сифатида миллий ғоя аҳамиятининг ошиб бориши. Унинг давр ва замон ўзгаришлари билан боғлиқлиги. Ўзаро ҳамкорлик, халқларни бирлаштириб турувчи, миллий ғурур, ор-номус, қадр-қиммат туйғуларини англаш, қадрлаш, ўзига хос ва мос ривожланиш, дунё тараққиётида нуфузли ўринга эга бўлишни таъминловчи омил сифатида. Миллий ғояда миллий маданият ва умумбашарий негизларининг уйғунлиги ҳамда истиқболлари.

ЎЗБЕКИСТОН АЛОҚА ВА АХБОРОТЛАШТИРИШ АГЕНТЛИГИ

ТОШКЕНТ АХБОРОТ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ УНИВЕРСИТЕТИ

“Ўзбекистон тарихи” кафедраси

ТЕХНИК ТАЪЛИМДА ЎҚИТИШ ТЕХНОЛОГИЯСИ

«МИЛЛИЙ ҒОЯ : АСОСИЙ ТУШУНЧА ВА ТАМОЙИЛЛАР» ФАНИ БЎЙИЧА

ТАЪЛИМ ТЕХНОЛОГИЯСИ

Тошкент – 2011

1 мавзу	**“МИЛЛИЙ ҒОЯ “ ФАНИНИНГ ПРЕДМЕТИ, МАҚСАДИ ВА ВАЗИФАЛАРИ**

1.1. Кириш - маърузани ўқитиш технологияси

Талабалар сони: 60	*Вақти:* 2 соат.
Ўқув машғулотининг шакли	Кириш – мавзу бўйича визуаллашган маъруза
Маъруза режаси	1. “Миллий ғоя»фани, предмети, объекти ва шаклланишининг илмий-назарий асослари. 2. Миллий ғоянинг асосий тушунчалари ва уларнинг ўзига хос хусусиятлари. 3. Миллий ғоянинг мақсад ва вазифалари.
Ўқув машғулотининг мақсади: Миллий ғоя фанининг предмети, мақсади, вазифалари ҳамда жамият тараққиётида тутган ўрни тўғрисида тўлиқ тушунча хосил қилиш.	
Педогогик вазифа:	*Ўқув фаолиятининг натижаси*:
«Миллий ғоя” фанини ўрганишнинг зарурияти, предмети ва объекти билан таништиради;	“Миллий ғоя” фанининг предмети ва ўрганиш объектларини айтиб беради;
Миллий ғоянинг мақсади, вазифалари ва асосий тушунчаларини моҳиятини очиб беради;	Миллий ғоянинг вазифалари, мақсадларини санаб беради ва асосий тушунчаларига изох беради;
Инсон ва жамият ҳаётида ғоя ва мафкураларнинг ўрни ва ролини ёритиб беради;	Ғоя ва мафкура тушунчасини таърифини ёдлаб беради;
Ўқитиш усуллари ва техника	Маъруза, намойиш, блиц-сўров, пинборд тех-никаси, ақлий хужум.
Ўқитиш воситалари	Маъруза матни, компъютер технологияси («Миллий ғоя» фанидан электрон ўқув-услубий мажмуа), слайдлар.
Ўқитиш шакллари	Фронтал, коллектив иш
Ўқитиш шарт-шароитлари	Техник воситалар билан таъминланган, ўқи-тиш усулларини қўллаш мумкин бўлган ўқув хона.

Мониторинг ва баҳолаш	Кузатиш, оғзаки назорат, ёзма назорат, ўқув топшириқ

Маърузанинг технологик картаси

Иш жараёнлари вақти	*Фаолиятнинг мазмуни*	
	ўқитувчи	*талаба*
I-босқич. Мавзуга кириш. (15 минут)	1.1. Ўқув фанининг номини айтади, пред-метнинг дастлабки умумий тасаввурини беради. Услубий ва ташкилий томонлари, талабалар билимларини баҳолаш мезон-ларини ва фан структурасини таништиради (1-илова)	Тинглайди ва ёзади Мавзу номини ёзиб оладилар
	1.2. Мазкур фаннинг ўрганиладиган мавзу-лари бўйича назарий ва амалий машғулот-лар, уларнинг узвийлиги хақида қисқача маълумот беради. Асосий адабиётларнинг рўйхати билан таништиради. (2-илова) Ўқув дастурини талабаларга таниш-тиради.	Саволларга жавоб беради
	1.3. Маъруза дарсининг мақсади ва ўқув фаолияти натижаларини айтади. Талаба-ларни ақлий хужумга тортиш учун жон-лантирувчи саволлар беради. (3-илова).	Тинглайди, ўрганади, Ёзади, аниқлайди, саволлар беради.
II-босқич. Асосий (55 минут)	2.1. Маъруза режасининг барча саволлари бўйича визуал материални намойиш қилади (4- илова). Мавзунинг асосий жойларини ёзиб олиш-ларини сўрайди. Фаоллаштирувчи савол-жавоб ўтказади. Биринчи режа саволи бўйича: 1. «Миллий ғоя» фанининг ўқитилиш сабабларини айтинг? Иккинчи режа саволи бўйича: 2. Ўқув фанининг асосий вазифаларини айтинг?	Асосий жойларини ёзади Саволларга жавоб беради

	Учинчи режа саволи бўйича: 3. «Ғоя», “Мафкура” нима? Жавобларни тўғрилайди ва хулосалайди.	Тинглайди Мустақил ишлаш учун топшириқни ёзиб олади
	2.2. Мавзунинг таянч иборалари Пинборд усулида ўрганилади. Мавзуга оид бўлмаган иборалар олиб ташланиб, керакли тушунча ва иборалар қўшилади. Жавобларни тўғри-лайди ва хулосалайди. (5-илова)	
	2.3. Талабаларга эркин фикр айтишга рухсат берилади ва уларни рағбатлантиради.	
III-босқич. Якуний босқич. (10 минут)	3.1. Мавзу бўйича умумий хулоса қилади.	
	3.2. Талабаларнинг билим ва кўникмалари-ни баҳолайди.	
	3.3. Навбатдаги машғулотда кўриладиган масалани эълон қилади, ва мустақил тайёргарлик кўришларини сўрайди.	
	3.4. Талабаларга уйга вазифа қилиб: (1). “Ўзини англамоқ буюк саодат” мав-зусида эссе ёзиб келиш; (2). Келгуси мавзу эълон килинади ва семинарга тайёрланиб келишни айтади. (3). Ўз-ўзини назорат қилиш учун саволлар беради. (6- илова). (4). Тавсия этилган адабиётларни ўрганишга беради.	ЎУМга қаранг

1-Илова (1.1)

Визуал материаллар

1-слайд

«Миллий ғоя» фани бўйича талабаларни
ўзлаштиришларини баҳолаш мезонлари

Фан бўйича максимал балл – 100
Жорий баҳолаш 35% – 35
Оралиқ баҳолаш 35% – 35
Якуний баҳолаш 30% – 30
Саралаш баҳолаш 55% – 55

аъло = 86 – 100
яхши = 71 – 85
ўрта = 56 – 70

Дарслар сони	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Жами
Жорий баҳолаш 36%, семинар ижодий иш	4	4	4	4 2	4	4	4	4 2			36
Оралиқ баҳолаш 40% Назорат иши: давомат, конспект, мустақил иш, ёзма иш				17				17			34
Якуний баҳолаш 30% ёзма иш										30	30
Жами баллар											100

Хар бир дарсда: семинар машғулотига - 4 баллдан
ижодий ишга - 2 баллдан.

2-слайд

Фаннинг таркибий-мантиқий тузилиши Тошкент Ахборот Технологиялари Университети бакалавр босқичи, «Миллий ғоя» фани, 4 курсда ўтилади

I-БЎЛИМ. Жамият тараққиётининг ғоявий асослари ва ҳозирги замон

1-мавзу. «Миллий ғоя» фанининг предмети, мақсади, вазифалари ҳамда жамият тараққиётида тутган ўрни

2-мавзу. Глобаллашув шароитида миллий ғояга эҳтиёжнинг ортиши Мафкуравий иммунитетни шакллантириш - хавфсизлик ва барқарорлик омили

II-БЎЛИМ. Ўзбекистон мустақиллиги ва миллий ғоянинг зарурлиги

3-мавзу. Ўзбекистон мустақиллигини мустаҳкамлашда миллий ғоянинг зарурлиги ва аҳамияти. Миллий ғоя - халқнинг ишончи, эътиқоди, ўзликни англаш ва тараққиёт омили эканлиги

4-мавзу. Миллий ғоя ва миллий қадриятлар, ҳамда унинг умумба-шарий тамойиллари

III-БЎЛИМ. Миллий истиқлол ғояси – Ўзбекистоннинг ўзига хос ва мос ривожланиш концепцияси

5-мавзу. Миллий ғоянинг бош мақсади - озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт қуриш

6-мавзу. Миллий ғоя ва демократик ривожланиш

7-мавзу. Миллатлараро тотувлик ҳамда миллий ва диний бағрикенглик масалалари Миллий ғоя ва ёшлар. Миллий ғурур ва ор-номус

8-мавзу: “Миллий ғоянинг” инсон онги ва қалбига сингиши. Янгича услублар ва ёндошувлар

2–Илова (1.1)

Фойдаланилган адабиётлар:

1. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси. Т.: «Ўзбекистон», 2003.
2. Қорақалпоғистон Республикаси Конституцияси. Қорақалпоғистон, 1993.
3. Каримов И.А. Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка тахдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари. Т.6. Т.: «Ўзбекистон», 1997. 125-135, 149-162-бетлар.
4. Каримов И.А. Баркамол авлод - Ўзбекистон тараққиётининг пойдевори. Т.6. Т.: «Ўзбекистон», 1997. 324-346-бетлар.
5. Каримов И.А. Жамият мафкураси халқни-халқ, миллатни-миллат қилишга хизмат этсин. Т.7. Т.: «Ўзбекистон», 1999. 84-102-бетлар.
6. Каримов И.А. Миллий истиқлол мафкураси - халқ эътиқоди ва буюк келажакка ишончдир. Т.8. Т.: «Ўзбекистон», 2000. 489-508-бетлар.
7. Каримов И.А. Ўзбекистон XXI асрга интилмоқда. Т.: «Ўзбекистон», 2000. 6-12, 14-26, 28-38, 47-48-бетлар.
8. Каримов И.А. Озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт - пировард мақсадимиз. Т.8. Т.: «Ўзбекистон», 2000. 462-467-бетлар.
9. Каримов И.А. «Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар» рисоласига сўз боши. Т.9. Т.: «Ўзбекистон», 2001. 220-224-бетлар.
10. Каримов И.А. Биз танлаган йўл - демократик тараққиёт ва маърифий дунё билан хамкорлик йўли. Т.11. Т.: «Ўзбекистон», 2003. 214-247-бб.
11. Каримов И.А. Ватанимизнинг тинчлиги ва хавфсизлиги ўз куч-қудратимизга, халқимизнинг ҳамжиҳатлиги ва букилмас иродасига боғлиқ. Т.12. Т.: «Ўзбекистон», 2004, 243-275-бетлар.
12. Каримов И.А. Эл-юртга ҳалол, виждонан хизмат қилиш - ҳар бир раҳбарнинг муқаддас бурчи. Т.12. Т.: «Ўзбекистон», 2004. 285-312-бетлар.
13. Каримов И.А. Қонун ва адолат устуворлиги фаолиятимиз мезони бўлсин. Т.12. -Т.: «Ўзбекистон», 2004, 313-337-бетлар.
14. Каримов И.А. Тинчлик ва хавфсизлигимиз ўз куч қудратимизга, ҳамжиҳатлигимиз ва қатъий иродамизга боғлиқ. Т.12. -Т.: «Ўзбекистон», 2004.
15. Каримов И.А. Империя даврида бизни иккинчи даражали одамлар деб ҳисоблашар эди. Т.: «Ўзбекистон», 2005. 5-33-бетлар.
16. Каримов И.А. Бизнинг бош мақсадимиз - жамиятни демократлаштириш ва янгилаш, мамлакатни модернизация ва ислоҳ этишдир. Т.: «Ўзбекистон», 2005. 96-бет.
17. Каримов И.А. Ўзбек халқи ҳеч қачон, ҳеч кимга қарам бўлмайди. -Т.: «Ўзбекистон», 2005. 160-бет.
18. Имом Бухорий. «Хадис», 4-жилдлик. Т.: 1992. 1-жилд. 13-28-бетлар.
19. Абдулла Авлоний. Туркий гулистон ёхуд ахлоқ. Т.: «Шарқ», 1994. 9-17-б.
20. Азизхўжаев А.А. Чин ўзбек иши. Т.: «Академия», 2003. 5-45-бетлар.
21. Азизхўжаев А.А. Мустақиллик: курашлар, изтироблар, қувончлар. Т.: «Шарқ», «Академия», 2001. 6-18-бетлар.
22. Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар. Т.: «Янги аср авлоди», 2001. 6-22-бетлар.

23.Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар. (Олий таълим муассасалари учун қўлланма). Т.: «Янги аср авлоди», 2001. -222-бет.
24.Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар. (Изоҳли кўргазмали воситалар тўплами). Т.: «Янги аср авлоди», 2001. 80-бет.
25.Саифназаров И. Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар. Услубий-кўргазмали қўлланма. Т.: ТДИУ, 2001. 28-б.
26.Саифназаров И. Маънавий баркамоллик ва сиёсий маданият. Т.: «Шарқ», 2001. 160-бет.
27.Саифназаров И. ва бошқ. Халқимиз ҳамжиҳатлиги терроризмга қарши кафолатдир. Т.: «Янги аср авлоди», 2004. 56-бет.
28.Назаров Қ., Очилдиев А. Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар. (қичқача изоҳли тажрибавий луғат). Т.: «Янги аср авлоди», 2002.
29.Назаров Қ. Бугунги дунёнинг мафкуравий манзараси. Т.: «Ижод дунёси», 2002. - 24-бет.
30.Эргашев И. Сиёсат фалсафаси. Т.: «Академия», 2004. 130-бет.
31.Очилдиев А. Миллий ғоя ва миллатлараро муносабатлар. Т.: «Ўзбекистон», 2004. 136-бет.
32.Ўзбекистон жамиятини демократлаштириш ва янгилаш, мамлакатни модернизация ва ислоҳ қилиш йўлида. Т.: «Академия», 2005. 640-бет.
33.Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар» фани бўйича таълим дастурларини яратиш ва республика таълим тизимига жорий этиш тўғрисида Фармойиши. 2001 йил 18 январ. «Халқ сўзи».
34.Эргашев И. ва бошқ. Миллий истиқлол ғояси. Ўзбекистон Республикаси Олий таълим бакалавриат босқичи учун дарслик. Т.: «Академия», 2005.

Интернет сайтлари

1. www.gov.uz.
2. www.press-service.uz.
3. www.bilim.uz.
4. www.philosophy.ru.
5. www.filosofiya.ru.
6. www.philosophy.nsc.ru.
7. http // philosophy.albertina.ru.
8. www.history.ru.
9. www.philosophy.com.

3–Илова (1.1)

Мавзуни жонлантириш учун саволлар

1. «Ғоя» тушунчасининг мохиятини сиз қандай тушунасиз?
2. «Мафкура» тушунчасининг мохиятини сиз қандай тушунасиз?
3. “Миллий ғоя” фанини “Миллий ғоя: асосий тушунча ва тамойиллари” фанидан фарқи нимада?

1-савол: “Миллий ғоя” фанини ўрганишнинг зарурияти, предмети ва объекти.

1-слайд

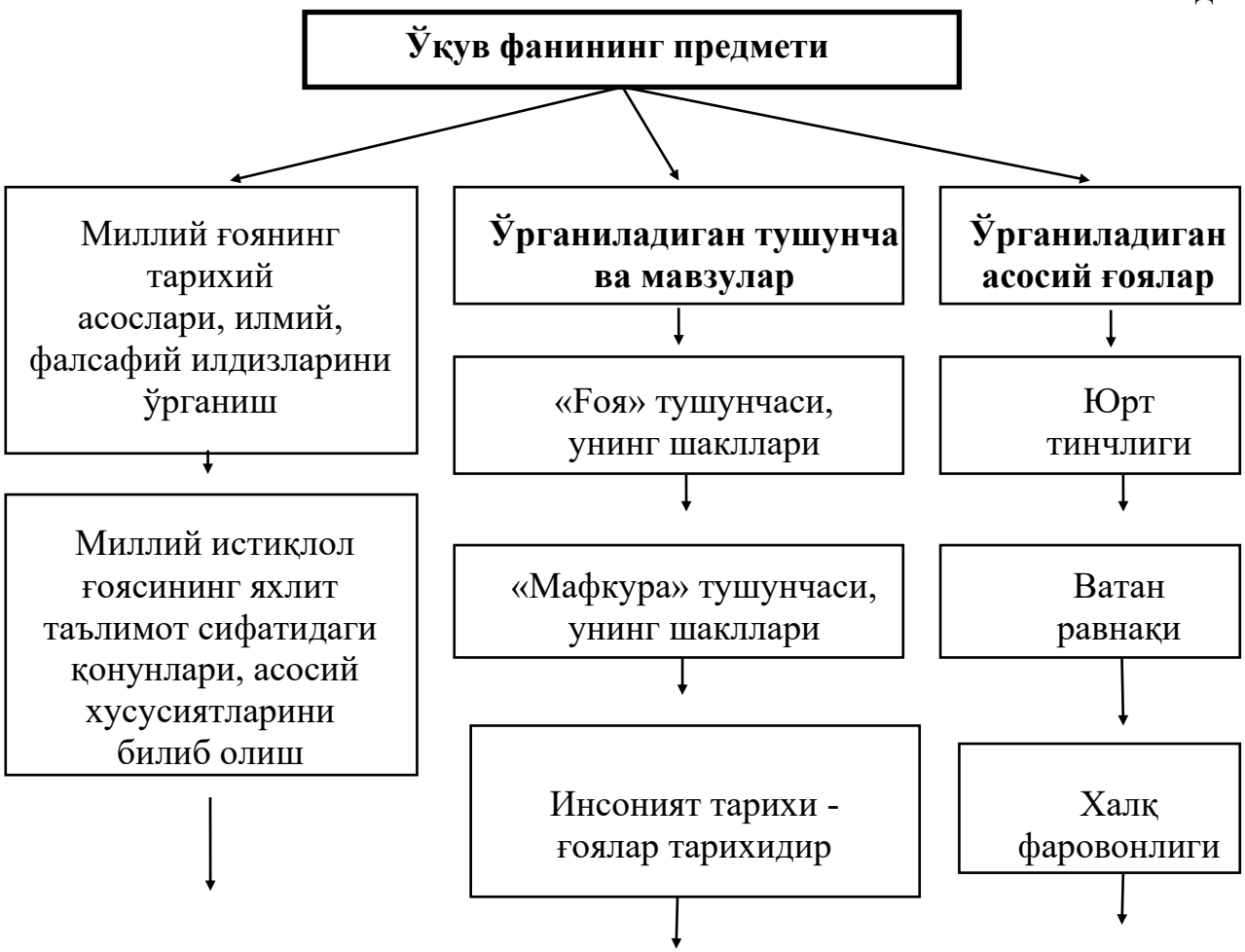

2-савол: Миллий ғоянинг мақсади, вазифалари ва асосий тушунчалари.

2-слайд

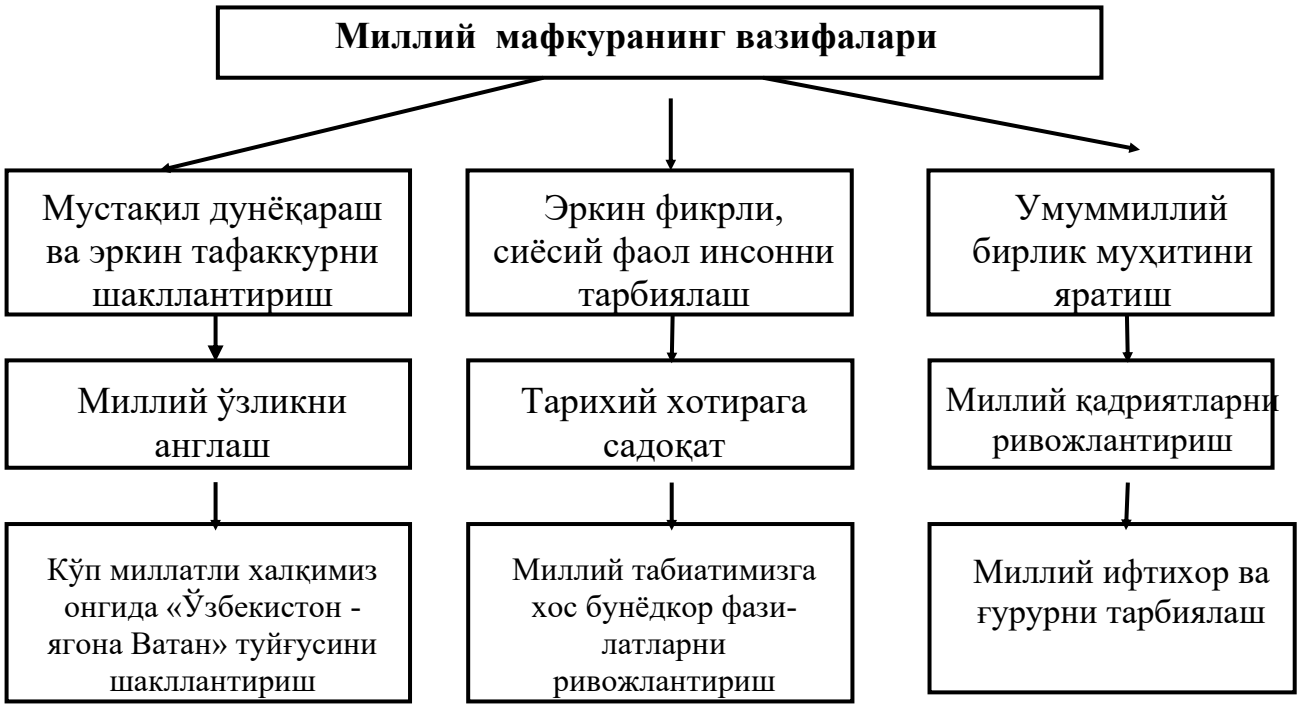

3-слайд

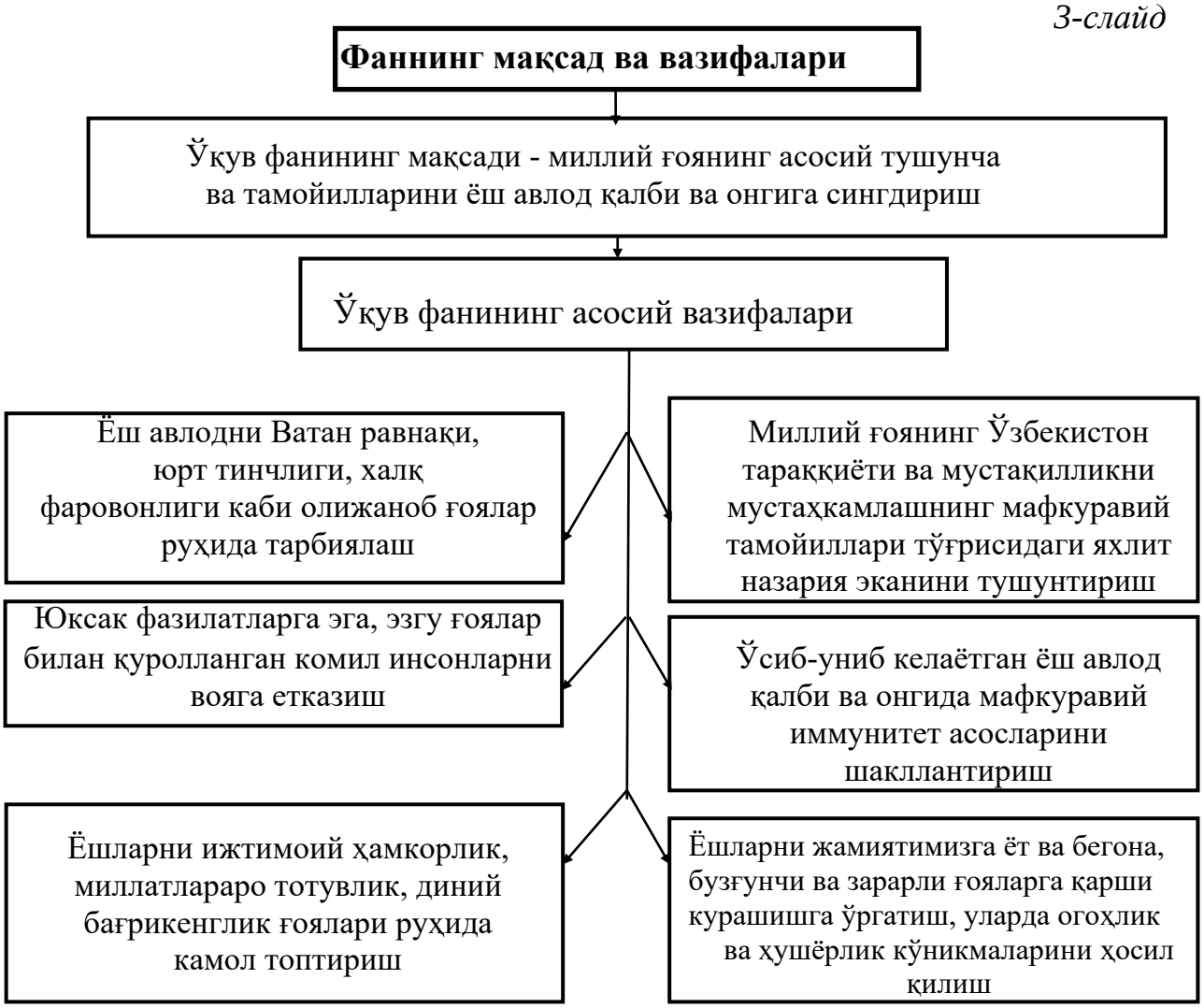

4-слайд

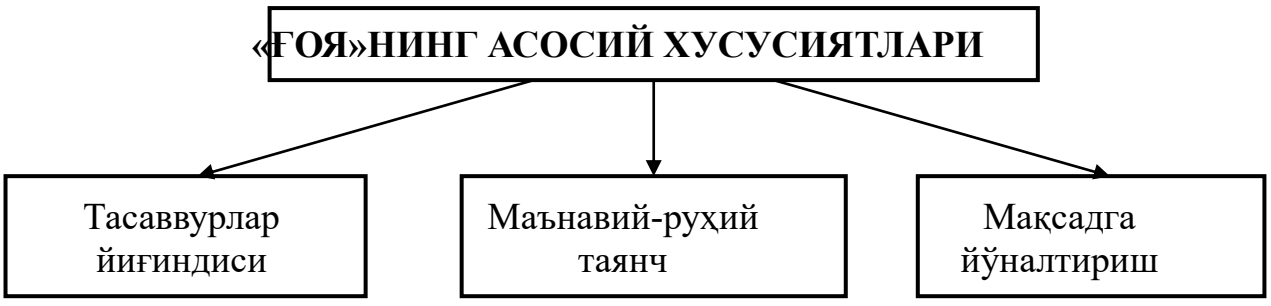

5-слайд

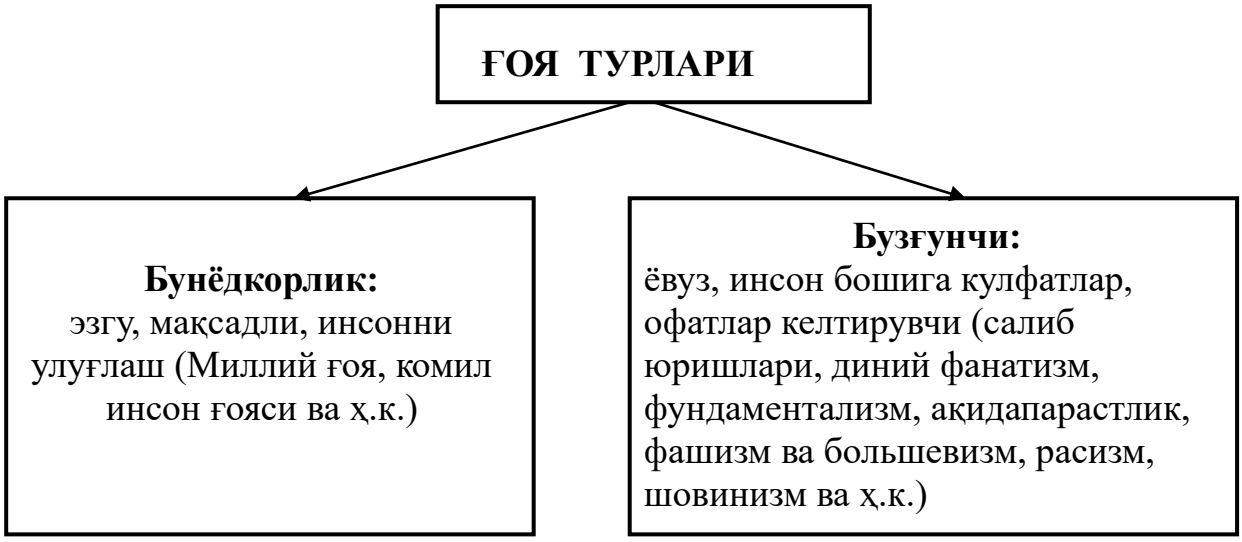

6-слайд

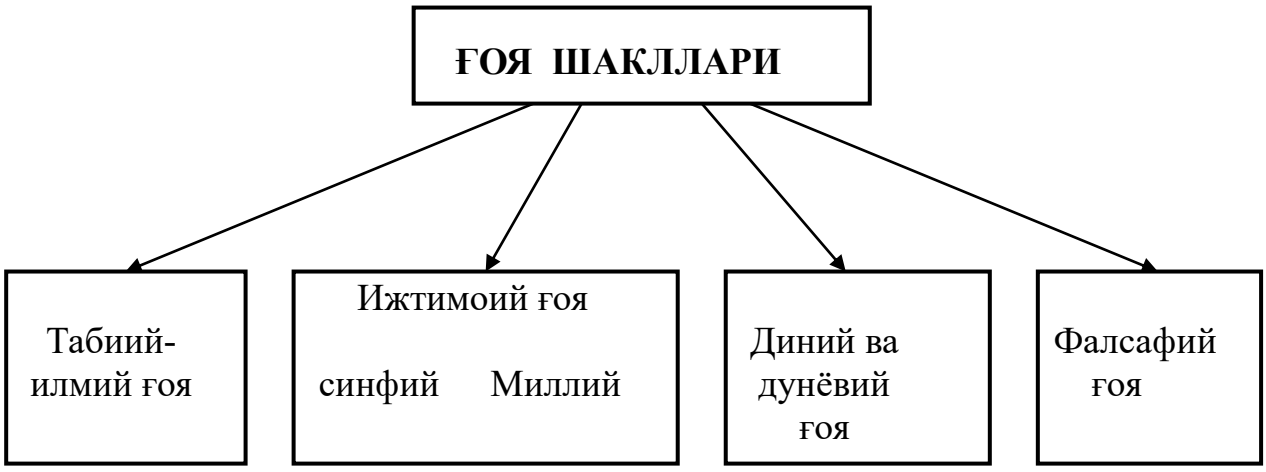

7-слайд

МАФКУРАНИНГ ФАЛСАФИЙ ТАЛҚИНИ

Мафкура – муайян ижтимоий гуруҳ, ижтимоий қатлам, миллат, давлат, халқ ва жамиятнинг эҳтиёжлари, мақсад-муддаолари, манфаатлари, орзу-интилишлари ҳамда уларни амалга ошириш тамойилларини ўзида мужассам этадиган ғоялар тизимидир

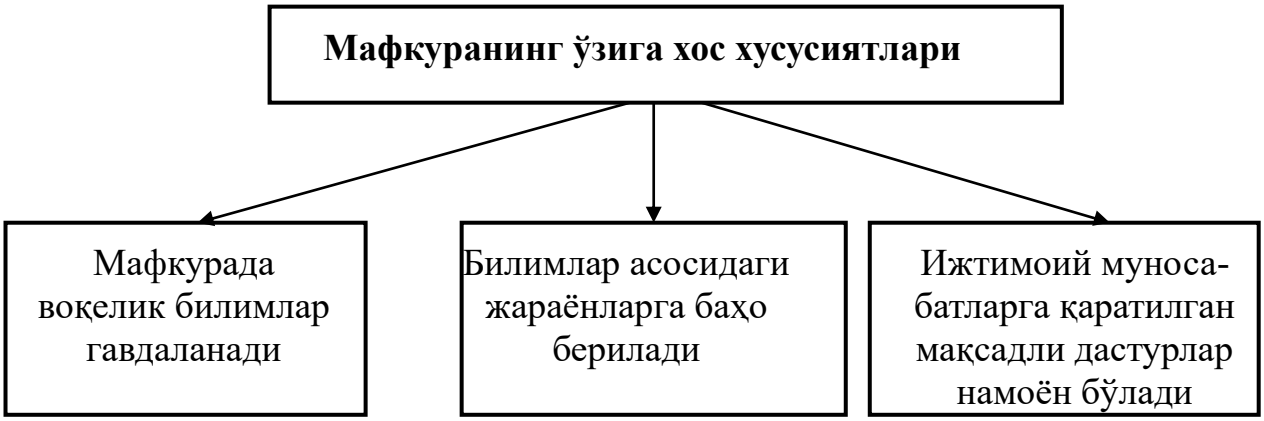
Мафкуранинг ўзига хос хусусиятлари
Мафкурада воқелик билимлар гавдаланади
Билимлар асосидаги жараёнларга баҳо берилади
Ижтимоий муносабатларга қаратилган мақсадли дастурлар намоён бўлади

8-слайд

прогрессив ва реакцион
реал ва утопик
илмий ва ноилмий
М А Ф К У Р А Т У Р Л А Р И
консерватив ва либерал
маърифат ва жаҳолат
озодлик ва истибдод

9-слайд

10-слайд

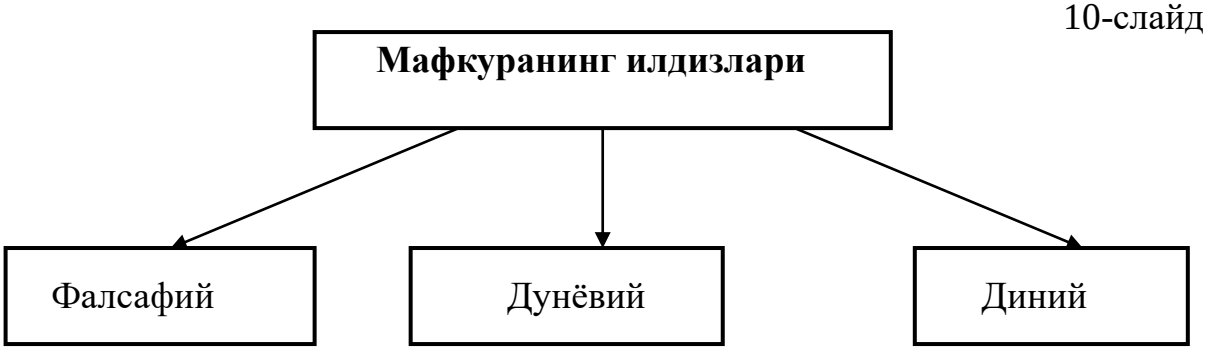

11-слайд

3-савол: Инсон ва жамият ҳаётида ғоя ва мафкураларнинг ўрни ва роли.

12-слайд

5–Илова (1.1)

Пинборд техникаси

Пинборд техникаси
(инглизчадан: pin – махкамлаш, board – доска)
муаммони хал қилишга оид фикрларни тизимлаштириш ва гурухлашни амалга оширишга, коллектив тарзда ягона ёки аксинча қарама-қарши позицияни шакллантиришга имкон беради

↓

ўқитувчи таклиф этилган муаммо бўйича ўз нуқтаи назарларини баён қилишни сўрайди. Тўғридан-тўғри ёки оммавий ақлий хужумнинг бошланишини ташкил қилади (рағбатлантиради).

↓

Фикрларни таклиф қиладилар, мухокама қиладилар, баҳолайдилар ва энг оптимал (самарали) фикрни танлайдилар. Уларни таянч хулосавий фикр (2 та сўздан кўп бўлмаган) сифатида алохида қоғозларга ёзадилар ва доскага махкамлайдилар.

↓

Гурух намоёндалари доскага чиқадилар ва маслахатлашган холда:

(1) яққол хато бўлган ёки такрорланаётган фикрларни олиб ташлайдилар;
(2) бахсли бўлган фикрларни ойдинлаштирадилар;
(3) фикрларни тизимлаштириш мумкин бўлган белгиларини аниқлайдилар;
(4) шу белгилар асосида доскадаги барча фикрларни (қоғоз варақларидаги) гурухларга ажратадилар;
(5) уларнинг ўзаро муносабатларини чизиқлар ёки бошқа белгилар ёрдамида кўрсатадилар: коллективнинг ягона ёки қарама-қарши позициялари ишлаб чиқилади.

6–Илова (1.1)

Ўқув топшириқ:

Назорат саволларига жавоб бериш.

1. Ғоя нима? Ғояларнинг қандай турлари мавжуд? Бунёдкор ғоялар ва вайронкор ғояларга мисоллар келтиринг.
2. Мафкура нима? Мафкураларнинг қандай тарихий шакллари бўлган?
3. Давлатлар ва миллатларнинг юксалиши ёки таназзулга учрашида мафкуранинг аҳамияти қандай?
4. Мафкурасиз миллат ва ғоясиз инсон бўлиши мумкинми?

Ўқув топшириқ:

“Ўзини англамоқ буюк саодат” мавзусида эссе ёзиб келиш;

1.2. Амалий машғулотни ўқитиш технологияси

Талабалар сони: 25	*Вақти:* 2 соат.
Ўқув машғулотининг шакли	Билимларни чуқурлаштириш ва мустаҳкамлашга қаратилган амалий машғулот
Амалий машғулот режаси	1. «Миллий ғоя» фани, предмети, объекти ва шаклланишининг илмий-назарий асослари. 2. Миллий ғоянинг асосий тушунчалари ва уларнинг ўзига хос хусусиятлари. 3. Миллий ғоянинг мақсад ва вазифалари.
Ўқув машғулотининг мақсади: «Миллий ғоя” фанининг предмети, мақсади ва вазифалари хамда асосий тушунчалари тўғрисидаги билимларини мустахкамлаш ва чуқурлаштириш.	
Педогогик вазифа:	*Ўқув фаолиятининг натижаси:*
• «Миллий ғоя” фани тўғрисидаги назарий билим-ларни мустахкамлашни таш-кил этади; • «Миллий ғоя” фанининг асосий тушунчаларини тахлил қилишни ташкил эта-ди; • Жамият ривожининг ғоялар	• “Миллий ғоя” фанининг предметига таърифни бера олади; • “Ғоя” ва “Мафкура” тушунчаларининг фал-сафий тахлилини келтиради; • Жамиятнинг ривожланишида ғоя ва маф-кураларнинг ўрни ва ахамиятини тушун-

ва мафкуралар билан боғлиқ-лиги тўғрисидаги билимларни чуқурлаштиради ва ижодий ишни ташкил этади;	тириб беради;
Ўқитиш усуллари ва техника	Амалий машғулот, бир-биридан ўрганиш усули; графикли органайзер
Ўқитиш воситалари	Дарслик, компъютер технологияси, слайд-лардан фойдаланиш
Ўқитиш шакли	«Тақдимот», «Лойиха» «гурухларда жуфтлик ёки кичик гурухларга бўлиниб ишлаш», блиц-ўйин.
Ўқитиш шарт-шароитлари	Техник воситалар билан таъминланган, ўқитиш усулларини қўллаш мумкин бўлган ўқув хона.
Мониторинг ва бахолаш	Кузатиш, оғзаки назорат,ёзма назорат, ўқув топшириқ

Амалий машғулотнинг технологик картаси

Иш жараёнлари вақти	*Фаолиятнинг мазмуни*	
	ўқитувчи	*талаба*
1 босқич. Кириш (10 дақиқа)	1.1. Талабаларга уйга вазифа қилиб берилган “Ўзини англамоқ буюк саодат” мавзусида ёзилган эссени текширади, бахолайди.	Уйга маъруза дарсида берилган вазифани топширадилар.
	1.2. Ўқув машғулотининг мавзусини, мақсадини, ўтказиш тартибини эълон қилади.	Тинглайди. Ёзади
	1.3. «Миллий ғоя фанининг предмети, мақсади, вазифалари ҳамда жамият тараққиётида тутган ўрни» мав-зуси бўйича талабаларнинг билимларини фаоллаштириш мақсадида блиц-сўров ўтказади. 1) «Миллий ғоя» фанининг предмети нимани ўргатади? 2) «Миллий ғоя» фанининг мақсадини айтинг? 3) «Миллий ғоя» фанининг вазифасини айтинг?	Саволларга жавоб беради.

	4) «Миллий ғоя» фанининг манбаларини айтинг? 5) «Миллий ғоя» фанининг асосий тушунчаларини айтинг? Жавобларни аниқлаштиради, хатоларни тўғрилайди, хулосалайди.	
	1.4. Мавзу бўйича таянч иборалар ва амалий машғулот мавзуси, режасига изох беради (1-Илова).	Таянч иборалар билан танишади
	1.5. Машғулотни ўтказиш шакли ва бахолаш мезонларини эълон қилади (2-Илова).	
2 босқич. Асосий жаран (60 дақиқа)	2.1. “Миллий ғоя” ғояси фанини «лойиха» технологияси асосида органайзерларда ишлаб чиқишни ташкил этади (3-Илова). Ўқитувчи талабаларга мурожаат қилади ва энг тўғри жавоблар ҳамда фикрларни қайд қилади.	Топшириқни бажаришда “Лойиха ” кетма-кетлигини тузади ва органайзерларни тўлдиради.
	2.2. Талабаларни гурухларга бўлиш орқали “Миллий ғоя”нинг бугунги кундаги ахамиятини хамда асо-сий тушунчаларини уларнинг таърифларини, пайдо бўлиш тарихини, намоён бўлиш хусусиятларини, тарихий тараққиётдаги ахамиятини ва шаклланишига изоҳ беради (4-Илова). Ўқитувчи талабаларга мурожаат қилади ва энг тўғри жавоблар хамда фикрларни қайд қилади, хулосалайди.	Кичик гурухга бўлиниб биргаликда аниқ қўйилган масалани, маълум белгиланган вақт ичида ўзаро фикр алмашиш, мулоқот қилиш орқали органайзерни тўлдиради
3 босқич. Якуний босқич (10 мин)	3.1. Мавзуда қўйилган саволлар ва уларнинг ёритилганига ўқитувчи якун ясайди (хулоса қилади) айтилмаган томонлари устида ишлаш лозимлигини айтади.	
	3.2. “Мен ғоя ва мафкурани ўрганаман” блиц ўйини ўтказилади (5-Илова).	Жадвални тўлдиради
	3.3.Гурухларга ўзаро бахолаш натижаларини эълон килади.	
	2.4. Тавсия қилинган адабиётларни ўрганади. (6-Илова)	Тинглайди ва мустақил ишлаш учун топшириқни

		ёзиб олишади. ЎУМга қаранг
	3.5. Ўз-ўзини назорат қилиш учун саволлар берилади. Келгуси мавзу эълон қилинади ва семинарга тайёрланиб келишни айтади (7-Илова).	

1-Илова (1.2)

Таянч иборалар асосидаги визуал материаллар

1-слайд

Идея ибораси юнон тилидаги **idea** сўзидан олинган, идеология учун ўзак бўлиб ҳисобланади ва тушунча ёхуд фикр маъносини англатади. **Идеология** (Idea - ғоя, тушунча, logos - таълимот) атамаси эса ғоялар тўғрисидаги таълимотни англатади ва икки хил маънода ишлатилади:

- ғояларнинг моҳият-мазмуни, шаклланиши, аҳамияти тўғрисидаги билимларни ифодалайди ва илмий соҳа бўлиб ҳисобланади.

- муайян ғояни амалга ошириш, мақсадга етиш усуллари, воситалари, омиллари тизимини англатади.

Ғоя - инсон тафаккурида вужудга келадиган, ижтимоий характерга эга бўлган, руҳиятга кучли таъсир ўтказиб, жамият ва одамларни ҳаракатга чорлайдиган, мақсад-муддао сари етаклайдиган кучли, теран фикр. Инсон онгининг маҳсули сифатида ғоялар тушунча ва фикрлар ёрдамида ифода этилади. Ғоя - инсон тафаккури маҳсули, миллий ғоя эса миллат тафаккурининг маҳсулидир.

2-слайд

Миллий ғоя халқнинг туб манфаатларини ифода этадиган, уни ўз олдига қўйган мақсадлари сари бирлаштирадиган ва сафарбар этадиган ғоядир. Ўз тарихи ва тараққиётининг туб бурилиш даврларида ҳар қандай миллат ва халқ келажагини белгилайди, унга етишнинг ўзига мос йўлларини танлайди. Ана шу жараёнга хос ижтимоий, иқтисодий, сиёсий йўналишлар билан барча ғоявий тамойилларини ҳам белгилаб олади.

Мафкура (араб. - фикрлар мажмуи) - муайян ижтимоий гуруҳ ё қатламнинг, миллат, жамият ёки давлатнинг манфаатлари, орзу-истак, мақсад ва интилишларини, ижтимоий-маънавий тамойилларини ифода этадиган ғоявий-назарий қарашлар ҳамда уларни амалга ошириш усул ва воситалари тизимидир. Унда манфаатлари ифодаланаётган куч ва қатламларнинг ўтмиши, бугунги куни ва истиқболи ўз ифодасини топади.

2-Илова (1.2)

Гурух бўйича баҳолаш мезонлари

Ҳар бир гуруҳ бошқа гурухларни баҳолайди. Ҳар бир талаб бўйича – 2 балл

Гурух №	Тушунарли ва аниқ жавоб (0,5)	Кўргазма-лилик (0,5)	Регламентга амал қилиш (0,5)	Гурух фаоллиги (0,5)	Жами балл
1.					
2.					

Ҳисоб натижаси

Гурухлар №	Умумий балл	Умумий балл	Умумий балл	Умумий балл	Умумий балл
1.					
2.					
3.					
4.					
Умумий ҳисоб баллари					
Баҳо					

3-Илова (1.2)

Ўқув топшириқ:

«Лойиха» технологиясининг асоси бўлмиш кетма-кетлик назариясига асосланиб жадвал-схемаларни мазмунига қараб тўлдириш.

1-слайд

Ўқув фанининг предмети

2-савол: Миллий ғоянинг мақсади, вазифалари ва асосий тушунчалари.

1-слайд

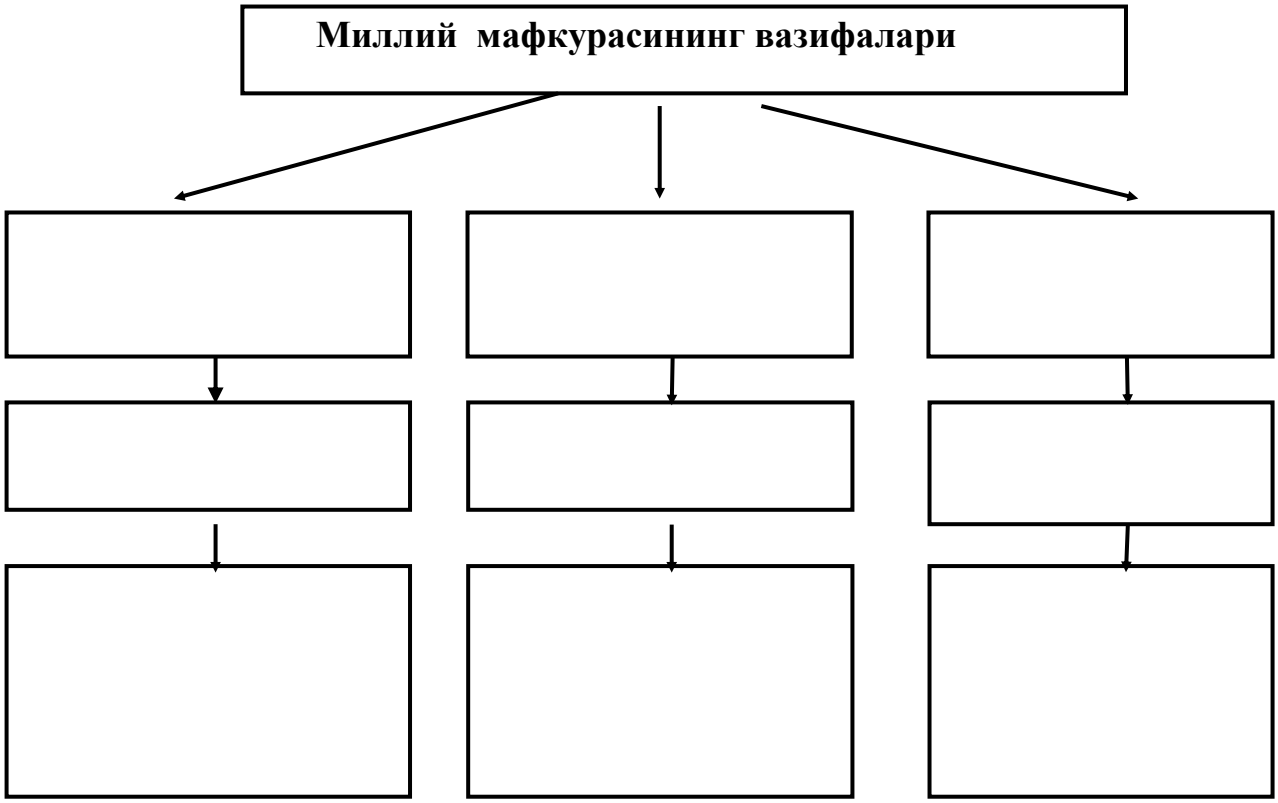

2-слайд

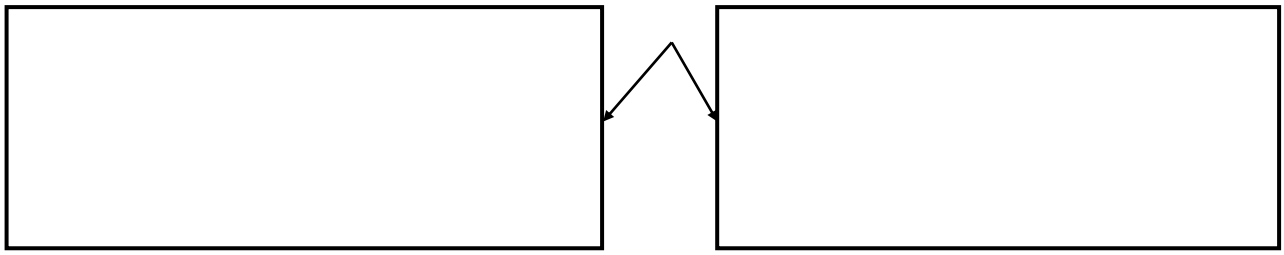

3-слайд

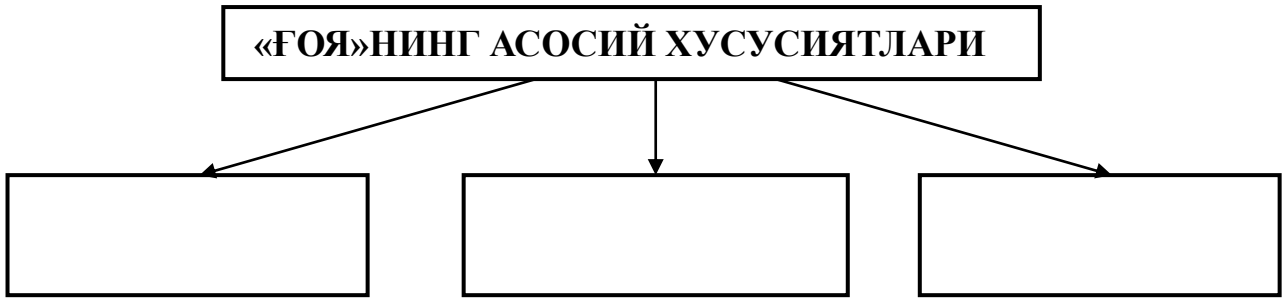

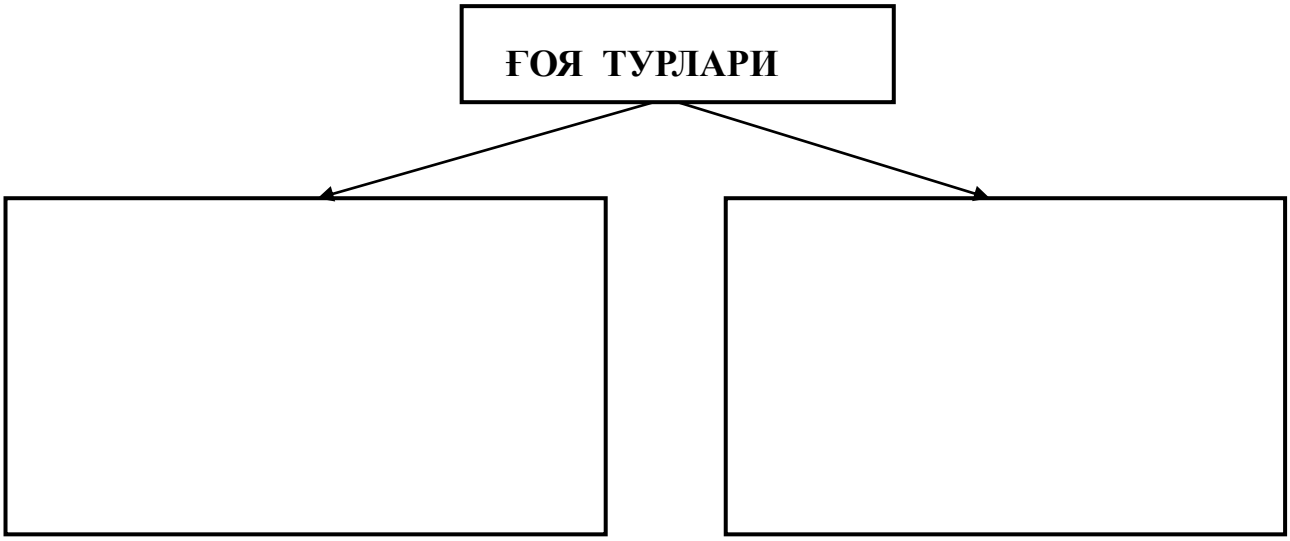

4-слайд

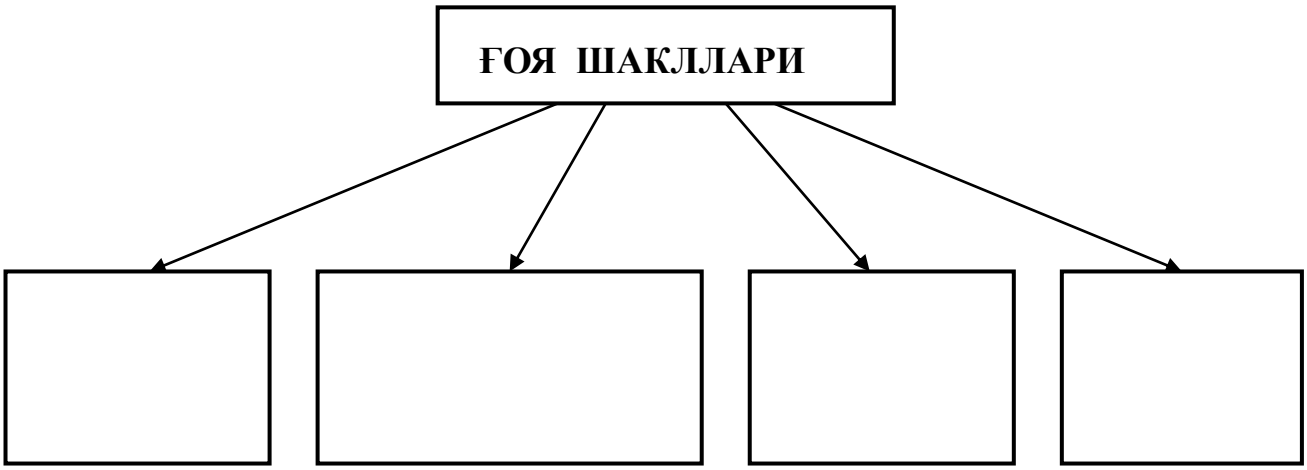

5-слайд

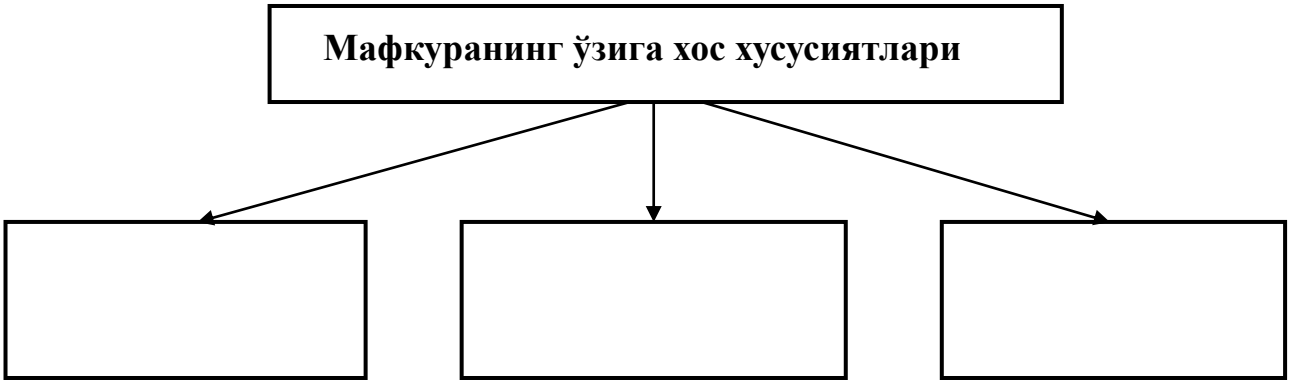

6-слайд

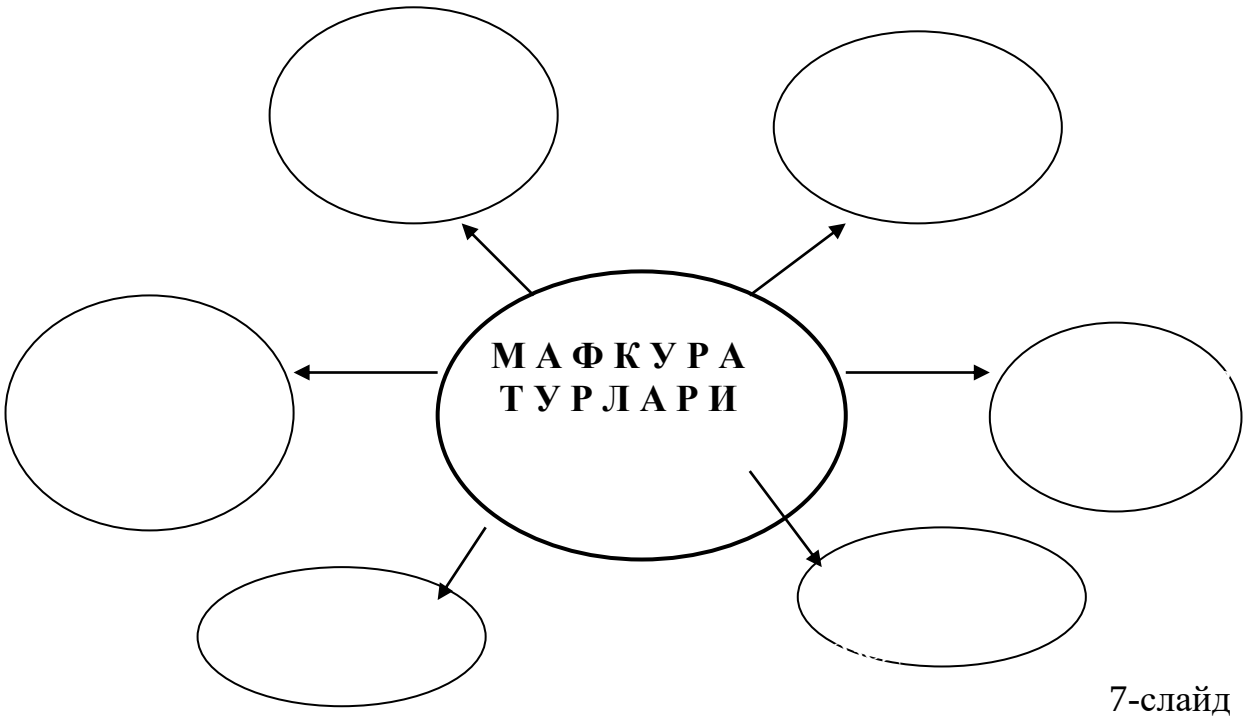

7-слайд

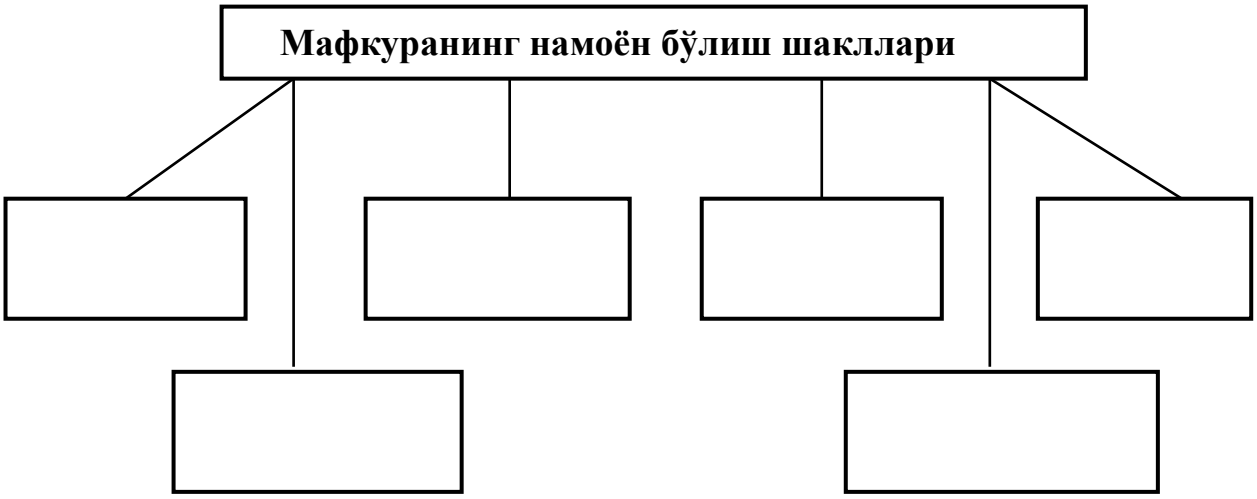

8-слайд

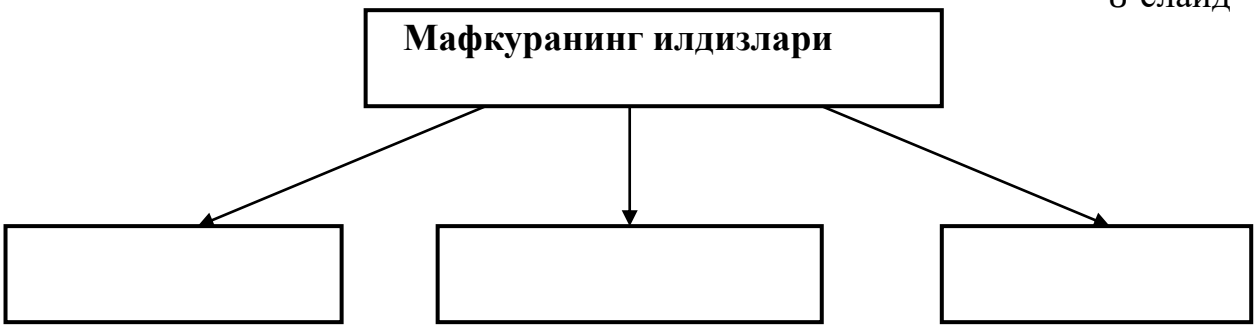

9-слайд

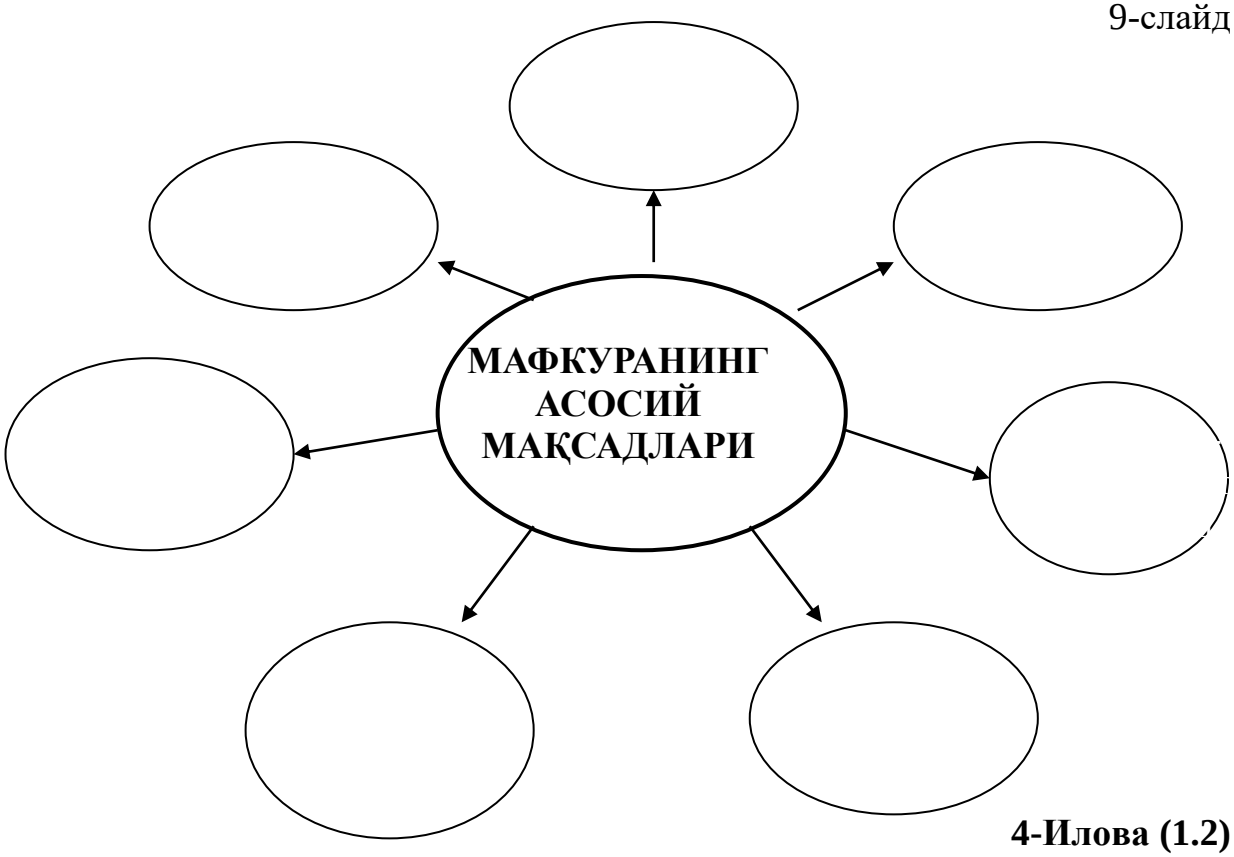

4-Илова (1.2)

Ўқув топшириқ:

Берилган маълумотларни ўзлаштириш даражасини аниқлаш мақсадида блиц ўйин ўтказилади. Ушбу ўйинда талабалар гурухларга бўлинган холда жадвални тўлдиришлари керак.

Жадвал алгоритмик кетма-кетликда тўлдирилади. Аввал талаба якка холда фикрларнинг кетма-кетлигини белгилайди сўнгра гурух билан кетма-кетлигини белгилайди. Ўқитувчи томонидан тўғри кетма-кетлик эълон қилинганидан кейин талаба якка ва гурухдаги хатосини тўғрилайди. Катта сондан кичигини айиради. Жами баллар сони хисобланади. Кам натижа тўғри жавоб хисобланади.

Гурух бахоси	Гурух хатоси	Тўғри жавоб	Якка хато	Якка бахо	Фикрлар тартиби
					Миллий ғоя
					Ғоялар тарихи
					Диннинг шакллари
					Мафкура шаклланади
					Ғоя шаклланади
					Миллий мафкура шаклланади
					Диний-илмий қарашлар шаклланади
					Миллий динлар
					Халқ эътиқоди шаклланади
					Миллий онг
					Озодлик харакати
					Жадидлар харакати

Баҳолаш мезони:
Ҳар бир савол учун 0,5 балл
0,5 х 12 = 6
6-7 топширди
8-9 яхши
10-12 аъло
6 дан кам бўлса топширмади.

5-Илова (1.2)

Ўқув топшириқ:

«Гурухларда жуфтлик ёки кичик гурухларга бўлиниб ишлаш» орқали ўқитувчи талабаларни тўрт гурухга ажратади. Хар бир гурухга мухокама қилиш учун қуйидаги топшириқни хавола қилинади:

1 – гурух топшириғи

1-босқич. «Ғоя» атамасининг мохияти ва мазмуни, унинг намоён бўлиш хусусиятларини гапириб бериш. 5 дақиқа.

2-босқич. Гурухда мухокама қилинг 5 дақиқа.
3-босқич. Тақдимот варағини тўлдиринг (органайзер ёрдамида) 10 дақиқа
4-босқич. Тақдимот билан чиқиш 5 дақиқа
5-босқич. Бошқа гурухларнинг тақдимотини бахолаш.

Гурухлар	**Бахолашнинг кўрсаткич ва мезонлари**				
	Жавоб мазмуни	**Тақдимот варағининг тўлдириш сифати**	**Гурух фаоллиги**	**Регламентга амал қилиш**	**Жами баллар**
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					

2 – гурух топшириғи

1-босқич. “Мафкура тушнчасининг мазмун мохиятини ва шакллари”ни гапириб бериш. 5 дақиқа.
2-босқич. Гурухда мухокама қилинг 5 дақиқа.
3-босқич. Тақдимот варағини тўлдиринг (органайзер ёрдамида) 10 дақиқа
4-босқич. Тақдимот билан чиқиш 5 дақиқа
5-босқич. Бошқа гурухларнинг тақдимотини бахолаш.

Гурухлар	**Баҳолашнинг кўрсаткич ва мезонлари**				
	Жавоб мазмуни	**Тақдимот варағининг тўлдириш сифати**	**Гурух фаоллиги**	**Регламентга амал қилиш**	**Жами баллар**
1.					
2.					
3.					

3 – гуруҳ топшириғи

1-босқич. “Ғоя ва мафкура тушунчаларининг ўзаро боғлиқлигини” ёритиб бериш. 5 дақиқа.

2-босқич. Гурухда мухокама қилинг 5 дақиқа.
3-босқич. Тақдимот варағини тўлдиринг (органайзер ёрдамида) 10 дақиқа
4-босқич. Тақдимот билан чиқиш 5 дақиқа
5-босқич. Бошқа гурухларнинг тақдимотини бахолаш.

Гурухлар	**Бахолашнинг кўрсаткич ва мезонлари**				
	Жавоб мазмуни	**Тақдимот варағининг тўлдириш сифати**	**Гурух фаоллиги**	**Регламентга амал қилиш**	**Жами баллар**
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					

4 – гурух топшириғи

1-босқич. “Ғоявий тизимларни ташкил этувчи мафкуранинг тарихий шаклларини” гапириб бериш. 5 дақиқа.

2-босқич. Гурухда мухокама қилинг 5 дақиқа.
3-босқич. Тақдимот варағини тўлдиринг (органайзер ёрдамида) 10 дақиқа
4-босқич. Тақдимот билан чиқиш 5 дақиқа
5-босқич. Бошқа гурухларнинг тақдимотини бахолаш.

Гурухлар	**Баҳолашнинг кўрсаткич ва мезонлари**				
	Жавоб мазмуни	**Тақдимот варағининг тўлдириш сифати**	**Гурух фаоллиги**	**Регламентга амал қилиш**	**Жами баллар**
1.					
2.					
3.					
4.					

6-Илова (1.2)

Фойдаланилган адабиётлар:

1. Каримов И.А. Хавфсизлик ва тинчлик учун курашмоқ керак. Т., «Ўзбекистон», 2002. 316-329, 330-347-бетлар.
2. Каримов И.А. Биз танлаган йўл - демократик тараққиёт ва маърифий дунё билан ҳамкорлик йўли. Т., «Ўзбекистон», 2003. 3-51-бетлар.
3. Каримов И.А. Ватанимизнинг тинчлиги ва хавфсизлиги ўз куч-қудратимизга, халқимизнинг ҳамжиҳатлиги ва букилмас иродасига боғлиқ. Т., «Ўзбекистон», 2004.
4. Каримов И.А. Империя даврида бизни иккинчи даражали одамлар, деб ҳисоблашар эди. Т., «Ўзбекистон», 2005. 5-33-бетлар.
5. Каримов И.А. Бизнинг бош мақсадимиз - жамиятни демократлаштириш ва янгилаш, мамлакатни модернизация ва ислоҳ этишдир. Т., «Ўзбекистон», 2005.
6. Каримов И.А. Ўзбек халқи ҳеч қачон, ҳеч кимга қарам бўлмайди. -Т.: Ўзбекистон, 2005, 3-131-бет.
7. Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 13 йиллигига бағишланган маросимидаги маърузаси. Т.: Ўзбекистон, 2005, 7 декабрь.
8. «Хомийлар ва шифокорлар йили»: мазмун ва моҳият. Т., 2006, 4-49-бетлар.
9. Фалсафа: маъруза матнлари. (Назаров Қ. ва бошқ.) -Т.: ЎАЖБНТ маркази, 2000. 8-25 бетлар.
10. Гуннар Скирбекк, Нилс Гилье. Фалсафа тарихи (таржима). Т., «Шарқ», 2002. 9-16-бетлар.
11. Саифназаров И. Ўзбекистон истиқлоли ва янги фалсафий таълимот. Т., «Янги аср авлоди», 2003. 3-21-бетлар.
12. Тохир Карим. Тохир Карим. Миллий тафаккур тараққиётидан. Т., «Чўлпон», 2003. 3-17-бетлар.
13. Фалсафа қомусий луғат. Т., «Шарқ», 2004. 114, 418-423-бетлар.
14. Фалсафа асослари. Дарслик. Т., «Ўзбекистон», 2005, 6-27-бетлар.
15. Основы философии. Т.: Меҳнат, 2004, 7-17, 20-33-бетлар.
16. www.bilim.uz.
17. www.philosophy.ru.
18. www.filosofiya.ru.
19. www.philosophy.nsc.ru.
20. http.philosophy.albertina.ru.
21. www.history.ru.
22. www.philosophy.com.
23. www.gov.uz - Хукумат сайти
24. www.press-service.uz - Президент сайти
25. www.edu.uz - Вазирлик сайти

26.www.ziyo.edu.uz - Вазирлик сайти
27.www.performance.edu.uz - Вазирлик сайти
28.www.tseu.fan.uz - ТДИУ сайти
29.www.tseu.uz - ТДИУ сайти
30.www.teuphil.narod.ru - Фалсафа кафедраси сайти

7-Илова (1.2)

Ўқув топшириқ:

Мустақил тайёргарлик кўриш учун саволлар ва топшириқ:

1. Fоя нима? Fояларнинг қандай турлари мавжуд? Бунёдкор ғоялар ва вайронкор ғояларга мисоллар келтиринг.
2. Мафкура нима? Мафкураларнинг қандай тарихий шакллари бўлган?
3. Давлатлар ва миллатларнинг юксалиши ёки таназзулга учрашида мафкуранинг аҳамияти қандай?
4. Мафкурасиз миллат ва ғоясиз инсон бўлиши мумкинми?

2 мавзу	**Глобаллашув шароитида миллий ғояга эҳтиёжининг ортиши. Мафкуравий иммунитетни шакллантириш-хавфсизлик ва барқарорлик омили**

2.1. Маърузани ўқитиш технологияси

Талабалар сони: 60	*Вақти*: 2 соат.
Ўқув машғулотининг шакли	Мавзу бўйича визуаллашган маъруза
Маъруза режаси	1. Глобаллашув жараёнида миллий ғояга эҳтиёжнинг ортиши. 2. Мафкуравий жараёнларнинг глобаллашуви ва икки қутбли дунёнинг барҳам топиши. Марказий Осиё интақасидаги мафкуравий жараёнлар ҳамда ШҲТ ва Евроосиё иқтисодий ҳамжамияти доирасидаги ҳамкорлик. 3. Мафкуравий иммунитет тушунчаси ҳамда жамият хавфсизлиги ва барқарорлигининг маънавий асоси. Мафкуравий хавфсизликка интилиш – ижтимоий-сиёсий барқарорлик омили.

Ўқув машғулотининг мақсади: Глобаллашув шароитида миллий ғояга эҳтиёжнинг ортиши тўғрисидаги билимларни шакллантириш. Мафкуравий иммунитет тушунчаси ҳамда жамият хавфсизлиги ва барқарорлигининг маънавий асоси.	
Педогогик вазифа:	*Ўқув фаолиятининг натижаси:*
• Жамият глобаллашуви тушунчаси, моҳияти ва аксил глобаллашув билан таниш-тиради; • Глобаллашув жараёнида миллий ғояга эҳтиёжнинг ортиши сабабларини тушун-тиради; Мафкуравий жараёнларнинг глобаллашуви ва миллий маданиятнинг мохиятини очиб беради; • Мафкуравий иммунитет ту-шунчасининг мазмунини ёритиб беради; • Ўзбекистон мустақиллиги, хавфсизлиги ва барқарорли-гига зарар етказаётган ғоя-вий таҳдидлар билан таниш-тиради. • Ғоявий бўшлиққа олиб ке-лувчи сабабларни тушунти-ради;	• Жамият глобаллашуви тушунчаси, моҳияти ва аксил глобаллашувни айтиб беради; • Глобаллашув жараёнида миллий ғояга эҳ-тиёжнинг ортиши сабабларини изохлайди; • Мафкуравий жараёнларнинг глобаллашуви оқибатларини санаб беради; • Мафкуравий иммунитет тушунчасининг таърифини айтиб беради; • Ўзбекистон мустақиллиги, хавфсизлиги ва барқарорлигига зарар етказаётган ғоявий таҳдидларни санаб беради; • Ғоявий бўшлиқ тушунчасининг таърифини айтиб беради; • Жамият тараққиётининг омили – мафку-равий хавфсизликни тахлил қилади;
Ўқитиш усуллари ва техника	Маъруза, намойиш, блиц-сўров, ақлий хужум.
Ўқитиш воситалари	Маъруза матни, компъютер технологияси («Миллий ғоя» фанидан электрон ўқув-услубий мажмуа), слайдлар.
Ўқитиш шакли	Фронтал, коллектив иш
Ўқитиш шарт-шароитлари	Техник воситалар билан таъминланган, ўқитиш усулларини қўллаш мумкин бўлган ўқув хона.

Мониторинг ва баҳолаш	Кузатиш, оғзаки назорат, ёзма назорат, савол-жавобли сўров, ўқув топшириқ.

Маърузанинг технологик картаси

Иш жараёнлари вақти	*Фаолиятнинг мазмуни*	
	ўқитувчи	*талаба*
1 босқич. Кириш (15 дақиқа)	1.1. Маърузанинг мавзусини эълон қилади, ўқув машғулотининг мақсади ва натижаларини тушунтиради.	Тинглайди, ёзади.
	1.2. Машғулотни ўтказиш шакли ва баҳолаш мезонларини эълон қилади.	Тинглайди.
	1.3. Маъруза дарсининг мақсади ва ўқув фаолияти натижаларини айтади. Талабаларни ақлий хужумга тортиш учун жонлантирувчи саволлар беради (1-Илова).	Саволларга жавоб берадилар
2 босқич. Асосий жараён (55 дақиқа)	2.1. Маъруза режасининг барча саволлари бўйича визуал материални намойиш қилади. (мультимедия ҳамда слайдларнинг намойиши) (2-Илова). Мавзунинг асосий жойларини ёзиб олишларини сўрайди. Фаоллаштирувчи савол-жавоб ўтказади. Биринчи режа саволи бўйича: 1. Глобаллашув нима? Иккинчи режа саволи бўйича: 2. Глобаллашув жараёнида миллий ғоянинг роли нимада? Учинчи режа саволи бўйича: 3. Ҳозирги даврда мафкуравий жараёнларнинг ўзига хос хусусияти? 4. Иммунитет нима? 5. Мафкуравий иммунитет нима? 6. Ғоявий бўшлиқ нима? Жавобларни тўғрилайди ва хулосалайди.	Тинглайди, ўрганади, ёзади, аниқлайди, саволлар беради. Асосий жойларини ёзади.
	Ўзбекистон мустақиллиги, хавфсизлиги ва барқарорлигига ғоявий таҳдидлар ҳамда мафкуравий иммунитет хамда Ички ва ташқи таҳдидларининг кўринишлари ҳамда ғоявий бўшлиққа олиб келувчи сабаблар саволлари	Тинглайди, ёзади, саволлар беради, жуфтли гурухларга бўлиниб, органай-зерли

	юзасидан қисқа маъруза ўқийди. Экранга “Т-схемаси” жадвали чиқарилади ва унинг асосида талабалар билан савол-жавоб уюштирилади (3-Илова). Жавобларни тинглайди ва хулосалайди	жадвални тўлдиради.
	2.3. «Мафкуравий хавфсизликка интилиш – ижтимоий-сиёсий барқарорлик омили» саволини тушунтиради. ФСМУ технологиясидан фойдаланиб “Ижтимоий-сиёсий барқарорликнинг омили нимада?” саволини ўртага ташлайди. (4-Илова) Берилган жавоб фикрларини умумлаштиради қўшимча қилади.	Жуфтли гурухларга бўлиниб ФСМУ жадвалини тўлдиради
3 босқич. Якуний босқич (10 дақиқа)	3.1. Мавзу бўйича умумий хулоса қилади.	Тинглайди
	3.2. Талабаларнинг билим ва кўникмалари баҳоланади.	
	3.3. Талабаларга топшириқ беради: (1). Ўз-ўзини назорат қилиш учун саволлар беради (5-Илова). (2). “Миллий ўзликни англаш - тараққиёт омилидир” мавзусида эссе ёзиб келиш топширилади (9-илова).	Топшириқни ёзиб олади ва бажаради.

1-Илова (2.1)

Мавзуни жонлантириш учун саволлар

1. Глобаллашув нима?
2. Глобалист ва аксилглобалистлар кимлар?
3. Миллий ғоянинг глобаллашув жараёни билан боғлиқлиги нимада?

2-Илова (2.1)

Ўқув визуал материал

1-слайд

Глобаллашув - турли мамлакатлар иқтисоди, маданияти, маънавияти, одамлари ўртасидаги ўзаро таъсир ва боғлиқликнинг кучайишидир. Глобаллашувга берилган таърифлар жуда кўп. Француз тадқиқотчиси Б.Банди таърифида глобаллашув жараёнининг 3 ўлчовли эканига урғу берилади:

1. Глобаллашув - муттасил давом этадиган тарихий жараён.
2. Глобаллашув - жаҳоннинг гомогенлашуви (бир жинсли) ва универсаллашуви жараёни.
3. Глобаллашув - миллий чегараларнинг «ювилиб кетиш» жараёни.

Россиялик А.Паршев глобаллашувга қуйидагича таъриф беради: «Аслида, глобаллашувнинг асосий мазмуни бошқа мамлакатларда ишлаб чиқарилган маҳсулотнинг қўшимча қийматини, дунёдаги асосий заҳираларини ўзлаштиришдан иборат».

Глобаллашувнинг мамлакатлар иқтисодий сиёсати ва маънавиятига ўтказиши мумкин бўлган ижобий ва салбий таъсири хусусида Ҳиндистоннинг машҳур давлат арбоби Маҳатма Гандининг қуйидаги сўзларида яхши ифодаланган: «Мен уйимнинг дарвоза ва эшикларини доим маҳкам беркитиб ўтира олмайман, чунки уйимга тоза ҳаво кириб туриши керак. Шу билан бирга, очилган эшик ва деразаларимдан кираётган ҳаво довул бўлиб уйимни ағдар-тўнтар қилиб ташлаши, ўзимни эса йиқитиб юборишини ҳам истамайман».

Шунинг учун ҳам миллий истиқлол ғояси бугунги глобаллашув жараёнида уйимизни, ҳаётимизни тоза ҳаво билан таъминлаб, айни пайтда, «довуллар»дан сақлаш омили эканлигини англаш мумкин.

Глобаллашув жараёни мураккаб ҳодиса.

2-слайд

Глобалистлар - глобаллашув тарафдорларидир. Улар орасида давлат арбоблари, сиёсатдонлар, саноатчи ва бизнесменлар кўпроқ учрайди.

XX аср ўрталарида глобаллашувнинг институтционлашуви (ташкил-лашуви) кучайгандан кейин бу жараён тезлашди. Масалан, Бутунжаҳон савдо ташкилоти, Халқаро валюта жамғармаси, Жаҳон банки, Европа тараққиёти ва тикланиш банки ташкилотлари глобалистлар таъсирида вужудга келди.

Аксилглобалистлар - глобаллашув мухолифлари бўлиб, улар орасида кўпроқ сўл кучлар, касаба уюшмалари ва ёшлар ташкилотининг вакиллари бор. МДҲ ҳудудида аксилглобалистлар Россия Федерацияси

ҳудудида фаол ҳаракат олиб бормоқда. Бу ерда улар турли анжуманлар, семинарлар ўтказиш учун тўпланиб турадилар.

3-слайдо

Буюк давлатчилик шовинизми - (***Шовинизм*** - фран. буржуа миллатчилигининг ўта реакцион формаси). Шовинизм сиёсати бошқа миллат ва халқларга нафрат ва душманликни авж олдиришга қаратилган. Шовинизм гўё тўлақонли бўлмаган бошқа миллатлар ва ирқлар устидан ҳукмронлик қилишга даъват этилган бир миллатнинг алоҳидалигини («мумтозлигини») тарғиб этади.

Шовинизм баъзи кўп сонли миллатларнинг нафақат кўп миллатли империя доирасида, балки уни ўраб турган жўғрофий - сиёсий маконда ҳам ўзининг мутлақ ҳукмронлигини ўрнатиш учун курашда намоён бўлади.

Буюк давлатчилик шовинизми бошқа миллатлар ва мамлакатлар билан ўзаро маданиятли ҳамкорлик қилишга тайёр эмасликдан келиб чиқади. Унинг ифодачилари ҳарбий империялардир.

4-слайд

Панисломизм - Х1Х аср охирида Ўрта Шарқдаги мусулмон мамлакатларида вужудга келган диний - сиёсий оқим. Асосчиси - Жамол ад-дин ал-Афғоний. Панисломизм тарафдорлари мусулмонларнинг «бирлиги» ва уларни халифа раҳбарлигидаги ягона мусулмон давлатига бирлаштириш зарурлиги ғоясини илгари сурган. Айни вақтда панисломизм тарафдорлари диний ислоҳотчилик позициясида туриб, ислом динини давр талабларига мувофиқ ислоҳ қилишга интилганлар.

ХХ аср бошларида Туркия султонлари бу назариядан фойдаланиб, мусулмон халқларини ўз қўл остида бирлаштиришга уринган. Бу оқим Ваҳҳобийлар, «Ҳизбут-таҳрир» каби диний оқимларда бугунги кунда Ўзбекистонда халифалик давлатини тиклаш учун уриниш бўлди.

Пантуркизм - большевизмнинг ашаддий душмани эди. I жаҳон уруши арафасида «Ёш турклар партияси», Россияга қарши уруш очишда ягона ташвиқот-тарғибот қуроли вазифасини ўтади, жадидчилик ҳаракатини авж олдиришда бош ролни ўйнади. Пантуркизм оқими, унинг сиёсати Татаристон ва Бошқиристон ўлкаларига 1912 йиларда кириб келди. Большевизм ХХ аср 20-30 йилларда уларни «миллатчилик»да айблаб, «Шўрога қарши» сифатида бош лидерларини қириб ташлади.

5–слайд

Полигон - (грек. серқирра). **Мафкуравий полигон** деб, одамларнинг қалби ва онгини эгаллашга қаратилган ғоя ёки мафкурани маблағ, ҳам замонавий техник воситалар билан кучлантириб, моддий ва маънавий ташвиқот қуролларини ишга солиб, дунёдаги ахборот ва фикр оқимини ўз фойдаси йўлида бошқариб турадиган ғоявий марказга айтилади.

1. Жамият глобаллашуви тушунчаси, моҳияти ва аксилглобаллашув

1-слайд

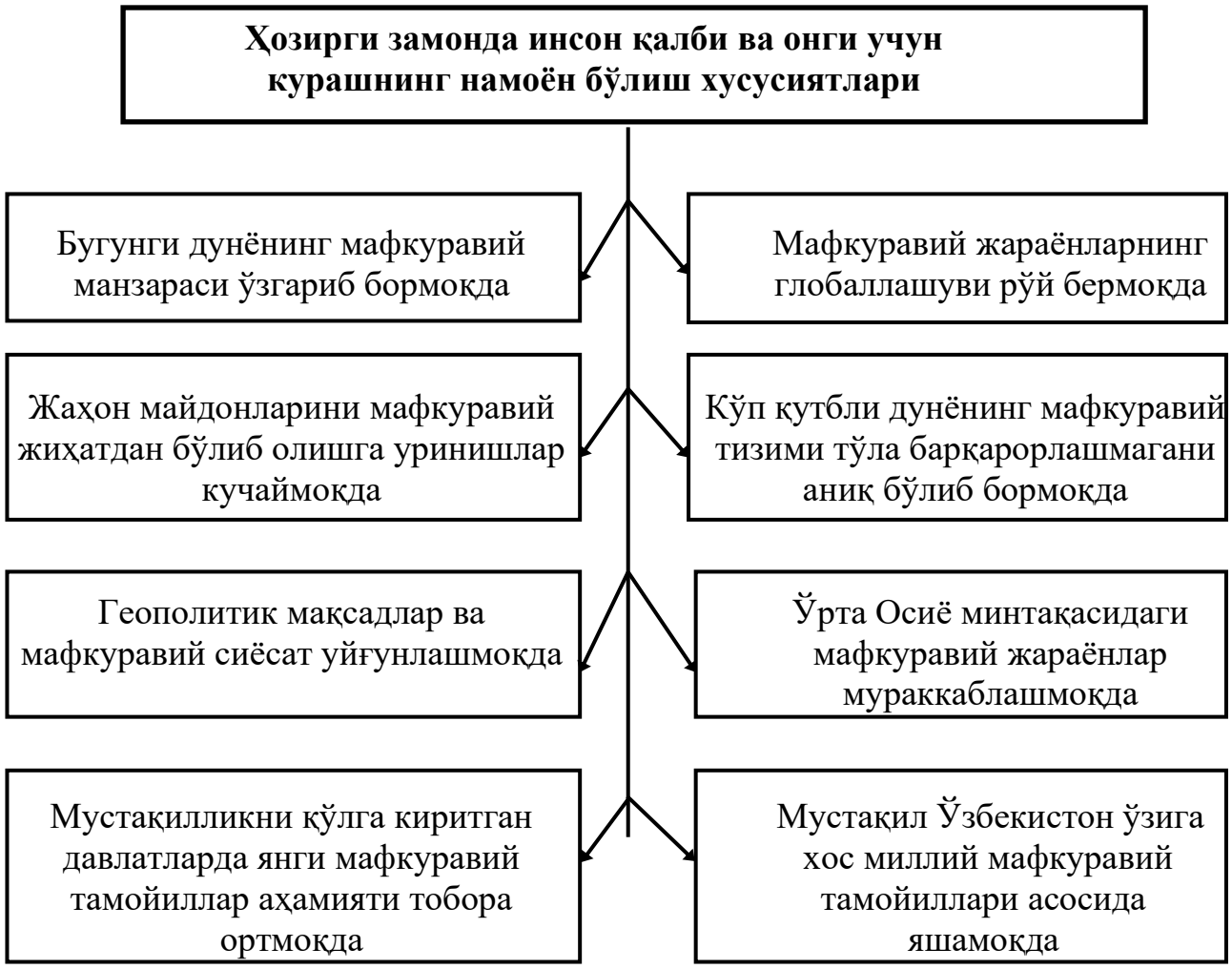

«Халқимиз оммавий ахборот воситаларидан мамлакатимиз ва хорижда содир бўлаётган воқеалар тўғрисида холис ва тезкор ахборотлар олишни... кутади».

И.А.Каримов, 2005 йил 28 январда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси ва Сенатининг қўшма мажлисидаги маърузаси, 52-бет.

2-слайд

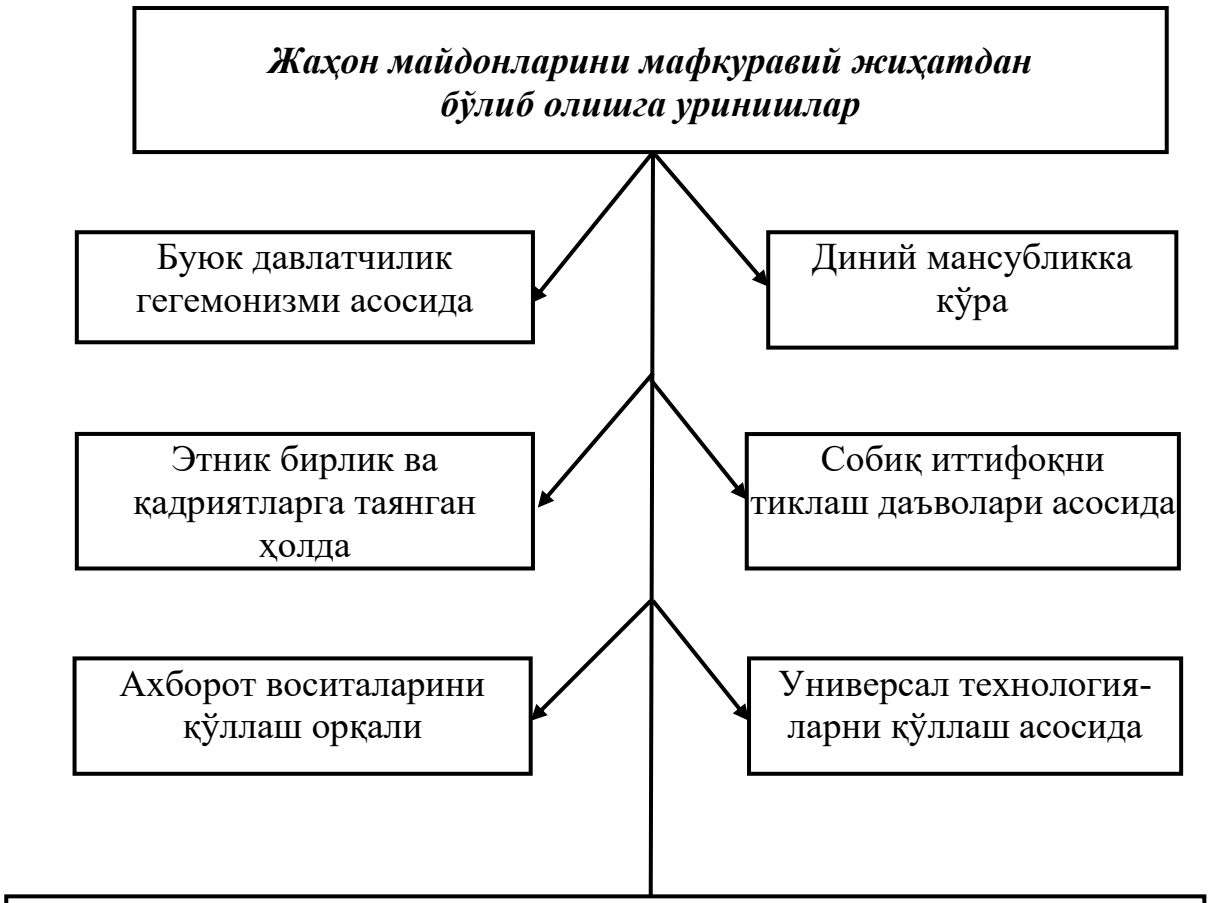

Бугунги дунёда гоявий таъсир ўтказиш имкониятлари тобора кенгаймоқда. Бирон–бир худуд ёки мамлакатда пайдо бўлаётган гоялар тез фурсатда бутун жароинга ёилмоқда. Натижада одамзод маълум бир давлатлар ва сиёсий кучларнинг манфаатларига хизмат қиладиган турли мафкуравий марказларнинг муттасил босимини доимий сезиб яшамоқда.

«Бугунги замонда мафкура полигонлари ядро полигонларига нисбатан ҳам кўпроқ кучга эга»

И.КАРИМОВ (Асарлар. Т.7. 86-бет).

3-слайд

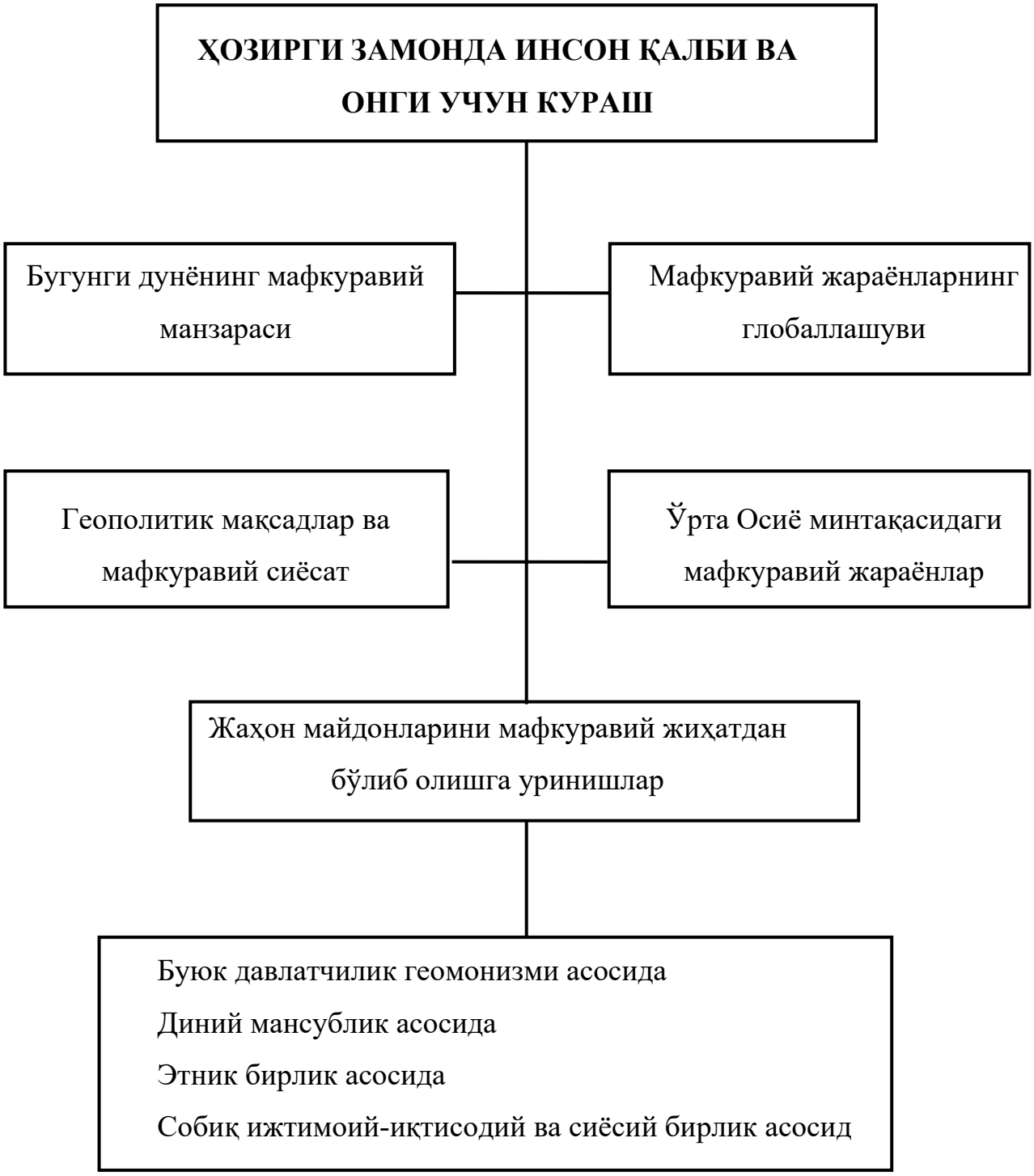

2. Глобаллашув жараёнида миллий ғояга эҳтиёжнинг ортиши.

4-слайд

5-слайд

4. Мафкуравий жараёнларнинг глобаллашуви ва миллий маданият.

6-слайд

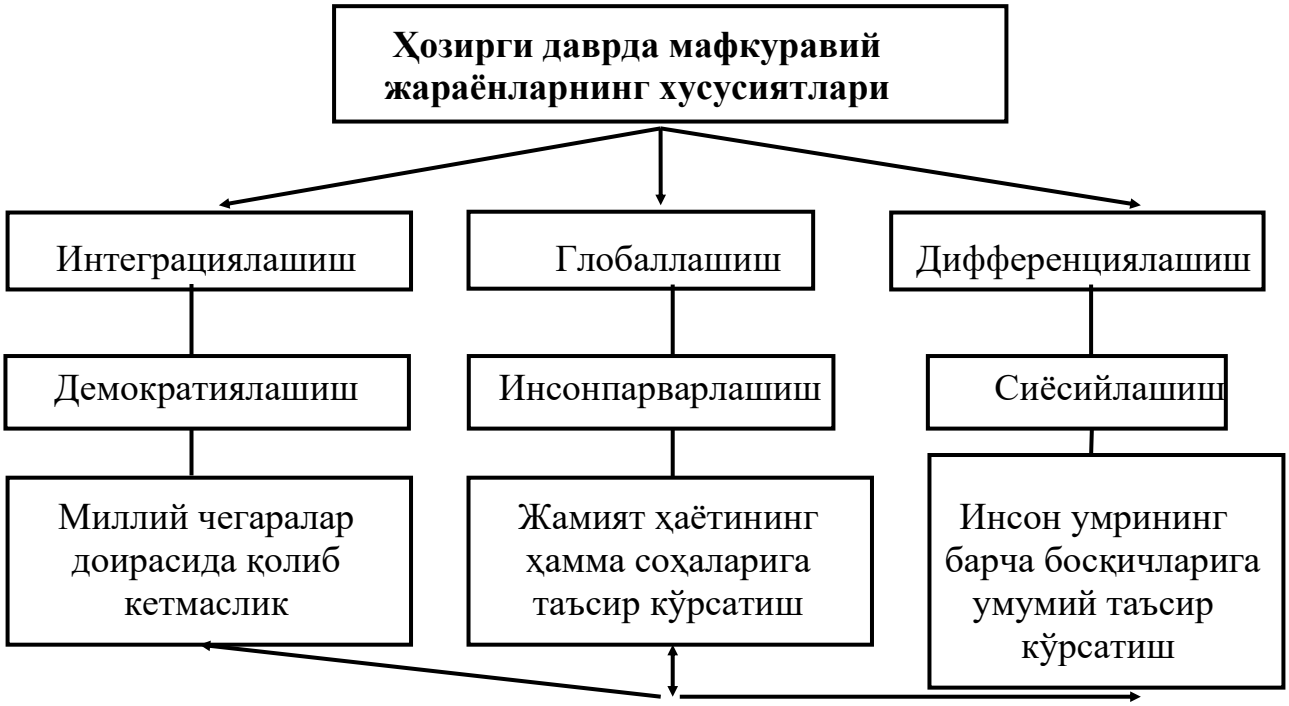

XXI асрнинг бошларига келиб мафкуравий жараёнларнинг универсаллашуви шу даражага етадики, ундан бирор киши четда қолаётгани йўқ. У бутун Ер юзини, барча минтақа ва мамлакатларни қамраб олди, дунёдаги барча одамлар унинг таъсири остида ҳаёт кечирмоқда

7-слайд

Бугунги дунёда мислсиз илмий кашфиётлар, улкан техникавий имкониятлар, универсал технологиялар, ахборот тарқатишнинг глобаллашуви, яъни уларнинг бутун кураш заминини қамраб олиш жараёни шиддат билан бормоқда. Бу жараёнлар жаҳон тараққиётининг муҳим хусусияти эканини эътироф этган ҳолда, уларнинг кучли мафкуравий таъсир воситаси эканини ҳам унутмаслик даркор.

8-слайд

Ҳозирги даврда Марказий Осиё сиёсий харитасида рўй берган туб ўзгаришлар туфайли бу минтақага нисбатан геополитик ёндашувларнинг ифодаси бўлган мафкуравий жараёнлар мураккаблашиб бормоқда. Мустақил тараққиёт, эркин ва фаровон ҳаётга бўлган ишонч–эътиқодни мустаҳкамлаш йўлида хавф–хатарларнинг олдини олиш учун муттасил огоҳ бўлиб яшаш, биргаликда кураш олиб бориш минтақа халқлари учун ҳаётий заруриятга айланиб қолди.

Марказий Осиё минтақасида мафкуравий жараёнлар
Интеграция жараён-ларининг кучайиб бориши
«Туркистон - умумий уйимиз» ғоясининг амалга ошиши
Мустақил давлатлар ўртасидаги ҳамкор-ликни кучайтириш
Ижобий таъсир кўрсатувчи омиллар
Террорчиликка қарши кураш марказини ташкил этиш
Диний ақидапарастликка қарши курашда умумий фаолият олиб бориш
«6+3» гуруҳи фаолиятини кучайтириш

9-слайд

3-Илова (3.1)

Ўқув топшириқ:

“Т – схема”

1. Ўзбекистон мустақиллигига хавф солаётган ички ва ташқи таҳдидларни белгиланг.

Ақидапарастлик, порахўрлик, коррупция, диний экстремизм, махаллийчилик, миллатчилик, ислом халифалиги, собиқ иттифоққа бирлаштириш ғояси,ёнидагиларни менсимаслик, меркантилизм, хиёнат, маънавий эмиграция, тарихни сохталаштириш, минтақавий можаролар, халқни табақалаштириш, этник ва миллатлараро зиддиятлар, бефарқлик, лоқайдлик, ўзлигини англамаслик.

Ички	Ташқи

2. Ғоявий бўшлиққа олиб келувчи сабабларни кўрсатинг.

Бошқа мафкураларни тан олмаслик, якка хокимлик, фанатизм, коммунис-тик мафкура, шариат йўли, миллийлик, диний дунёқараш, илмий дунёқараш, миллий тарих, ўтмишни тан олмаслик, ислом давлати, диний мерос, жамиятга сиғишмаслик, нигилизм, бефарқлик, ғайратсизлик, жохиллик, худбинлик.

Илмий	Диний

4-Илова (3.1)

Ўқув топшириқ:

ФСМУ технологияси қоидаси.

Ушбу технология мунозарали масалаларни хал этишда хамда ўқув жараёнини бахс-мунозарали ўтказишда қўлланилади, чунки бу технология талабаларни ўз фикрини химоя қилишга, эркин фикрлаш ва ўз фикрини бошқаларга ўтказишга, очиқ холда бахслашишга хамда шу билан бирга бахслашиш маданиятини ўратади.Тингловчиларга тарқатилган оддий қоғозга ўз фикрларини аниқ ва қисқа холатда ифода этиб, тасдиқловчи далиллар ёки инкор этувчи фикрларни баён этишга ёрдам беради.

Ф – фикрингизни баён этинг

ФСМУ технологияси ёрдамида “Ижтимоий-сиёсий барқарорликнинг омили нимада?”саволини йўналтирувчи услубий тавсиялар асосида ечиш:

Йўналтирувчи услубий тавсиялар: Ривожланишда, илм-фан тараққиётида, миллий истиқлол ғояси ва мафкурасининг бош ва асосий ғояларида, алломаларни етишиб чиқишида, маънвий қадриятларда, мудофаа қобилиятини мустахкамлашда, мулкдорлар синфини шакллантиришда, ижтимоий фаолликни оширишда хамкорликни шакллантиришда, ижтимоий адолатни ўрнатишда ва х.з.

Савол	“Ижтимоий-сиёсий барқарорликнинг омили нимада?”
(**Ф**) Фикрингизни баён этинг	
(**С**) Фикрингиз баёнига сабаб кўрсатинг	
(**М**) Кўрсатган сабабингизни исботловчи далил келтиринг	
(**У**) Фикрингизни умумлаштиринг	

5-Илова (2.1)

Ўқув топшириқ:

«Блиц-сўров» саволларининг жадвали савол-жавоб вақтида тўлдирилади

№	Саволлар	Жавоблар
1.	Глобаллашув тарафдорлари қандай номланган?	
2.	Глобаллашув мухолифлари қандай номланган?	
3.	Шовинизмнинг мақсадини айтинг?	
4.	Панисломизм нима?	
5.	Пантуркизм нима?	
6.	Мафкуравий полигон тушунчаси нимани англатади?	
7.	Глобаллашувнинг ижобий натижалари.	
8.	Глобаллашувнинг салбий оқибатлари	

Ўқув топшириқ:

Мустақил ишлаш учун назорат саволлари ва топшириқлар:

1. Бугунги дунёнинг мафкуравий манзараси деганда нимани тушунасиз?
2. Ҳукмронлик қилишга интилаётган қандай мафкура шакллари мавжуд?
3. Буюк давлатчиликнинг моҳияти ва хавфли жиҳатлари нимада?
4. Халифачиликни тиклаш ғоясининг хавфли ва зарарли моҳияти нимада?

5. Мафкуравий полигон деганда нимани тушунасиз?
6. Мафкуравий иммунитетнинг қандай унсурларини ажратиб кўрсатиш мумкин?
7. Глобаллашув жараёнида глобалистлар ва аксилглобалистлар кимлар, уларни изоҳлаб беринг.

Ўқув топшириқ:

“Миллий ўзликни англаш – тараққиёт омилидир” мавзусида эссе ёзиб келиш.

6-Илова (2.6)

Ўқув визуал материал:

1-слайд

Иммунитет – лотинча (immunitatis) сўзидан олинган бўлиб, бирор нарсадан халос, озод ва фориғ бўлиш, қутилишни, муайян касалликни қўзғатувчи вирусга, дардга қаршилик кўрсатиш қобилиятини (масалан, инсон танаси иммунитети) билдиради. “Иммунитет” сўзининг маъноси организмнинг доимий ички барқарорлигини сақлаш унинг турли хусусиятларга ва таъсирларидан ҳимояланиши, қаршилик кўрсатиши, резистентлигини дилдиради. Шунингдек, у дахлсизлик маъносини хам англатади, (масалан, депутатлик иммунитети, дипломатик иммунитети).

2-слайд

Иммунитет турлари – аслида организмни инфекцион агентлар ва бошқа ёт моддалардан ҳимоя қилиш омиллари табиати бўйича учга бўлинади:

1. Филогенетик иммунитет – анатомик ва физиологик белгисига кўра наслдан наслга ўтадиган ҳимоявий резистентлиги. Бунда организм юқумли касалликларга чидамли бўлади.

2. Туғма иммунитет – (турга хос, табиий), нисбатан чидамли, наслдан наслга ўтадиган характерга эга.

3. Орттирилган иммунитет – ҳаёт давомида орттирилган иммунитет. У ўз-ўзидан намоён бўлмайди. Унинг намоён бўлиши учун ички ёки ташқи ғоявий таъсир бўлиши керак.

3-слайд

Апологетика - юнонча apologetikos - химоя қилиш маъносини англатади. Илохиётда тафаккур далиллари ёрдамида диний таълимотни химоя қилиш ва оклаш билан боғлиқ бўлган соха. Диннинг моҳиятини акидалар тизими хусусиятлари, ахлокий принциплари, ижтимоий хаётдаги роли ва аҳамиятини тахлил клиш асосида уни фалсафий материалистик ва генетик танкиддан химоя клишни ўз олдига асосий вазифа килиб куяди.

4-слайд

Мафкуравий иммунитет – маънавий баркамол, иродаси бақувват, иймони бутун шахсни тарбиялашда, ҳар қандай реакцион, бузғунчи характердаги ғоявий ташаббусларга бардош бера оладиган ёшларни тарбиялашда қўл келади. Давлат ва миллатнинг маънавий бирлиги, маънавий соғломлигини ҳимоя қилувчи ғоявий қалқон вазифасини бажаради. “Мафкуравий иммунитет” тушунчасини биринчи бор Президентимиз Ислом Каримов ишлатган ва унга қуйидагича таъриф берган: (2000 й 8 июнда “Фидокор” газетаси мухбири саволларига жавобларида - “Миллий истиқлол мафкураси – халқ эътиқоди ва буюк келажакка ишончдир” номли сухбатида) “Маълумки ҳар қандай касалликнинг олдини олиш учун, аввало, киши организмида унга қарши иммунитет ҳосил қилинади. Биз ҳам фарзандларимиз юрагида она Ватанга, бой тарихимизга, ота-боболаримизнинг муқаддас динига соғлом муносабатни қарор топтиришимиз, таъбир жоиз бўлса, уларнинг мафкуравий иммунитетини кучайтиришимиз зарур” (Каримов И.А. Асарлар. Т.8. 494-бет)

5-слайд

Мафкуравий иммунитет таркиби:
1. мафкуравий билим;
2. ҳис-туйғу;
3. ирода;
4. кўникма;
5. малакалар

6-слайд

Мафкуравий профилактика – хилма-хил шаклларда ижтимоий институтлар томонидан амалга ошириладиган ғоявий-тарбиявий, сиёсий, иқтисодий, ижтимоий, маънавий ишлар мажмуи, яъни таълим-тарбия тизимини қамраб олади.

7-слайд

Ғоявий бўшлик - деб, эски хукмрон мафкура халокатга учраб, у билан боғлиқ тушунчаларнинг қадрсизланиши, бугунги хаёт, ўтмиш ва келажакка дахлдор қадриятлар, тушунча ва тасаввурларни тўлиқ англаб етмаслиги оқибатида одамларнинг қалби ва онгида вужудга келадиган бўшлиққа айтилади.

8-слайд

Беқарорлик – нотинчлик;
Барқарорлик - тинчлик, осойишталик.
Экстремизм - французча-лотинча сўз бўлиб, кескин фикрларнинг билдирилиши, кескин чораларга тарафдорлик.
Манипуляция - қўл, одамлар билан объект сифатида муносабатга киришиш.
Меркантилизм - пул жамғариш, мол-дунёга хирс қўйиш.

7-Илова (2.7)

Визуал материаллар:

1-слайд

2-слайд

Тарихий қонуният: бир ижтимоий тузумдан иккинчисига ўтиш даврида ижтимоий, иқтисодий сиёсий соҳалар билан бирга ғоявий–мафкуравий соҳада ҳам муайян муаммоларни ҳал этиш, тараққиётнинг бу борадаги тамойилларини амалга ошириш зарурияти юзага келади.

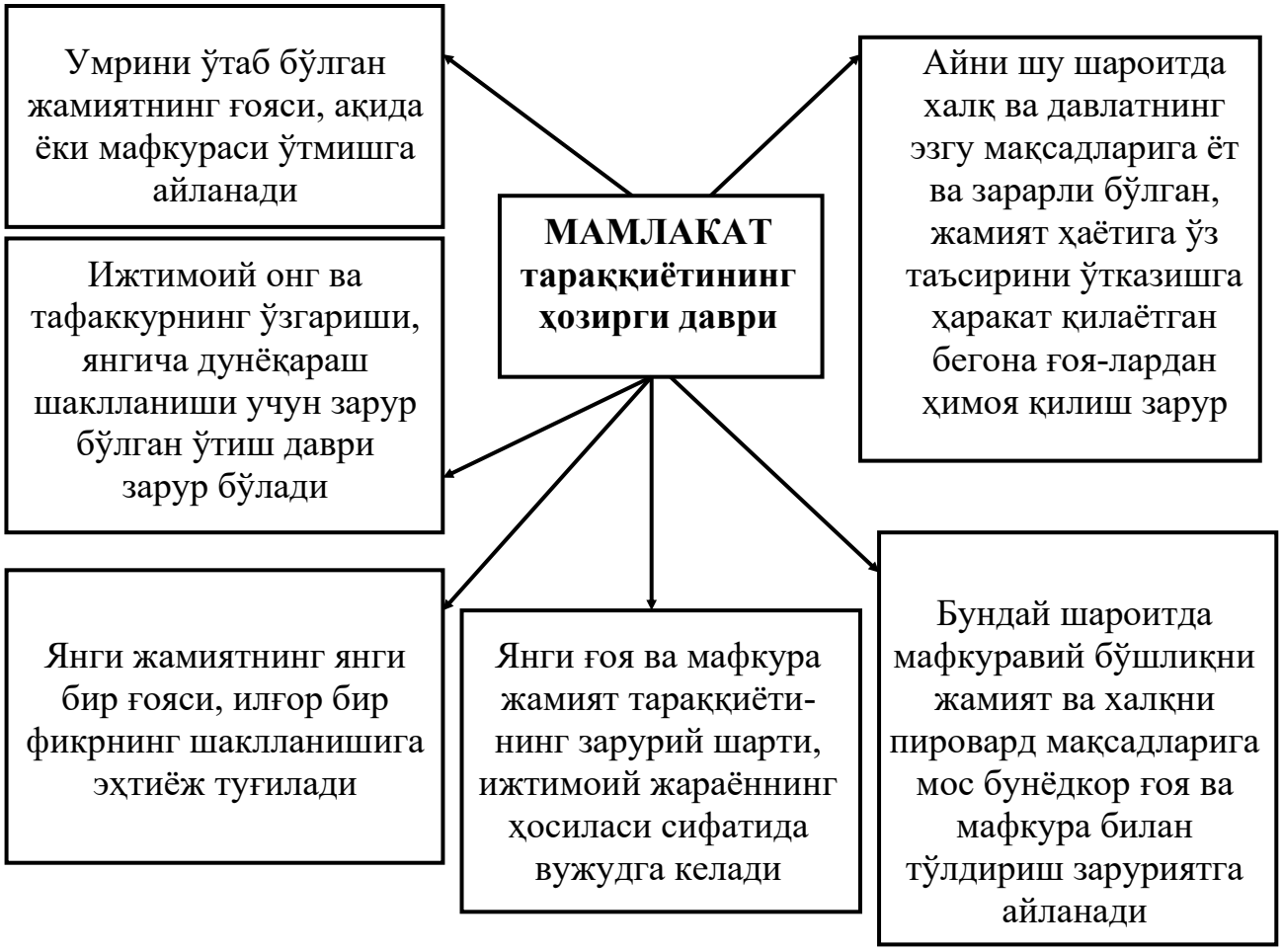
Умрини ўтаб бўлган жамиятнинг ғояси, ақида ёки мафкураси ўтмишга айланади
Айни шу шароитда халқ ва давлатнинг эзгу мақсадларига ёт ва зарарли бўлган, жамият ҳаётига ўз таъсирини ўтказишга ҳаракат қилаётган бегона ғоя-лардан ҳимоя қилиш зарур
МАМЛАКАТ тараққиётининг ҳозирги даври
Ижтимоий онг ва тафаккурнинг ўзгариши, янгича дунёқараш шаклланиши учун зарур бўлган ўтиш даври зарур бўлади
Янги жамиятнинг янги бир ғояси, илғор бир фикрнинг шаклланишига эҳтиёж туғилади
Янги ғоя ва мафкура жамият тараққиёти-нинг зарурий шарти, ижтимоий жараённинг ҳосиласи сифатида вужудга келади
Бундай шароитда мафкуравий бўшлиқни жамият ва халқни пировард мақсадларига мос бунёдкор ғоя ва мафкура билан тўлдириш заруриятга айланади

3-слайд

Умрини ўтаб бўлган жамиятнинг ғояси, ақида ёки мафкураси
Янги жамиятнинг янги бир ғояси, илғор бир фикрнинг шаклланишига эҳтиёж
М А М Л А К А Т
Ижтимоий онг ва тафаккурнинг ўзгариши, янгича дунёқараш шаклланиши учун зарур бўлган ўтиш даври
Айнан шу шароитда халқ ва давлатнинг эзгу мақсадларига ёт ва зарарли бўлган, жамият ҳаётига ўз таъсирини ўтказишга ҳаракат қилиши муқаррар бўлган бегона ғоялар

Улар асосида ҳозирда жамиятимиз ҳаётига жиддий хавф туғдирадиган мафкуравий таҳдидлар:

- ислом халифалигини тиклаб, унинг байроғи остида мусулмон халқларни янги империяга бирлаштиришга қаратилган интилишлар;
- ёш мустақил давлатларни собиқ иттифоққа бирлаштириш ғояси;
- тарихимизни, миллий қадриятларимиз ва диннинг моҳиятини сохталаштиришга уринишлар;
- ахлоқсизлик ғояларини ёйиб, халқни маънавий жиҳатдан бузишга интилишлар;
- турли мафкуравий воситалар орқали минтақавий ва давлатлараро можароларни келтириб чиқаришга қаратилган ҳаракатлар.

4-слайд

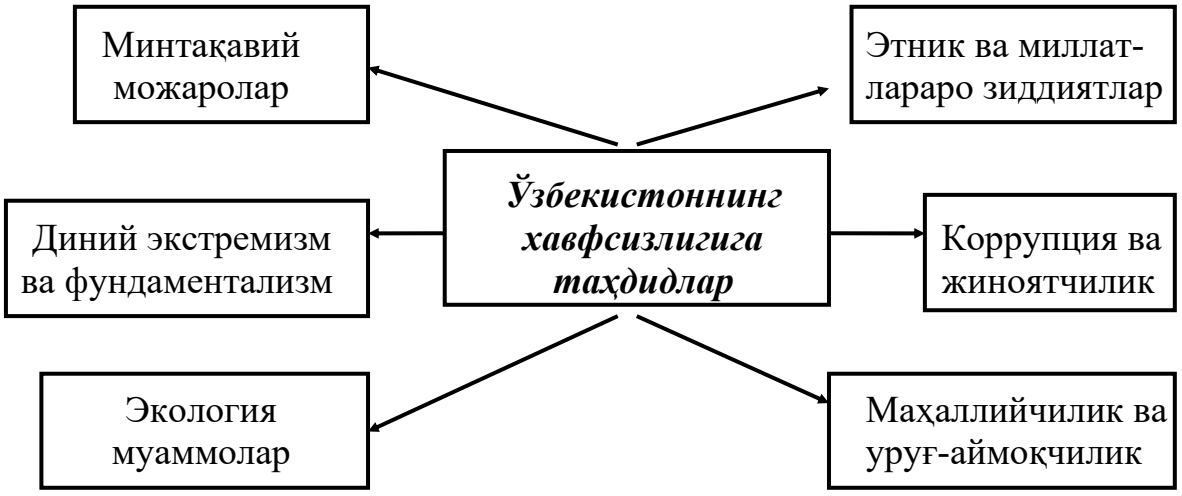

5-слайд

«Биз мавжуд реал хавф-хатарларга жиддий қараймиз. Айни вақтда имкониятларимизни, жозибали жиҳатларимиз ва афзал томонларимизни ҳам биламиз. Бизнинг минерал хомашё, инсоний ва ишлаб чиқариш заҳираларимиз ички барқарорлигимизнинг ва халқаро нуфузимизнинг мустаҳкам кафолати бўлиб хизмат қилади. Мамлакатимиз XXI асрда жаҳон иқтисодиёти, маданияти ва сиёсатида муносиб ўрин олиш учун тарихий имкониятларга эга».

Ислом Каримов.

8-Илова (2.8)

Ўқув топшириқ:

Мустақил ишлаш учун назорат саволлари ва топшириқлар:

1. Ғоявий бўшлиқ нима?
2. Зарарли ғоялар таъсири қандай намоён бўлади?
3. Мафкуравий иммунитет қандай ҳосил қилинади?
4. Янги мафкурани яратиш зарурати деганда нима назарда тутилади?
5. Мафкуравий профилактикани изоҳлаб беринг?
6. Хавфсизлик ва барқарорлик тушунчаларини баён этинг?

9-Илова (2.9)

Ўқув топшириқ:

“Қалбим сеникидир – она Ватан!” мавзусида эссе ёзиб келиш.

2.2. Амалий машғулотни ўқитиш технологияси

<table>
<tr><td>Талабалар сони: 25</td><td>Вақти: 2 соат.</td></tr>
<tr><td>Ўқув машғулотининг шакли</td><td>Билимларни чуқурлаштириш ва мустаҳкамлашга қаратилган амалий машғулот</td></tr>
<tr><td>Амалий машғулот режаси</td><td>1. Жамият глобаллашуви тушунчаси, моҳияти ва аксил глобаллашув.
2. Глобаллашув жараёнида миллий ғояга эҳтиёжнинг ортиши. Мафкуравий жараёнларнинг глобаллашуви ва икки қутбли дунёнинг барҳам топиши.
3. Мафкуравий иммунитет тушунчаси ҳамда жамият хавфсизлиги ва барқарорлигининг маънавий асоси. Мафкуравий хавфсизликка интилиш – ижтимоий-сиёсий барқарорлик омили.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Ўқув машғулотининг мақсади: Глобаллашув шароитида миллий ғояга эҳтиёжнинг ортиб бориши тўғрисидаги билимларни мустаҳкамлаш ва чуқурлаштириш.</td></tr>
<tr><td>Педогогик вазифа:</td><td>Ўқув фаолиятининг натижаси:</td></tr>
<tr><td>• Бугунги глобаллашув жараёнида дунёнинг мафкуравий манзараси тўғрисидаги билимларни мустахкамлаш;
• Мафкуравий жараёнларнинг глобаллашуви ва унинг оқибатларини атрофлича ўрганишни ташкил этиш;
• Миллийликнинг маърифий тараққиётдаги аҳамияти тўғрисидаги билимларни чуқурлаштириш;
• Мафкуравий иммунитет тушунчасининг мазмунини ёритиб беради;
• Ўзбекистон мустақиллиги, хавфсизлиги ва барқарорли-</td><td>• Дунёнинг мафкуравий манзарасини тасвир-лайди ва изохлайди;
• Глобаллашув нима? деган саволнинг таъри-фини беради;
• Миллий ғурур, миллий ўзликни англаш каби тушунчаларнинг мазмунига таъриф беради;</td></tr>
</table>

гига зарар етказаётган ғоявий таҳдидлар билан таништиради. • Ғоявий бўшлиққа олиб келувчи сабабларни тушунтиради;	
Ўқитиш усуллари ва техника	Амалий машғулот, бахс-мунозара, кичик гуруҳларда ишлаш, ”3х3 лойихаси” техникаси, ФСМУ услуби, ”Чархпалак” услуби, блиц-ўйин.
Ўқитиш воситалари	Дарслик, маркерлар, ватман коғози, доска, бўр, компъютер технологияси
Ўқитиш шакли	Жамоа ва гурухларда ишлаш
Ўқитиш шарт-шароитлари	Техник воситалар билан таъминланган, ўқитиш усулларини қўллаш мумкин бўлган ўқув хона.
Мониторинг ва бахолаш	Кузатиш, оғзаки назорат, ёзма назорат, савол-жавобли сўров, ўқув топшириқ.

Амалий машғулотнинг технологик картаси

Иш жараёнлари и вақти	*Фаолиятнинг мазмуни*	
	ўқитувчи	*талаба*
1 босқич. Кириш (10 дақиқа)	1.1. Ўқув машғулотининг мавзусини, режасини, мақсадини, ўтказиш тартибини эълон қилади.	Тинглайди, ёзади
	1.2 Талабаларни 3-4 кичик гурухларга бўлади. Гуруҳда ишлаш бўйича бахолаш мезонлари ва ишлаш қоидалари билан таништиради (1-илова).	Кичик гурухларга бўлинади
2 босқич. Асосий жараён (60 дақиқа)	2.1. Талабаларга уйга вазифа қилиб берилган “Миллий ўзликни англаш - тараққиёт омилидир” мавзусида ёзилган эссени текширади, бахолайди.	Уйга маъруза дарсида берилган вазифани топширади.
	2.2.Бугунги дунёнинг мафкуравий манзарасини “Чархпалак” усулида ёритиб беради (2-илова).	Ватман қоғозларда вазифаларни

	Жавобларни мустахкамлаш мақсадида блиц-сўров ўтказади (3-Илова) Жавобларни тинглайди, ҳатоларни тўғрилайди, тўлдиради, хулосалайди. Фаол гурух рағбатлантирилади.	бажа-ради. Жавоблар тақдим этилади. Саволларга жавоб беради.
	2.3. Мафкуравий жараёнларнинг глобалашуви ва унинг оқибатларининг муҳокамасини «3х3 лойихаси” орқали ташкил этади (4-Илова). Ўқитувчи талабаларга мурожаат қилади ва энг тўғри жавоблар ҳамда фикрларни қайд қилади. Фаол гурух рағбатлантирилади.	Ватман қоғозларда вазифаларни бажаради. Жавоблар тақдим этилади.
	2.4. Миллийликнинг маърифий тараққиётдаги ахамияти ФСМУ асосида ечилишини ташкил этади (5-Илова) Ўқитувчи талабаларга мурожаат қилади ва энг тўғри жавоблар хамда фикрларни қайд қилади.	Гурухларда ФСМУ Жадвалини тўлдиради. Қоғозларга жавобларни ёзади.
3 босқич. Якуний босқич (10 дақиқа)	3.1. Мавзуда қўйилган саволлар ва уларнинг ёритилганига ўқитувчи якун ясайди (хулоса қилади) айтилмаган томонлари устида ишлаш лозимлигини айтади.	ЎУМга қаранг. Мустақил ишлаш учун топшириқни ёзиб олади.
	3.2. Гурухларга ўзаро бахолаш натижаларини эълон қилади.	
	3.3. Тавсия қилинган адабиётларни ўрганиш.	
	3.4. Келгуси мавзуни эълон қилади ва ўзўзини назорат қилиш учун саволлар беради (6-Илова).	

1-Илова (2.2)

Гурух бўйича бахолаш мезонлари

Ҳар бир гурух бошқа гурухларни бахолайди. Ҳар бир талаб бўйича – 2 балл

Гурух №	Тушунарли ва аниқ жавоб (0,5)	Кўргазмалилик (0,5)	Регламентга амал қилиш (0,5)	Гурух фаоллиги (0,5)	Жами балл
1.					
2.					
3.					
4.					

Ҳисоб натижаси

Гурухлар №	Умумий балл	Умумий балл	Умумий балл	Умумий балл	Умумий балл
1.					
2.					
3.					
4.					
Умумий хисоб баллари					
Бахо					

Кичик гуруҳларда ишлаш қоидаси.

1. Талабалар ишини бажариш учун зарур билим ва масалаларга эга бўлмоги лозим.
2. Гурухларга аниқ топшириқлар берилмоғи лозим.
3. Кичик гурух олдига қўйилган топшириқни бажариш учун етарли вақтажратилади.
4. Гурухлардаги фикрлар чегараланмаганлиги ва тазйиққа учрамаслиги хақида огохлантирилиши зарур.
5. Гурух иш натижаларини қандай тақдим этишини аниқ билишлари, ўқитувчи уларга йўриқнома бериши лозим.
6. Нима бўлганда хам мулоқотда бўлинг, ўзфикрингизни эркин намоён этинг.

2-Илова (2.2)

“Чархпалак” услубий қоидаси

3-4 гурухда талабалар иш олиб боради. Ҳар бир гуруҳга тугалланмаган фикрлардан иборат саволлар ёзилган ватман қоғози ва тўрт хил фламастер ёки маркер берилади. Саволлар айланиб хар бир гурухдан ўтади, жавоблар тўлдирилади ва савол ўз гурухига келгач ўйин тўхтатилади. Сўнг жавоблар йиғиб олингач, доскага ёпиштирилади ва мухокама қилинади. Хар бир гурухдан вакил чиқиб ёзларининг жавобларини ўқиб беради. Энг асосли жавоб берган гурух ғолиб хисобланади.

Ўқув топшириқ:

1–гуруҳ топшириғи:

1. “Глобаллашув” тушунчасига таъриф беринг.

2. Бугунги дунёнинг мафкуравий манзарасини ифодалаб беринг.

1. Мафкуравий жараёнларнинг глобаллашуви ва унинг оқибатлари айтинг. Санаб беринг.

2. Глобаллашувнинг ижобий ва салбийлигини тушунтириб беринг.

3–гуруҳ топшириғи:

1. Миллийликнинг маърифий тараққиётдаги аҳамияти хақида гапи-риб беринг.

2. “Миллий онг”, “миллий тафаккур”, “миллий идрок” тушунча-ларини мисоллар билан тушунтиринг.

3-Илова (2.2)

Ўқув топшириқ:

Ўқитувчи «Блиц-сўров» саволларини беради,
жадвал сўров вақтида тўлдирилади

№	Саволлар	Жавоблар
1.	Глобаллашув нима?	
2.	Аксилглобаллашув нима?	
3.	Шовинизм нима?	
4.	XX аср 80 йилларида шаклланган, жамият тараққиётига салбий таъсир кўрсатаётган диний ташкилот ва партияларни санаб беринг?	
5.	XX аср 80 йилларида шаклланган, жамият тараққиётига салбий таъсир кўрсатаётган диний оқимларни санаб беринг?	
6.	Глобаллашув шароитида миллий истиқлол ғоясининг энг мухим функцияси қайси?	

4-Илова (2.2)

“3х3 лойихаси” қоидаси

- Учта гурух учта фикр
- Гурухларга уч хил савол ёзилган ватман қоғозлари тарқатилади.
- Хар бир гурух ўз ватманига учтадан жавоб ёзади.
- Жавоблар қолади гурухлар жой алмашади (3дан 1га; 1дан 2га; 2дан 3 га)
- Хар столалмашганда учтадан жавоб ёзилади.
- Охирида жами 9 та жавоб тўпланади
- Мустақил равишда хар бир гурух умумий таърифни келтиради ва жавобларни тақдимот қилади

Ўқув топшириқ:

1–гуруҳ топшириғи:

Қуйидаги фикрларни давом этдиринг “Глобаллашувнинг жамият мафкурасига таъсири натижасида.....”

2 - гурух топшириғи:

Қуйидаги фикрларни давом этдиринг “Мен миллий ғояни ўрганаман, чунки...”

3–гуруҳ топшириғи:

Қуйидаги фикрларни давом этдиринг “Миллийликнинг маърифий тараққиётдаги ахамияти …..”

5-Илова (2.2)

ФСМУ технологияси

Óøáó òåõíîëîãèÿ ìóíîçàðàëè ìàñàëàëàðíè õàë ýòèøäà õàìäà ¢қóâ æàðà¸íèíè áàõñ-ìóíîçàðàëè ¢òêàçèøäà қ¢ëëàíèëàäè, ÷óíêè áó òåõíîëîãèÿ òàëàáàëàðíè ¢ç ôèêðèíè õèìîÿ қèëèøãà, ýðêèí ôèêðëàø âà ¢ç ôèêðèíè áîøқàëàðãà ¢òêàçèøãà, î÷èқ õîëäà áàõñëàøèøãà õàìäà øó áèëàí áèðãà áàõñëàøèø ìàäàíèÿòèíè ¢ðàòàäè.Òèíãëîâ÷èëàðãà òàðқàòèëãàí îääèé қîғîçà ¢ç ôèêðëàðèíè àíèқ âà қèñқà õîëàòäà èôîäà ýòèá, òàñäèқëîâ÷è äàëèëëàð ¸êè èíêîð ýòóâ÷è ôèêðëàðíè áà¸í ýòèøãà ¸ðääì áåðääè.

Ф – фикрингизни баён этинг

С – фикрингиз баёнига сабаб кўрсатинг

М – кўрсатган сабабингизни исботловчи далил келтиринг

У – фикрингизни умумлаштиринг

Ўқув топшириқ:

“Бугунги кунда мафкуравий жараёнларнинг глобаллашуви ва миллий маданиятга муносатаингиз?” саволини йўналтирувчи услубий тавсиялар ёрдамида жадвалда жавоб бериш

Йўналтирувчи услубий тавсиялар: Мафкуравий кураш умумбашарий миқёс касб этганлиги; улкан техникавий имкониятлар; универсал технологиялар; ахборот тарқатишнинг глобаллашуви ёки ахборот ва алоқа коммуникацияларининг тараққиёти; ижтимоий-сиёсий муносабатларнинг кенгайиши; маънавий муносабатлар ва маданий алоқалар кўламининг ортиши; фундаментал илмий кашфиётлар ва фан ютуқларининг кўпайиши;

Савол	Бугунги кунда мафкуравий жараёнларнинг глобаллашуви ва миллий маданиятга муносабатингиз
(**Ф**) Фикрингизни баён этинг	
(**С**) Фикрингиз баёнига сабаб кўрсатинг	
(**М**) Кўрсатган сабабингизни исботловчи далил келтиринг	
(**У**) Фикрингизни умумлаштиринг	

Мустақил ишлаш учун назорат саволлар ва топшириқлар:

1. Бугунги дунёнинг мафкуравий манзараси деганда нимани тушунасиз?
2. Ҳукмронлик қилишга интилаётган қандай мафкура шакллари мавжуд?
3. Буюк давлатчиликнинг моҳияти ва хавфли жиҳатлари нимада?
4. Халифачиликни тиклаш ғоясининг хавфли ва зарарли моҳияти нимада?
5. Мафкуравий полигон деганда нимани тушунасиз?
6. Мафкуравий иммунитетнинг қандай унсурларини ажратиб кўрсатиш мумкин?
7. Глобаллашув жараёнида глобалистлар ва аксилглобалистлар кимлар, уларни изоҳлаб беринг?

3 мавзу	**Ўзбекистон мустақиллигини мустаҳкамлашда миллий ғоянинг зарурлиги ва аҳамияти. Миллий ғоя - халқнинг ишончни ва эътиқоди**

Маърузани ўқитиш технологияси

Талабалар сони:	*Вақти:*2 соат.
Ўқув машғулотининг шакли	Информацион бахс-мунозара маърузаси
Маъруза режаси	1. Мустақилликни мустаҳкамлашда миллий ғоядан кўзланган мақсадлар.Миллий мафкуранинг асосий ғоялари ҳамда унинг бош ғояси. 2. Миллий ғоя – Ўзбекистон халқининг асосий мақсад ва муддаоларининг

	ифодаси.Миллий ғоянинг Ўзбекистон мустақиллигини мустаҳкамлашда намоён бўлиши ва унинг ўзига хос ривожланиш хусусиятлари. 3. “Жамият мафкураси”, “миллий ғоя” тушун-часи, маъно ва моҳияти ҳамда унинг халқнинг ишончи ва эътиқодига айланиш зарурлиги. 4. Жамият мафкурасининг инсон манфаатлари-ни ифода этиши.
Ўқув машғулотининг мақсади: Ўзбекистон мустақиллигини мустаҳкамлашда миллий ғоянинг зарурлиги ва аҳамияти тўғрисидаги билимларни шакллан-тириш.Миллий ғоя – халқнинг ишончи, эътиқоди, ўзликни англаш ва тараққиёт омили эканлиги тўғрисида тўлиқ тушунча хосил қилиш.	
Педогогик вазифа:	*Ўқув фаолиятининг натижаси:*
• Мустақилликни мустаҳ-камлашда миллий ғоядан кўзланган мақсадларни ёритиб беради; • Миллий мафкуранинг асосий ғоялари ҳамда унинг бош ғоясини тушунтириб беради; • Миллий ғоя тушунчаси-нинг мазмун моҳиятини очиб беради; • Миллий ғоя Ўзбекистон мустақиллигини мустаҳкамлашда намоён бўлиши ва унинг ўзига хос ривожланиш ху-сусиятларини тахлил қи-лади; • “Жамият мафкураси”, “миллий ғоя” тушунчаси, маъно ва моҳияти ҳамда унинг халқнинг ишончи ва эътиқодига айланиш	• Миллий ғоя мақсадларини санаб беради; • Миллий мафкуранинг бош ва асосий ғояларини санаб беради ва уларга изох беради; • Миллий ғоя тушунчасига таъриф беради; • Миллий ғоянинг Ўзбекистон мустақиллигини мустаҳкамлашда намоён бўлиши ва унинг ўзига хос ривожланишини гапириб беради. • “Жамият мафкураси”, “миллий ғоя” тушун-чаларини тахлил қилади ва таъриф беради; • Жамият мафкурасининг ифодасини санаб беради; • Миллий ғоя ва миллий англаш тушунча-ларини тахлил қилади ва таъриф беради;

зарурлигининг мохиятини очиб беради; • Жамият мафкурасининг инсон манфаатларини ифода этишини ёритиб беради; • Миллий ғоя ва миллий анг-лаш, унинг турли талқинлари ҳамда тараққиётнинг ўзаро боғлиқлигини гапириб беради;	• Миллий ўзликни англаш тушунчасини изох-лайди;
Ўқитиш усуллари ва техника	Маъруза, ақлий хужум, “Балиқ скелети” ва “Каскад” техникалари, “Блиц - сўраш” услуби
Ўқитиш воситалари	Маъруза матни, тарқатма манба, компъютер технологияси («Миллий ғоя» фанидан электрон укув-услубий мажмуа), слайдлар.
Ўқитиш шакли	Жамоа, жуфт-жуфт бўлиб ишлаш
Ўқитиш шарт-шароитлари	Техник воситалар билан таъминланган, укитиш усулларини куллаш мумкин булган укув хона.
Мониторинг ва бахолаш	Кузатиш, оғзаки назорат, ёзма назорат, савол-жавобли сўров, ўқув топшириқ.

Маърузанинг технологик картаси

Иш жараёнлари вақти	*Фаолият мазмуни*	
	ўқитувчи	*Талаба*
1 босқич. Кириш (10 дақиқа)	1.1. Маърузанинг мавзусини эълон қилади, ўқув машғулотининг мақсади ва натижаларини тушунтиради.	Тинглайди, мавзу номини ёзиб олади
	1.2. Хар бир талабага мавзу бўйича тарқатма манба тарқатади.	Тарқатмадан фойдаланади
	1.3. Мавзу бўйича маъруза машғулотининг йўналтирувчи слайдларини намойиш этади, маъруза режасига изох беради (1-Илова).	Ёзадилар, ўз фикрларини эркин баён этадилар
	1.4. Машғулотни ўтказиш шакли ва бахолаш мезонларини эълон	Тинглайди

	қилади.	
2 босқич. Асосий жараён (60 дақиқа)	2.1. Ўқув машғулотининг биринчи саволи бўйича маъруза қилади. Маъруза бўйича «ақлий хужум” усулидан фойдаланган холда талабаларга қуйидаги саволни беради: “Миллий ғоянинг асосий мақсадини айтинг?” Жавобларни тинглайди, тўғрилайди, тўлдиради, хулоса қилади	Ёзади, саволга жавоб беради.
	2.2. Миллий мафкуранинг асосий ғоялари ҳамда унинг бош ғоясини кўрсатувчи «Каскад” экранга туширилади (2-Илова). Савол юзасидан хулоса қилади.	
	2.3. Мавзунинг 3-4 саволини кафедра профессор-ўқитувчилари томонидан тайёрланган электрон ўқув-услубий мажмуани тақдим этган холда ёритиб беради. (мультимедия намойиш этилади)	Ёзади, тинглайди
	2.4. Талабаларни эркин бахс-мунозарага тортиш мақсадида “Балиқ скелети” техникасидан фойдаланилган холда, “Нима учун Ўзбекистон мустақиллигини мустахкамлашда миллий ғоя ва миллий мафкурага зарурат туғилди?” деб ёзилган А-4 қоғозларни тарқатади (3-Илова). Талабаларнинг фикрлари умумлаштирилади ва хулосаланади.	Жуфт-жуфт бўлиб ишлайди. Эркин фикрини баён этади.
	2.5. Таянч ибораларни тахлил қилади (4-Илова). Мавзу бўйича талабаларнинг билимларини мустахкамлаш мақсадида Блиц-сўров ўтказади. (5-Илова).	Хар бир таянч тушунча ва ибораларни мухокама қиладилар. Саволларга жавоб беради.

3 босқич. Якуний босқич (10 дақиқа)	3.1 Мавзу бўйича умумий хулоса қилинади.	Тинглайди
	3.2. Талабаларнинг фаоллиги рағбатлантирилади.	Ўзини қизиқтирган саволлар беради
	3.3. Ўз-ўзини назорат қилиш учун саволлар беради (6-Илова).	Топшириқни ёзади
	3.4 Навбатдаги машғулотда кўриладиган масалани эълон қилади, маъруза матни тарқатилади ва “инсерт” усулида жадвалга мустақил тайёргарлик кўришларини сўрайди (7-Илова).	”Инсерт” усулида жадвални тўлдиради.
	3.5. Адабиётларни ўрганишни тавсия қилади.	ЎУМга қаранг
	3.6. Семинар дарсини анжуман шаклида ўтилишини эълон қилади ва докладлар мавзусини беради. (8-Илова).	Докладлар мавзусига тайёрланади.
	3.7. Уйга вазифани ёдга солади: Мавжуд билимлар асосида Б/Б/Б таблицасининг 1 ва 2 жадвалини тўлдириш ташкил этилади. (9-Илова) Талабаларни фаоллаштирувчи «Мавзудан нима янгилик олдинглар?» саволини беради, таянч тушунчаларни айтишни сўрайди ва доскада ёзади.	Уйга берилган вазифани Б/Б/Б таблицасини 1 ва 2 жадвалини текшириб олади «Мавзудан нима янгилик олдинглар?» саволига жавоб олади

1-Илова (3.1)
Визуал материаллар

1-слайд

Тараққиётнинг ўзбек модели жамиятни инқилобий тарзда эмас, балки эволюцион-тадрижий равишда ислоҳ этишдир

↓

Жамиятни ислоҳ этишнинг беш тамойили:

↓

1. Иқтисодиётнинг сиёсатдан устунлиги.
2. Давлат - бош ислоҳотчи.
3. Қонуннинг устуворлиги.
4. Кучли иқтисодий сиёсат.
5. Бозор иқтисодиётига босқичма-босқич ўтиш.

2-слайд

Ўзбекистоннинг ўзига хос тараққиёт йўли - ўзбек модели

Асосий мақсад ва вазифалари	Мазмунаи	Тамойиллар
↓	↓	↓
Бозор иқтисодига асосланган эркин демократик жамият барпо этиш	Миллати, тили ва динидан қатъи назар, давлатимизда яшовчи барча кишилар учун муносиб ҳаёт шароитини яратиб бериш	Иқтисодиётнинг сиёсатдан устунлиги
↓	↓	↓
Иқтисодий, ижтимоий сиёсий, маънавий ва бошқа соҳаларда туб ўзгаришлар ва ислоҳотларни амалга ошириш	Ҳар бир инсон учун ижтимоий кафолатланган турмуш даражасини ва эркинликларини таъминлаш	Давлат бош ислоҳатчи ↓ Қонуннинг устуворлиги

Халқнинг турмуш фаровонлигинио шириш, комил инсони шакллантириш
Халқимизнинг қадриятлари ва менталитетига, миллий давлатчилик анъаналарига таяниш
Дунё тажрибасини илғор ютуқларига аосланиш, умуинсоний қадриятлар устуворлигини таъмирлаш
Кучли ижтимоий сиёсат юритиш
Бозор иқтисодиётига тадрижий йўл билан босқичма – босқич ўтиш

3-слайд

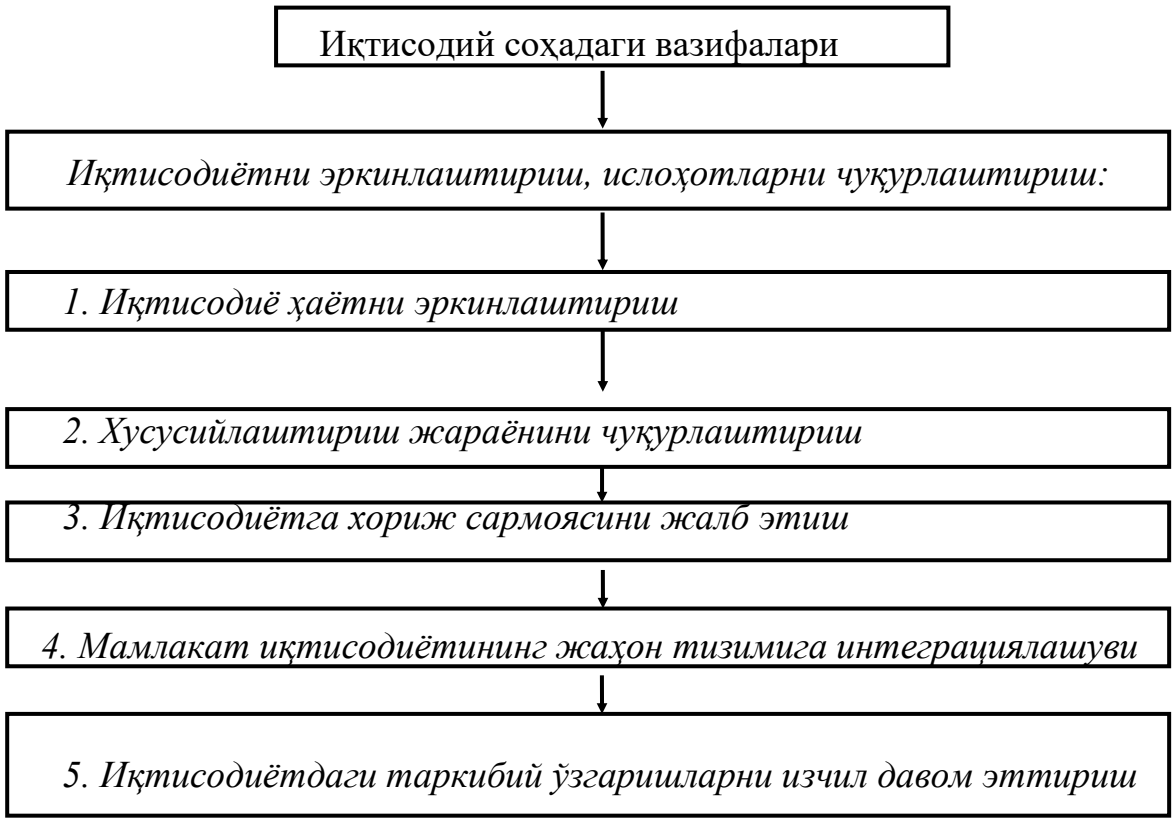
Иқтисодий соҳадаги вазифалари
Иқтисодиётни эркинлаштириш, ислоҳотларни чуқурлаштириш:
1. Иқтисодиё ҳаётни эркинлаштириш
2. Хусусийлаштириш жараёнини чуқурлаштириш
3. Иқтисодиётга хориж сармоясини жалб этиш
4. Мамлакат иқтисодиётининг жаҳон тизимига интеграциялашуви
5. Иқтисодиётдаги таркибий ўзгаришларни изчил давом эттириш

4-слайд

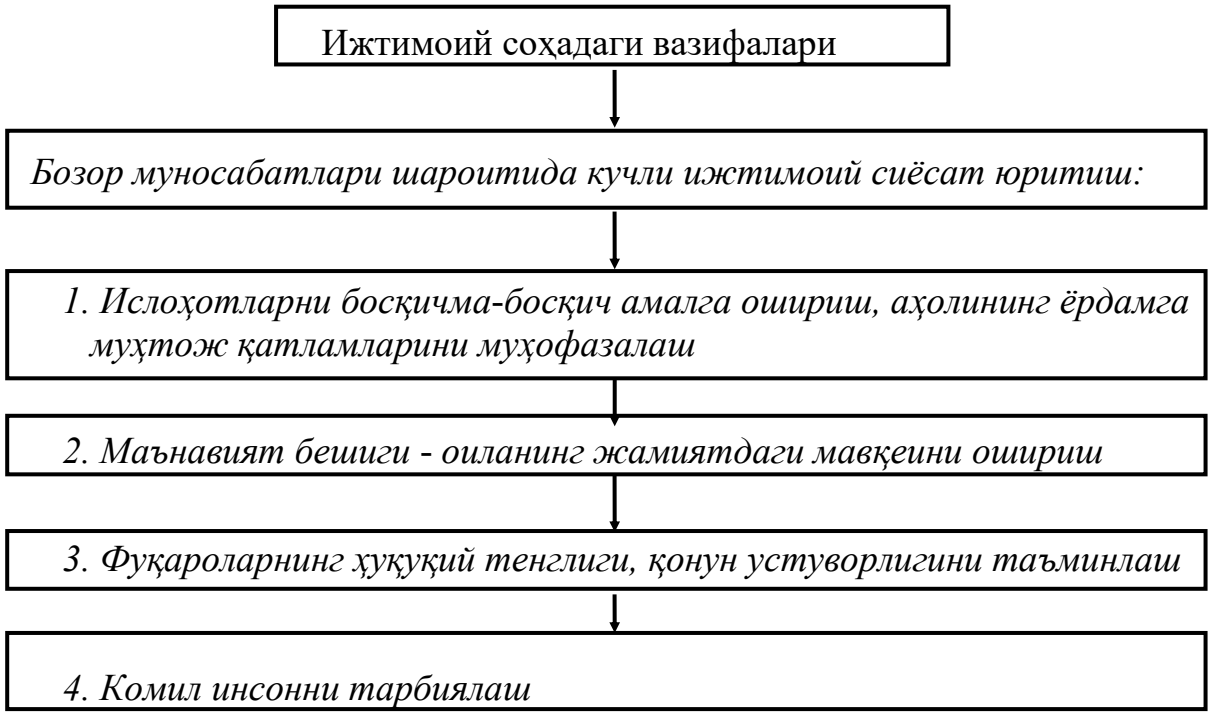

5-слайд

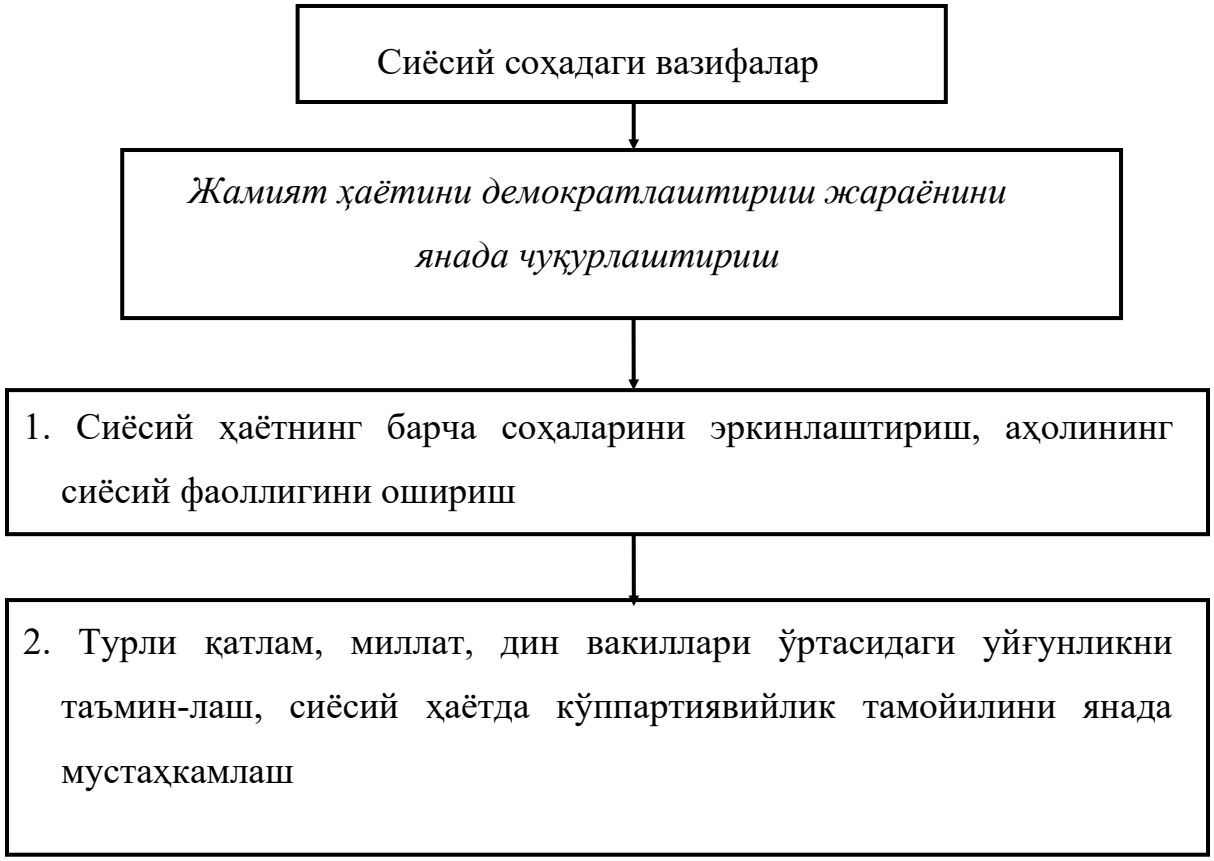

3. Демократик институтларнинг фаолият кўрсатиши учун кенг шароит яратиш, ҳокимият тизимлари бўлинишининг конституциявий тамойилига қатъий амал қилиш.

4. Маҳаллий ҳокимият, фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органлари фаолият доирасини кенгайтириш, «кучли давлатдан - кучли жамият сари» концепциясини ҳаётга жорий қилиш.

5. Ватанга, она заминимизга садоқатли, чуқур билимли ва юксак малакали кадрларни тарбиялаш.

6-слайд

Маънавий соҳадаги вазифалар

Маънавий қадриятларни илм-фан ва тараққиёт ютуқлари билан бойитиш. Дин ва тарихни соҳталаштиришга, улардан сиёсий мақсадда фойдаланишга йўл қўймасли

1. Юртдошларимизни маънавий янгиланиш ва ислоҳотлар жараёнининг фаол иштирокчисига айлантириш.

2. Куч ва салоҳиятни ижтимоий ҳамкорлик ва миллатлараро тотувлик, диний бағрикенгликка хизмат қилдириш.

3. Ижтимоий қатлам, сиёсий куч ва ҳаракатларнинг интилишларини уйғунлаштирувчи ғоялар - Ватан равнақи, юрт тинчлиги, халқ фаровонлигини юртдошларимиз мақсадига айланишига эришиш.

↓

4. Кадрлар тайёрлаш миллий дастурини амалга ошириш, таълим-тарбия тизимини такомиллаштириш.

↓

5. Миллий қадриятлар, тил, маданият, диний эътиқод, урф-одат ва анъаналарни ҳурмат қилиш.

7-слайд

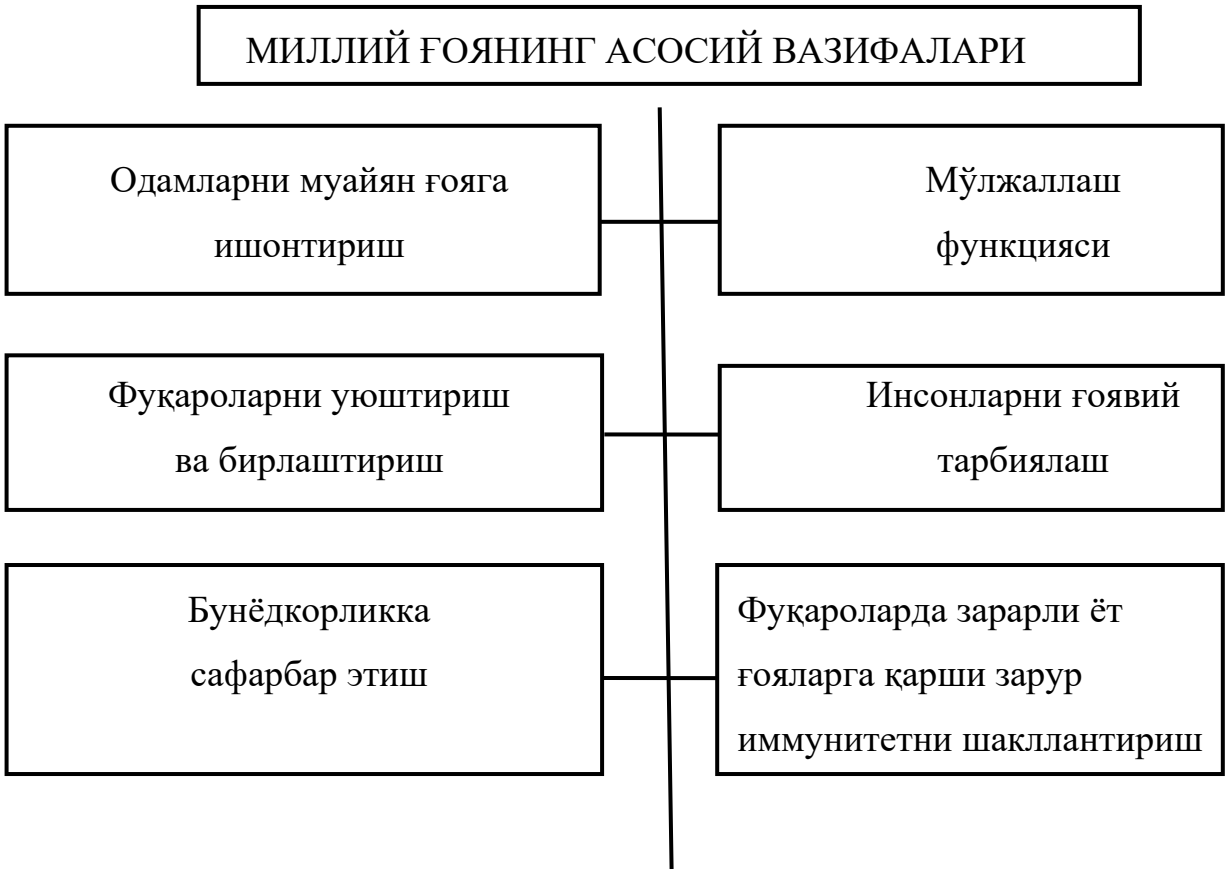

Жамиятни ислоҳ қилишнинг ҳаракат дастурига айланиши

Жамият аъзоларини янги ютуқ-ларга эришишда маънавий рағбатлантириш

Амортизациялаш, ижтимоий кескинликни юмшатиш

Муайян ижтимоий гуруҳ манфаат-ларини ифода этиш ва ҳимоялаш

Турли халқлар ва миллатларни эркин демократик жамият қуриш ишларига сафарбар этиш, озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт қуришга эришишга тайёрлаш

8-слайд

Миллий ғоянинг тарихий илдизлари

Ҳаққоний ёзилган тарих

Халқнинг тарихий хотираси

Халқ оғзаки ижоди

Санъат ва адабиёт дурдоналари

Ёзма манбалар

Миллий қаҳрамонлар ҳаёти, фаолияти ва мероси

Қадимий обидалар, асори атиқалар

Миллий давлатчилик анъаналари

Буюк мутафаккирлар мероси

9-слайд

10-слайд

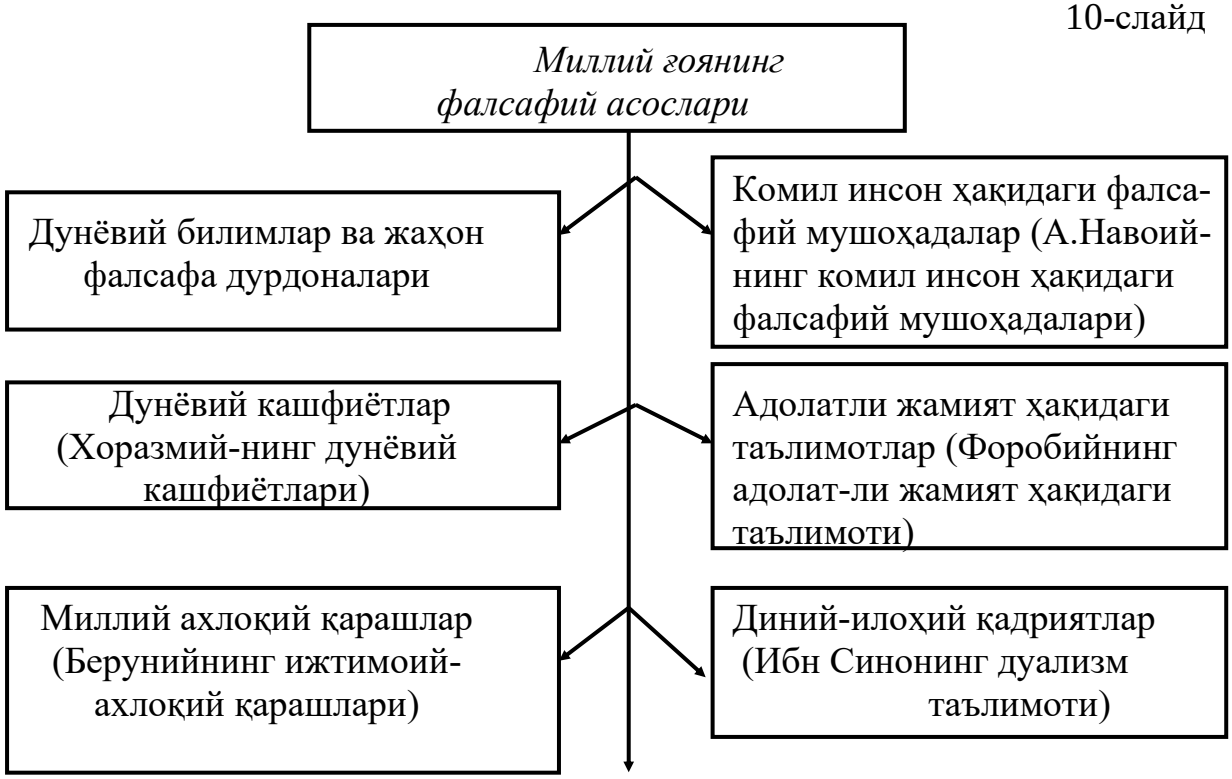

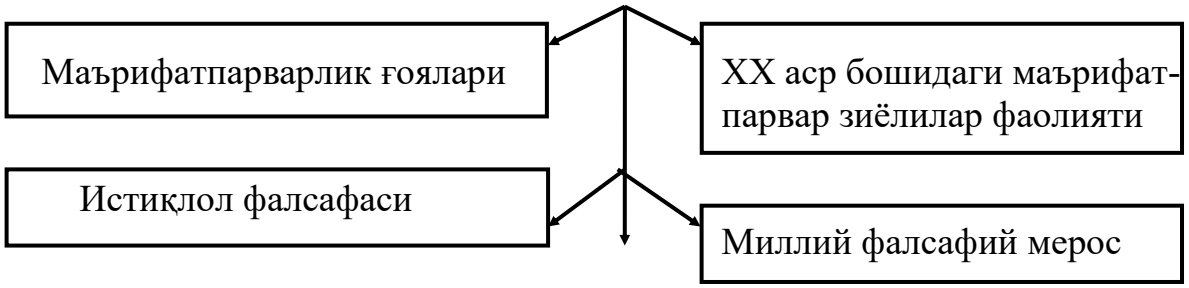

11-слайд

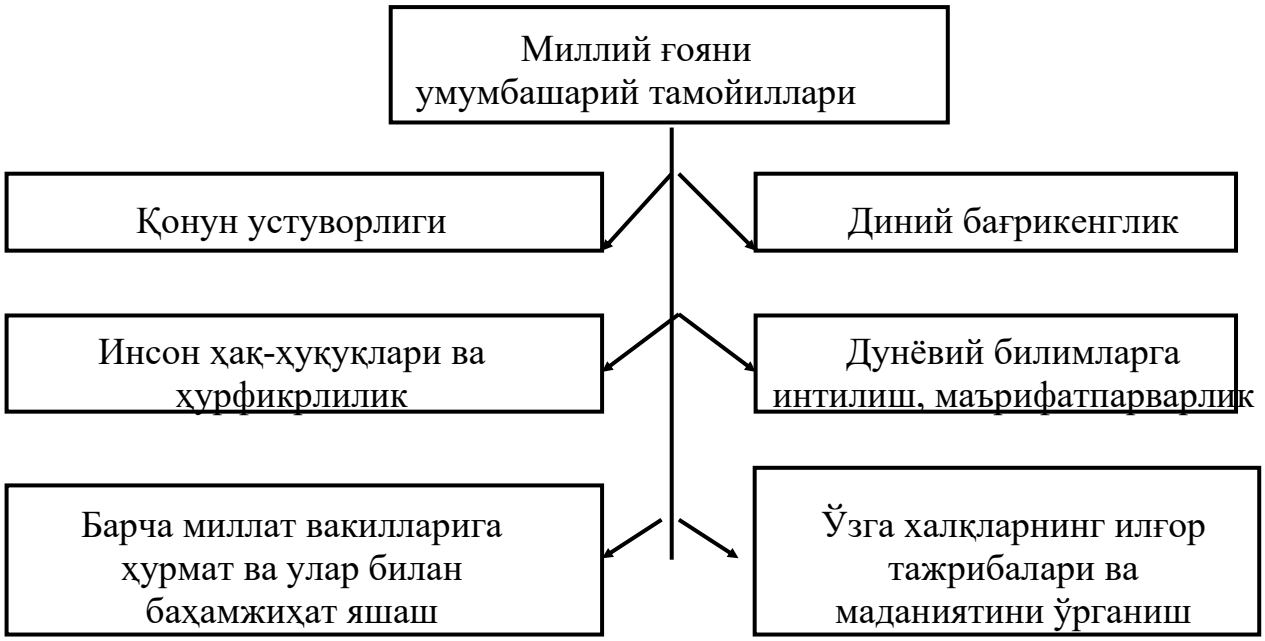

12-слайд

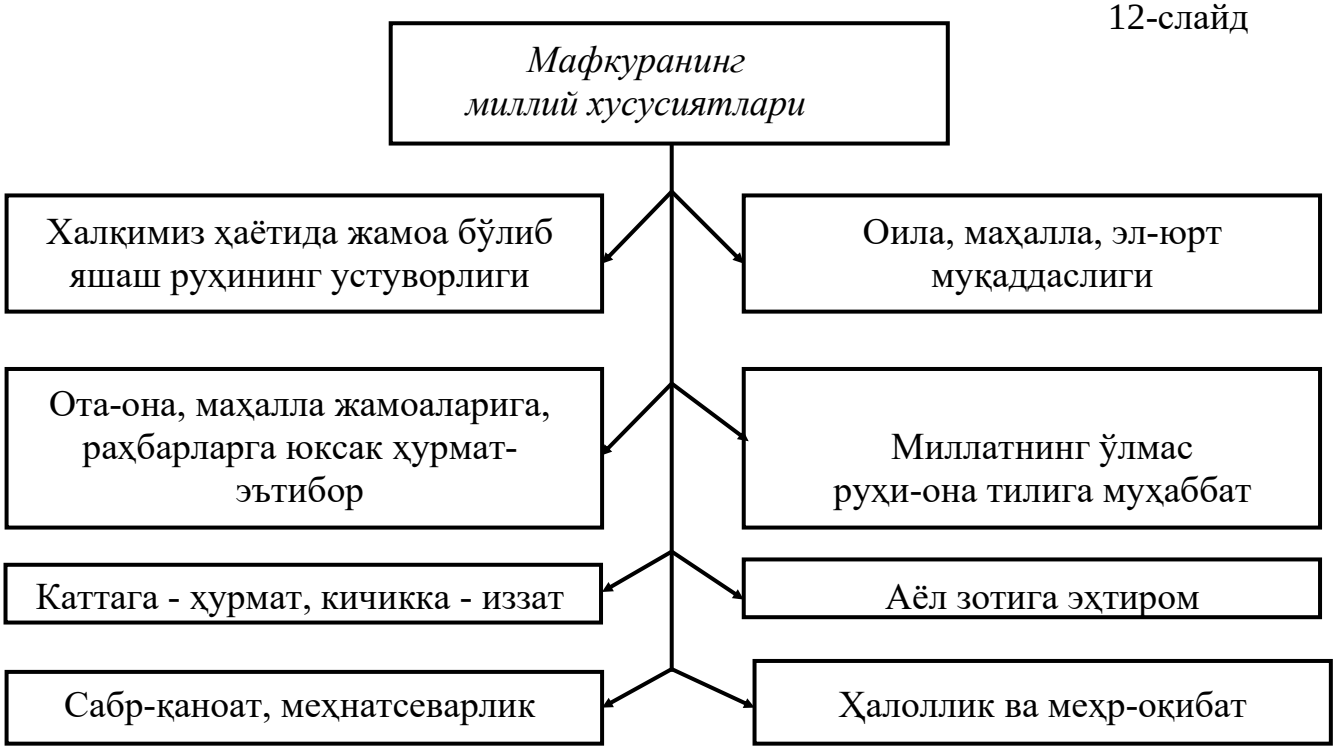

13-слайд

14-слайд

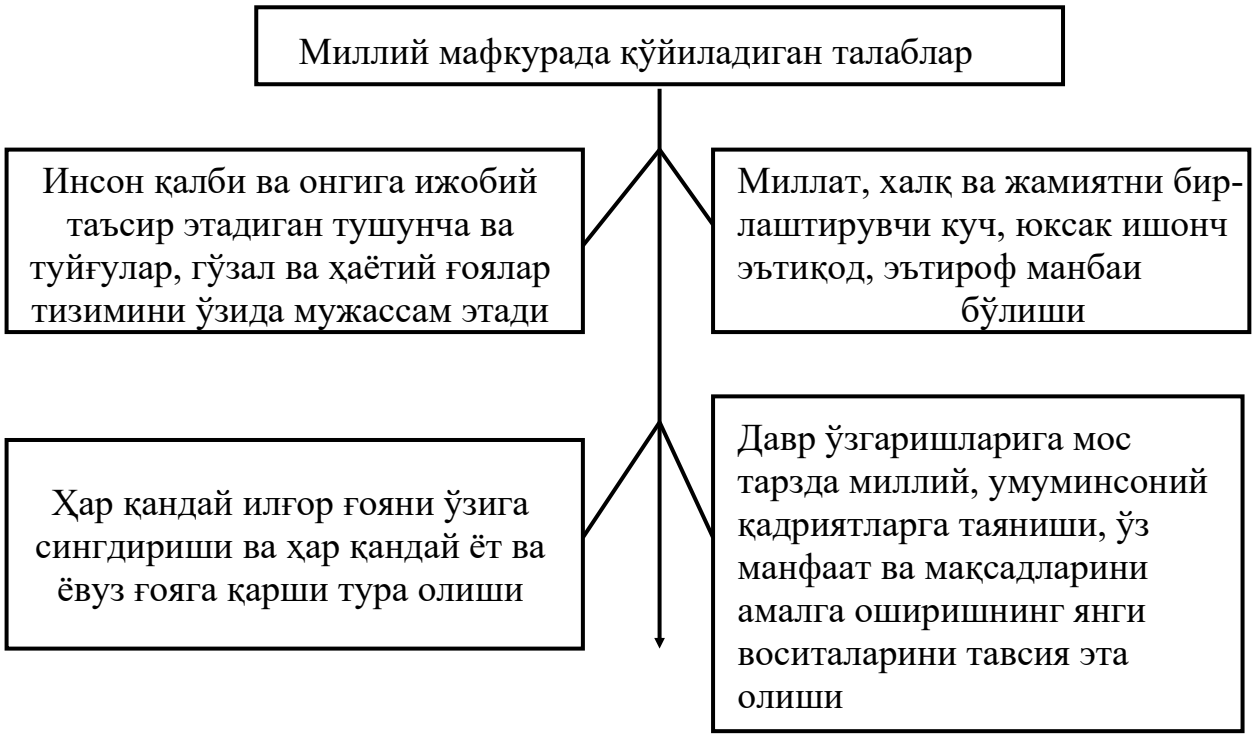

Жамиятда қонуннинг устуворлиги, адолат, демократия, эркинлик, ўз-ўзини бошқариш тамойилларининг амал қилишини таъминлайди

15-слайд

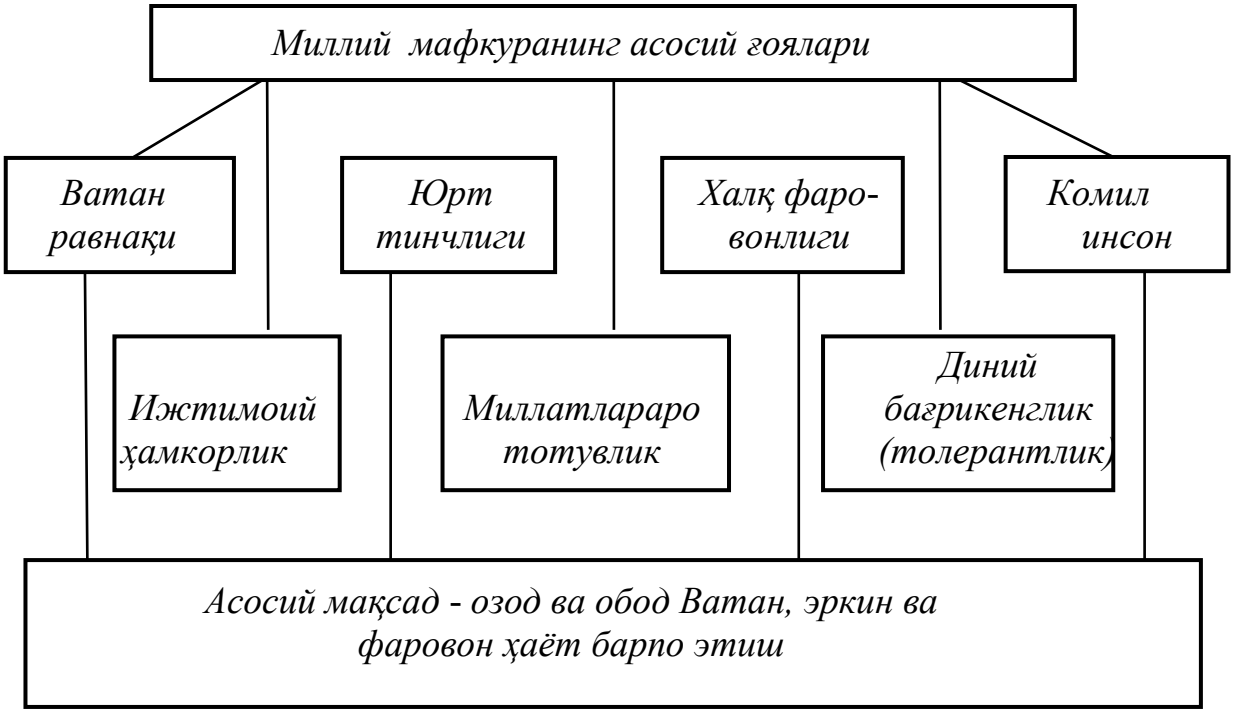

16-слайд

МИЛЛИЙ ҒОЯНИНГ ТАШКИЛИЙ АСОСЛАРИ

Ўз миллий ғоясига таянмаган жамият инқирозга дучор бўлади, ўз йўлини йўқотади

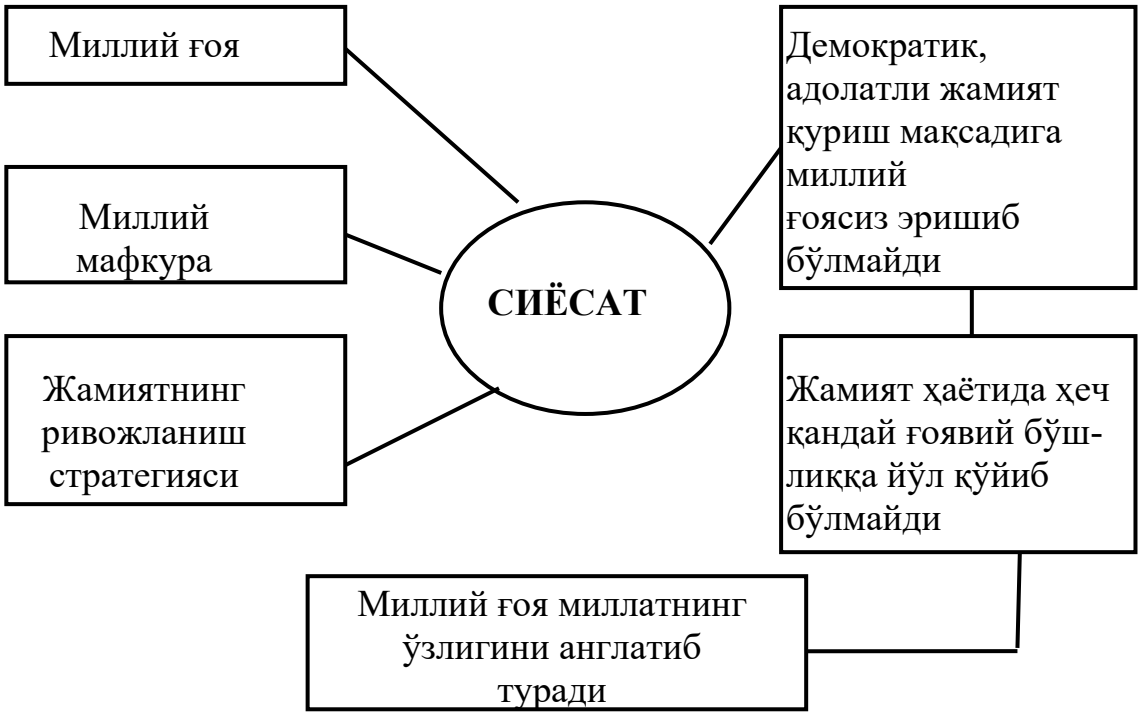
Миллий ғоя
Миллий мафкура
Жамиятнинг ривожланиш стратегияси
СИЁСАТ
Демократик, адолатли жамият қуриш мақсадига миллий ғоясиз эришиб бўлмайди
Жамият ҳаётида ҳеч қандай ғоявий бўш-лиққа йўл қўйиб бўлмайди
Миллий ғоя миллатнинг ўзлигини англатиб туради

17-слайд

МИЛЛИЙ ҒОЯ ТИЗИМИ
Хусусиятлари
Концепцияси
Ташкилий асослари
Миллий ва умуминсоний қадриятларнинг уйғунлиги
Инсонпарварлик
Ижтимоий адолат тамойилларига асосланиши
Миллатнинг энг муқаддас туйғулари, орзу-умидларини ўзида мужассамлаштир-ганлиги
И.А.Каримов асарлари
Ўзбекистон Республикаси Конституцияси
Ижтимоий-гуманитар фанлар
Илмий-назарий умумлашмалар

Миллатнинг, халқнинг ҳамжиҳатлиги тараққиёт гаровидир.

> ***«Тарбия биз учун ё ҳаёт - ё мамот, ё нажот - ё ҳалокат, ё саодат - ё фалокат масаласидир».***
> ***Абдулла Авлоний***

18-слайд

19-слайд

Миллий мафкурасида ифодаланадиган умумхалқ манфаатлар
1. Мамлакат мустақиллиги, ҳудудий яхлитлиги, сарҳадлар дахлсизлиги
2. Юрт тинчлиги, давлатнинг ҳарбий, иқтисодий, ғоявий, экологик, информацион таҳдидлардан муҳофаза этилиши.
3. Мамлакатда фуқароларараро ва мамлакатлараро тотувлик, ижтимоий барқарорлик муҳитини таъминлаш
4. Ҳар бир оила ва бутун халқнинг фаровонлиги
5. Жамиятда адолат устуворлиги, демократия, ўз-ўзини бошқариш тамойилларининг амал қилиш

2-Илова (3.2)

“Каскад” техникаси бўйича визуал материал.

Ушбу технология ғоялар тизимини ишлаб чиқишга кўмак беради.

Асосий мақсади: аниқ ва ижодий фикрлаш қобилиятини фаоллаштириш.

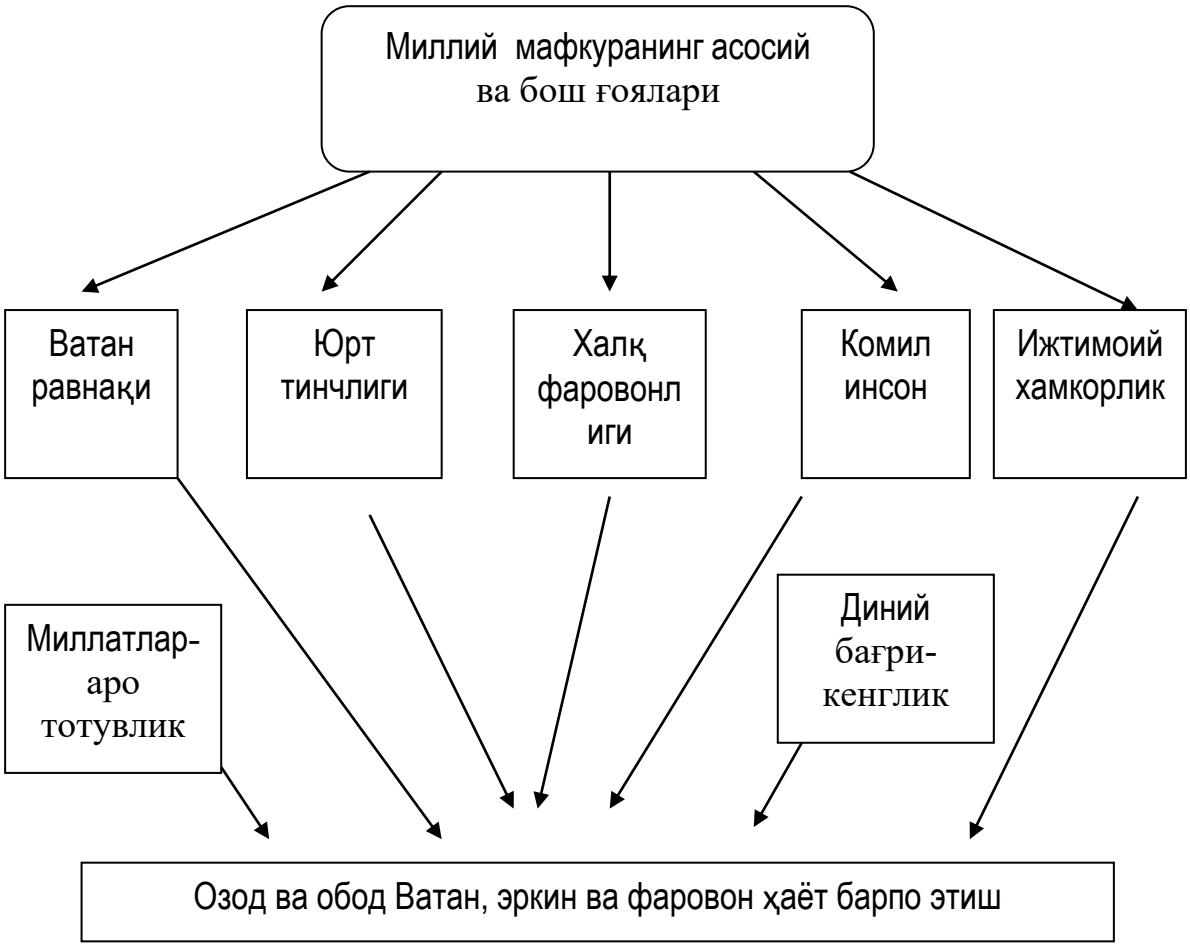

3-Илова (3.3)

Ўқув топшириқ:

“Балиқ скелети” техникаси асосида “Нима учун Ўзбекистон мустақиллигини мустахкамлашда миллий ғояга ва миллий мафкурага зарурат туғилди?” саволига жавоб берилади. Ушбу технология катта муаммоларнинг ечимини топишга қаратилган. Юқори қисмида муаммолар тури ёзилса, пастки қисмида эса муаммоларни тасдиқловчи далиллар ёзилади.

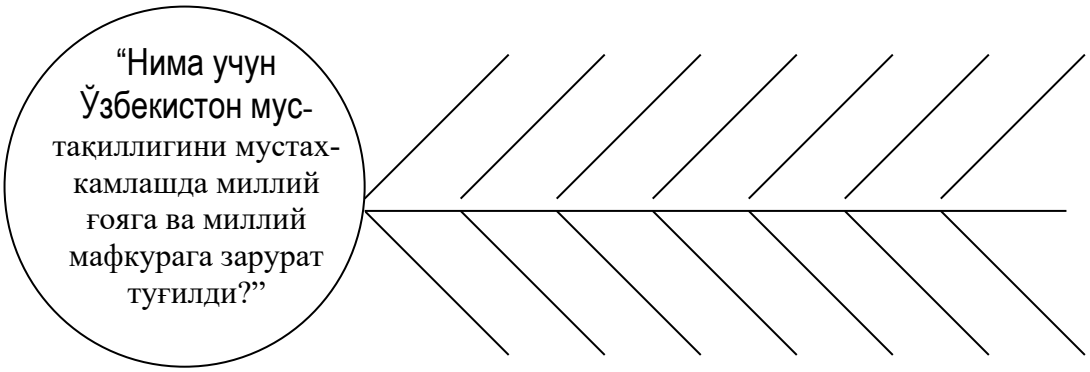

4-Илова (3.4)

Таянч тушунчалар бўйича визуал материаллар.

1-слайд

<u>Миллий ғоя</u> - миллатнинг ўтмиши, бугуни ва истиқболини ўзида мужассамлаштирган, унинг туб манфаатлари ва мақсадларини ифодалаб, тараққиётга хизмат қиладиган ижтимоий ғоя шакли.

Миллий ғоя ўз моҳиятига кўра, халқ, миллат тақдирига дахлдор бўлган, қисқа ёки узоқ муддатда ҳал этилиши керак бўлган вазифалар ва мўлжалларни ҳам акс эттиради. У ёки бу ғоянинг миллий ғоя сифатида майдонга чиқиши миллатнинг ўтмиши, мавжуд ҳолати билан бевосита боғлиқ. Ана шу икки негизга таянган ҳолдагина у миллатнинг қисқа ёки узоқ вақтда эришиши лозим бўлган мақсад-муддаолари ва мўлжалларини тўғри ифодалай олиши мумкин.

Ҳар қандай миллий ғояда умуминсоният учун аҳамиятли бўлган ғоялар мавжуд.

2-слайд

Миллий мафкура - миллатнинг этноижтимоий бирлик сифатида мавжуд бўлиши ва ривожланишини, эркин ва озод тараққиётини ғоявий асраш, таъминлашга қаратилган қарашлар тизими.

«Миллий мафкура»ни фақат битта миллат ёки халқнинг мафкураси, деб тушуниш тўғри эмас. У муайян жамият ёки давлатнинг умумий мафкураси маъносини ҳам англатади. Чунки «миллий» сифати «миллат» сўзидан келиб чиққан бўлиб, нафақат муайян этник бирлик, балки «давлат» маъносини ифодалаш учун ҳам хизмат қилади. Масалан, «миллий даромад», «миллий қуролли кучлар» бирикмаларида у айнан, «давлат» сўзининг маънодоши сифатида ишлатилади.

3-слайд

Истиқлол мафкураси - ҳар бир кишининг жамият ҳаётидаги фаолияти, юрти, миллати, ўзи ва оиласи олдидаги бурч ва масъулиятини қай даражада ҳис этаётгани ва бажараётганини белгилайдиган маънавий мезон ҳамдир.

Миллий мафкура юртимизда яшовчи ҳар бир фуқаро учун қадрлилиги шундаки, унинг моҳиятида умуминсоний тамойиллар ётади.

Миллий мафкура манфаатлар тизими билан уйғун боғланган бўлиб, у қуйидаги ҳолатлар билан ифодаланади:

1. Мамлакат ҳудудий яхлитлиги ва мустақиллигини сақлаб, чегара-ларимиз бутунлиги ва дахлсизлигини таъмин этишга хизмат қилади. Бошқача айтганда бу юртимизнинг фазо ва вақтдаги умумий бирлигини таъминловчи манфаат.

2. Юртнинг тинчлиги ва осойишталиги, яъни давлатимизнинг ҳарбий, иқтисодий (энергетик), экологик, информацион ва ғоявий таҳдидлардан муҳофазаланганлиги.

3. Мамлакатда фуқароларо ва миллатлараро тотувлик, ижтимоий барқарорлик муҳитини таъминлаш манфаати.

4. Ҳар бир оила ва бутун халқнинг фаровонлигини таъминлаш, яъни бадавлатлилик манфаати.

5. Жамиятда адолат устуворлиги, демократия, ўз-ўзини бошқариш тамойилини таъминланиши.

«Миллий мафкура турли сиёсий партия ва ижтимоий гуруҳлар мафкурасидан устун турадиган социал феномен - ижтимоий ҳодисадир. Бу мафкурада бирон-бир дунёқараш мутлақлаштирилмайди ёки у мавжуд сиёсий ҳокимиятни мустаҳкамлаш мақсадида сиёсий қуролга айлантирилмайди». Балки, у ўз мазмун-моҳиятига кўра, Ўзбекистоннинг ижтимоий-сиёсий тараққиётига хизмат қилади, барча сиёсий партиялар, миллат ва қавмлар, гуруҳ ва қатламларнинг юқорида қайд этилган умумий манфаатларини ифодалайди.

5-Илова (3.5)

Ўқув топшириқ:

«Блиц-сўров» саволлари савол-жавоб вақтида тўлдирилади.

№	Саволлар	Жавоблар
1.	Миллий ғоя нима?	
2.	Миллий мафкура нима?	
3.	Миллий мафкуранинг асосий ғояларини айтинг?	
4.	Миллий мафкуранинг бош ғоясини айтинг?	
5.	Миллий мафкуранинг жамият тараққиётига таъсири?	
6.	Жамиятни ислох этишни беш тамойилини айтинг?	
7.	Тараққиётнинг Ўзбек моделини асосий мақсади нимада?	
8.	Тараққиётнинг Ўзбек моделини асосий вазифаси нимада?	

6-Илова (3.6)

Ўқув топшириқ:

Мустақил ишлаш учун назорат саволлар:

1. Биз қандай жамият барпо этмоқдамиз?
2. Ғоя деганда нимани тушунасиз?
3. Миллий ғоянинг моҳияти нимадан иборат?
4. Миллий ғоянинг моҳиятини, асосий мақсадини қандай тушунасиз?
5. Жамиятни ислоҳ этишнинг беш тамойилини баён этинг?
6. Ўзбек моделининг қандай ўзига хос хусусиятлари мавжуд?
7. Миллий ғоя: асосий тушунча ва тамойилларини шархланг?
8. Миллий мафкуранинг умумбашарий ва миллий хусусиятларини баён этинг?
9. «Жамият мафкураси» тушунчасини изоҳлаб беринг?
10. «Миллий ғоя» тушунчасини баён этинг?
11. Жамоатчилик онгига миллий ғоя қандай сингдирилади?
12. Ғояга қарши ғоя, фикрга қарши фикр, жаҳолатга қарши маърифат тамойилининг маъно ва мазмуни нимани англатади?
13. Эътиқод қандай сингдирилади?
14. Миллий мафкуранинг умумхалқ манфаатларини тушунтириб беринг.

7-Илова (3.7)

Ўқув топшириқ:

Инсерт усулида жадвални тўлдириш.

Инсерт қоидаси.

1. Маъруза матнини ўқиб, матннинг четига қуйидаги белгиларни қўйиб чиқинг:

V – биламан

+ – мен учун янги маълумот.

- – мен билган маълумотни инкор қилади.

? – ноаниқ (аниқлаштириш талаб қиладиган) қўшимча маълумот.

3. Олинган натижаларни жадвал шаклида расмийлаштиринг.

Мавзу саволлари	V	-	+	?
“Жамият мафкураси”, “миллий ғоя” тушунчаси, маъно ва моҳияти ҳамда унинг халқнинг ишончи ва эътиқодига айланиш зарурлиги.				
Жамият мафкурасининг инсон манфаатларини ифода этиши.				
Миллий ғоя ва миллий англаш, унинг турли талқинлари ҳамда тараққиётнинг ўзаро боғлиқлиги.				
Тарихий хотира, миллий ўзликни англаш ва ундан бегоналашиш оқибатлари.				

8-Илова (3.8)

Ўқув топшириқ:

Семинар – анжуман дарсининг докладлар мавзуси:

1. Миллий ғояни англаш, унга ишонч ва эътиқод.
2. Миллий ғоянинг асосий ғоялари.
3. Миллий ғоянинг миллий ва умуминсоний манфаатларни ифодалаши.

9-Илова (3.2)

Ўқув топшириқ:

“Биламан, билмоқчиман, билдим” жадвалини тўлдириш.

Биламан	Билмоқчиман	Билдим

Б/Б/Б ни тўлдириш қоидаси

- мавзу бўйича тадқиқот ўтказиш имконини беради
- Фикрлашни шакллантиради
- Янги мавзуни ўрганишда кириш қисмида 1 ва 2 жадвал қисми тўлдирилади

  Мавзу якунида жадвалнинг 3 қисми тўлдирилади.

4.2. Амалий машғулотни ўқитиш технологияси

Талабалар сони: 25	*Вақти:* 2 соат.
Ўқув машғулотининг шакли	Семинар – анжуман
Амалий машғулот режаси	1. Миллий ғояни англаш, унга ишонч ва эътиқод. 2. Миллий ғоянинг асосий ғоялари. 3. Миллий ғоянинг миллий ва умуминсоний манфаатларни ифодалаши.
Ўқув мағулотининг мақсади: Ўзбекистон мустақиллигини мустаҳкамлашда миллий ғоянинг зарурлиги ва аҳамиятини мустахкамлаш ва чуқурлаштириш.	
Педогогик вазифа:	*Ўқув фаолиятининг натижаси:*
• Ўзбекистонда миллий ғояни шаклланишини мустахкамлаш; • Миллий ғоянинг асосий ғояларига муносабат билдиришга имкон яратиш; • Миллий ғоянинг миллий ва умуминсоний манфаатларини тўлароқ тушунтириб бериш;	• Миллий ғояни таърифини бера олади ва шаклланиш жараёнини тахлил қилади; • Миллий ғоянинг асосий ғояларини тахлил қилади; • Миллий ғоянинг миллий ва умуминсоний манфаатларини характерлаб беради;
Ўқитиш усуллари ва техникаси	Мунозара
Ўқитиш воситалари	Докладчиларнинг тезислари, ”Мунозара ишти-рокчиларининг ёдномаси”, бахолаш мезони-нинг таблицаси;
Ўқитиш шакли	Коллектив иш.
Ўқитиш шарт-шароитлари	Техник воситалар билан таъминланган, ўқи-тиш усулларини қўллаш мумкин бўлган ўқув хона.
Мониторинг ва баҳолаш	Кузатиш, оғзаки назорат, ёзма назорат, савол-жавобли сўров, ўқув топшириқ.

Амалий машғулотнинг технологик картаси

Иш жараёнлари вақти	*Фаолиятнинг мазмуни*	
	ўқитувчи	*талаба*
Ташкилий босқич. (3 дақиқа)	1.1. Тайёрланган рефератлар мазмуни би-лан танишади: лозим бўлса тўлдириш учун докладчига саволлар беради.	Семинарга тайёрлана-ди, докладчига савол-лар тайёрлашади. Докладчилар савол-ларга жавоб беради.
1 босқич. Ўқув машғулотга кириш (5 дақиқа)	1.1. Семинар машғулотининг мавзусини, мақсадини, олинадиган натижаларини эълон қилади. Олиб борувчи билан та-ништиради.	Олиб борувчи док-ладчиларни, оппо-нентларни, тақризчи-ларни ва эксперт-ларни таништиради.
	1.2. Семинар-анжуманни мунозара шак-лида ўтилишини эълон қилади ва “му-нозара иштирокчиларининг ёдномаси” хамда “бахолаш мезонининг таблица-си”ни экранга чиқариб қўяди (1-Илова).	Экранга чиқарилган маълумотлар билан танишади аниқлашти-рувчи саволлар беради.
2 босқич. Информа-цион (ахборот) (60 дақиқа)	2.1. Докладчиларнинг чиқишларини таш-кил этади. - доклад мазмунини диққат билан тинг-лайди. - лозим бўлса тўхтатиб коллектив мухо-камани ташкил этади.	Олиб борувчи док-ладчига сўз беради, талаба докладини ўқийди. Талабалар мухокамада иштирок этадилар. Тақризчи докладнинг ютуқ ва камчиликларини айтади. Оппонентлар ўз фикрларини билдириб саволлар беради.
	2.2. Доклад мазмуни бўйича коллектив мухокамани ташкил этади ва илғор талабалар билан коллектив мухокама жараёнини йўналтиради. - саволлар беради (2-Илова). - докладнинг асосий қисмларини аниқ-лаштиради. - докладда айтилган гапларга қизиқиш уйғотади.	Талабалар жамоа бў-либ доклад мазмуни-ни мухокама қилади-лар, бахслашадилар. Мавзу бўйича мунозараларни экспертлар баҳолайдилар

	- доклад мазмунига алохида эътибор қаратади. - докладларнинг эътиборли жойларида уларни тўхтатади ва коллектив мухока-мани ташкил этади. - хар бир доклад қискача умумлаштири-лади.	
3 босқич. Якуний босқич (12 дақиқа)	3.1. Мавзу бўйича умумий хулоса қили-нишини ташкил этади. - экспертларга сўз беради; - семинар мавзусига умумий хулоса ясай-ди; - асосий қисмларини эътиборга олади; - мухокамадаги саволларга хулоса қила-ди; - семинар натижасига бахо беради.	Экспертлар: 1. Докладчилар, оппо-нентлар ва рецензент-ларнинг фаолиятига бахо берадилар. 2. Балларни қўшиб бахо чиқарадилар
	3.2. Талабаларга топшириқ беради. (1). Ўз-ўзини назорат қилиш учун савол-лар беради (3-Илова). (2). Адабиётларни ўрганишни тавсия этади.	Мустақил ишлаш учун топшириқни тинглайди, ёзиб олади. ЎУМга қаранг.
4 босқич. Асосий жараён (60 дақиқа)	4.1. “Нима учун” техникасидан фойдала-нилган холда талабаларга “Нима учун Миллий ғояси - Ўзбекистон жамияти мафкурасига айланиши керак?” саволини вазифа қилиб беради. (4-Илова) Жавобларни аниқлаштиради, хатолар-ни тўғрилайди, тўлдиради, хулосалайди.	Органайзерларни тўлдиради.
	4.2. Жамият мафкурасининг инсон ман-фаатларини ифода этиши саволининг му-хокамаси ”Кичик гурухларда ишлаш” орқали амалга оширилади. Экранга “Т-схемаси” жадвал чиқари-лади ва унинг асосида талабалар билан савол-жавоб уюштирилади. (5-Илова) Ўқитувчи талабаларга мурожаат	Кичик гурухга бўлиниб биргаликда аниқ қўйилган масалани, маълум белгиланган вақт ичида ўзаро фикр алмашиш, мулоқот қилиш орқали Т-схема тўлдирилади

	қи-лади ва энг тўғри жавоблар хамда фикр-ларни қайд қилади. Ўқув топшириқ. (6-Илова)	

1-Илова (3.1)

Мунозара иштирокчиларининг ёдномаси.

Муайян муаммо бўйича тўлиқ ахборотлар етказилади, танланган мавзу бўйича аёвсиз “штурм” қиладилар муаммони атрофлича ўрганадилар;
- кўп гапириш керак эмас;
- оппонент позициясигаамал қилиш керак;
- оппонент фикрини хурмат қилиш керак;

Мавзудан четга чиқмаслик:
- Муомала маданиятига риоя қилиш.

Баҳолаш мезонларининг таблицаси

Бахолашнинг балл тизими	1	Докладчилар 2	3	4
1. Доклад мазмуни (2,5)				
Мавзуга мослиги (1,5)				
Жавобнинг мантиқий тўғри-лиги (0,5)				
Хулосанинг тўғрилиги (0,5)				
2. Маълумотнинг тақдим эти-лиши (0,5)				
Регламентга амал килиш (0,5)				
Жами: (3.5)				

Такризчилар:				
Докладга таъриф (3,0)	1	2	3	4
Докладнинг мазмунли жиҳати (1,2)				

Докладнинг саёзлиги (1,2)				
3. Регламентга амал қи-лиши (0,6)				
Жами: (3,0)				
Оппонент:				
	1	2	3	4
1. Саволлар:				
Саволлар сони (хар би-рига 0,3)				
2. Тўлдириш				
Сони (хар бирига 0,2)				
Мохиятига кўра (0,3)				
Жами: (3,0)				

Доклад учун – 5 дақиқа
Тақризчиларга – 2 дақиқа
Оппонентларга – 1-3 дақиқа
Коллектив мухокама – 5-10 дақиқа

2-Илова (3.2)

Ўқув топшириқ:

Доклад мавзулари бўйича саволлар:

1. Миллий ғоя ва миллий мафкурадан кўзланган мақсадлар ва унинг асосий вазифаларини айтинг.
2. “Тараққиётнинг ўзбек модели жамиятни инқилобий тарзда эмас, балки эволюцион-тадрижий равишда ислоҳ этишдир” – фикрига муносабатингиз.
3. Биз қандай жамият барпо этмоқдамиз?
4. Тараққиётнинг “Ўзбек модели”ни иқтисодий сохадаги вазифаларини санаб беринг.
5. Миллий ғоянинг тарихий илдизларини айтинг.
6. Миллий ғоянинг фалсафий асосларини айтинг.
7. Миллий мафкуранинг асосий ғоялари қайсилар?
8. Миллий мафкуранинг бош ғосини айтинг.

3-Илова (3.3)

Ўқув топшириқ:

Мустақил ишлаш учун назорат саволлар:

1. Биз қандай жамият барпо этмоқдамиз?
2. Fоя деганда нимани тушунасиз?

3. Миллий ғоянинг моҳияти нимадан иборат?
4. Миллий ғоянинг моҳиятини, асосий мақсадини қандай тушунасиз?
5. Жамиятни ислоҳ этишнинг беш тамойилини баён этинг?
6. Ўзбек моделининг қандай ўзига хос хусусиятлари мавжуд?
7. Миллий ғоя: асосий тушунча ва тамойилларини шархланг?
8. Миллий мафкуранинг умумбашарий ва миллий хусусиятларини баён этинг?
9. «Жамият мафкураси» тушунчасини изоҳлаб беринг?
10. «Миллий ғоя» тушунчасини баён этинг?
11. Ғояга қарши ғоя, фикрга қарши фикр, жаҳолатга қарши маърифат тамойилининг маъно ва мазмуни нимани англатади?
12. Эътиқод қандай сингдирилади?
13. Миллий мафкуранинг умумхалқ манфаатларини тушунтириб беринг.
14. Миллий ғоянинг миллий англашга бўлган таъсирини баён этинг?
15. Миллатнинг миллий ва шахснинг миллий ўзлигини англаш тушунчасини изоҳлаб беринг?
16. Ўзликни англаш нимадан бошланади?
17. “Ахборотлашган жамият” тушунчасини баён этинг?

4-Илова (3.4)

Ўқув топшириқ:

“Нима учун ?” техникасидан фойдаланиб - Нима учун” Миллий ғоя “- Ўзбекистон жамияти мафкурасига айланиши керак?” саволини ечиш.

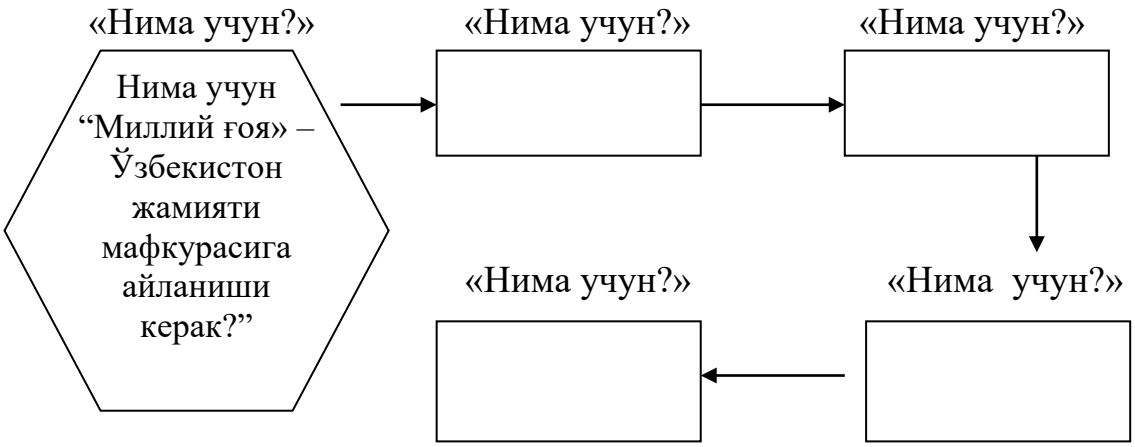

5-Илова (3.5)

Ўқув топшириқ:

“Жамият мафкурасининг инсон манфаатларини ифода этиши” саволининг мухокамаси “Кичик гурух ларда ишлаш”” орқали амалга оширилади.

Талабаларга қуйидаги савол берилади:

1. Манфаатлар нималардан иборат?

Т – схема асосида саволларга “Ха” ёки “йўқ” жавоби берилади.

Мамлакатнинг ҳудудий яхлитлиги ва мустақиллигини сақлаш, чегараларимиз бутунлиги ва дахлсизлигини қўриқлашда; юртнинг тинчлиги ва осойишталиги, яъни давлатимизнинг ҳарбий, иқтисодий (энергетик), экологик, информацион ва ғоявий таҳдидлардан муҳофазаланганлиги; мамлакат фуқароларо ва миллатлараро тотувлик, ижтимоий барқарорлик муҳитида; ҳар бир оила ва бутун халқнинг фаровонлигини таъминлаш, яъни бадавлатлиликда; миллий даромадга эгалик қилиш, уни кўпайтиришдаги имкониятларида; жамиятда адолат устуворлиги, демократия, ўз-ўзини бошқаришда; инсон ҳаётининг ҳуқуқий жиҳатдан кафолатланишида; ёшларни ғоявий (демократик) тарбиялашда; масъулиятни ҳис қилиш, фуқаролик масъулиятини ошириш; имон-эътиқодига айлантиришда; ижтимоий-сиёсий, маънавий-маърифий муҳит орқали таъсир этишда; сиёсий онг ҳуқуқий маданиятни ўстириш йўли билан; ёшларнинг билим даражасига эътиборни кучайтириш йўли орқали; янгича илғор фикрлашга ўтишда; ота-оналар саводхонлигини ошириш йўли билан.

Ха	Йўқ

2. Миллий мафкурада умумхалқ манфаатлар ифодаланадими?

Т – схема асосида саволларга “Ҳа” ёки “йўқ” жавоби берилади.

1. Мамлакат мустақиллиги, ҳудудий яхлитлиги, сарҳадлар дахлсизлиги.
2. Юрт тинчлиги, давлатнинг ҳарбий, иқтисодий, ғоявий, экологик, информацион таҳдидлардан муҳофаза этилиши.
3. Эндиликда ядро майдонларида эмас, мафкура майдонларида бўлаётган курашлар кўп нарсани ҳал қилади.
4. Ёт мафкуравий таъсирга айрим ёшлар кириб кетмаслиги учун мафкуравий иммунитетни кучайтириш керак.
5. Мамлакатда фуқароларо ва мамлакатлараро тотувлик, ижтимоий барқарорлик муҳитини таъминлаш.
6. Мафкура дунёсида бўшлиққа йўл қўйиб бўлмайди. Чунки ҳозирги пайтда рўй бераётган айрим салбий ҳолатлар мафкуравий бўшлиқ туфайли юз бермоқда.
7. Одамнинг қалбида иккита куч - бундёкорлик ва вайронкорлик ҳамиша ўзаро курашади.
8. Ҳар бир оила ва бутун халқнинг фаровонлиги.

9. Жамиятда адолат устуворлиги, демократия, ўз-ўзини бошқариш тамойил-ларига амал қилиш.
10. Қудратли давлатлар, айрим сиёсий марказлар инсон онгини забт этиб, ўзига қаратиш учун курашмоқда.

Ха	Йўқ

6-Илова (3.6)

Ўқув топшириқ:

“Муаммоли саволни йўналтирувчи услубий тавсиялар асосида ечиш.

“Муаммоли вазият тури”	“Муаммоли вазият” сабабалари	Вазиятдан чиқиб кетиш харакатлари
1. Жамоатчилик онгига миллий ғоя қандай сингдирилади?		

Йўналтирувчи услубий тавсиялар:

Ғоявий тарбия; мафкуравий тарбия; тарғибот-ташвиқот; боғча, мактаблар; махалла, оила, мехнат жамоалари, сиёсий партиялар; нодавлат ташкилотлари; оммавий ахборот воситалари; алоқа коммуникациялари; илм- фан; миллий урф-одатлар, маросимлар ва байрамлар ва ҳ.з

4 мавзу.	**МИЛЛИЙ ҒОЯ ВА МИЛЛИЙ ҚАДРИЯТЛАР ҲАМДА УНИНГ УМУМБАШАРИЙ ТАМОЙИЛЛАРИ**

4.1. Маърузани олиб бориш технологияси

Талабалар сони: 60	*Вақти:* 2 соат
Машғулот шакли	Мавзу бўйича «Каскад» техникасидан фойда-ланилган ҳолда ташкил этилган информа-цион-кўргазмали маъруза
Маъруза режаси	1. Миллий ғоянинг маънавий қадриятлар билан узвий боғлиқлиги.

	2. Миллий ғоя маънавий негизида умуминсоний қадрият ва миллий хусусиятларнинг эътироф этилиши. 3. Миллий ғояда умуминсоний қадриятлар ва миллий хусусиятларнинг эътироф этилиши.
Машғулотнинг мақсади: Ўқув фани ҳақида умумий тасаввурни шакллантириш, Миллий-маънавий қадриятларга ҳурмат ва унинг миллий ғоядаги ўрнини талабалар онгига сингдириш.	
Педагогик вазифалар:	*Ўқув фаолияти натижалари:*
Миллий ғоянинг маънавий қадриятлар билан узвий боғлиқлигини ёритиб беради.	Миллий ғоянинг маънавий қадриятлар билан узвий боғлиқлиги миллий тараққиёт омили сифатида намоён бўлишини айтиб беради.
Бозор иқтисодиёти шароитида миллий-маънавий қадрият-ларга эътиборнинг зарурли-гини ёритиб беради.	Тадбиркорлик ва ишбилармонликда миллий-маънавий қадриятларга таянишнинг умум-инсоний моҳиятини айтиб бера олади.
Миллий ғоянинг умумбашарий қадриятлар ва тамойиллари бир-бирига чамбарчас боғлиқ эканлиги билан таниш-тиради.	Умуминсоний қадриятлар ва тамойиллар тушунчаларига таъриф беради.
Миллий мафкуранинг тамойилларининг амалий йўналишларини ёритиб беради.	Миллий ғояда умумбашарий тамойилларни санаб беради.
Миллий ғоянинг умумбашарий тамойилларини таҳлил қилади.	Миллий маънавий қадриятлар тизимида умуминсониятга дахлдор бўлган тамойилларни санаб беради.
Ўқитиш усуллари ва техника	Маъруза, «ақлий ҳужум», «Каскад» техникаси, баҳс-мунозара.
Ўқитиш воситалари	Маъруза матни, тарқатма материаллар, слайдлар, проектор.
Ўқитиш шакллари	Жамоа, тўғридан-тўғри.
Ўқитиш шарт-шароити	Техник воситалар билан таъминланган аудитория.
Мониторинг ва баҳолаш	Оғзаки назорат, савол-жавоб, ўз-ўзини назорат қилиш, рейтинг тизими асосида баҳолаш.

Маърузанинг технологик картаси

Иш жараёнлари вақти	*Фаолиятнинг мазмуни*	
	ўқитувчи	*талаба*
I-босқич. Мавзуга кириш. (10 минут)	1.1. Маърузанинг мавзусини эълон қилади, ўқув машғулотнинг мақсади ва натижаларини тушунтиради.	ЎУМга қарайдилар
	1.2. Ҳар бир талабага мавзу бўйича тарқатма материалларни тарқатади.	Тарқатмалардан фойдаланади
	1.3. Мавзу бўйича маъруза машғулоти-нинг таянч иборалари ва маъруза режасига изоҳ беради.	ЎУМ га қарайдилар, ёзадилар.
II-босқич. Асосий (50 минут)	2.1. Талабаларни маъруза машғулотда фаоллаштириш мақсадида уларга «Қад-риятлар деганда нимани тушунасиз?» деб, «Ақлий ҳужум» усулидан фойда-ланган ҳолда савол билан мурожаат қилади (1-илова).	Ўз фикрларини баён этадилар
	2.2. Талабаларнинг фикрини умумлаш-тириб, ўқув машғулотнинг биринчи саволи бўйича маъруза қилади. Биринчи саволни ёритиш жараёнида слайдлардан фойдаланади. (2-илова). Талабаларни мулоҳазага тортиш мақса-дида уларга саволлар билан муроожат қилади: 1. Қадриятларни қандай шакл ва тур-ларга ажратиб ўрганиш мумкин? 2. Нима учун маънавият, қадриятлар ва миллий ғоя ўзаро боғлиқ? 3. Миллий ўзликни англаш деганда нимани тушунасиз? Талабаларнинг фикрини умумлашти-риб, эҳтиёж сезилса аниқлик киритади.	Ёзадилар, тинглайдилар, эркин ўз фикрларини билдирадилар.
	2.3. Бозор иқтисодиёти шароитида мил-лий-маънавий қадриятларга эътиборнинг зарурлигини слайдлар ёрдамида тушун-тиради (2-илова). «Эркинлик, тадбиркорлик ва	Жамоа бўлиб органайзерни тўлдирадилар.

	ташаб-бускорлик – фаровон турмуш асоси бўла оладими? деб, «Каскад» органайзеридан фойдаланилган ҳолда талабаларга муро-жаат қилади (3-илова) Талабаларнинг фикрини умумлашти-ради.	
	2.4. Умумбашарий қадриятлар ва тамо-йиллар тушунчасини калит сўзлар орқа-ли тушунтириб, умумлаштиради.	ЎУМга қарайдилар
	2.5. Миллий истиқлол тамойилларининг асосий йўналишларини слайдлар ёрдами-да ёритиб беради (2-илова).	ЎУМга қарайдилар, ёзадилар
	2.6. Миллий ғоянинг умумбашарий тамойиллари ҳамда миллий-маънавий қадриятларда умуминсонийликнинг акс этилиши масаласини ҳаётий мисоллар билан умумлаштиради.	Баҳс-мунозарага киритади.
	2.7. Таянч ибораларга қайтилади. Тала-балар иштирокида улар яна бир бор такрорланади (4-илова)	Ҳар бир таянч тушунча ва ибораларни муҳокама қиладилар.
III-босқич. Якуний босқич. (10 минут)	3.1. Маърузада қилинган ҳар бир савол қандай ҳал қилинганлиги тўғрисида умумий якуний хулоса беради.	Эшитади.
	3.2. Фаол талабалар рағбатлантирилади.	Ўзини қизиқтирган саволлар беради.
	3.3. Мустақил тайёргарлик кўриш учун топшириқлар беради.	ЎУМ га қарайдилар.

1-Илова (4.1)

«Ақлий ҳужум»нинг асосий қоидалари:

- олға сурилган ғоялар баҳоланмайди ва танқид остига олинмайди;
- иш сифатига эмас, сонига қаратилади, ғоялар қанча кўп бўлса шунча яхши;
- исталган ғояларни мумкин қадар кенгайтиришга ҳаракат қилади;
- муаммо ечимидан узоқ ғоялар ҳам қўллаб-қувватланади;

- барча ғоялар ёки уларнинг асосий мағзи, (фаразлари) қайд этиш йўли билан ёзиб олинади;
- «ҳужум»ни ўтказиш вақти аниқланади ва унга риоя қилиниши шарт;
- бериладиган саволларга қисқача (асосланмаган) жавоблар бериш кўзда тутилиши керак.

2-Илова (4.2)

Визуал материаллар

1-слайд

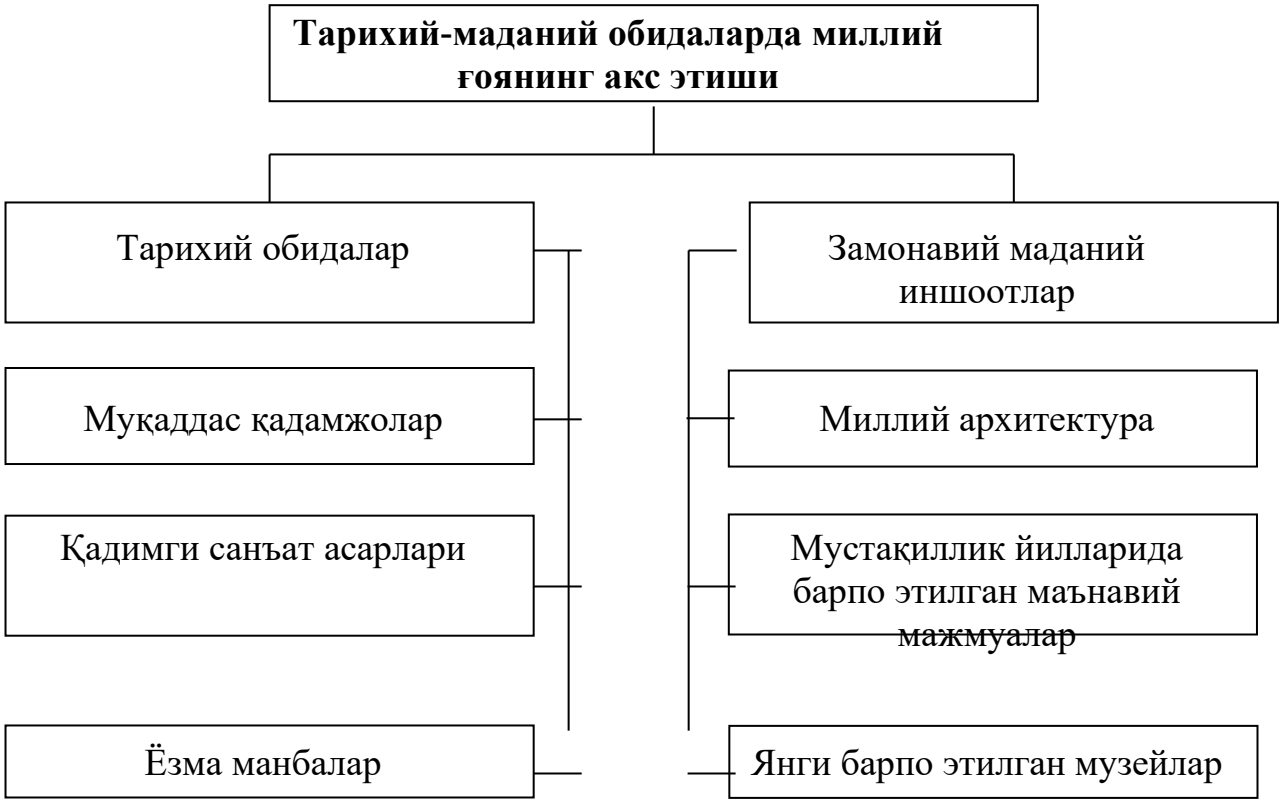

2-слайд

3-слайд

Миллий маданият ва байрамларда миллий ғоянинг акс этиши
Миллий санъат
Миллий рақслар
Фольклор, халқ оғзаки ижоди
Миллий либослар
Миллий мусиқачилик
Миллий таомлар
Миллий байрамлар
Наврўз байрами
Мустақиллик куни
Хотира ва қадрлаш куни
Ватан ҳимоячилари куни

4-слайд

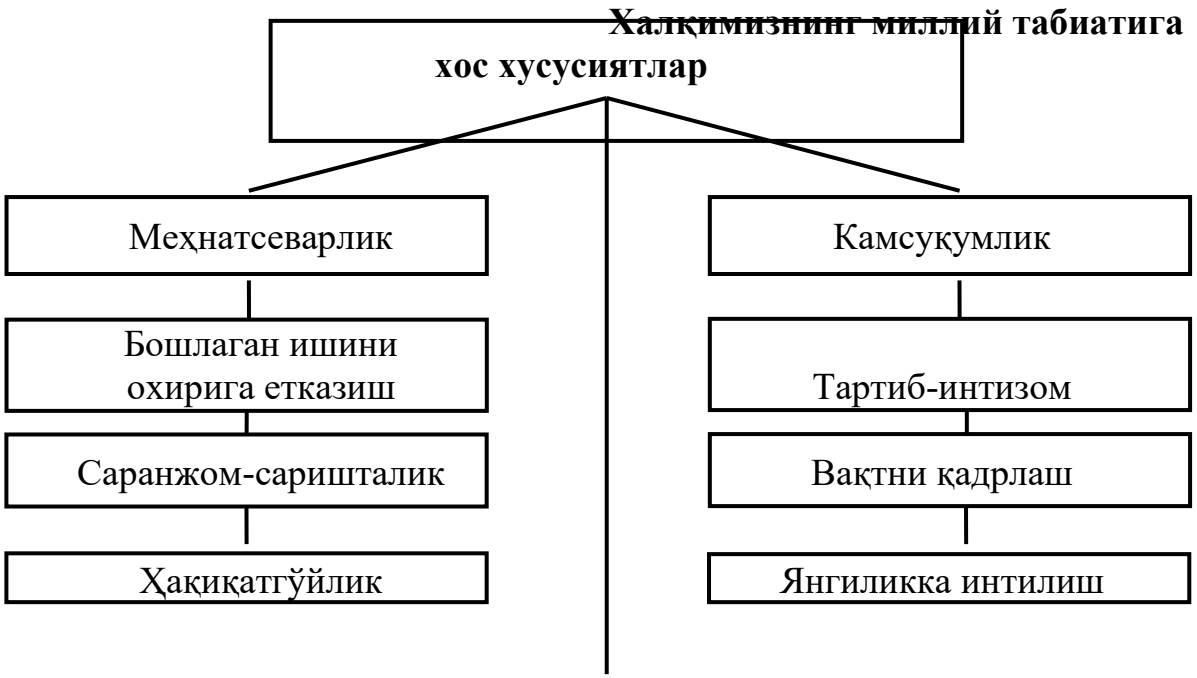
Халқимизнинг миллий табиатига хос хусусиятлар
Меҳнатсеварлик
Бошлаган ишини охирига етказиш
Саранжом-саришталик
Ҳақиқатгўйлик
Камсуқумлик
Тартиб-интизом
Вақтни қадрлаш
Янгиликка интилиш

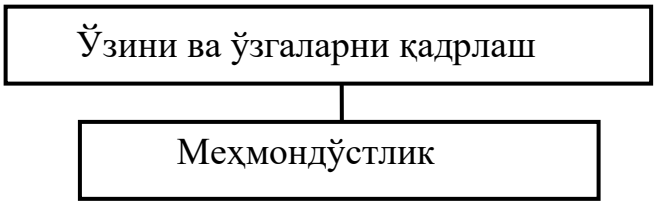
Ўзини ва ўзгаларни қадрлаш
Меҳмондўстлик

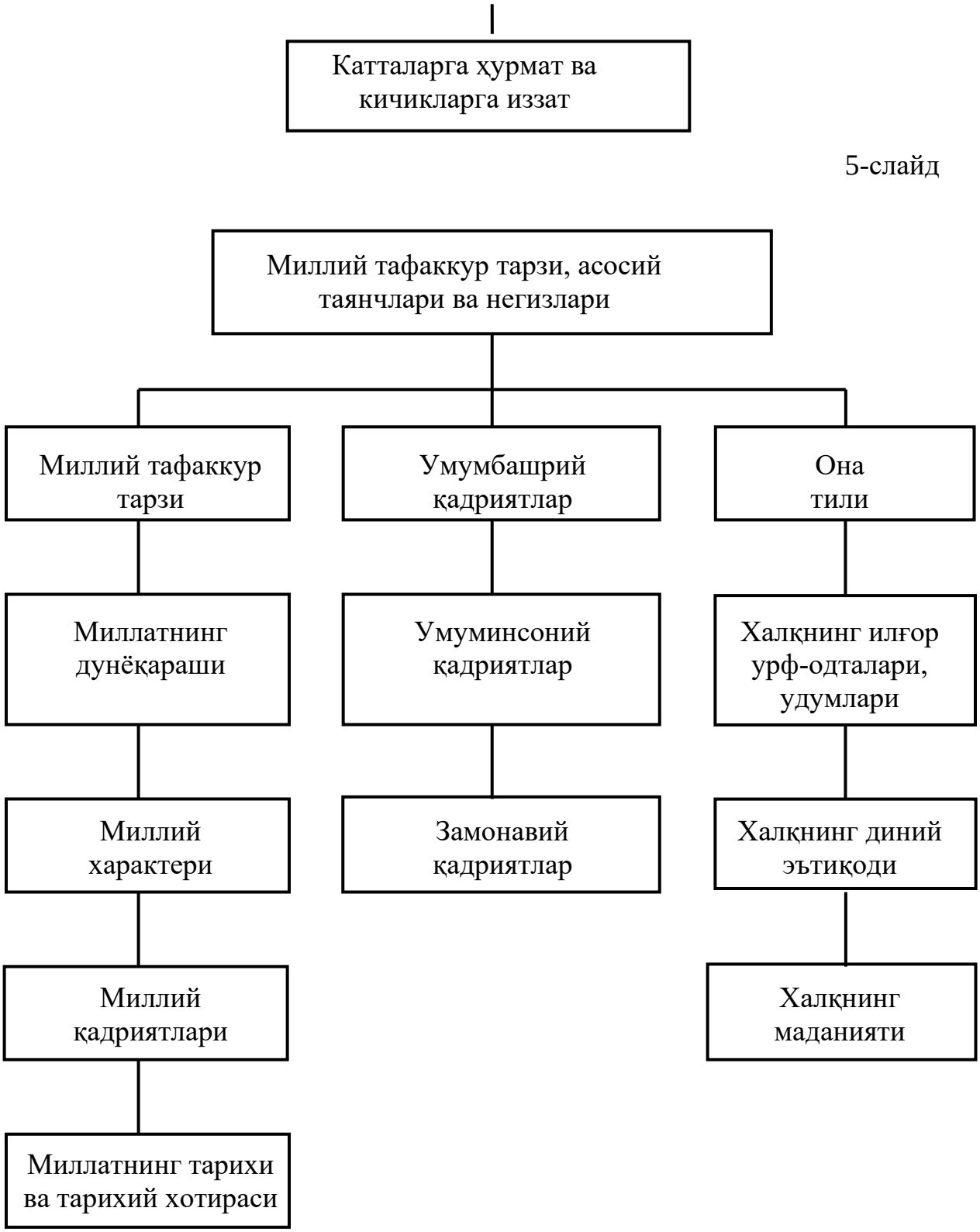

5-слайд

6-слайд

Ўзбекистонда нишонланадиган байрамларда миллий ғоянинг акс этиши

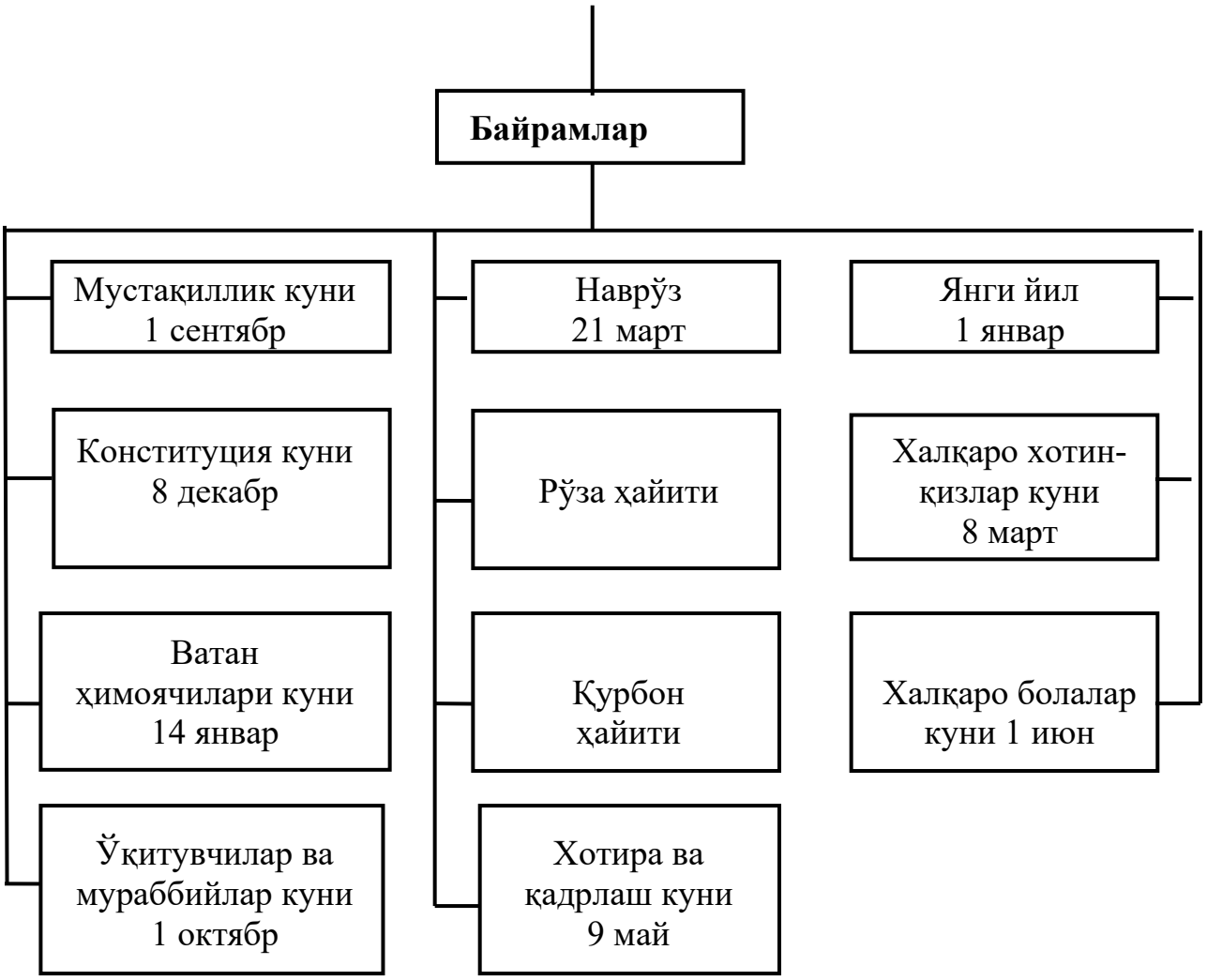

Миллий бирдамлик

- Миллий кўтаринкилик
- Миллий ва умуминсоний қадриятлар уйғунлиги
- Юртга садоқат
- Ватанпарварлик
- Фидойилик
- Меҳр-муҳаббат
- Ўзаро ҳурмат, инсоний эҳтиром ва қадр-қиммат
- Урф-одатлар, анъаналарни эъзозлаш
- Тарихий хотира

7-слайд

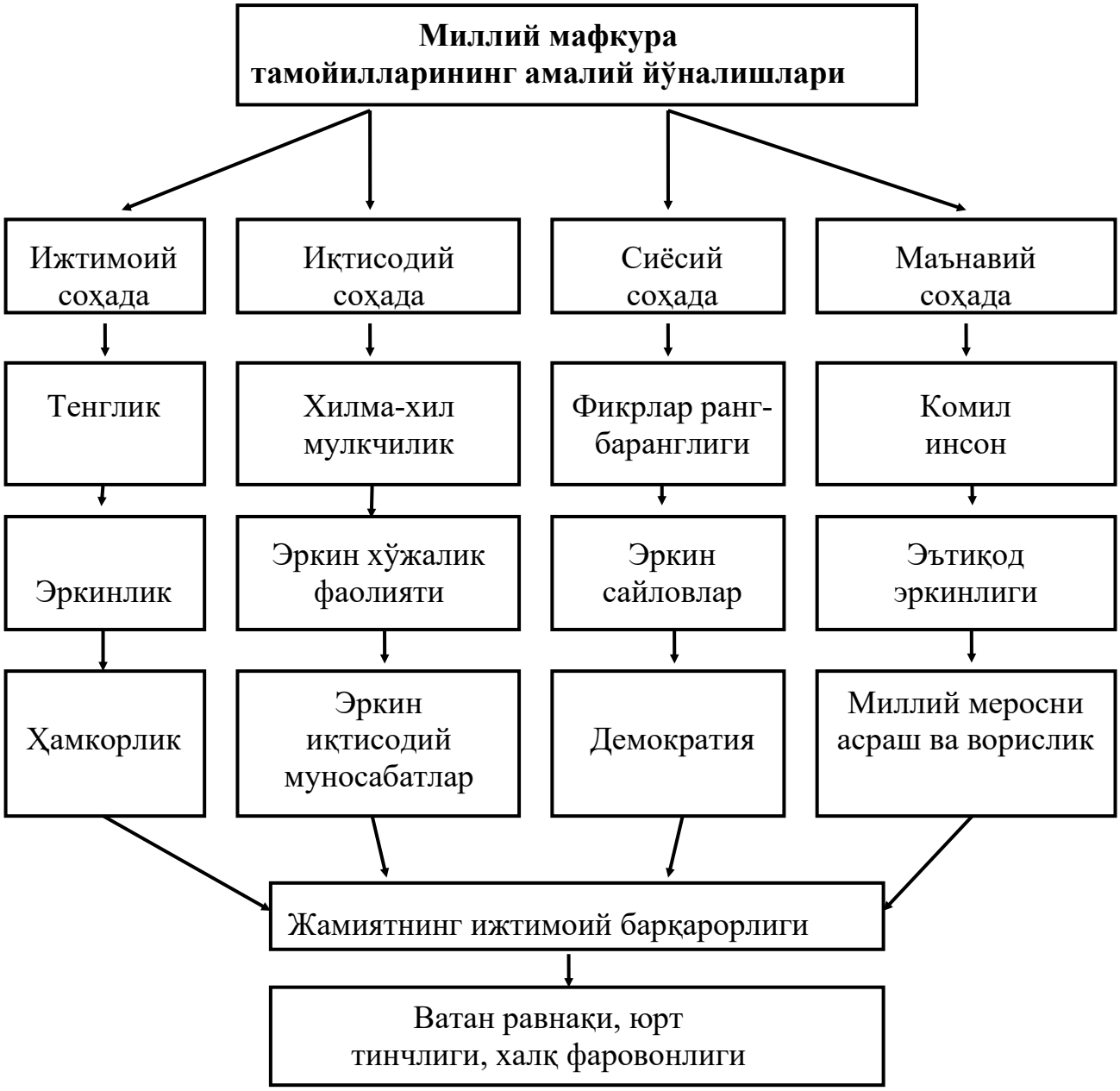

3-Илова (4.3)

«Каскад» техникаси

Ушбу технология ғоялар тизимини ишлаб чиқишга кўмак беради:

Асосий мақсади: аниқ ва ижодий фикрлаш қобилиятини фаоллаштириш.

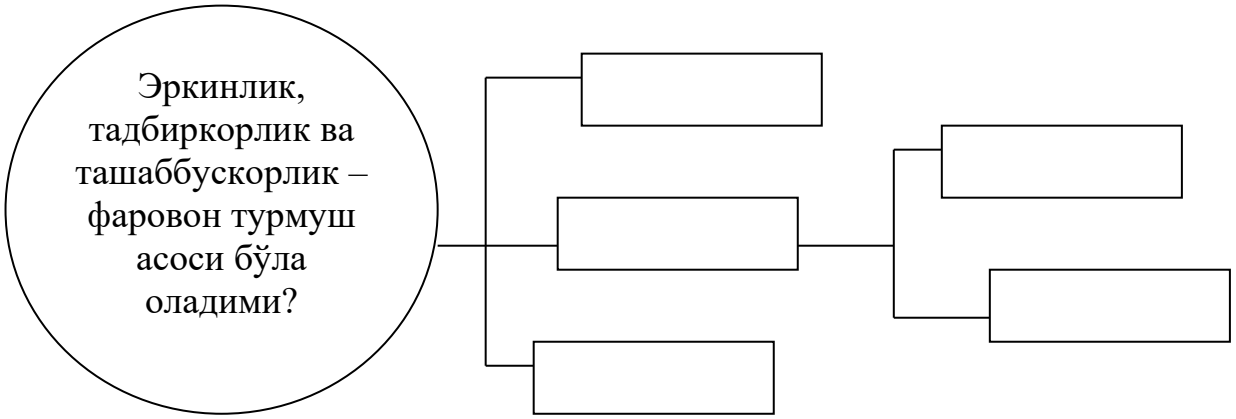

4-Илова (4.4)

Таянч иборалар асосидаги визуал материаллар

Қадриятлар - нарса ва воқеалар, жамият, моддий ва маънавий бойликларнинг аҳамиятини ифодаловчи тушунча.

Миллий қадриятлар - милат учун муҳим аҳамиятга эга бўлган этник жиҳат ва хусусиятлар билан боғлиқ қадрият шакли.

Миллий анъаналар - миллат ҳаётининг турли соҳаларида намоён бўладиган тушунча.

Умуминсоний қадрият - барча халқар учун ижобий аҳамият касб этувчи, моддий ва маънавий манфаат, мезонлар мажмуи.

Тадбиркорлик - шахсий ва ижтимоий манфаатни қондиришга асосланган ақлий фаолият.

Инсонпарварлик - одамларга ғамхўр, одамларни севувчи, одампарвар, гуманист.

Инсон ҳуқуқлари - инсоннинг эркинликлари, бурч ва мажбурияти билан боғлиқ қарашларни акс эттирувчи тушунча.

Иродали инсон - тарихий хотираси бор инсон.

Етакчи - лидер.

Миллий маҳдудлик - миллий чекланганлик.

Синкретик - турли ғояларнинг бир бутунликда жамлашуви.

Синергетик - ўз-ўзини такомиллаштирувчи, кенг, кўп ўлчовли ва очиқ системали.

4.2. Амалий машғулотни олиб бориш технологияси

Талабалар сони: 25	*Вақти:* 2 соат
Машғулот шакли	Билимларни чуқурлаштириш ва мустаҳкамлашга қаратилган амалий машғулот
Маъруза режаси	1. Миллий ғоянинг маънавий қадриятлар билан узвий боғлиқлиги. 2. Миллий ғоя маънавий негизида умуминсоний қадрият ва миллий хусусиятларнинг эътироф этилиши. 3. Миллий ғояда умуминсоний қадриятлар ва миллий хусусиятларнинг ифодаланиши.
Машғулотнинг мақсади: Мавзу бўйича билимларни чуқурлаштиришни таъминлаш, талабалар онгига миллий ғоянинг умумбашарий тамойилларини сингдириш.	
Педагогик вазифалар:	*Ўқув фаолияти натижалари:*
• мавзуни мустақил ўрганиш учун асос яратади; • мавзу бўйича билимларни чуқур ўзлаштириш ва мустаҳкамлашга ёрдам беради; • кичик гуруҳларда ишлашни ташкил қилади; • ўз нуқтаи назарига эга бўлишни шакллантиради; • мантиқий хулоса чиқаришга кўмак беради;	• амалий машғулот режалари билан олдиндан танишиб чиқиб, тайёргарлик кўради; • миллий ғоянинг шаклланишида миллий-маънавий қадриятларнинг ўрнини айтиб бера олади; • маънавий юксаклик – миллий-маънавий қад-риятларни сақлаб қолиш ва уни эъзозлашнинг муҳим омили эканлигига изоҳ беради; • миллий ғоянинг умумбашарий қадриятлари ва тамойилларини санаб беради; • Миллий ғояда умуминсоний қадриятлар ва миллий хусусиятларни ифодалаб бера олади;
Ўқитиш усуллари ва техника	Топшириқлар, амалий ишлаш усули, баҳс-мунозара, кичик гуруҳларда ишлаш.
Ўқитиш воситалари	Маърузалар матни, маркерлар, қоғозлар, доска, бўр.
Ўқитиш шакллари	Жамоа ва гуруҳларда ишлаш.
Ўқитиш шарт-шароити	Техник воситалар билан таъминланган аудитория.
Мониторинг ва баҳолаш	Оғзаки назорат, савол-жавоб, ўз-ўзини назорат қилиш, рейтинг тизими асосида

	баҳолаш.

Амалий машғулотнинг технологик картаси

Иш жараёнлари вақти	*Фаолиятнинг мазмуни*	
	ўқитувчи	*талаба*
I-босқич. Мавзуга кириш. (10 минут)	1.1. Амалий машғулот мавзуси, мақсади ва ўқув фаолияти натижаларини айтади. Таълим жараёни «Кичик гуруҳларда ишлаш» орқали амалга оширилиши эълон қилади (1-илова).	Тинглайдилар, ЎУМга қарайдилар
	1.2. Талабаларни фаоллаштириш мақсадида блиц-сўров ўтказади.	Жавоб берадилар
	1.3. Талабаларнинг фикрини умумлаштириб, уларни 3-4 та кичик гуруҳларга бўлади.	Интерфаол усуллардан фойдаланилган ҳолда кичик-гуруҳларга бўлинади.
	1.4. Талабаларнинг машғулотдаги фаолли-гини баҳолаш кўрсаткичлари ва мезон-лари билан таништиради (3-илова).	Ёзиб оладилар
	1.5. Мавзу бўйича тайёрланган топшириқ-ларни тарқатади (4-илова).	Топшириқлар устида ишлайдилар.
II-босқич. Асосий (60 минут)	2.1. Гуруҳларга топшириқларни бажари-ши учун ёрдам беради. Уларни қўшимча маълумотлардан фойдаланишга имкон яратади. Диққатларини кутиладиган нати-жага жалб қилади.	Фаол қатнашадилар
	2.2. Ҳар бир гуруҳ топшириқларини ватман-қоғозларга тушириб, тақдимотини ўтказишга ёрдам беради, билимларини умумлаштиради, хулосаларга алоҳида эътибор беради. Топшириқларнинг бажа-рилишини қай	Жамоа бўлиб бажарилган ишнинг тақдимотини ўтказадилар, баҳс-мунозара юритадилар,

	даражада тўғри эканлигини диққат билан тинглайди.	қўшимчалар қиладилар, хулоса чиқарадилар, баҳолайдилар.
	2.3. Гуруҳларга «Муаммоли вазият» тех-никасидан фойдаланилган ҳолда жадвал-ни тўлдиришни талаб қилади (5-илова).	Мустақил бажарадилар. Эркин фикрларини намоён этган ҳолда жадвални тўлдирадилар.
	2.4. Ҳар бир гуруҳ топшириқларни ватман-қоғозларга тушириб, тақдимотини ўтказишда ёрдам беради. Ягона хулоса чиқаришга кўмак беради ва ниҳоясида умумлаштиради.	Тақдимот ўтказади. Ғолиб гуруҳларни аниқлаб, баҳолайди.
III-босқич. Якуний (10 минут)	3.1. Иш якунларини чиқаради. Фаол талабаларни баҳолаш мезони орқали рағбатлантиради.	Эшитадилар. Аниқлайдилар
	3.2. Мустақил ишлаш учун топшириқ беради: «Ўзбекистонда мустақиллик йилларида унитилган ва таъқиқланган миллий қадриятларимизнинг тикланиши» мавзусида эссе ёзиб келинг.	Топшириқни ёзиб оладилар

1-Илова (4.1)

Кичик гуруҳларда ишлаш қоидаси

1. Талабалар ишни бажариш учун зарур билим ва малакаларга эга бўлмоғи лозим.
2. Гуруҳларга аниқ топшириқлар берилмоғи лозим.
3. Кичик гуруҳ олдига қўйилган топшириқни бажариш учун етарли вақт ажратилади.
4. Гуруҳлардаги фикрлар чегараланмаганлиги ва тазйиққа учрамаслиги ҳақида огоҳлантирилиши зарур.
5. Гуруҳ иш натижаларини қандай тақдим этишини аниқ билишлари, ўқитувчи уларга йўриқнома бериши лозим.
6. Нима бўлганда ҳам мулоқотда бўлинг, ўз фикрингизни эркин намоён этинг.

2-Илова (4.2)

Блиц-сўров саволлари

№	Саволлар	Жавоблар
1.	Одамларга ғамхўр, одамларни севувчи, гуманист деганда нимани тушунасиз?	Инсонпарварлик
2.	Инсоннинг эркинликлари, бурч ва мажбурияти билан боғлиқ қарашларни акс эттирувчи тушунча.	Инсон ҳуқуқлари
3.	Тарихий хотираси бор инсон.	Иродали инсон
4.	Миллат учун муҳим аҳамиятга эга бўлган этник жиҳат ва хусусиятлар билан боғлиқ қадрият шакли.	Миллий қадриятлар
5.	Шахсий ва ижтимоий манфаатни қондиришга асосланган ақлий фаолият.	Тадбиркорлик

3-Илова (4.2)

Гурух №	Саволнинг тўлиқ ва аниқ ёритилиши (0-5 б.)	Мисоллар билан муаммога ечим топиши (0-5 б.)	Регламентга амал қилиш (0-1 б.)	Гурух фаоллиги (0-4 б.)	Жами балл
1.					
2.					
3.					
4.					

Баҳо: 15 – 13 балл – «аъло» баҳо.
12 – 10 балл – «яхши» баҳо.
9 – 6 балл – «ўрта» баҳо.

4-Илова (4.4)

1-топшириқ

Эксперт – вароғлари

1-гуруҳ.

Савол: Миллий ғоянинг шаклланишида миллий-маънавий қадриятлар.

1. Миллий ғоянинг маънавий қадриятлар билан узвийлигини изоҳлаб беринг?

2. Миллий ғоя маънавий қадриятга қандай таъсир қилади?
3. Мисоллар келтиринг.

2-гуруҳ.

Савол: Тадбиркорлик ва ишбилармонликда миллий-маънавий қадриятларга таянишнинг умуминсоний моҳияти.

1. Бозор иқтисодиёти билан миллий-маънавий қадриятлар барқарорлигини баён этинг.
2. Тадбиркорлик ва ишбилармонликда миллий-маънавий қадриятларга таянишнинг умуминсоний моҳияти нималарда акс этади?
3. Мисоллар келтиринг.

3-гуруҳ.

Савол: Миллий ғоянинг умумбашарий қадриятлар ва тамойиллар билан уйғунлиги.

1. Умумбашарий қадриятлар ва тамойиллар тушунчасини изоҳлаб беринг?
2. Миллий-маънавий қадриятлар тизимида умумбашариятга дахлдор бўлган қандай тамойиллар мужассамлашади?
3. Мисоллар келтиринг.

5-Илова (4.5)

2-топшириқ

«Муаммоли вазият» жадвали

«Муаммоли вазият» тури	«Муаммоли вазият» сабаблари	Вазиятдан чиқиб кетиш ҳаракатлари
Нима учун «Миллий биқиқлик» жамият тараққиёти қону-ниятига зиддир?		

«МИЛЛИЙ ҒОЯ: АСОСИЙ ТУШУНЧА ВА ТАМОЙИЛЛАР» ФАНИ БЎЙИЧА ОРАЛИҚ НАЗОРАТ САВОЛЛАРИ

4 курс бакалавриат талабалари учун
“Миллий ғоя” фанидан
1-оралиқ назорат вариантлари

1-вариант

1. Мафкура тушунчасининг мазмун-моҳияти.

2. Глобаллашув тушунчаси ва унинг моҳияти.

2-вариант

1. Миллий қадриятларнинг жамият тараққиётида тутган ўрни.
2. Мафкуравий иммунитет деганда нимани тушунасиз?

3-вариант

1. Ўзбекистонда миллий ғояни халқ ишончи ва эътиқодига айлантиришда давлатнинг бош ислоҳотчилик роли.
2. Ғоя тушунчасининг моҳияти нимадан иборат?

4-вариант

1. Мазмуни ва намоён бўлиш шаклига қараб, ғояларнинг турлари.
2. Миллий ғоя мустақилликни мустаҳкамлашда намоён бўлиш учун ўзида нималарни мужассамлаштириши ва қандай талабларга жавоб бериш лозим?

5-вариант

1. Мустақил Ўзбекистон учун, миллий мафкуранинг тарихий зарурияти нимадан иборат?
2. Мафкуравий бўшлиқ қандай оқибатларга олиб келиши мумкин?

6-вариант

1. Миллий ғоя ва ўзликни англаш деганда нимани тушунасиз?
2. Мустақиллик мафкураси ҳозирги Ўзбекистон шароитида ҳар бир фуқаро томонидан қандай вазифаларни бажаришни назарда тутади?

7-вариант

1. Мафкуравий жараёнларнинг глобаллашуви нима?
2. Буюк давлатчиликнинг моҳияти ва хавфли жиҳатлари нимада?

8-вариант

1. Истиқлол мафкурасининг асосий вазифалари нималардан иборат?
2. Миллий ғоя ва миллий тарбия тушунчаларининг мазмун-моҳияти нималардан иборат?

9-вариант

1. Мафкуравий иммунитет тизими ўз ичига нималарни олади?
2. Миллий ғояда қадриятлар уйғунлиги.

10-вариант

1. Миллий ғоя, миллий ва маънавий қадриятларнинг ўзаро боғлиқлиги.

2. Мафкуравий таҳдид ва мафкуравий иммунитет.

11-вариант

1. Ғоя ва мафкураларнинг инсон ва жамият ҳаётига таъсири.

2. Президентимиз И.А.Каримов “Ядро полигонларидан кўра мафкуравий полигонларнинг таъсири кучайиб бормоқда” деганда нимани назарда тутган?

12-вариант

1. Тарихда ғоя ва мафкураларни мутлақлаштириш қандай салбий оқибатларга олиб келган?

2. Жамият ривожи ва бунёдкор ғоялар.

13-вариант

1. Ҳозирги кунда дунёда инсон қалби ва онгини эгаллаш учун кураш нималардан иборат?

2. Миллий ғоя халқимизнинг қандай миллий манфаатларини ифодалайди?

14-вариант

1. Демократия ва бозор иқтисодиёти тушунчаларининг ўзаро боғлиқлиги.

2. Мафкуравий профилактика нима?

15-вариант

1. Мафкуравий плюрализм нима?

2. Ҳозирги замонда ғайриинсоний ғояларнинг асосий кўринишлари қандай?

16-вариант

1. Миллий ғоянинг қандай муҳим тарихий вазифалари мавжуд?

2. Буюк давлатчилик шовинизмининг хавфи нималардан иборат?

17-вариант

1. Диний ақидапарастлик ва унинг жамият тараққиётига салбий таъсири.

2. Миллий ғоянинг асосий ғоялари.

18-вариант

1. Умуминсоний қадриятлар ва уларнинг жамият тараққиётидаги ўрни.

2. Миллий ғоя фанининг мақсад ва вазифалари.

19-вариант

1. Миллий ғояда қадриятлар уйғунлиги.
2. Мафкуравий иммунитет тизимини шакллантиришда, мафкуравий профилактиканинг ўрни.

20-вариант

1. Экстремизм ва уни келтириб чиқарувчи омиллар.
2. Марказий Осиёда мафкуравий жараёнларнинг хусусиятлари.

21-вариант

1. Миллий мафкура, унинг моҳияти ва мазмуни.
2. Онг ва тафаккурни ёт ғоялардан асраш.

22-вариант

1. Мафкуравий таҳдид деганда нимани тушунасиз?
2. Ўзликни англаш тарихий хотирани тиклаш омили сифатида.

23-вариант

1. Миллатлараро тотувлик ғоясининг мазмун-моҳияти нимадан иборат?
2. Ахборот монополияси деганда нимани тушунасиз?

24-вариант

1. Жамият маънавий ҳаётида миллий ғоя ва миллий мафкуранинг ўрни.
2. “Ўзбекистон – ягона Ватан” деган ғоянинг мазмун-моҳияти нимадан иборат?

25-вариант

1. Буюк давлатчиликнинг моҳияти ва хавфли жиҳатлари нимада?
2. Мазмуни ва намоён бўлиш шаклига қараб ғояларнинг турлари.

4 курс бакалавриат талабалари учун
“Миллий ғоя” фанидан
2-оралиқ назорат вариантлари

1-вариант

1. Қадриятлар деганда нимани тушунасиз?
2. Миллий ғоя шаклланишида билим, ғоя, назария, эътиқоднинг аҳамияти.

2-вариант

1. Ўзбекистоннинг ўзига хос тараққиёт йўли: асосий мақсад ва вазифалари.
2. Мустақиллигимизни янада мустаҳкамлаш учун, эътиқодли, маънавий баркамол инсонларни тарбиялаш зарурати.

3-вариант

1. Келажакка ишонч, имон, эътиқод, диёнат, меҳр-шафқатли бўлиш эканлиги.
2. Миллий ғоянинг ёшлар қалби ва онгига сингдириш йўналишлари.

4-вариант

1. Миллий ғоянинг умумбашарий тамойиллари.
2. Ўзбекистоннинг ўзига хос тараққиёт йўли: мазмуни, тамойиллари.

5-вариант

1. Миллий ғоя ва демократия.
2. Миллатлараро тотувлик ғояси: моҳияти ва талқини.

6-вариант

1. Демократик институтлар тўғрисида тушунча.
2. Аждодлар мероси ва замонавийлик.

7-вариант

1. Номус – кишининг ўз обрўсини улуғлаш ва ардоқлаш ҳис-туйғуси.
2. Диний бағрикенглик озод ва фаровон Ватан қуришнинг шарти сифатида.

8-вариант

1. Бағрикенглик тушунчаси: намоён бўлиши, йўналишлари.
2. Ёшларнинг миллий ғурур, ор-номус, қадр-қимматни англашнинг миллий ғоя билан боғлиқлиги.

9-вариант

1. Мамлакатимиз ижтимоий ривожланишининг асосий негизлари нималардан иборат?
2. “Ор”, “андиша”, “номус”, “виждон”, “инсоф”, “ғурур” тушунчаларининг маъно-мазмуни нималардан иборат?

10-вариант

1. “Озод Ватан”, “Обод Ватан”, “Эркин ва фаровон ҳаёт” тушунчалари қандай маъно ва мазмун касб этади.

2. Эркин фуқаро ва озод шахс қандай жиҳатларни ўзида нимоён қилиши
лозим?

11-вариант

1. Миллий тарбиянинг бош мақсади деганда нима тушунилади? (Каримов И.А. Юксак маънавият енгилмас куч. Т-2008й)
2. Диний бағрикенгликнинг моҳияти нимадан иборат?

12-вариант

1. Ҳозирги кунда миллий ва диний бағрикенглик тушунчаларининг мазмун-моҳияти нимадан иборат?
2. Мустақилликнинг дастлабки ва энг олий неъмати ўзлигимизни англаб
етиш эканлиги.

13-вариант

1. Халқ фаровонлиги ғоясининг мазмун-моҳияти.
2. Ўзбекистонда мафкуравий жараёнларни ташкил этишнинг устивор йўналишлари.

14-вариант

1. Ижтимоий ҳамкорлик ғоясининг мазмун-моҳияти нимадан иборат?
2. Миллий ғоя тарғибот-ташвиқот жараёнида масаланинг қайси жиҳатларига эътиборни қаратиш лозим?

15-вариант

1. Фуқаролик жамиятининг маънавий-аҳлоқий ривожланиши: асослари, негизлари, омиллари.
2. Миллий ғояни шакллантиришда оммавий ахборот воситаларининг ўрни
ва аҳамияти.

16-вариант

1. Миллий мафкурани халқимиз онги ва қалбига сингдириш усуллари.
2. Диний бағрикенгликнинг моҳияти нимадан иборат?

17-вариант

1. Бағрикенглик тушунчаси: намоён бўлиши, йўналишлари.
2. Қадриятлар – жамият ижтимоий ва маънавий тараққиётининг зарурий
маҳсули эканлиги.

18-вариант

1. Инсонларнинг яшаши ва камол топиши учун маънавий қадриятларнинг муҳимлиги.
2. Ватанни қадрлаш туйғуси нима? (Каримов И.А. Юксак мънавият енгилмас куч. Т- 2008й)

19-вариант

1. Шахс ва миллат озодлигининг қандай умумий ва фарқли жиҳатлари мавжуд?
2. Миллалараро тотувлик ғояси: моҳияти ва талқини.

20-вариант

1. Ёшларнинг миллий ғурур, ор-номус, қадр-қимматни англашининг миллий ғоя билан боғлиқлиги. (Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2008-йил 29 февралдаги ПҚ-805 сон Қарори билан тасдиқланган “Ёшлар йили” Давлат дастури)
2. Ёшларда миллий ғоя шаклланишида маҳалланинг ўрни.

21-вариант

1. Оммавий ахборот воситалари ва ғоявий таъсир кўрсатиш механизмлари.
2. Миллий ғоянинг ёшларни сафарбар этиш, илҳомлантириш, буюк келажак сари чорлаш учун аҳамияти. (Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2008-йил 29 февралдаги ПҚ-805 сон Қарори билан тасдиқланган “Ёшлар йили” Давлат дастури)

22-вариант

1. Миллатлараро тотувлик ва ҳамжиҳатликка раҳна солувчи иллатлар ва уларнинг салбий оқибатлари.
2. Жамият барқарорлиги – эркин ва фаровон қуриш омили.

23-вариант

1. Эркинлик ва тараққиёт ғояларининг муштараклиги.
2. Миллий ғоянинг фикрлар ва мафкуралар хилма-хиллигига асосланиши.

24-вариант

1. Миллий-маънавий қадриятлар миллий ғоянинг энг муҳим асосларидан

эканлиги.

2. Ёшлар руҳиятида миллий ғурур ва миллий ифтихор фазилатларининг зарурлиги. (Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2008-йил 29 февралдаги ПҚ-805 сон Қарори билан тасдиқланган “Ёшлар йили” Давлат дастури)

25-вариант

1. Миллий ғоянинг асосий вазифалари.

2. Мамлакатимиз ижтимоий ривожланишининг асосий негизлари нималардан иборат?

«МИЛЛИЙ ҒОЯ: АСОСИЙ ТУШУНЧА ВА ТАМОЙИЛЛАР» ФАНИДАН ТЕСТ САВОЛЛАРИ

1. Мафкуравий иммунитет нима?

А. Бадиий дид ва тафаккурни шакллантириш.

Б. Мутафаккирларнинг илмий меросини ўрганиш.

С. Миллий мафкура асосида ёшлар онгида дунёқараш ва эътиқодини шакллантириш.

Д. Жисмоний саломатликни тиклаш.

2. Мафкуравий иммунитет шахс фаолиятининг қандай ҳолатларида намоён бўлади?

А. Ватан ва халқ манфаатларини ҳимоя қилишда.

Б. Оила аъзолари манфаатларини ҳимоя қилишда.

С. Билимларни чуқур эгаллашда.

Д. Оила ва дўстларига нисбатан ижобий муносабатда.

3. Ёшларда мафкуравий иммунитетни шакллантиришдан кўзланган мақсад нима?

А. Уларда эркин, мустақил фикрлаш лаёқатини ҳосил қилиш.

Б. Миллий қадриятларга нисбатан ҳурмат уйғотиш.

С. Умумбашарий қадриятларига садоқатлик.

Д. Юқоридагиларни барчаси тўғри.

4. Комиллик тушунчаси қандай маънони англатади?

А. Билимдонликни

Б. Соғломликни

С. Мукамалликни

Д. Хотиржамликни

5. Миллий ғоя қандай ҳолатда миллий тараққиётни ҳаракатга келтирувчи кучга айланади?

А. Техникавий тараққиёт ривожланса

Б. Ижтимоий ҳамкорлик кучайса

С. Аҳолини ҳарид қуввати ортса
Д. Янги қонунлар қабул қилинса
6. Миллий мафкурага зид ҳолатларни кўрсатинг?
А. Миллатчилик, ирқчилик
Б. Ўзга миллат ва элат вакилларини ҳурмат қилмаслик
С. Ватанпарварлик
Д. Инсонпарварлик
7. Қуйидаги омилларнинг қайси бири Ватан равнақини таъминлайди?
А. Миллий одатлар
Б. Миллий ғоя
С. Илмий тадқиқотлар
Д. Ижтимоий фикрлар қарама-қаршилиги
8. Жаҳолатга қарши курашнинг қуроли нима?
А. Адолат
Б. Маърифат
С. Иқтисод
Д. Саҳоват
9. Ислом халифалигини тиклаш асосида мусулмон халқларни ягона империяга бирлаштириш ғоясини илгари сураётган зарарли оқим номини аниқланг.
А. Диний экстремизм
Б. Шовинизм
С. Коммунизм
Д. Натурализм
10. Қуйидагиларни қайсилари миллий мафкуранинг асосий мақсадларидан ҳисобланади?
А. Ҳар бир оиланинг мустаҳкамлиги.
Б. Ҳар бир оиланинг фаровон бўлиши.
С. Ҳар бир оиланинг ахиллигини таъминлаш.
Д. Барчаси тўғри
11. Биз қандай жамият барпо этмоқдамиз?
А. Хусусий мулк ҳукмрон мавқеига эга бўлган бозор иқтисодиётига асосланган инсонпарвар жамият.
Б. Давлат мулки ҳукмрон бўлган тоталитар жамият.
С. Қонун устивор бўлган бозор иқтисодиётига асосланган адолатли демократик жамият.
Д. Одамлар фаровонлиги таъминланадиган жамият
12. Бизнинг бош стратегик ғоямиз.
А. Демократик адолатли жамият барпо этиш.
Б. Фуқароларга эркин ва фаровон ҳаётни таъминлаш ғояси.
С. Қонунларни сўзсиз бажариш ғояси.
Д. Озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт қуриш ғояси.

13. Мустақиллик йилларида шаклланган миллий мафкураси қандай вазифа ва мақсадларни акс эттиради?

А. Халқимизнинг асрий аънана ва қадриятларини миллий ўзлигимизни ўзида мужассамлаштириб, дунё тараққиёт ютуқларини илғор ғоялар билан бойитувчи эзгу мақсадларни акс эттиради.

Б. Миллатимизни бошқа миллатлар устидан юқори қўйишини акс эттиради.

С. Барча инсонлар учун тили, миллати ва динидан қаътий назар муносиб ҳаёт яратиб беришни кўзда тутади.

Д. Одамларнинг қонунга итоат этишини

14. «Кучли давлатдан-кучли жамият сари» деган шиор нимани англатади.

А. Сиёсий ҳаётни эркинлаштиришни

Б. Маҳаллий ҳокимият ва фуқароларнинг ўз-ўзини бошқариш фаолияти доирасини кенгайтириш.

С. Давлатни иқтисодий жиҳатдан ривожлантиришни

Д. Собиқ эски тоталитар тузумдан янги тузумга ўтиш

15. Мамлакат экспот салоҳиятини ошириш ривожланишнинг қайси соҳасига киради?

А. Сиёсий соҳага

Б. Иқтисодий соҳага

С. Маиший соҳага

Д. Ижтимоий соҳага

16. Халқ орасида қандай одам «ёмон одам» деб ҳисобланади?

А. Меҳмонга бормайдиган одам

Б. Уйига меҳмон келмайдиган одам

С. Ўқимаган инсон

Д. Барчаси тўғри

17. Оиладаги моддий барқарорликни асосини нима ташкил этади?

А. Тежамкорлик

Б. Исрофгарчилик

С. Саришталик

Д. Покизалик

18. Юрт осойишталиги ҳамда халқ фаровонлиги даражасини билдирувчи миллий қадрият?

А. Аза

Б. Мотам

С. Тўй

Д. Меҳнат

19. Фуқароларнинг ўз-ўзини бошқариш ташкилотларининг дастлабки бўғинини кўрсатинг ?

А. Оила

Б. Маҳалла

С. Умумий ўрта мактаб
Д. Жамоа ширкати

20. Болаларнинг маданиятлилик даражасини қандай омил асосида аниқлаш мумкин?

А. Кийинишидан
Б. Фанларни ўзлаштириб олишидан
С. Ўз фикрини ифода этишидан
Д. Барчаси тўғри

21. Мустақил Ўзбекистон давлатининг бош стратегик мақсадлари булар;

А. Бозор иқтисодиётига асосланган эркин демократик жамият барпо этиш.
Б. Фуқароларга муносиб ҳаёт шароити яратиб бериш.
С.Аҳолида миллий ва умумбашарий қадриятларга асосланган сиёсий мадниятни шакллантириш.
Д. Юқоридагиларнинг барчаси.

22. Ҳозирги кунда жамиятимиз ҳаётига жиддий хавф туғдирадиган мафкуравий таҳдидлар

А. Ислом халифалигини тиклаб, унинг байроғи остида мусулмон халқларини империяга бирлаштириш
Б. Ёш мустақил давлатларни собиқ иттифоққа бирлаштириш ғояси
С.Турли мафкуравий воситалар орқали давлатлараро мажароларни келтириб чиқаришга қаратилган ҳаракатлар
Д. Ҳаммаси тўғри

23. Бунёдкор ғоялар келтирилган қаторни топинг

А. Шовинизм, Фанатизм
Б. Реннессанс, Гуманизм
С. Фанатизм, Экстремизм
Д. Буларнинг орасида йўқ

24. Муайян шахс ёки миллатни бошқалардан устун қўядиган мафкуравий ақида бу ...

А. Материализм
Б. Дуализм
С. Шовинизм
Д. Плюрализм

25. Инсоният тарихида мафкурадан кўзланган мақсадлар ичига қуйидагиларнинг қайсилари киради.

А. Муайян ғояга ишонтириш
Б. Маънавий-руҳий рағбатлантириш
С. Ғоявий иммунитетни шакллантириш
Д. Ҳаммаси тўғри

26. «Мусулмон биродарлари» ташкилоти ваҳҳобий мафкураси асосида биринчи марта қаерда шаклланади.

А. «Ахбош» номи билан Ливанда
Б. «Аллоҳ-бизнинг идеалимиз. Пайғамбар-йўлбошчимиз, Жиҳод-мақсадимизга эришиш воситаси, Аллоҳ йўлида шаҳид бўлиш - муқаддас тилагимиз» шиори билан Мисрда
С. «Дорул-Акрам» номи билан Малайзияда.
Д. «Ҳар бир янгилик залолатидир» шиори билан Марказий Арабистоннинг Нажд воҳасида.

27. Ҳизбут Таҳрир ал-Исломия диний ташкилоти қачон ва қаерда пайдо бўлган.
А. 1927 йил Мисрда
Б. 1953 йил Исроилда
С. 1980 йил Марказий Арабистонда
Д. 1985 йил Суданда

28. Хоҳ исломий, хоҳ бошқа тусдаги давлатчиликни куч билан ўрнатиш ҳаракати Ўзбекистон Республикасининг жиноят кодексига биноан қандай жиноят ҳисобланади.
А. Маъмурий қонунбузарлик
Б. Талончилик жинояти.
С. Мансабни суиистеъмол қилиш.
Д. Ўзбекистон Республикасининг Конституциявий тузумига тажовуз қилиш жинояти.

29. «Қобуснома»нинг муаллифи ким?
А. Кошифий
Б. Кайковус
С. Абулқосим Фирдавсий
Д. Муҳаммад Хоразмий

30. «Таврот» қайси диннинг муқаддас китоби?
А. Яҳудийлик
Б. Буддавийлик
С. Насронийлик
Д. Оташпарастлик

31. «Толерантлик» нима?
А. Оила тинчлиги
Б. Динлараро тотувлик
С. Юрт осойишталиги
Д. Бурчга содиқлик

32. «Фозил одамлар шаҳри» фалсафий асари кимнинг қаламига мансуб?
А. Ҳусайн Воиз Кошифий
Б. Абу Наср Форобий
С. Абу Райхон Беруний
Д. Ибн Сино

33. Ўзбекистонда бугунги шароитда ислом экстремизми ва ақидапарастликнинг таҳдиди қандай намоён бўлади?
А. Халқнинг давлатга бўлган ишончини йўққа чиқаришда.
Б. Барқарорликни, миллатлараро тотувликни бузишга интилишда.
С. Асоссиз даъватлар ҳисобига ёшларни орқаларидан эргаштиришда.
Д. Юқоридагиларнинг хаммаси
34. Ислом ақидапарастлигининг ғоялари қайсилар?
А. «Соф ислом» принципларига қайтиш.
Б. Диний эътиқод шаклланишининг бошланғич даврида белгиланган йўл-йўриқларга оғишмай амал қилиш.
С. Исломий давлат қуриш
Д. Барчаси тўғри
35. Ўзбекистон Республикасининг мустақил деб эълон қилинган ва БМТга аъзо бўлган йил ва кунини аниқланг.
А. 1990 йил 10 август, 1990 йил 5 март.
Б. 1990 йил 20 октябрь, 1990 йил 3 ноябрь
С. 1991 йил 31 август, 1992 йил 2 март
Д. 1990 йил 8 июль, 1990 йил 7 октябрь.
36. Кишилик жамиятини таназзулга етакловчи қандай диний таълимот бор?
А. Ислом
Б. Буддизм
С. Ваҳҳобийлик
Д. Индуизм
37. Миллий мафкуранинг негизлари қайсилар?
А. Умуминсоний қадриятлар
Б. Миллий қадриятлар
С. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси
Д. Юқоридагиларнинг барчаси.
38. Зардуштийлик динининг муқаддас китобини аниқланг.
А. Қуръони Карим
Б. Таврот
С. Авесто
Д. Инжил
39. Муайян ижтимоий гуруҳ миллат халкнинг эхтиёжлари максад - муддаолари манфаатларини мужассам этадиган ғоялар тизими бўлмиш миллий мафкуранинг бош ғояси қайси?
А. Озод ва обод Ватан эркин ва фаровон ҳаёт барпо этиш
Б. Юрт тинчлиги
С. Ватан равнақи
Д. Халқ фаровонлиги
40. Истиқлол мафкураси эътироф этадиган умумбашарий қадриятлар.

А. Қонун устуворлиги
Б. Хурфикрлиги
С. Толерантлик
Д. Юқоридагиларнинг барчаси
41. Диний экстримизмнинг кўринишларини санаб ўтинг.
А. Ислом фундаментализми
Б. диний ақидапарастлик.
С. Инквизация
Д. Барчаси тўғри
42. «Дилинг – Оллоҳда, қўлинг меҳнатда бўлсин». Ушбу ҳикматнинг муаллифи ким?
А. Алишер навоий
Б. Бахоуддин Нақшбанд
С. Аҳмад Яссавий
Д. Абдуҳолиқ Ғиждувоний
43. Шу йил ЮНЕСКОнинг қарорига биноан 2700 йиллик юблейи бутун дунёда кенг нишонланадиган муқаддас китобни кўрсатинг.
А. Инжил.
Б. Таврот
С. Авесто
Д. Қуръон
44. «Патернализм», «Жамоага садоқат», «Модернизация», «Фуқаролик бурчи» қайси давлат тараққиёт моделининг бош ғоялари бўлган?
А. Америка
Б. Япония
С. Германия
Д. Жанубий Корея
45. Шарқда диний ақидапарастликнинг қурбони бўлган алломаларни кўрсатинг.
А. А.Навоий, А.Жомий.
Б. Мотуридий, Марғиноний.
С. Ибн Сино, Беруний
Д. Мансур Ҳаллож, Бобораҳим Машраб.
46. Ғарбда инквизация қурбони бўлган буюк олимнинг номини зикр этинг.
А. Иммануил Кант
Б. Джордано Бруно
С. Томас Гоббс
Д. Френсис Бэкон
47. Олам ва одамнинг яралиши, борлиқнинг яшаши ва ривожланиши хусусиятлари масалаларида бир-бирига қарама-қарши бўлган оқимларнинг номи қайси қаторда тўғри берилган.

А. Монизм-дуализм
Б. Материализм –идеализм
С. Анимизм –фетишизм
Д. Атеизм-теизм

48. Ислом фундаментализмининг моҳияти қайси оқимлар ғояларида намоён бўлган?

А. Аум Синрике, Адвентистлар
Б. Ваҳҳобийлик, Ҳизбут-Таҳрир
С. Акромийлар, протестантлар
Д. Ҳанафия, Кубровия

49. Кубровия, Нақшбандия, Яссавия қайси таълимотнинг йўналишлари ҳисобланади?

А. Буддавийлик
Б. Зардуштийлик
С. Насронийлик
Д. Тасаввуф

50. Ўзбекистон ҳудуди неча минг квадрат километрни ташкил этади?

А. 447,4 минг. кв. км.
Б. 474,6 минг кв. км.
С. 297,3 минг кв. км.
Д. 496,5 минг кв. км.

51. Туркий тилларни яккалам қилган аллома, тарихий шахс ким?

А. А.Яссавий
Б. Беҳбудий
С. Фузулий
Д. А.Навоий

52. «Яхшиларга яхшилик қилдим, ёмонларни эса ўз ёмонликларига топширдим. Ким менга дўстлик қилган бўлса, дўстлик қадрини унутмадим ва унга мурувват, эҳсон, иззату икром кўрсатдим» ушбу сатрлар қайси асардан олинган?

А. А.Навоий «Ҳарат-ул-аброр»
Б. «Темур тузуклари»
С. Саъдий «Гулистон»
Д. Форобий «Фозил одамлар шаҳри»

53. Ибтидоий мафкура саналган мафкура номини кўрсатинг.

А. Монеизм, дуализм
Б. Идеализм, синтоизм
С. Тотемизм, анемизм
Д. Идеализм, синтоизм

54. «Маданият» сўзининг келиб чиқиши.

А. Лотинча «Халқ» сўзидан
Б. Форсча «Қалам» сўзидан

С. Туркча «Ўқитувчи» сўзидан
Д. Арабча «шаҳар» сўзидан
55. «Кимки бир кўнгли бузуқнинг хотирини шод айлагай, Онча борки, Каъба вайрон бўлса обод айлагай» сатрлари кимнинг қаламига мансуб?
А.А.Навоий
Б. З.Бобур.
С. С.Шерозий
Д. А.Авлоний
56. «Қуръон» сўзининг маъноси нима?
А. Қироат, ўқиш
Б. Ёзиш
С. Чизиш
Д. Англаш
57. Ҳизбут-Таҳрир ал-Исломия диний ташкилоти асосчиси ким?
А. Султон Боязид Йилдирим
Б. Муҳаммад Илёс
С. Хожи Абдулла
Д. *Шайх Таҳийддин Набаҳоний
58. Мустақил Ўзбекистон Конституциясининг негизига асос қилиб олинган ҳужжатлар?
А. Инсон ҳуқуқлари бутун жаҳон декларацияси
Б. Халқаро ҳуқуқ қоидалари
С. БМТ хужжатлари
Д. Барчаси тўғри
59. Президент И.Каримов «Бугунги замонда мафкура полигонлари ядро полигонларидан ҳам кўпроқ кучга эга» деб қайси асарларида ёзганлар?
А. «Мақсадимиз-тинчлик, барқарорлик, ҳамкорлик» Ўзбекистон телевидениями мухбирининг саволларига жавобларида. 1995 йил 27 октябрь.
Б. Баркамол авлод - Ўзбекистон тараққиётининг пойдевори. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлис IX сессиясида сўзлаган нутқида. 1997 йил 29 август.
С. Туркий тили давлатлар бошлиқларининг бешинчи учрашувида сўзлаган нутқида. 1998 йил 9 июнь
Д. «Жамиятимиз мафкураси халқни-халқ, миллатни-миллат қилишга хизмат этсин», Тафаккур» журнали бош муҳаррири саволларига жавобларида. 1998 йил 2 –сон.
60. Тарбия биз учун ё ҳаёт, ё нажот, ё ҳалокат, ё саодат, ё фалокат масаласи» сўзлари қайси маърифатпарвар олим қаламига мансуб?
А. А.Фитрат

Б. У.Носир
С. Беҳбудий
Д. Абдулла Авлоний

61. Марказий Осиё минтақасида мафкуравий жараёнлар мураккаблашувининг асосий сабаби нимада?

А. Марказий Осиё минтақаси сиёсий харитасида рўй берган туб ўзгаришлар.
Б. Минтақанинг географик ўрни.
С. Авғонистонда 20 йилдан буён давом этадиган «Биродаркушлик» уруши.
Д. Ичкерия Республикасида рўй берган мажоролар.

62. Ғоявий бўшлиқнинг пайдо бўлишига олиб келувчи сабаблар нималар?

А. Давлат ва нодавлат ташкилотлар, сиёсий партияларнинг мафкуравий соҳадаги қониқарсиз фаолияти.
Б. Ижтимоий фанларнинг ўқитишнинг давр талабларидан орқада қолганлиги
С. Жамият ҳаётида рўй бераётган мураккаб ўзгаришларнинг ўз вақтида илмий ечим топмаганлиги
Д. Барча жавоблар тўғри

63. Ақидапаратлик мафкурасининг моҳияти қайси жавобда берилган?

А. Жамият тараққиётига тўсқинлик қилиш
Б. Жамият тараққётига ҳисса қўшиш
С. Жамият равнақи учун курашиш
Д. Халқ фаровонлиги ва Ватан равнақи учун қайғуриш

64. Ёшларда мафкуравий иммунитетни шакллантиришдан кўзланган мақсад нима?

А. Уларда эркин мустақил фикрлаш лаёқатини ҳосил қилиш
Б. Миллий қадриятларга нисбатан ҳурмат уйғотиш
С. Умумбашарий қадриятларга содиқлик туйғусини юзага келтириш
Д. Юқоридагиларнинг барчаси

65. Ғоя тушунчаси моҳияти

А. Инсон тафаккури маҳсули
Б. Фикрлар мажмуи
С. Қараш, тушунчалар таълимотлар
Д. Ҳаммаси тўғри

66. Миллий ғоя тушунчаси моҳияти

А. ҳар қандай фикр, тушунча
Б. шахсий фикр
С. муайян бир ғоя
Д. халқимизнинг эзгу-интилишлари, тараққиёт йўлидаги бош ғоя

67. Миллий ғоя мафкуранинг ўзаро алоқаси нимада?

А. ғоя, стратегия, мафкура, тактика

Б. ғоя, назария, мафкура, амалиёт
С. ғоя, асосий мақсад, мафкура эса дунёқарашнинг негизидир
Д. тараққиёт йўлидаги бош ғоя ва дунёқарашни ўзгартирадиган кучли восита

68. Миллий мафкуранинг фалсафий асоси?
А. шарқ, юнон, Рим фалсафаси
Б. дунёвий билимлар
С. диний қарашлар
Д. И.А.Каримов асарлари

69. Ғояларнинг тарихий шакллари?
А. тотемизм, анимизм, фетимизм
Б. монизм, дуализм, плюрализм
С. идеализм, материализм, космополитизм
Д. барчаси тўғри

70. Истиқлол ғояси кучи нимада?
А. халқлар ва давлатлар тақдирига таъсирида
Б. инсонларни етакловчи сифатида
С. жамиятни бирлаштиришда
Д. ҳаммаси тўғри

71. «Миллий ғоя: асосий тушунча ва тамойиллар» рисоласининг назарий-амалий йўналишлари ким томонидан асослаб берилди?
А. халқимиз
Б. миллатимиз
С. жамиятимиз
Д. Ислом Каримов

72. «Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар» концепцияси яратилиши сабабларини кўрсатинг?
А. Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг 10 йиллигини нишонлашга тайёргарлик кўриш муносабати билан
Б. Ўзбекистон Республикаси тарихида XXI аср бошланиши муносабати билан
С. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси томонидан «терроризмга қарши кураш тўғрисида»ги қонуннинг қабул қилиниши муносабати билан
Д. Келажакда буюк давлат қуриш мақсадида халқни, жамиятни бирлаштирувчи, одил йўлга бошловчи байроқнинг кераклиги натижасида

73. Ғоя тушунчаси нимани билдиради?
А. инсоннинг ижодий қобилиятлари
Б. инсон тафаккури маҳсули
С. тарих маҳсули
Д. инсоннинг билим даражаси

74. Миллий ғоя нима?

А.инсон ва жамият ҳаётига маъно-мазмун бахш этадиган, уни эзгу мақсад сари етаклайдиган фикрлар мажмуи
Б. муайян жамиятнинг мақсадлари учун хизмат қилувчи ғоялар тизими
С. муайян давлатда ижтимоий, сиёсий, иқтисодий қарашлар
Д. умуминсоний қадриятлар мажмуи

75. Мафкура тушунчаси нимани билдиради?

А. инсонларнинг катта гуруҳларини бирлаштирувчи ғоя
Б. йўналиши ва мазмуни бўйича турли ғояларни ўз ичига олган назария
С. жамиятнинг эҳтиёжлари, мақсад-муддаолари, манфаатлари, орзу-интилишлари ҳамда уларни амалга ошириш тамойилларини ўзида мужассам этадиган тизими ва уларни амалга ошириш методлари
Д. бирор катта ғояни амалга ошириш усуллари

76. Жамият, халқ ва давлатларнинг таназзулига сабаб бўладиган, ғайриинсоний мақсадларга хизмат қиладиган вайронкор ғояларга нималар киради?

А. мустабидлик, террорчилик
Б. жаҳолатпарастлик, ақидапарастлик
С. миллатчилик, ирқчилик
Д. юқоридагиларнинг ҳаммаси

77. Мафкуранинг тарихий кўринишлари қайси жавобда кўрсатилган?

А. мифологик, фалсафий, илмий
Б.диний, дунёвий, фалсафий
С. мифологик, диний, дунёвий
Д. дунёвий, сиёсий, маданий

78. Тотемизм сўзи нимани билдиради?

А. инсоннинг самовий келиб чиқиши ҳақидаги ғоя
Б. инсоннинг худо томонидан яратилгани ҳақидаги ғоя
С. илк уруғчилик даврида ҳар бир уруғнинг бирор жонивор, ўсимлик, предмет ёки табиат ҳодисаси билан ғайритабиий боғлиқлиги ва қондош яқинлигига ишониш асосидаги дин шакли
Д. инсоннинг келиб чиқиши ҳақидаги илмий тасаввурлар

79. Индуизм қайси миллатнинг дини?

А. Хитой
Б. Мўғул
С.Ҳинд
Д. Филиппин

80. Плюрализм сўзи нимани билдиради?

А. космоснинг кенгайиб бориши ҳақидаги назария
Б. абадий ҳаёт ҳақидаги тасаввурлар
С. оламнинг асосида кўп нарсалар ётиши ҳақидаги ғояларни илгари сурувчи таълимот
Д. инсоннинг якка худолик ҳақидаги тасаввури

81. Шовинизм нима?
А. бир миллатнинг бошқасидан устунлигини тарғиб қилувчи назария
Б. муайян шахс ёки миллатни бошқалардан устун қўядиган, уни мутлақлаштирадиган мафкура ҳақида
С. илоҳий қадриятлар
Д. миллатлар бирдамлиги
82. Мафкуранинг илдизлари қайси жавобда тўғри кўрсатилган?
А. фалсафий, афсонавий, диний
Б. дунёвий, диний, афсонавий
С. диний, афсонавий, жисмоний
Д. фалсафий, дунёвий, диний
83. Ғоявий бўшлиқ пайдо бўлишига олиб келувчи сабаблар нималар?
А. давлат ва нодавлат ташкилотлар, сиёсий партияларнинг мафкуравий соҳадаги қониқарсиз фаолияти
Б. ижтимоий фанларни ўқитишнинг давр талабларидан орқада қолиши
С. жамият ҳаётидаги айрим муаммоларнинг ўз вақтида илмий ечимини топмай қолиши
Д. Юқоридаги жавобларнинг ҳаммаси тўғри
84. «Ғояга қарши фақат ғоя, фикрга қарши фақат фикр, жаҳолатга қарши фақат маърифат билан баҳсга киришиш, олишиш мумкин» деган фикрни Президент И.А.Каримов қачон ва қаерда таъкидлаб ўтган?
А. “Маънавият ва маърифат” Республика жамоатчилик маркази раҳбарияти ҳамда бошқаруви аъзолари билан учрашувда сўзлаган нутқида (1996 йил, 4 сентябрь)
Б. “Озодлик” радиосининг ўзбек шуъбаси ходимлари билан суҳбатида (1997 йил, 15 январь)
С. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси IX сессиясида сўзлаган нутқида (1997 йил, 29 август)
Д. «Тафаккур» журнали бош муҳаррирининг саволларига жавобларида (1998 йил)
85. Мафкура қандай асосий мақсадларни кўзда тутади?
А. муайян ғояга ишонтириш
Б. йўналтириш, сафарбар этиш
С. маънавий - руҳий рағбатлантириш
Д. юқоридагиларнинг ҳаммаси
86. Мафкуранинг асосий вазифаларига нималар киради?
А. эътиқодни, дунёқарашни шакллантириш
Б. муайян ғояга ишонтириш, уюштириш, сафарбар этиш
С. ҳаракат дастурини билиш, маънавий рағбатлантириш
Д. юқоридагиларнинг ҳаммаси

87. Президент И.Каримов «Бугунги замонда мафкура полигонлари ядро полигонларига нисбатан ҳам кўпроқ кучга эга» деб қайси асарларида ёзганлар?

А. «Мақсадимиз – тинчлик, барқарорлик, ҳамкорлик» Ўзбекистон телевиденияси мухбирининг саволларига жавобларида. 27.10.95

Б. «Баркамол авлод - Ўзбекистон тараққиётининг пойдеори» Ўзбекистон С. Республикаси Олий Мажлиси IX сессиясида сўзлаган нутқида. 1997 йил, 29 август

С. Туркий тили давлатлар бошлиқларининг бешинчи учрашувида сўзлаган нутқида. 1998 йил, 9 июнь

Д. «Жамиятимиз мафкураси ҳалқни - ҳалқ, миллатни – миллат қилишга хизмат этсин». «Тафаккур» журнали бош муҳаррири саволларига жавобларида. 1998 йил, 2-сон

88. Мафкура полигонларининг ядро полигонларидан кучлилигини ифодаловчи сабаблар?

А. ахборот тармоқларининг кенг ёйилиш имконияти мавжудлиги

Б. ахборотларнинг инсон онгига хоҳлаган вақтда таъсир эта олиш имкониятига эгалиги.

С. ахборотларнинг инсон онгига турли шароитларда таъсир эта олиш имкониятига эгалиги

Д. юқоридагиларнинг ҳаммаси

89. «Фикр қарамлиги, тафаккур қуллиги.. ҳар қандай иқтисодий ёки сиёсий қарамликдан ҳам даҳшатлироқдир». Ушбу сўзлар кимнинг қаламига мансуб?

А. Амир Темур

Б. Алишер Навоий

С. Имом Мотуридий

Д. Ислом Каримов

90. Ривожланган мамлакатларда жамият мафкураси нималарга асосланади?

А. фақат миллий қадриятларга

Б. умуминсоний қадриятлар ва демократик тамойилларга

С. ахборот технологияларига

Д. илмий – техникавий кашфиётлар ва иқтисодий имкониятларга

91. Бугунги кунда мафкуравий курашнинг глобал кучайишига асосий сабаблар?

А. бошқа халқларнинг маънавий дунёқарашига ўзининг мафкурасини сингдириш асосида ҳукмронлик ўрнатиш

Б. ўзининг сиёсий мақсадига эришиш учун бошқа мамлакатларни мафкуравий жиҳатдан бўйсундириш

С. мамлакатларни мафкуравий жиҳатдан бўйсундириш орқали уларнинг табиий хом ашё бойликларидан фойдаланиш

Д. юқоридагиларнинг ҳаммаси

92. Ҳозирда ахборот соҳасидаги глобаллашув қандай аҳамиятга эга?
А. халқаро террорчилик ташкилотларига ёрдам кўрсатади
Б. ахборот воситалари орқали халқларни ва мамлакатларни бир- бирига яқинлаштиради
С. аҳолига турли мафкуравий марказлар томонидан мафкуравий таъсир кўрсатиш ишида янги имкониятлар очади
Д. ҳамма жавоблар тўғри
93. Инсон қалби ва онги учун курашнинг ҳозирги кунда кучайиб бораётганлигига сабаб нимада?
А. ўз товарлари ва технологияларини бошқа мамлакатлар бозорларида сотишни кенгайтиришга интилиш
Б. ўз маънавий қадриятларини бошқа мамлакатлар аҳолиси онгига сингдириш учун интилиш
С. сиёсий мақсадларни ҳарбий, тажовузкорлик усуллари билан ҳал қилиш мумкин эмаслиги
Д. миллатчилик ва миллий биқиқлик
94. Бугунги дунёдаги ғоявий-мафкуравий жараёнларнинг реакцион йўналишлари
А. дунёда турли юқумли касалликларнинг хавфли даражада тарқалиши
Б. уруш, қуролланиш, терроризм ва экстремизм
С. ирқчилик, миллатчилик, диний ақидапарастлик
Д. тоталитаризм ва мустабидлик ғояси асосидаги фаолиятлар
95. Халқаро сиёсий ва мафкуравий марказлар Марказий Осиёнинг этник ва маънавий жиҳатдан яқин бўлган халқларнинг бир- биридан ажратиш ва ўзаро душманларга айлантириш учун қандай воситалардан фойдаланмоқдалар?
А. Давлатлар орасидаги айрим ҳудудий масалалар юзасидан кам аҳамиятли келишмовчиликларни бўрттириб кўрсатиш
Б. Марказий Осиё ҳудудидаги давлатлар ва сиёсий арбобларнинг етакчилиги ҳақидаги масалаларни сохта равишда муҳокама қилиш
С. Мамлакатлар ички ҳаётидаги айрим салбий фактлар асосида умумлаштирувчи хулосалар чиқариш
Д. юқоридаги жавобларнинг ҳаммаси тўғри
96. «Туркистон – умумий уйимиз» ғоясини Марказий Осиё давлатларидан қайси бири олға сурган?
А. Қозоғистон
Б. Ўзбекистон
С. Қирғизистон
Д. Туркманистон
97. Биз қандай жамият барпо этмоқдамиз?

А. дунёвий, демократик, хуқуқий
Б. мустақил, дунёвий, демократик
С. миллий, мустақил, демократик
Д. мустақил, хуқуқий, демократик

98. Бизнинг бош стратегик мақсадимиз қайси жавобда кўрсатилган?

А. бозор иқтисодиётига ўтиш
Б. бозор иқтисодиётига босқичма-босқич ўтиш
С. хуқуқий демократик давлат қуриш
Д. бозор иқтисодиётига асосланган эркин демократик жамият қуриш

99. Ўзбекистонда ўз-ўзини бошқаришнинг анъанавий усули нима?

А. маҳалла
Б. оила
С. ҳокимият
Д. ҳаммаси тўғри

100. Ёшлар ўртасидаги муаммоларни камайишида қайси омил таъсирли деб биласиз?

А. бозор иқтисодига ўтилиши
Б. таълим тўғрисидаги қонуннинг қабул қилиниши
С. Ўзбекистонда экологик муаммоларни ҳал этиш
Д. Кадрлар тайёрлаш миллий дастури

Жавоблар

1. С	2. А	3.Д	4. С	5. Б
6. А	7. Б	8. Б	9. А	10.Д
11.С	12.Д	13.Д	14.Б	15.Б
16.Д	17.Д	18.С	19.Б	20.Д
21.Д	22.Д	23.Б	24.С	25.Д
26.Б	27.Б	28.Д	29.Б	30.А
31.Б	32.Б	33.Д	34.Д	35.С
36.С	37.Д	38.С	39.А	40.Д
41.Д	42.Б	43.С	44.Б	45.Д
46.Б	47.Б	48.Б	49.Д	50.А
51.Д	52.Б	53.С	54.Д	55.А
56.А	57.Д	58.Д	59.Д	60.Д
61.А	62.Д	63.А	64.Д	65.Д
66.Д	67.Б	68.Д	69.Д	70.Д
71.Д	72.Д	73.Б	74.А	75.С
76.Д	77.Б	78.С	79.С	80.С
81.С	82.Д	83.Д	84.Д	85.Д
86.Д	87.Д	88.Д	89.Д	90.Б
91.Д	92.Д	93.Б	94.Б	95.Д

96.Б	97.Д	98.Д	99.А	100.А

“МИЛЛИЙ ҒОЯ: АСОСИЙ ТУШУНЧА ВА ТАМОЙИЛЛАР”

фанидан

С А ВО Л Н О М А

1. «Ғоя» ва «мафкура» тушунчаларининг мазмуни.
2. Бунёдкорлик ва вайронкорлик ҳоялари, уларнинг жамият ҳаётидаги ўрни.
3. Жаҳон майдонларини мафкуравий жиҳатдан бўлиб олишга уринишлар.
4. Марказий Осиё минтақасидаги мафкуравий жараёнлар.
5. Миллий мафкуранинг мазмуни.
6. «Миллий ғоя» тушунчаси, унинг фалсафий моҳияти.
7. Миллий мафкуранинг тарихий ва фалсафий илдизлари.
8. Миллий мафкуранинг асосий тамойиллари.
9. Ватан равнақи миллий мафкуранинг асосий ғояларидан бири.
10. Юрт тинчлиги миллий мафкуранинг асосий ғояларидан бири.
11. Халқ фаровонлиги миллий мафкуранинг асосий ғояларидан бири.
12. Комил инсон миллий мафкуранинг асосий ғояларидан бири.
13. Ижтимоий ҳамкорлик миллий мафкуранинг асосий ғояларидан бири.
14. Миллатлараро тотувлик миллий мафкуранинг асосий ғояларидан бири.
15. Диний бағрикенглик миллий мафкуранинг асосий ғояларидан бири.
16. Мафкуранинг ҳаётийлигини таъминловчи асосий омиллар.
17. Мафкуравий имунитет нима ва нима учун у ҳозирги кунда зарур?
18. Бозор ислоҳатларини янада чуқурлаштириш, кучли бозор инфратузилмаларини яратиш-муҳим устувор вазифа. (И.А. Каримовнинг Республика Олий Мажлиси 9-сессиясида сўзлаган нутқи асосида).
19. “Кучли давлатдан кучли жамият сари” ғоясининг моҳияти. (И.Каримовнинг “Миллий мафкура – халқ эътиқоди ва буюк келажакка ишончдир” асари бўйича)
20. Миллий мафкуранинг миллий хусусиятлари.

21. Миллий мафкурани халқмиз қалби ва онгига сингдиришнинг асосий воситалари
22. Мафкуравий жараёнларнинг глобаллашуви.
23. Ўзбекистонда нега ҳеч бир мафкура давлат мафкураси бўлмаслиги керак?
24. Миллий мафкуранинг умуминсоний тамойиллари.
25. Халқаро терроризм билан курашни кучайтириш ва унинг аҳамияти. (И.А.Каримовнинг Республика Олий Мажлис 9-сессиясида сўзлаган нутқи асосида).
26. Тараққиётнинг “ўзбек модели”.
27. Миллий ғоя миллатни миллат, халқни халқ қилгучи ғоядир. (И.А.Каримовнинг “Жамиятимиз мафкураси – халқни халқ, миллатни милат қилишга хизмат этсин” асари бўйича)
28. И.А.Каримов Миллий ғоянинг асосчиси. (И.А.Каримовнинг “Жамиятимиз мафкураси – халқни халқ, миллатни милат қилишга хизмат этсин” асари бўйича)
29. Ғоя ва мафкуранинг инсон ва жамият ҳаётидаги аҳамияти. (И.А.Каримовнинг “Жамиятимиз мафкураси – халқни халқ, миллатни милат қилишга хизмат этсин” асари бўйича)
30. Ижтимоий тараққиёт тарихи. Ҳоя ва мафкуралар тарихи.
31. Бугунги дунёнинг мафкуравий манзаралари. (И.А.Каримовнинг “Жамиятимиз мафкураси – халқни халқ, миллатни милат қилишга хизмат этсин” асари бўйича)
32. Ҳозирги давр ва мафкуравий полигонлар. (И.А.Каримовнинг “Жамиятимиз мафкураси – халқни халқ, миллатни милат қилишга хизмат этсин” асари бўйича)
33. Ҳозирги замон геосиёсати ва Марказий Осиё давлатлари.
34. Ғоявий бўшлиқ ва зарарли ғояларнинг жамиятимизга таъсири.
35. Миллий мафкура, миллий ўзликни англаш воситаси.
36. Миллий ғоянинг мақсади ва вазифалари.
37. Олий таълим миллий ғоявий тарбия ўчоғи. (И.А.Каримовнинг “Жамиятимиз мафкураси – халқни халқ, миллатни милат қилишга хизмат этсин” асари бўйича)
38. Миллий ғоя ва ислом дини.
39. Миллий ғоя ва жамиятни демократлаштириш жараёни.
40. Мавжуд салоҳият ва имкониятлардан оқилона фойдаланиш - миллий ғояни амалга ошириш гарови. (И.Каримовнинг Халқ депутаталари Тошкент вилояти кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида сўзлаган нутқи асосида).
41. Миллий ғоя ва ёшлар (Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2008-йил 29 февралдаги ПҚ-805 сон Қарори билан тасдиқланган “Ёшлар йили” Давлат дастури.)

42. Маънавият камолот омили (Каримов И.А. Юксак мънавият енгилмас куч Т-2008й).

ИЗОҲЛИ ЛУҒАТ - ГЛОССАРИЙ

Мафкура – фикрлар мажмуи, ғоялар тизими, эътиқод.

Миллий ғоя - миллатнинг ўтмиши, бугуни, истиқболи, манфаат ва мақсадини ифодаловчи ижтимоий ғоя.

Ғоя - муайян фикр, мақсад сари етакловчи куч.

Манфаат – индивид ёки ижтимоий гуруҳ фаолиятини, хулқини белгилайдиган асосий омил.

Ғоявий тарбия – Жамиятдаги мавжуд ғояларга фаол муносабат, фаол ҳаётий позицияни шакллантиришдир. Ғоявий тарбия ахлоқий, сиёсий, ҳуқуқий тарбиянинг асосини ташкил этади.

Ғоянинг турли кўринишлари – Мазмуни ва намоён бўлиш шаклига кўра – илмий, фалсафий, диний, бадиий, ижтимоий-сиёсий, миллий ва умуминсоний ғояларга бўлинади.

Бунёдкор ғоялар – 1) Ислом Каримов томонидан назарий жиҳатдан асослаб берилган тушунча; 2) Жамият ва одамларни, турли гуруҳ ва қатламлар, миллат ва давлатларни тараққиёт сари етакловчи, халқни эзгу мақсад йўлида биргаликда ҳаракат қилишга ундовчи ғоя.

Вайронкор (бузғунчи) ғоялар – 1) бунёдкор ғояларга зид бўлган, ёвузлик ва жаҳолатга хизмат қиладиган ғоялар мажмуини ифодалайдиган тушунча; 2) инсонни ва жамиятни тубанликка бошлайдиган, одамларни ғаразли ният ва қабиҳ мақсадларга ундайдиган, халқлар ва давлатларни таназзул ва ҳалокатга маҳкум этадиган ғоялардир.

Миллий ғоя – Миллий ғоя Ўзбекистонда яшовчи барча миллат ва элат вакилларининг туб манфаатларини, халқимизнинг асрлар мобайнида интилиб келган орзу-идеалларини, олижаноб мақсад-муддаоларини ўзида мужассам этади.

Миллий мафкура – Миллий мафкура ҳар бир ватандошимизнинг оиласи, жамият, эл-юрт олдидаги бурч ва масъулиятини қай даражада адо этаётганини белгилайдиган маънавий мезондир.

Миллий ғоянинг асосий ғоялари – Ватан равнақини таъминлаш ва юксалтириш; Юрт тинчлигини таъминлаш ва асраш; Халқ фаровонлигини таъминлаш; Комил инсонни тарбиялаш; Ижтимоий ҳамкорликни таъминлаш; Миллатлараро тотувликни таъминлаш; Динлараро бағрикенглик (толерантлик);

Миллий ғоянинг бош ғояси – Озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт барпо этишдир.

Шовинизм – миллатчиликнинг ўзига хос шакли, бошқа миллатларни менсимаслик ва ўз миллатининг уларга нисбатан устунлигини асослашга қаратилган ғоявий-назарий қарашлар тизими ва амалиёти

Миллатчилик – ўз миллатининг манфаатларини бошқа миллатлар ҳақ-ҳуқуқларидан юқори қўйиб ҳал этишга интилувчи сиёсий оқим

Давлат – бутун мамлакат миқёсидаги ҳокимиятнинг махсус бошқарув аппаратига таянадиган, барча учун қонунлар чиқарадиган ва суверенитетга эга бўлган сиёсий ташкилоти

Модернизм – диндаги замонавий фан-техника ютуқларидан фойдаланишни ёқлаб чиқувчи оқим

Традиционализм – анъанавийлик. Диний ақидаларни ва концепцияларни фан-техника ва ижтимоий ҳаётдаги ўзгаришларга қараб қайта кўриб чиқишни рад этувчи оқим

Фундаментализм – маълум дин вужудга келган илк даврига қайтиш ва бу йўл билан замонанинг барча муаммоларини ҳал қилиш мумкин деган фикрни илгари суриш

Мафкуравий иммунитет – лотинча Immunitatis сўзидан олинган бўлиб –бирор нарсадан озод этиш маъносини англатади. Шахс, ижтимоий гурух, миллат, жамиятни турли зарарли ғоявий таъсирлардан химоялашга хизмат қилувчи тизим

Барқарорлик – тинчлик, осойишталик

Ватан равнақи – ҳар бир кишининг манфаатларини юрт манфаатлари билан уйғунлаштирувчи, уни халқ бахт-саодати йўлида хизмат қилишга ундовчи бунёдкор ғоядир

Юрт тинчлиги – мамлакат барқарор тараққиётининг асосий шарти. Тинчлик –инсоннинг ҳаётий эҳтиёжи, эмин-эркин яшаши ва камол топишининг энг зарур омилидир

Халқ фаровонлиги – ҳар бир шахс ва оила фаровонлиги инсоннинг шахсий манфаатлари жамият манфаатлари билан уйғунлашиб кетади

Комил инсон – инсоннинг эзгуликка, ижтимоий бахт-саодатга, гуманистик ғояларга муносабати

Ижтимоий хамкорлик – турли миллат, ирқ ва динга мансуб кишилар ва гурухларнинг умумий мақсад йўлидаги ҳамжиҳатлиги

Миллатлараро тотувлик – муайян ҳудуд, давлатда турли миллат вакилларининг баҳамжиҳат яшаши, ҳамкорликда фаолият юритиши

Диний бағрикенглик – хилма-хил диний эътиқодга эга бўлган кишиларнинг бир замин, бир Ватанда, олижаноб ғоя ва ниятлар йўлида ҳамкор ва ҳамжиҳат бўлиб яшаши

Ички тахдидлар – ўз Ватанига, ватандошига, ватандошларига зарар етказишга қаратилган ғоя, хатти-ҳаракатлардир.

Ташқи тахдидлар – ташқи таҳдидлар асосан ғоявий бўшлиқ туфайли содир бўлади.

Экстремизм – Ўз мақсади йўлида ҳар қандай кескин тадбир-чоралар кўришга тарафдорлик.

Ҳизбут-тахрир – реакцион рухдаги диний-сиёсий ташкилот бўлиб, араб тилидан “Озодлик партияси” деган маънони билдиради

Мулк – иқтисодий категория бўлиб, ижтимоий ишлаб чиқариш ва кишилар ўртасидаги муносабатларда ифодаланади. Мулкнинг ижтимоий ва хусусий шакллари мавжуд.

Бозор иқтисодиёти – иқтисодий алоқаларнинг йиғиндиси бўлиб ўз қонунларига эга, яъни: эркин рақобат, эҳтиёж ва ишлаб чиқариш, талаб ва таклифларнинг миқдори ва таркибини бир-бирига мувофиқлаштириш, хусусий мулкчилик шаклларининг хилма-хиллиги, мулкка эгалик, хўжалик юритиш ишларига фақат иқтисодий усуллар билан таъсир кўрсатиш, фан ютуқларини ишлаб чиқаришга татбиқ этиш каби иқтисодий қонунларга бўйсунади. Бозор иқтисоди халқнинг ижоди ва меҳнат имкониятларини юзага чиқариб, тадбиркорлик ва ишбилармонлик учун кенг йўл очади.

Менталитет – (лотинча «mens» - ақл, идрок) – жамият, миллат, жамоа ёки алоҳида шахснинг тарихий таркиб топган тафаккур даражаси, маънавий салоҳияти, уларнинг ҳаёт қонунларини таҳлил этиш кучи, муайян ижтимоий шароитларда шаклланган ақлий қобилияти, руҳий қуввати.

Демократия – халқ ҳокимияти.

Янги жамият – озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт, бозор иқтисодиётига асосланган эркин демократик жамият.

Анъана – жамият ҳаёти турли соҳаларининг, моддий ва маънавий фаолият шаклларининг, кишилар ўртасидаги алоқалар ва муносабатларнинг авлоддан-авлодга ўтиши, аждодлар ҳаёти, белгилари ва хусусиятларининг такрорланиш тарзи.

Урф-одат – кишилар турмушига сингиб кетган, доим такрорланиб турадиган хатти-ҳаракат, кўпчилик томонидан қабул қилинган хулқ-атвор қоидалари ва кўникмалар.

Мустақиллик – 1) Тазйиқдан, назоратдан холи бўлиш, эркинлик; 2) иқтисодий, сиёсий, маънавий тобе бўлмаслик. Ўзбек тилида Мустақиллик атамаси одатда истиқлол сўзи билан яқин маънода қўлланилади ва узлуксизликни англатувчи чуқур, кенг қамровли жараённи акс эттиради.

Феномен – (юн. Phainomenon – юз берувчи) – 1) кўзга кўриниб турган ҳол; 2) ноёб, кам учрайдиган ҳол, ёки буюк, ягона бўлган инсон; 3) ҳиссий

билиш, тажрибада берилган маълум бир ҳолни англатувчи фалсафий атама; ҳиссий тажриба ёрдамида пайқаладиган ва англанадиган ҳодиса, жонли мушоҳада объектини билдирадиган тушунча.

Миллий ғурур – 1) шахс, ижтимоий гуруҳнинг миллий ўз-ўзини англаши асосида шаклланадиган аждодлари қолдирган моддий, маънавий меросдан, ўз халқининг жаҳон цивилизациясига қўшган ҳиссаси, ўзга миллатлар олдидаги қадр-қиммати, обрў-эътиборидан фахрланиш ҳиссини ифодаловчи тушунча.

Муҳолифат – (арабча «муҳолафат» - келишмовчилик, тескарилашиш, қарама-қаршилик, зиддият) – расмий сиёсатга, ҳукмрон қарашларга мос бўлмаган нуқтаи назар, алоҳида сиёсий йўл, демократиянинг муҳим белгиси. Муҳолифат уч хил бўлиши мумкин: а) парламент доирасида; б) ундан ташқарида; ёҳуд в) сиёсий партиялар ичида.

Маърифат – Маърифатнинг луғавий маъноси билиш, таниш, билим демакдир. Бошқача айтганда маърифат билмоқ, кишиларнинг онг-билимини, маданиятини оширишга қаратилган таълим-тарбия жараёнидир. Маърифат сўзининг кўпчиликдаги маъноси маорифдир. Маърифат атама сифатида – табиат, жамият ва инсон моҳияти ҳақидаги турли-туман билимлар, маълумотлар мажмуасини билдиради.

Эътиқод – Дунёқараш. Бирор динга эътиқод қилиш – уни ҳақ деб билиб, уни таълимотини тан олиш.

Тасаввуф – исломдаги диний-фалсафий оқим. 8 асрда араб мамлакатларида пайдо бўлган. Бу таълимот ўша даврда савдогарлар ва косибларнинг манфаатини кўзлаган. Тасаввуфнинг асосий моҳияти инсон ва унинг Худога муносабатидир, яъни солиҳнинг Худо васлига етишишидир.

Комиллик – инсоннинг камолотга эришув жараёнидаги баркамоллиги даражасини ифодаловчи тушунча. Комилликнинг ҳар бир даврга хос мезонлари мавжуд. Нодонга нисбатан оқил, лоқайдга нисбатан сергак, бахилга нисбатан сахий, танбалга нисбатан серғайрат, қўрқоққа нисбатан ботирлик каби хислатлар ўзига хос ўлчов воситасини ўтайди.

Қадрият – умумбашарий, умуминсоний, миллий, минтақавий, шахсий, диний турларга бўлинади.

Аксиология – (юн. «axio» - қадрият ва «logos» - фан, таълимот) – қадриятшунослик; қадриятлар ҳақидаги фан.

Миллийлик – муайян халққа хос бўлган, уни бошқалардан фарқини кўрсатувчи хусусиятлар мажмуи. Миллийлик миллатнинг тарихи, қадриятлари, анъаналари, маданияти, яшаш тарзида яққол намоён бўлади.

Маънавият – (араб. – маънолар мажмуи) – кишиларнинг фалсафий, ҳуқуқий, илмий, бадиий, ахлоқий, диний тасаввурлари ва тушунчалари мажмуи.

Умуминсоний қадриият – барча халқлар учун ижобий аҳамият касб этувчи, моддий ва маънавий манфаат, мезонлар мажмуи.

Миллий қадриият – миллат учун муҳим аҳамиятга эга бўлган этник жиҳат ва хусусиятлар билан боғлиқ қадрият шакли.

Умумбашарий – бутун дуне, барча давлатлар ва халқларнинг иштирокисиз ечиш мумкин бўлмаган муаммоларга айтилади.

Озодлик – барча демократик эркинликларга эришишнинг, ҳақ-ҳуқуқлари кафолатланган ва таъминланган жамиятнинг бош шарти.

Обод Ватан – фуқаролари эркин, озод, яратувчилик фаолияти билан банд бўлган, хавфсизлиги таъминланган фаровон ҳаёт қуриш макони.

Фуқаролик жамияти – иқтисодий, ижтимоий-сиёсий ва маънавий ҳаёт соҳасига тўғри келадиган тушунчадир. Фуқаролик жамиятининг ижтимоий-сиёсий соҳаси кўламига ижтимоий-сиёсий ташкилотлар ва ҳаракатлар, фуқароларнинг турли шаклдаги фаолияти, ўзини ўзи бошқариш органлари, нодавлат оммавий ахборот воситалари ҳам мансубдир.

Эҳтиёж – инсон талаблари асосида пайдо бўладиган табиий хусусият; жонли мавжудот ҳаёт кечиришининг яққол шарт-шароитларга, унинг шуларга боғлиқ эканлигини ифода этувчи ҳолат.

Интеграция – миллий иқтисодиётларнинг сифат жиҳатидан янги шароитларга эга бўлиши ва, мамлакат тараққиёти имкониятларини кенгайтириш мақсадида, ихтиёрий равишда бирлашиши, бир-бирларига ўзаро таъсир этиши жараёни.

Ватанпарварлик – Ватанга нисбатан садоқат, унга хизмат қилиш, юрт тинчлигини асраш, Ватан равнақи учун фаол бўлишга ундайдиган ижтимоий, маънавий-ахлоқий фазилат.

Демократик институтлар – жамиятнинг демократик тузумини барпо этишга хизмат қилувчи омил бўлиб, унга қуйидагилар киради. 1) Сиёсий партиялар ва ижтимоий ҳаракатлар. 2) Юридик мақомга эга бўлган мухолифат. 3) Мулкчилик институти.

Шарқона демократия - урф-одат, қадриятларга асосланган ўзига хос демократия.

Сиёсий демократия - жамият сиёсий тизимини халққа яқинлаштириш, сиёсий адолатсизликларнинг олдини олиш.

Ижтимоий демократия - бугунги давр демократияни ислоҳотлар жараёнига айлантириш.

Ирқчилик – одамлар ўртасидаги ижтимоий тенгсизлик, босқинчилик, зўравонлик ва урушларни кишиларнинг турли ирқларига мансублиги билан оқлашга хизмат қилувчи ғайримиллий таълимот. Ирқчилар инсонларнинг ижтимоий моҳиятини уларнинг биологик – ирқий (кўзи, сочи ва терисининг ранги, бош ва юз тузилиши каби ташқи, иккинчи даражали жисмоний) белгилар билан боғлаб, уларни олий ва қуйи, бекамукўст ва норасо ирқларга ажратадилар.

Ақидапарастлик – муайян шароитда, бирон-бир ғоя ёки тамойилга қатъий ишонч ва уни мутлақлаштириш асосида шаклланган қоида ва тартибларни, бошқа шароит, ҳолат, вазиятни ҳисобга олмаган ҳолда, кўр-кўрона қўллашга уриниш. Бу атама фақат салбий маънода қўлланиб, муайян олим ёхуд оқим томонидан баён этилган қонун ва қоидалар таъсир доирасини сунъий равишда кенгайтиришга уринишни англатади.

Фанатизм – Бирон ғояга, шахсга унинг мазмунини, моҳиятини чуқур англамасдан жоҳилларга ишониш ва унга эргашишдир ва у ҳаётда турли соҳаларда учрайди.

Манқурт – «Манқурт» ўз эли, тарихи, қон-қариндошини, ҳатто ўзи туққан онасини ҳам унутган, ўз келажагини тасаввур эта олмайдиган кишилар ва халқларнинг мажозий образи. У халқларнинг манқуртларга айланишида бош айбдор давлат ва мафкурага тўла бўйсундирилган жамиятдир деган хулосага келади. Масалан, Чингиз Айтматовнинг «Асрга татигулик кун» романида «Манқурт» афсонасидаги шахс образи.

Тафаккур – (араб. – фикрлаш, ақлий билиш) – предмет ва ҳодисаларнинг умумий, муҳим хусусиятлари аниқлайдиган, улар ўртасидаги ички, зарурий алоқалар, яъни қонуний боғланишларни акс этадиган билишнинг рационал босқичи.

Ватан туйғуси – Ватан туйғуси бўлган кишидагина ватанпарварлик жўш уради. Президентимиз Ислом Каримов айтганидек: «Ватанга муҳаббат ҳисси одамнинг қалбида табиий равишда туғилади. Яъни, инсон ўзлигини англагани, насл-насабини билгани сари юрагида Ватанга муҳаббат туйғусини илдиз отиб, юксала боради. Бу илдиз қанчалик чуқур бўлса, туғилиб ўсган юртга муҳаббат ҳам шу қадар чексиз бўлади».

Тарғибот-ташвиқот – инсонни бирор харакатга рағбатлантириш ва кишида бирор нарсага шавқ уйғотишга йўналтириш.

Прагматив – ўз амалий фаолиятида кўпроқ фойда олишни ўйлайдиган ва шунга кўпроқ фойда олишни ўйлайдиган ва шунга кўпроқ аҳамият бериш зарур деб билгувчи шахс.

«МИЛЛИЙ ҒОЯ: АСОСИЙ ТУШУНЧА ВА ТАМОЙИЛЛАР» ФАНИ БЎЙИЧА ЯКУНИЙ НАЗОРАТ САВОЛЛАРИ ВА ТАЯНЧ ИБОРАЛАРИ

1. Аҳолининг турли қатламларини ғоявий қуроллантириш омиллари. **Таянч иборалар:** меҳнат жамоаси, корхона, давлат, нодавлат ташкилотлар, раҳбар, сиёсий партиялар.

2. Ақида ва ақидапарастлик мафкураси. **Таянч иборалар:** динни ўзгаришсиз, аслидагидек сақлаш, зўравонлик, ёвузлик, ҳокимият, догматизм, чекланганлик.
3. Ақидапарастларнинг маънавиятга қарши кураш олиб боришларининг туб сабаблари. **Таянч иборалар:** маънавий қашшоқ, билимсиз, нодон, социал таянч, манфаат, чекланганлик.
4. Ақидапарастликнинг кенг тарқалган кўринишлари. **Таянч иборалар:** фашизм, коммунизм, диний фундаментализм, экстремизм.
5. «Бўлиб ташла ва ҳукумронлик қил» тамойилини амалга ошириш учун уринишлар. **Таянч иборалар:** ижтимоий парокандалик, зиддиятларни юзага келтириш, нотўғри тасаввурни хосил қилиш, ғаразли мақсадлар.
6. Биз қандай жамият барпо этмоқдамиз. **Таянч иборалар:** жамият, давлат, тузум, демократия, ҳуқуқ, бозор иқтисодиёти, фуқаролик жамияти.
7. Бозор иқтисодиётига асосланган эркин демократик давлат қуришнинг сиёсий соҳасидаги асосий вазифалари. **Таянч иборалар:** демократиялаш, самарали давлат тизими, фуқаролик жамияти, сайловлар, икки палатали парламент.
8. Бозор иқтисодиётига асосланган эркин демократик давлат қуришнинг ижтимоий соҳадаги вазифалари. **Таянч иборалар:** кучли ижтимоий сиёсат, ислоҳотларни чуқурлаштириш, ҳимоялаш, илм-фан, таълим, соғлом авлод.
9. Бозор иқтисодиётига асосланган эркин демократик давлат қуришнинг иқтисодий соҳадаги вазифалари. **Таянч иборалар:** эркинлаштириш, ислоҳотларни чуқурлаштириш, субъектларнинг мустақиллиги, тўсиқларни олиб ташлаш, муносиб ҳаёт, турмуш.
10. Бозор иқтисодиётига асосланган эркин демократик давлат қуришнинг маънавий соҳасидаги вазифалари. **Таянч иборалар:** маънавий қадрият, фан-техника, онг, миллий мустақиллик, сохталаштиришга йўл қўймаслик, баркамол авлод.
11. Бозор ислоҳотларини янада чуқурлаштириш, кучли бозор инфратузилмасини яратиш иқтисодиётнинг муҳим шартидир. **Таянч иборалар:** хусусий сектор, кичик ва ўрта бизнес, тадбиркорлик, инвестицион муҳит, инвестор.
12. Бугунги дунёнинг мафкуравий манзараси. **Таянч иборалар:** икки қутбли дунё, ижтимоий-сиёсий ўзгаришлар, ғоявий қарама-қаршилик, глобаллашув, гегемонлик.
13. Бугунги кунда миллий мафкурани ҳаётий эҳтиёж даражасига кўтаришга ундаётган омиллар. (И.А.Каримовнинг «Фидокор» газетаси муҳбири саволларига жавоблари асосида). **Таянч иборалар:** ёт ғоялар, ғаразли кучлар, мафкуравий бойлик, мафкуравий иммунитет, тарбия.

14.Буюк давлатчилик шовинизми ва агрессив миллатчиликнинг ҳозирги кўринишлари. **Таянч иборалар:** мумтозлик, менсимаслик, ақл ўргатиш, орқага қайтариш, гегемонлик.
15.«Ватан туйғуси» тушунчаси. **Таянч иборалар:** - юксак эътиқод, садоқат, тарихни ўрганиш, ҳурмат, фидойилик.
16.Вайронкор ғоя ва мафкуралар, уларнинг моҳияти ва хусусиятлари. **Таянч иборалар:** таназзул, вайронлик, инқироз, парокандалик, экстрелизм, терроризм.
17.Вайронкор ғоя ва мафкураларнинг намоён бўлиш шакллари. **Таянч иборалар:** буюк давлатчилик, миллатчилик, ирқчилик, террорчилик, шовинизм, большевизм, фашизм.
18.Ватан равнақи ғояси, унинг моҳияти ва мазмуни. **Таянч иборалар:** муқаддас макон, ватанпарварлик, Ватан равнақи, илм-фан, маданият, санъат.
19.Геосиёсий мақсадлар ва мафкуравий сиёсат. **Таянч иборалар:** мавқени кучайтириш, инсон онги учун кураш, мафкуравий таъсир, гегемонлик, иқтисодий манфаат.
20.Глобаллашувнинг салбий оқибатлари ва уларга қарши кураш масалалари. **Таянч иборалар:** қуролланиш, онгни заҳарлаш, таъсир ўтказиш, мафкуравий жараёнларни теран англаш, шовинизм, гегемонлик, қашшоқлик.
21.«Дунёвийлик» деган тушунча нимани ифода этади. **Таянч иборалар:** хурфикрлик, илм-фан, худосизликка асосланмагани, хилма-хил тарихий қадриятлар, умуммиллий тараққиёт.
22.Диний бағрикенглик ғояси. **Таянч иборалар:** хамкор, ҳамжиҳат яшаш, эзгулик, халоллик, поклик, диний конфессия, виждон эркинлиги.
23.Диний экстремизмни мафкуравий қуролсизлантириш усуллари ва йўллари. **Таянч иборалар:** миллий ўзликни англаш, диннинг маданий қадриятлари, таълим, ташвиқот, тартибот, ҳаёт даражаси.
24.Диний-мифологик типдаги мафкуралар ва уларнинг асосий белгилари. **Таянч иборалар:** тотемизм, анимизм, фетишизм, большевизм, марксизм-ленинизм.
25.Дунёвий ва диний ғоялар муштараклиги ва уларнинг фарқи. **Таянч иборалар:** дунёвий жамият, ҳамжихатлик, барқарорлик, бағрикенглик, илф-фан, дин.
26.Дунёни бўлиб олишга уринаётган мафкураларга асос бўлаётган омиллар. **Таянч иборалар:** буюк давлатчилик, этник бирлик, бирлик, диний мансублик, собиқ иттифоқ.
27.Ёшларни миллий ғоя руҳида тарбиялаш. **Таянч иборалар:** оила, ғоявий тарбия, маҳалла, мактабгача таълим, умумий таълим, ўрта махсус ва олий таълим.

28.Жаҳон майдонларини мафкуравий бўлиб олиш мақсадлари. **Таянч иборалар:** мафкуравий тобе этиш, қарам қилиш, таъсир ўтказиш, гегемонлик, иқтисодий манфаат.

29.Жаҳон майдонларини мафкуравий жиҳатдан бўлиб олишга уринишлар. **Таянч иборалар:** шовинизм, панисламизм, пансоветизм, халифалик, гегемонлик.

30.Жаҳон хамжамиятининг халқаро терроризм хавфига қарши жипслашуви. **Таянч иборалар:** жаҳон ҳамжамияти, БМТ, мамлакатлар, умуминсоният манфаатлари, тор доирадаги манфаатлар.

31.Жамият ҳаётида нодавлат ва жамоат ташкилотлари ролининг кескин кучайиши - «Кучли давлатдан кучли жамият сари» тамойилини жорий этишдир. **Таянч иборалар:** давлатнинг иқтисодий соҳага аралашувини чеклаш, ўз-ўзини бошқариш, назорат функциялари, маҳалла институти, жамоат бирлашмалари, ижтимоий жамғармалар, нотижорат ташкилотлар, хайрия фаолияти.

32.Жамият ва цивилизациялар ривожига улкан таъсир кўрсатган назария, таълимот ва мафкуралар. **Таянч иборалар:** Авесто, фалсафа, мустақиллик мафкураси, дин, табиатшунослик, илм-фан.

33.Жамият ривожи ва бунёдкор ғоялар: **Таянч иборалар:** инсонни улуғлаш, юртни бирлаштириш, обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт, жамият манфаати.

34.Жамиятни ривожлантиришнинг Миллий модели. **Таянч иборалар:** иқтисодиёт устиворлиги, қонун устунлиги, давлат, босқичма-босқич, ижтимоий сиёсат.

35.Замонавий ахборот майдонидаги ўзгаришларнинг мафкуравий таъсири. **Таянч иборалар:** ахборотларни тез тарқалиши, инсон онгига хуружи, адабиётлар, техник воситалар, ўзга мафкуралар тарқалиши.

36.И.А.Каримовнинг «Ўзбекистон XXI аср бўсағасида...» асарида буюк давлатчилик шовинизми ва агрессив миллатчилик хавфи ҳақида. **Таянч иборалар:** қарама-қаршилик, халқаро ҳуқуқ, суверенитет, алоқаларни чегаралаш, ахборот, ишончсизлик, зўрлаб қабул қилдириш.

37.И.А.Каримовнинг «Ўзбекистон XXI аср бўсағасида...» асарида мафкура масалалари. **Таянч иборалар:** узликни англаш, мафкуравий ақидапарастлик, экстремизм, фундаментализм, халқаро терроризм.

38.И.А.Каримовнинг миллий мафкура ва ғоя масаласидаги илмий концепцияси. **Таянч иборалар:** эркин фуқаро, онгли, мустақил фикр, комил инсон, миллий қадрият.

39.Ижтимоий ҳамкорлик ғояси, унинг асосий жиҳати ва намоён бўлиш хусусиятлари. **Таянч иборалар:** ягона Ватан, ҳамкорлик, фикрлар хилма-хиллиги, тотувлик, барқарорлик, ижтимоий бағрикенглик.

40.Ижтимоий сиёсий соҳадаги таҳдидлар ва уларни ҳал қилишда мафкуранинг роли. **Таянч иборалар:** минтақавий, диний, этник, миллий, сиёсий, халқаро.
41.Ижтимоий, сиёсий, илмий ғоялар ва уларнинг инсоният ривожига таъсири. **Таянч иборалар:** фаровонлик, тараққиёт, баркамоллик, фалсафа, инқилоб, эволюция.
42.Ижтимоий-тарихий омиллар асосида дунёни бўлиб олишга уринаётган мафкуралар. **Таянч иборалар:** буюк давлатчилик гегемонизми, диний мансублик, этник бирлик, собиқ иттифоқ, маданий бирлик.
43.Иммунитет тушунчасининг мазмун ва моҳияти. **Таянч иборалар:** Организм ички муайянлигини сақлаш, турли таъсирлардан инфекциялардан сақлаш, ҳимоя қилиш, касалликларга берилмаслик.
44.Инсон ҳуқуқлари ва эркинликларини, сўз ва матбуот эркинлигини, ошкораликни таъминлаш - демократик тамойилларнинг амалий ифодасидир. **Таянч иборалар:** оммавий ахборот, матбуот, радио-телевидение, «тўртинчи ҳокимият» жамоатчилик фикри, сиёсий, фаоллик, кўппартиявийлик, демократик парламентаризм.
45.Инсон омили - ислоҳотларимизнинг бош йўналишидир. **Таянч иборалар:** ижтимоий инфратузилма, таълим, соғлиқни сақлаш, демографик ва миллий хусусиятлар, маънавият, ахлоқ-одоб, маърифат, дин, халқ фаровонлиги, ўзбек модели.
46.Инсоният тарихи, тараққиёти ёки таназзулида ғоя ва мафкураларнинг ўрни ҳамда аҳамияти. **Таянч иборалар:** ривожланиш, юксалиш, барқарорлик, инқироз, парокандалик.
47.Ислом дини ва фалсафасининг ҳаётбахш таъсири. **Таянч иборалар:** давлат бошқаруви, турмуш тарзи, анъана, аҳлоқий мезон, қадрият.
48.Ислом дунёсида халқаро терроризмнинг қораланиш сабаблари. **Таянч иборалар:** Ислом дунёси, Ислом давлатлари, Ислом мафкураси, яқин шарқ можароси, манфаатлар зидлиги.
49.Истиқлол мафкураси нималарга асосланиши керак. **Таянч иборалар:** қадриятларга, тафаккурга, манфаатларга, мақсадларга, фалсафа, фан, техника.
50.Истиқлол мафкурасининг асосий вазифалари. **Таянч иборалар:** мустаҳкамлаш, рақобатбардош маҳсулот, дўстлик, ҳамкорлик, инсон олий қадрият, барқарорлик, ривожланиш.
51.Истиқлол мафкурасининг асосий ғояси. **Таянч иборалар:** озод ва обод Ватан, мустақиллик, ривожланиш, фаровон ҳаёт, эркинлик.
52.Истиқлол мафкурасининг асосий тамойиллари. **Таянч иборалар:** мустақиллиги, дахлсизлик, яхлитлик, демократия, қонун устуворлиги.
53.Истиқлол мафкурасининг Ўзбекистонда босиб ўтган йўли. **Таянч иборалар:** ўтмиш босқинлари, чоризм, «Қизил империя», коммунизм, социализм, атеизм.

54.Истиқлол нималарга асосланади ва унинг мазмун-моҳияти нималардан иборат. **Таянч иборалар:** ўзаро ҳурмат, бир-бирини тан олиш, умуминсоний қадриятлар, буюк мақсад, эркинлик, фан-техника ривожи.

55.Комил инсон ғояси, унинг моҳияти ва мазмуни. **Таянч иборалар:** баркамоллик, эзгулик, юксак маънавият, таълим-тарбия, жисмонан бақувватлик.

56.Коммунистик истибдод мафкураси. **Таянч иборалар:** мутелик, лоқайдлик, миллий маҳдудлик, атеизм, тоталитаризм.

57.Мамлакатда ижтимоий муҳофаза сиёсатининг бугунги холати (И.Каримовнинг «Соғлом халқ, соғлом миллатгина буюк ишларга қодир бўлади» Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 12-йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги нутқи асосида). **Таянч иборалар:** Ижтимоий мухофаза, ижтимоий таъминот, давлат бюджети, меҳр ва мурувват, хусусий мулк, эркин фаолият ва ҳ.к.

58.Мамлакатимизда давлатнинг дин билан муносабатлари мазмун ва моҳиятини белгиловчи тамойиллар. **Таянч иборалар:** диний туйғуни ҳурмат қилиш, эътиқод қилиш ёки қилмаслик, ҳуқуқларни тенг кафолатлаш, қонун устуворлиги, виждод эркинлиги.

59.Мамлакатимизда хавфсизлик ва барқарорликни, давлатимизнинг ҳудудий яхлитлигини, фуқароларимизнинг тинчлиги ва осойишталигини таъминлаш - тараққиётимизнинг асосий шартидир. **Таянч иборалар:** миллатлараро ва динлараро тотувлик, коррупция, миллатчилик, маҳаллийчилик, уруғ-аймоқчилик.

60.Марказий Осиё минтақасидаги мафкуравий жараёнларга ижобий таъсир кўрсатаётган омиллар. **Таянч иборалар:** Интеграция, мустақил давлатлар ҳамкорлиги, терроризмга қарши барча кураш, «Туркистон», «6+3» гуруҳи.

61.Мафкура - муайян мақсадга қаратилган ғоялар тизимидир. **Таянч иборалар:** эътиқод, фикр, қарашлар тизими, ғоя, мақсад, мафкура.

62.Мафкура қандай мақсадлар ва устувор ғояларга асосланади. (И.А.Каримовнинг «Фидокор» газетаси муҳбири саволларига жавоблари асосида). **Таянч иборалар:** сиёсат, давлат қурилиши, иқтисодий асос, маънавий ва ахлоқий қадриятлар, халқ манфаати.

63.Мафкура масаласида бунёдкорлик нимадан бошланиши керак. **Таянч иборалар:** тафаккур, дунёқараш, миллий онг, тарбия, таълим.

64.Мафкура тизимида етакчи ўринни эгалловчи компонентлар. **Таянч иборалар:** назариялар, маълумотлар, қадриятлар, нормалар, қарашлар.

65.Мафкуравий бўшлиққа йўл қўймасликнинг асоси нима? (И.А.Каримовнинг «Камолот» ташаббускор гурухи олдида сўзлаган нутқи асосида). **Таянч иборалар:** илм-фан, касб-ҳунар, соғлом турмуш, бунёдкорлик.

66.Мафкуравий жараёнларнинг глобаллашуви. **Таянч иборалар:** кашфиётлар, универсал технологиялар, ахборотлар, илм-фан, техника.
67.Мафкуравий иммунитет тизимининг мезонлари. **Таянч иборалар:** билиш, баҳолар, қадриятлар, профилактика, маърифат.
68.Мафкуравий полигон тушунчасининг моҳияти ва мазмуни. **Таянч иборалар:** серқирра, инсон онги, қалби, синаш майдони, ўзга худуд, забт этиш, кураш, таъсир.
69.Мафкуравий тарбия самарадорлигини баҳолаш мезонлари. **Таянч иборалар:** сиёсий билимдонлик, ижтимоий фаоллик, оила мустаҳкамлиги, матбуотга эҳтиёж, соғлом маънавий муҳит.
70.Мафкуравий тарбия тушунчаси. **Таянч иборалар:** кўпқутбли дунё, тарбия, миллий ва хорижий тажрибалар, таълим, фан.
71.Мафкуравий хавф-хатарнинг олдини олиш учун курашнинг зарурлиги. **Таянч иборалар:** - мафкуравий вазият, кураш, профилактика, иммунитет, таълим, маърифий.
72.Мафкуравий эгоизм ва шовинизм кўринишлари, уларга қарши курашнинг зарурлиги. **Таянч иборалар:** шахсий манфаат, миллатни бошқалардан устун қўйиш, мутлақлаштириш, миллий биқиқлик.
73.Мафкурага хос хусусиятлар. **Таянч иборалар:** ижтимоий борлиқ, қарашларни тизимга солинганлиги, асосланган бўлиши, манфаатни ифода этиш.
74.Мафкуралар хилма-хиллиги. **Таянч иборалар:** фикрлар, таклифлар, мақбул йўлни топиш, ранг-баранглик, плюрализм, демократия.
75.Мафкураларнинг асосий мақсадлари. **Таянч иборалар:** ишонтириш, бирлаштириш, тарбиялаш, йўналтириш, ҳаракат дастури.
76.Мафкураларнинг намоён бўлиш шакллари. **Таянч иборалар:** сиёсий, ҳуқуқий, диний, эстетик, фалсафий.
77.Мафкураларнинг ўзига хос хусусиятлари. **Таянч иборалар:** билим, баҳо бериш, дастур, йўналиш, манфаат.
78.Мафкураларнинг тарихий шакллари. **Таянч иборалар:** тотемизм, фетишизм, буддизм, христианлик, ислом, шовинизм, коммунизм.
79.Мафкурани ёшлар онгига сингдиришда таълим-тарбиянинг вазифалари. **Таянч иборалар:** узлуксиз таълим, билимларни чуқурлаштириш, мафкуравий тарбия, ёшлар психологияси, замонавий педагогик технология.
80.Мафкурани шакллантиришда маданият ва маданий-маърифий муассасаларнинг роли. **Таянч иборалар:** кутубхона, клуб, маданият уйлари, давра суҳбатлари, анжуман.
81.Мафкурани шакллантиришда сиёсий арбобнинг фазилатлари ва унинг аҳамияти. **Таянч иборалар:** теран англаш, янгилаш, ривожлантириш, бойитиш, иродалик, фидойилик.

82.Мафкуранинг жамият ҳаётидаги функциялари. **Таянч иборалар:** баҳолаш, тарбиявий, бирлаштириш.
83.Мафкуранинг кучи-кудрати нимада. **Таянч иборалар:** бирлаштириш, руҳлантириш, бунёдкорлик, ёрқин кайфият, мақсадга йўналтириш.
84.Мафкурасизлик нимага олиб келади ва унинг салбий оқибатлари. **Таянч иборалар:** эътиқодсизлик, андишасизлик, ўзлигини англамаслик, парокандалик, беқарорлик.
85.Маънавият ва мафкуранинг ҳамоханглигини таъминловчи таянч нуқта. **Таянч иборалар:** маънавият ва маърифат маркази, миллий мафкура маркази, миллий-маданий марказлар, ОАВ.
86.Маънавият соҳасида мустақил Ўзбекистон олдида турган вазифалар. **Таянч иборалар:** - бойитиш, мустаҳкамлаш, тарғиб этиш, тадқиқот олиб бориш, илм фан ривожи.
87.Миллатлараро тотувлик ғояси. **Таянч иборалар:** полиэтник, моноэтник, миллий қадриятлар, тотувлик, ҳамжихатлик, миллий бағрикенглик.
88.Миллатпарастлик ва унинг Ўзбекистонга таҳдиди. **Таянч иборалар:** - тенгликни инкор этиш, бир миллатни юқори қўйиш, имтиёз яратиш, ўзгаларни менсинмаслик, инқироз.
89.Миллий истиқлол ва маънавий мерос. **Таянч иборалар:** рухий озуқа, ҳаётий таянч, ўтмиш ютуғи, маънавий озуқа, мерос, тараққиёт.
90.Миллий истиқлол ғоясининг бош мақсади. **Таянч иборалар:** озод, обод Ватан, фаровон, эркин ҳаёт, мақсад, манфаат.
91.Миллий истиқлол мафкураси озуқа олаётган умуминсоний қадриятлар. **Таянч иборалар:** қонун, ҳуқуқ, тотувлик, бағрикенглик, умуминсоний маданият.
92.Миллий истиқлол мафкураси тушунчаси, унинг моҳияти, мазмуни. **Таянч иборалар:** узлукни англаш, бунёдкорлик салохияти, танланган йўл, маънавий кўприк, тараққиёт.
93.Миллий истиқлол мафкурасига бўлган талаб ва эҳтиёжнинг моҳияти. **Таянч иборалар:** нисбий мустақил, ижтимоий турмуш, моддий шароитлар, боғлиқлик, тараққиёт.
94.Миллий истиқлол мафкурасига хос бўлган туйғу ва тушунчалар (И.А.Каримов асарлари асосида). **Таянч иборалар:** Ватан, тил, қадрият, оила, маҳалла, миллат, маданият.
95.Миллий истиқлол мафкурасида умумхалқ манфаатларининг ифодаланиши. **Таянч иборалар:** мустақиллик, барқарорлик, фаровонлик, тинчлик, адолатлилик.
96.Миллий истиқлол мафкурасини инсон онгига етказиш воситалари. **Таянч иборалар:** таълим муассаса, адабиёт, санъат, спорт, оила, оммавий ахборот воситалари.
97.Миллий истиқлол мафкурасининг асоси. **Таянч иборалар:** қомус, қадрият, адолатлилик, Ватан, эркинлик, фаровонлик.

98.Миллий истиқлол мафкурасининг асосий белгилари. **Таянч иборалар:** ўзликни англатувчи куч, бунёдкорлик салоҳияти, тўғриликни англатувчи омил, маънавий кўприк, бирлаштириш.

99.Миллий истиқлол мафкурасининг асосий мақсади. **Таянч иборалар:** эркин тафаккур, дунёқараш, ягона Ватан, садоқат, комил инсон, муносиб ҳаёт.

100.Миллий истиқлол мафкурасининг моҳияти. **Таянч иборалар:** ғоя, билим, қараш, эътиқод.

101.Миллий истиқлол мафкурасининг назарий асослари. (И.А.Каримов асарлари асосида). **Таянч иборалар:** ишлар тахлили, сиёсий ҳаётга тавсиф, мафкуранинг мазмун-моҳияти, ўзаги, мақсади.

102.Миллий истиқлол мафкурасининг негизи бўлган Ватанпарварликнинг бош белгиси ва олий кўриниши. **Таянч иборалар:** фидоийлик, жасорат, Ватан ҳимояси, баркамоллик, илм.

103.Миллий истиқлол мафкурасининг негизлари. **Таянч иборалар:** Ватанпарварлик, эркинлик, қадрият, инсонпарварлик, байналминаллик, ғоя, тараққиёт.

104.Миллий истиқлол мафкурасининг тарихий илдизлари. **Таянч иборалар:** эртак, афсона, дин, фалсафа, миллий давлатчилик, мерос.

105.Миллий истиқлол мафкурасининг тарихий, фалсафий, иқтисодий асослари. **Таянч иборалар:** анъаналар, инсоф, ҳалоллик, бозор муносабатлари, ҳуқуқ.

106.Миллий истиқлол мафкурасининг тарихий-фалсафий илдизлари. **Таянч иборалар:** фалсафа, дунёвий илмлар, дин, эртак-афсоналар, турмуш тарзи, дунёқараш.

107.Миллий ифтихор миллат маънавий камолотининг асоси эканлиги. **Таянч иборалар:** мерос, қадрият, ютуқ, фахрланиш, масъулият.

108.Миллий ғоя ва мафкуралар, уларнинг моҳияти. **Таянч иборалар:** маънавий эҳтиёж, мақсад, орзу-интилиш, истиқлол, эркинлик, тараққиёт.

109.Миллий қадриятлар тикланишининг асосий омиллари, ва унинг давлат мустақиллигини мустаҳкамлашдаги роли. **Таянч иборалар:** тарихий хотира, маданий-маънавий мерос, ютуқларни ўзлаштириш, миллий ғоя.

110.Миллий қадриятларимизда билим ва билимдонлик масалалари. **Таянч иборалар:** тафаккур қуввати, саодат йўли, эл кўрки, машъал, жавоҳир, камтарлик.

111.Миллий мафкура қандай талабларга жавоб беради. **Таянч иборалар:** анъаналарни англаш, буюк мақсад, ватанпарварлик, муносиб ворис, ишонч, жамият манфаати.

112.Миллий мафкураларнинг умумий хусусиятлари ва асосий вазифалари. **Таянч иборалар:** ижтимоий борлиқ, тартибга солинганлик, асосланганлик, манфаатни ифода этиш, ҳимоя қилиш.

113.Миллий мафкурани шакллантиришдаги энг муҳим манбалар. **Таянч иборалар:** маърифат, тарих, фан, дунёвий билимлар, фалсафа.
114.Миллий мафкуранинг ташкил этувчи асослар. **Таянч иборалар:** замин, мерос, ғоя, онг, қадрият, руҳият.
115.Миллий мустақиллик мафкурасига қўйиладиган талаблар. **Таянч иборалар:** ҳаётий, ғоя, юксак эътиқод, илғор ғоя, дунёвий қадриятлар.
116.Миллий ўзига хос жиҳатларнинг миллий истиқлол мафкурасини шакллантиришдаги роли. **Таянч иборалар:** оила, маҳалла, бирлик тимсоли, ўзаро хурмат, бағрикенглик, ростгўйлик, муҳаббат.
117.Миллий ўз-ўзини англашнинг шаклланиши ва ривожланиши. **Таянч иборалар:** тарихий хотира, илмий техник, технологик ютуқ, қадрият, миллий манфаат.
118.Минтақавий можаролар, мафкуравий таҳдид ва унинг оқибатлари. **Таянч иборалар:** иқтисодиётни издан чиқариш, хўжалик алоқалари, мафкуравий хуруж, терроризм, ишсизлик, турмуш даражаси.
119.Мустақил Ўзбекистоннинг миллий истиқлол мафкураси. **Таянч иборалар:** тобе бўлмаслик, озод яшаш, идора этиш, истиқболни белгилаш, турмуш даражаси.
120.Мустақиллик даврида миллий маданиятнинг тикланиши. **Таянч иборалар:** ўз-ўзини англаш, хис-туйғу, ғурур, қадрият, тил, миллий онг.
121.Мустақилликни асраб-авайлаш, ҳимоя қилиш ва мустаҳкамлаш - энг асосий устувор йўналиш. **Таянч иборалар:** мустақиллик, ўз тақдирини ўзи белгилаш, халқ ва Ватан манфаати, сиёсий ва иқтисодий, маънавий-маърифий жиҳатлар.
122.Мустақилликнинг ҳуқуқий асослари. **Таянч иборалар:** мустақиллик декларацияси, «баёнот», қонун, қомус, халқаро ҳуқуқ нормалари.
123.Мутлақ ҳокимиятни даъво қилувчи ғоя ва мафкуралар. **Таянч иборалар:** диктатура, большевизм, монархия, фашизм, тоталитаризм.
124.Назария ва амалиёт бирлиги, воқеликни объектив баҳолаш мезони эканлиги. **Таянч иборалар:** бепарволик иллатига барҳам бериш, меҳнат жараёнида фаол қатнашиш, тарғибот, ташвиқот.
125.Наркобизнес ва халқаро терроризм XXI аср вабоси. **Таянч иборалар:** Афғонистон, қорадори, Бен-Ладен, халқаро нарко бизнес марказлари, терроризм, Ал-Канда.
126.Одамлар онгида мустақиллик тафаккурини шакллантиришнинг ўзига хос тамойиллари. **Таянч иборалар:** умуминсоний қадрият, ватанпарварлик, маънавий мерос, эркин фикрлаш.
127.Одамларнинг қалби ва онгига миллий истиқлол ғоясини сингдириш - миллий тафаккурга янгича ёндошувдир. **Таянч иборалар:** маънавий янгиланиш, мафкура ақидалари, диний бағрикенглик, миллатлараро тотувлик, конфессиялар, фуқаролар тотувлиги.

128.Республикамизда бугунги демографик холатнинг таҳлил қилиниши (И.Каримовнинг «Соғлом халқ, соғлом миллатгина буюк ишларга қодир бўлади» Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 12-йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги нутқи асосида). **Таянч иборалар:** Ижтимоий ҳолат, демографик ҳолат, аҳоли ўсиши, ялпи миллий маҳсулот, аҳоли жон бошига тақсимоти ва ҳ.к.

129.Соҳибқирон Амир Темурнинг бунёдкор ғоялари. **Таянч иборалар:** давлатчилик фалсафаси, бунёдкорлик, ҳарбий таълимоти, маданиятга хомийлик, меъморчилик.

130.Суд-ҳуқуқ соҳасини ислоҳ қилиш - устувор йўналишлардан биридир. **Таянч иборалар:** суд мустақиллиги, қонун устуворлиги, ҳуқуқ тизими, ҳуқуқий онг, ариза ва шикоятларга муносабат, Ўзбекистон Конституцияси.

131.«Туркистон умумий уйимиз» шиорининг мазмуни. **Таянч иборалар:** Умумий хонадон, ягона замин, ягона макон, ўтмиш муштараклиги.

132.Тараққиётга зид бўлган мафкураларга қарши кураш йўллари. **Таянч иборалар:** муаммоларни ҳал қилиш, бозор, маънавий-мафкуравий салоҳият, муносиб ҳаёт, маърифат.

133.Тарихда ўзбек ва Афғон халқларининг ўзаро алоқалари. **Таянч иборалар:** Беруний, Бобур, Навоий, Машраб, Сўфи Оллоёр, Кушон салтанати, Буддавийлик.

134.Тарихий тараққиётда мафкуралардан кўзланган мақсадлар. **Таянч иборалар:** бирлаштирувчи, жипслаштирувчи, мақсад, олий қадрият, синфлар, партия.

135.Турли таҳдидларни бартараф этишнинг энг асосий омиллари. **Таянч иборалар:** вахимага тушмаслик, тайёр туришлик, огоҳлик, сергаклик, билимдонлик.

136.Турлик мафкуралар курашидан кўзланган мақсад нима. **Таянч иборалар:** қалбни эгаллаш, инсон, сезги туйғулар, таъсир ўтказиш, бўйсундириш, маънавий заиф, тобе қилиш, ҳимоя.

137.Умумдавлат ва халқ манфаати учун хизмат қилувчи кўпқиррали мафкура. **Таянч иборалар:** умумийлик, умумий манфаат, ягона ғоя, миллий, умуминсоний.

138.Умуминсоний қадриятлар тамойили тушунчаси. **Таянч иборалар:** ўзаро ҳурмат, баҳамжиҳатлик, бағрикенглик, дунёвий билим, эркинлик, демократия.

139.Фикрлар ва қарашлар ранг-баранглиги. **Таянч иборалар:** Плюрализм, хилма-хиллик, ҳур фикрлар, қарашлар эркинлиги.

140.Халқ фаровонлиги ғояси, унинг моҳияти ва мазмуни. **Таянч иборалар:** эркинлик, тадбиркорлик, ташаббускорлик, ислохотлар, муносиб ҳаёт, турмуш.

141.Халқаро терроризм ҳавфи давримизнинг глобал муаммоларидан бири эканлиги. **Таянч иборалар:** глобаллашув жараёни, глобал муаммолар терроризм, халқаро терроризм.
142.Халқаро терроризмни келиб чиқиш сабаблари. **Таянч иборалар:** диний тараққиёт йўли, дунёвий тараққиёт йўли, мутаасиблик, Ислом омили, ислом идеаллари.
143.Худо ва илоҳий қадриятларни мутлақ рад этувчи ғоялар. **Таянч иборалар:** атеизм, теизм, нигилизм, космополитзм.
144.Эркин фуқаролик жамиятнинг маънавий баркамол шахси. **Таянч иборалар:** озод, ҳуқуқни танийдиган, ақлли, кучли, Ватан манфаати.
145.Эътиқод тушунчаси, унинг ўзига хослиги ва моҳияти. **Таянч иборалар:** ўз фикри, қарашлар, ишониш, илмга интилиш, ҳаётнинг мақсади, мазмун, билиш, ҳақгўйлик.
146.Эътиқодни шакллантирувчи услублар. **Таянч иборалар:** бевосита ва билвосита тарғибот, мафкуравий иммунитет, таълим-тарбия, оммавий ахборот воситалари.
147.Юрт тинчлиги ғоясининг мазмун ва моҳияти. **Таянч иборалар:** тинчлик, барқарорлик, тотувлик, зийраклик, халқаро муносабатлар, огоҳлик.
148.Ўзбек халқининг менталитетини тиклашда мафкуранинг роли. **Таянч иборалар:** тафаккур даражаси, ақлий қобилият, рухий қувват, маънавий салоҳият, меҳр-мурувват.
149.Ўзбекистон ташаббуси билан 6+3 гуруҳининг ташкил топиши ва ундан кўзланган мақсад. **Таянч иборалар:** тинчлик, хавфсизлик, барқарорлик, ривожланиш.
150.Ўзбекистон томонидан илгари сурилган «Туркистон умумий уйимиз» ғояси ва унинг сиёсий аҳамияти. **Таянч иборалар:** маънавий, ахлоқ, ҳамкорлик, умумий манфаат, этник бирлик, дин, ривожланиш.
151.Ўзбекистон халқаро терроризмга қарши қудратли истеҳком эканлиги. **Таянч иборалар:** дунёвий тараққиёт, диний бағрикенглик, виждон эркинлиги, терроризм ўчоқлари, Афғонистон.
152.Ўзбекистонда янги жамият қуриш йўлида маънавият сохасидаги вазифалар. **Таянч иборалар:** Маънавият, аҳлоқ, тиклаш, тил, хурфикрлик, виждон, дин эркинлиги.
153.Ўзбекистондаги мафкуралар хилма-хиллиги - демократик жамиятнинг табиий холати. **Таянч иборалар:** синфий, гурухий, қатламлар, миллий, диний, сиёсий.
154.Ўзбекистоннинг жаҳон ҳамжамиятига қўшилишда миллий анъаналарнинг роли. **Таянч иборалар:** миллийлик, анъаналар, жаҳон ҳамжамияти, миллатлараро тотувлик, тинчлик.
155.Ўзбекистоннинг террорчиликка қарши халқаро кураш марказини ташкил этиш ташаббуси ва унинг аҳамияти. **Таянч иборалар:** тинчлик,

барқарорлик, хунрезлик, қотиллик, халқаро терроризм, умумий тараққиёт.

156.Қуролли кучларни ислоҳ қилиш - Ўзбекистоннинг буюк келажагини барпо этишдаги муҳим вазифадир. **Таянч иборалар:** Ҳарбир хизмат, профессионал армия, Ватан олдидаги бурч, шартнома-контракт, меҳнатга ҳақ тўлаш, ҳарбий хизматчиларни тайёрлаш, муддат.

157.«Ғояга қарши ғоя, фикрга қарши фикр ва жаҳолатга қарши маърифат билан кураш» тамойили. **Таянч иборалар:** мустақил эътиқод, буюк мақсад, ғурур, ифтихор, маънавий баркамоллик.

158.Ғоя ва мафкураларнинг кураш шакллари. **Таянч иборалар:** эзгулик, ёвузлик, бунёдкорлик, ватанпарварлик, босқинчилик, озодлик.

159.Ғоя ва мафкуранинг тарихий шакллари ва кўринишлари. **Таянч иборалар:** афсона, ривоят, мифология, ғоя, тотемизм, анимизм, динлар.

160.Ғоя тушунчаси, унинг моҳияти ва мазмуни. **Таянч иборалар:** фикр, тафаккур, онг, ақл, ўгит, мақсад.

161.Ғоявий бўшлиқ тушунчаси, унинг моҳияти ва намоён бўлиш хусусиятлари. **Таянч иборалар:** тизим ўзгариши, вазият, тўғри баҳо бермаслик, ўзга мафкуралар, тафаккурни ўзгартириш, мураккаблик.

162.Ғоявий заифлик ва мафкуравий беқарорликнинг тарихдаги аччиқ сабоқлари: **Таянч иборалар:** Александр Македонский, Араб босқини, Чингизхон, Чор истелоси, тоталитаризм.

163.Ғоявий тарбиянинг услуб ва воситалари. **Таянч иборалар:** шахс, гуруҳ, жамият, руҳият, миллий ифтиҳор, сўз, ахборот, ҳаёт воқелиги.

164.Ғояларнинг асосий моҳияти. **Таянч иборалар:** тушунчалар йиғиндиси, маънавий таянч, йўналиш, мақсад, манфаат.

165.Ғояларнинг намоён бўлиш хусусиятлари. **Таянч иборалар:** назария, илмий далил, муаммо, гипотеза, воқелик.

166.Ғояларнинг шаклланиши ва намоён бўлиш хусусиятлари. **Таянч иборалар:** фикр, гипотеза, ижтимоий башорат, ғоя, манфаат, мақсад.

167.Ҳозир жамиятимизга хавф солаётган мафкуравий хавф-хатарлар. **Таянч иборалар:** халифалик, тарихни сохталаштириш, маънавиятни бузиш, ихтилофлар, собиқ иттифоқ.

168.Ҳозирги даврдаги мафкуравий жараёнларнинг хусусиятлари. **Таянч иборалар:** Интеграция, глобализация, демократия, инсонпарварлик, сиёсийлашиш.

169.2005 йил январ Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ва Сенатнинг қўшма мажлисида президент Ислом Каримов Ўзбекистоннинг иқтисодий, ижтимоий-сиёсий соҳаларда туб ислоҳотларни амалга оширишни асосий йўналишлари тўғрисида.

170.2005 йил май Андижон воқеаларини келиб чиқиш сабаблари ва оқибатларининг таҳлили.

171.Президент Ислом Каримовнинг “Мамлакатимиз тараққиётининг қонуний асосларини мустаҳкамлаш фаолиятимиз мезони бўлиши даркор” (2006 йил 24 февралдаги Сенатнинг 5-ялпи мажлиси)да сўзлаган нутқининг моҳияти. **Таянч иборалар:** Сенатнинг функцияси, маҳаллий кенгаш, Сенатнинг ваколати, Сенатнинг назорат фаолияти, қонунчилик базасини яратиш.

172.Тинч-осойишта ҳаётни қадрлаш ва мустаҳкамлаш, мамлакатимизни ҳар томонлама равнақ топтириш - барчамизнинг асосий вазифамиз. (Президент Ислом Каримовнинг Халқ депутатлари Андижон вилояти кенгашининг навбатдан ташқари сессиясидаги нутқи, 2006 йил 13 октябрь).

173.Эл-юрт ташвиши билан яшаш, одамларнинг орзу-интилишларига қанот бериш - ҳар бир раҳбарнинг бурчи. (Президент Ислом Каримовнинг Халль депутатлари Фарғона вилояти кенгашининг навбатдан ташқари сессиясидаги нутқи, 2006 йил 19 октябрь).

174.Умумбашарий тараққиёт ва миллий қадрият (Президент И.Каримов Қарши шаҳрининг 2700 йиллиги ва Маъмун Академиясининг 1000 йиллиги муносабати билан сўзлаган нутқи асосида (2006 йил 27 октябр, 4 ноябрь).

175.«Янгиланиш ва барқарор тараққиёт йўлидан янада изчил харакат қилиш, халқимиз учун фаровон турмуш шароити яратиш – асосий вазифамиздир» (Президент И.Каримовнинг 2007 йил 12 февралда бўлиб ўтган Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасидаги маърузаси асосида). **Таянч иборалар:** Ҳамжиҳатлик, инвестиция, халқаро терроризм, иқтисодий суръат, ижтимоий муҳофаза).

176.«Ўзбек халқининг ислом маданияти ривожига қўшган беқиёс ҳиссасининг юксак эътирофи». (Президент И.Каримовнинг «Туркистон-пресс» нодавлат ахборот агентлиги муҳбирига берган интервьюси. «Халқ сўзи» газ. 2007 йил 23 феврал). **Таянч иборалар:** Диний онг, диний тафаккур, диний қадрият, ибодат, Имом Бухорий, ат-Термизий.

177.Каримов И.А. «Инсон манфаатлари устуворлигини таъминлаш – барча ислоҳот ва ўзгаришларимизнинг бош мақсадидир». 2007 йилда мамлакатни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш якунлари ва 2008 йилда иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштиришнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамаси мажлисидаги маърузаси. «Халқ сўзи», 2008 йил 9 февраль.

178.Президент Ислом Каримовнинг «Юксак маънавият – енгилмас куч» асарининг мазмун ва моҳияти.

179.Президент Ислом Каримовнинг 2008 йил декабр ойида Халқ депутатлари Навоий ва Тошкент вилоятлари кенгашларининг навбатдан ташқари сессияларида қилган маърузасининг моҳияти. **Таянч иборалар:** Раҳбар масъулияти, ислоҳотлардан кўзланган мақсад, шаҳар ва қишлоқ инфратузилмаси, тадбиркорлик фаолияти, ташкилотчилик салоҳияти,

маҳаллий халқ депутатлари ва нодавлат ташкилотлари фаоллигини ошириш.

180.Президент Ислом Каримовнинг Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганининг 16 йиллигига бағишланган «Ватанимизнинг босқичма-босқич ва барқарор ривожланишини таъминлаш – бизнинг олий мақсадимиз» маърузаси ва унинг тарихий аҳамияти. **Таянч иборалар:** Фуқаролик жамиятини шакллантириш, глобал молиявий инқироз, давлатнинг бош ислоҳотчилик фаолияти, «Ёшлар йили давлат дастури»нинг натижалари, «2009 йил - Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йили».

181.Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2008 йилда республикани ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш якунлари ва 2009 йилда иқтисодиётни барқарор ривожлантиришнинг энг муҳим устувор вазифаларига бағишланган мажлиси тўғрисида.

182.Жаҳон молиявий инқирозининг мазмуни, намоён бўлиш шакллари ва келиб чиқиш сабаблари (И.Каримовнинг «Жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози ва уни Ўзбекистон шароитида бартараф этишнинг йўллари ва чоралари» асари асосида).

183.Молиявий-иқтисодий инқирознинг алоҳида мамлакатлардаги миқёси, кўлами ва оқибатларини белгиловчи омиллар (И.Каримовнинг «Жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози ва уни Ўзбекистон шароитида бартараф этишнинг йўллари ва чоралари» асари асосида).

184.Ислом Каримовнинг Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг 18 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги табрик сўзи. Халқ сўзи, 2009 йил 1 сентябрь.

185.Ўзбекистон Конституцияси – биз учун демократик тараққиёт йўлида ва фуқаролик жамиятини барпо этишда мустаҳкам пойдевордир. Президент Ислом Каримовнинг Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганининг 17 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги маърузаси. «Халқ сўзи», 2009 йил 6 декабр.

186.Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йили Давлат дастурини амалга ошириш соҳасида эришилган натижалар ҳақида (Президент И.Каримовнинг Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганининг 17 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги маърузаси асосида).

187.2010 йилга «Баркамол авлод йили» деб ном берилишининг сабаблари ҳақида (Президент И.Каримовнинг Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганининг 17 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги маърузаси асосида).

188.«Баркамол авлод йили» давлат дастурини тайёрлашнинг муҳим масалалари ва вазифалари ҳақида (Президент И.Каримовнинг Ўзбекистон

Республикаси Конституцияси қабул қилинганининг 17 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги маърузаси асосида).

189.Баркамол авлод хусусиятлари ва уни шакллантириш йўллари тўғрисида (Президент И.Каримовнинг Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганининг 17 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги маърузаси асосида).

“МИЛЛИЙ ҒОЯ” ФАНИДАН БАҲОЛАШ МЕЗОНИ

«Миллий ғоя» фани учун ўқув режада бакалавриат йўналишининг 4курсларида ўқитилади. Фан учун жами _58_ соат, шундан 16 соат маъруза, 16 соат семинар аудитория соати ва __26 соат мустақил таълим учун ажратилган.

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим Вазирлигининг 2005 йил 30 сентябрдаги 217-сонли буйруғи билан тасдиқланган «Олий таълим муассаларида талабалар билимини баҳолашнинг рейтинг тизими тўғрисида»ги муваққат Низомида кўрсатилганидек, талабанинг фан бўйича ўзлаштиришини баҳолаш мунтазам равишда олиб борилади ва қуйидаги турлар орқали (иловага мувофиқ) амалга оширилади:

- Жорий баҳолаш (Ж.Б.);
- Оралиқ баҳолаш (О.Б.);
- Якуний баҳолаш (Я.Б.).

«Миллий ғоя» фани бўйича талабаларнинг семестр давомидаги ўзлаштириш кўрсаткичи 100 баллик тизимда баҳоланади. У 100 баллик баҳолаш турлари бўйича қуйидагича тақсимланади:

Я.Б.-30 балл, қолган 70 балл эса ўзаро мувофиқлаштирилган ҳолда Ж.Б. - 36 ва О.Б. - 34 балл қилиб тақсимланади.

« Миллий ғоя » фанидан талаба билимини баҳолаш қуйидаги тартибда ўтказилади (1-илова):

Ж.Б.да фаннинг ҳар бир мавзуси бўйича талабанинг билими ва амалий кўникмаларини аниқлаб бориш назарда тутилади ва у семинар машғулотларида узлуксиз амалга оширилади.

О.Б.да фаннинг бир неча мавзуларини қамраб олган қисми бўйича назарий машғулотлар ўтиб бўлинганидан сўнг, талабанинг назарий билимлари баҳоланади, яъни унинг муайян саволга жавоб бериши ёки муаммони ечишдаги маҳорати ва қобилияти аниқланади. О.Б. маъруза дарслари бўйича амалга оширилади. «Миллий ғоя» фани бўйича О.Б (ОБ-1, ОБ-2) бир семестрда икки маротаба (институт бўйича тасдиқланган ўқув жараёни графикларидаги даврларда) ўтказилади.

Бирор баҳолаш турини (ЖБ, ОБ) ўзлаштира олмаган талабага қайта ўзлаштириш учун муҳлат одатда навбатдаги шу назорат туригача белгиланади. Сўнгги ЖБ, ОБ турини қайта ўзлаштириш учун муҳлат ЯБгача белгиланади.

ЖБга ажратилган умумий балл ва ОБга ажратилган умумий баллдан саралаш балини тўплаган талабага ЯБга иштирок этиш ҳуқуқи берилади.

Мазкур фан бўйича Я.Б. ёзма иш усулида ўтказилади. Семестр бошида талабалар эътиборига Фан бўйича саволлар рўйхати етказилиши шарт. Унда талабанинг фанни ўзлаштириши 1-17 баллгача бўлган мезон асосида баҳоланади (2-илова).

Талабанинг балларда ифодаланган ўзлаштириши қуйидаги мезонларга асосан аниқланади:

Балл	Талабаларнинг билим даражаси
86-100	Миллий ғоя фани ҳақида тасаввурга эга бўлиш. Миллий ғоя фанининг асосий тушунчалари ҳақида ижодий фикрлай олиш. Миллий ғоя фани ҳақида мустақил мушоҳада юритиш. Миллий ғоянинг мақсад ва вазифаларини баён этиб бера олиш,
71-85	Миллий ғоя фани ҳақида тасаввурга эга бўлиш. Миллий ғоя фани ҳақида мустақил мушоҳада юритиш. Миллий ғоянинг мақсад ва вазифаларини айтиб бера олиш.
56-70	Миллий ғоя фани ҳақида тасаввурни тўлиқ баён қила олмаслик. Миллий ғоя фанининг асосий тушунчалари ҳақида ижодий фикрлаш қобилиятининг пастлиги. Миллий ғоянинг мақсад ва вазифаларини баён этишда фикрларни ҳаёт билан тўлиқ боғлай олмаслик.
0-54	Миллий ғоя фани ҳақида тасаввурни умуман баён қила олмаслик., моҳиятини тушунмаслик, билмаслик.

Талабанинг фан бўйича баҳолаш турларида тўплаган баллари семестр якунида рейтинг қайдномасига бутун сонлар билан қайд қилинади. Рейтинг дафтарчасининг «Ўқув режасида ажратилган соат» устунига семестр учун фанга ажратилган умумий ўқув юклама соатлари, «фандан олинган баҳо» устунига эса, талабанинг 100 баллик тизимдаги ўзлаштирилиши қўйилади.

Талабанинг саралаш балидан паст бўлган ўзлаштириши рейтинг дафтарчасида қайд этилмайди.

«Миллий ғоя» фанидан IV курс кундузги бакалавриат йўналишлари талабалари билимини рейтинг тизими асосида баҳолаш МЕЗОНЛАРИ

№	Кўрсаткичлар	ЖБ баллари			ОБ баллари		
		1-ЖБ	2-ЖБ	Мак	1-ОБ	2-ОБ	Макс
1	Дарсга қатнашганлик даражаси	2	2	4	2	2	4
2	Маъруза дарси жараёнидаги фаоллиги (масалан: конспект юритиши ва шу каби)	X	X	X	3	4	7
3	Фан мавзулари бўйича тест ва ёзма ишни аниқ ишлаб чиқиш	2	2	4	4	4	8
4	Амалий машғулотларидаги фаоллиги (мавзу долзарблиги ва қўйилган мақсадга эришганлигининг мазмуни очиб берилиши, ҳуқуқий-меъёрий актлардан фойдаланилган, мавзу бўйича берилган ситуацияларни тўғри хал этиши ва бошкалар).	4	5	9	X	X	
5	Долзарб мавзулардан реферат тайёрлаш	1	2	3	5	5	10
6	Илмий семинар, викторина ва талабалар конференцияларида илмий маърузалар билан чиқиш	1	2	3	5	5	10
7	Мустақил таълим топшириқларини бажарганлиги	1	2	3	5	5	10
8	Белгиланган мавзулар бўйича слайдлар мажмуасини тайёрланганлиги	1	1	2	4	4	8
	Жами ЖБ ва ОБ баллари	**12**	**16**	**28**	**28**	**29**	**57**

4 курс бакалавриат йўналиши учун

«Миллий ғоя»
фанидан ёзма ишларни баҳолаш

МЕЗОНИ

«Миллий ғоя » фани бўйича «Ёзма иш»ни баҳолаш мезони 4 курс барча кундузги бакалавриат йўналишининг ўқув дастурига тўла мос қилиб тузилган бўлиб, «Миллий ғоя: асосий тушунча ва тамойиллар» фани бўйича саволларни ўз ичига олган саволнома асосида ёзма иш тарзида ўтказилади ва 30 баллик рейтинг тизими асосида баҳоланади. Ҳар бир саволномада 2 савол қўйилган. Ушбу синов давомида ҳар бир талаба 2 та савол бўйича жами 0-30 баллгача тўплаши мумкин, шу жумладан битта савол бўйича эса 0-15 балл тўплаши мумкин.

Саволнинг қуйидаги қирралари ойдинлаштирилиши тегишли рейтинг баллари билан баҳоланади:

1. Берилган ҳар бир саволга тўғри ва тўла жавоб ёзилса, тарихий жараёнлар, воқеа ва ҳодисаларнинг мазмуни, моҳияти, сабаблари, натижалари тўлиқ ва изчил ёритилса, тарихий атамалар ва шахсларнинг номи тўғри ёзилса, ижодий ёндошилса, жавобда мантиқий яхлитликка эришилса, ўзлаштириш кўрсаткичи **26,0-30,0** балл оралиғида баҳоланади.
2. Берилган ҳар бир саволга тўғри жавоб ёзилса, тарихий жараёнлар, воқеалар ва ҳодисаларнинг мазмуни, сабаблари, натижалари тўғри ёритилган бўлса, бироқ бугунги ҳаёт билан боғлашда айрим ноаниқликларга йўл қўйилса, ўзлаштириш кўрсаткичи **21,0-25,0** балл оралиғида баҳоланади.
3. Берилган ҳар бир саволга асосан тўғри жавоб ёзилса, бироқ қўйилган масаланинг моҳияти, мазмуни, натижалари юзакироқ ёритилса, ўзлаштириш кўрсаткичи **17,0-20,0** балл оралиғида баҳоланади.
4. Берилган ҳар бир саволга нотўғри жавоб ёзилса ёки қўйилган масаланинг моҳияти, мазмуни тўғри очиб берилмаса, ўзлаштириш кўрсаткичи **0-16** балл оралиғида баҳоланади.

Агар талаба саволнинг ҳар бир қиррасига тўғри ва мукаммал жавоб берса, савол юзасидан келтирилган фактларни мустақил фикрлаб баҳолай олса, шунингдек жавобни тушунарли, таҳлилини аниқ ва ифодали баён этиб, мантиқий хулоса қила олса, бундай ҳолларда унга юқорида белгиланган максимал балл қўйилади.

ФОЙДАЛАНИЛГАН АДАБИЁТЛАР РЎЙХАТИ

I. Ўзбекистон Республикаси қонунлари

1. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси. Т., 2009. 40 б.

II. Ўзбекистон Республикаси Президенти фармонлари ва қарорлари

2. «Халқ бадиий ҳунармандчилиги ва амалий санъатини ривожлантиришни янада қўллаб-қувватлаш тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони. «Халқ сўзи», 2010 йил 30 март.

3. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони. «Ёш оилаларни моддий ва маънавий қўллаб-қувватлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида». «Халқ сўзи» газ., 2007 йил 19 май.

4. Болалар спорти объектларидан фойдаланиш самарадорлигини ошириш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисидаги Ўзбекистон Республикаси Президенти қарори. «Халқ сўзи», 2010 йил 6 май.

III. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси қарорлари ва Ўзбекистон Республикаси вазирликларининг ҳуқуқий-меъёрий ҳужжатлари

5. «Таълим тўғрисида»ги қонун ва Кадрлар тайёрлаш миллий дастури. 1997 йил 29 август.

IV. Ўзбекистон Республикаси Президенти асарлари

6. «Тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлаш йўлидаги хамкорлик». Ўзбекистон Республикаси Тошкент шаҳрида 2010 йил 11 июнь куни Шанхай ҳамкорлик ташкилоти (ШҲТ) Давлат раҳбарлари кенгашининг навбатдаги, ўнинчи мажлисидаги нутқ. «Халқ сўзи», 2010 йил 12 июнь. №116.

7. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг 2010 йил 18 июнь куни Бухоро вилоятига ташрифи. «Изчил ислоҳотларнинг амалий натижалари». «Халқ сўзи», 2010 йил 19 июнь. №122.

8. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг 2010 йил 26 май куни Андижон вилоятига ташрифи «Ислоҳотлар инсон манфаатларига хизмат қилмоқда». «Халқ сўзи», 2010 йил 27 май. №104.

9. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг 2010 йил 27 май куни Фарғона вилоятига ташрифи «Ислоҳотлар – юксак тараққиёт омили». «Халқ сўзи», 2010 йил 28 май. №105.

10. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг «Универсиада – 2010» спорт ўйинлари иштирокчиларига табриги. «Халқ сўзи», 2010 йил 29 май. №106.

11. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг «Ўзбекистон» анжуманлар саройида 2010 йил 3 май куни Осиё тараққиёт банки Бошқарувчилар кенгаши 43-йиллик мажлисининг очилиш маросимидаги нутқи. «Халқ сўзи», 2010 йил 4 май.

12. И.А.Каримовнинг Ўзбекистон Республикасини 2010 йилнинг биринчи чорагида ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш якунлари тўғрисидаги маърузаси. «Халқ сўзи», 2010 йил 30 апрель. №84.

13. Асосий вазифамиз – Ватанимиз тараққиёти ва халқимиз фаровонлигини янада юксалтиришдир. Президент Ислом Каримовнинг 2009 йилда мамлакатимизни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш якунлари ва 2010 йилга мўлжалланган иқтисодий дастурнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамаси мажлисидаги маърузаси. Халқ сўзи, 2010 йил 30 январ.

14. Мамлакатимизни модернизация қилиш ва кучли фуқаролик жамияти барпо этиш – устувор мақсадимиздир. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси ва Сенатининг қўшма мажлиси тўғрисида тўғрисида Ахборот. 2010 йил 28 январь.

15. Ўзбекистон Конституцияси – биз учун демократик тараққиёт йўлида ва фуқаролик жамиятини барпо этишда мустаҳкам пойдевордир. Президент Ислом Каримовнинг Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганининг 17 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги маърузаси. «Халқ сўзи», 2009 йил 6 декабрь.

16. Каримов И.А. Жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози, Ўзбекистон шароитида уни бартараф этишнинг йўллари ва чоралари. -Т.: Ўзбекистон, 2009.

17. Мамлакатни модернизация қилиш ва янгилашни изчил давом эттириш - давр талаби. Президент Ислом Каримовнинг 2008 йилда мамлакатни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш якунлари ва 2009 йилга мўлжалланган иқтисодий дустарнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамаси мажлисидаги маърузаси // Халқ сўзи, 2009 йил 14 февраль.

18. Каримов И.А. Юксак маънавият - енгилмас куч. Т.: Маънавият, 2008.

19. Каримов И.А. Озод юртнинг улуғ тантанаси. “Халқ сўзи” газ., 2008 йил 1 сентябрь.

20. Каримов И.А. Юксак маънавият - енгилмас куч. Т., “Маънавият”, 2008.

21. Каримов И.А. Бу байрам – барчамизники, бутун халқимизники. Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг 16 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги табрик сўзи. «Халқ сўзи», 2007 йил 1 сентябрь.

22. Каримов И.А. Ўзбекистон Ислом цивилизацияси ривожига қўшган хиссаси. Халқаро илмий-амалий конференциядаги сўзи. «Халқ сўзи», 2007 йил 15 август.

23. Каримов И.А. Янгиланиш ва барқарор тараққиёт йўлидан янада изчил харакат қилиш, халқимиз учун фаровон турмуш шароити яратиш – асосий вазифамиздир. Т.: Ўзбекистон, 2007.

24. Каримов И.А. Ўзбек халқининг ислом маданияти ривожига қўшган беқиёс ҳиссасининг юксак эътирофи. Президент И.Каримовнинг «Туркистон – пресс» нодавлат ахборот агентлиги муҳбирига берган интервьюси. «Халқ сўзи» газ. 2007 йил 23 февраль.

25. Каримов И.А. Эришилган ютуқларни, янги марралар сари изчил ҳаракат қилишимиз лозим. «Халқ сўзи» газ. 2006 йил 10 февраль.

26. Каримов И.А. Ўзбек халқи ҳеч қачон, ҳеч кимга қарам бўлмайди. Т.: Ўзбекистон, 2005.

27. Каримов И.А. Бизнинг бош мақсадимиз - жамиятни демократлаштириш ва янгилаш, мамлакатни модернизация ва ислоҳ этишдир. Т., «Ўзбекистон», 2005.

28. Каримов И.А. Империя даврида бизни иккинчи даражали одамлар, деб ҳисоблашар эди. Т., «Ўзбекистон», 2005.

29. Каримов И.А. Ватанимизнинг тинчлиги ва хавфсизлиги ўз куч-қудратимизга, халқимизнинг ҳамжиҳатлиги ва букилмас иродасига боғлиқ. Т., «Ўзбекистон», 2004.

30. Каримов И.А. Тинчлик ва хавфсизлигимиз ўз куч-қудратимизга, ҳамжихатлигимиз ва қатъий иродамизга боғлиқ. Т.12. Т.: Ўзбекистон, 2004.

31. Каримов И.А. Хавфсизлик ва тинчлик учун курашмоқ керак. Т., Ўзбекистон, 2002.

32. Каримов И.А. Биз танлаган йўл - демократик тараққиёт ва маърифий дунё билан ҳамкорлик йўли. Т.11. Т.: Ўзбекистон, 2003.

V. Дарсликлар

1. Эргашев И. ва бошқ. Миллий истиқлол ғояси. Ўзбекистон Республикаси Олий таълим бакалавриат босқичи учун дарслик. Т.: Академия, 2005, 3-366-бетлар.

VI. Ўқув қўлланмалар

1. Имом Бухорий. «Хадис», 4-жилдлик. Т., 1992, 1-жилд.

2. Абдулла Авлоний. Туркий гулистон ёҳуд ахлоқ. Т.: Шарқ, 1994, 9-17-бетлар.

3. Азизхўжаев А.А. Чин ўзбек иши. Т.: Академия, 2003, 5-45-бетлар.

4. Азизхўжаев А.А. Мустақиллик: курашлар, изтироблар, қувончлар. Т.: Шарқ, Академия, 2001, 6-18-бетлар.

5. Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар. Т.: Янги аср авлоди, 2001, 6-22-бетлар.

6. Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар. (Олий таълим муассасалари учун қўлланма). Т.: Янги аср авлоди, 2001, -222-бет.

7. Миллий истиқлол ғояси: кўргазмали воситалар. Т.: Маънавият, 2001, 16-бетлар.

8. Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар. (Изоҳли кўргазмали воситалар тўплами). Т.: Янги аср авлоди, 2001, 80-бет.

9. Миллий истиқлол ғояси: назария ва амалиёт. Т.: Ижод дунёси, 2002, 24-бетлар.

10.Саифназаров И. Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар. Услубий-кўргазмали қўлланма. Т.: ТДИУ, 2001, 28-бетлар.

11.Саифназаров И. Маънавий баркамоллик ва сиёсий маданият. Т.: Шарқ, 2001, 160-бет.

12.Саифназаров И. ва бошқ. Халқимиз ҳамжиҳатлиги терроризмга қарши кафолатдир. Т.: Янги аср авлоди, 2004, 56-бет.

13.Назаров Қ., Очилдиев А. Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар. (қичқача изоҳли тажрибавий луғат). Т.: Янги аср авлоди, 2002, 192-бет.

14.Назаров Қ. Бугунги дунёнинг мафкуравий манзараси. Т.: «Ижод дунёси», 2002, 24-бет.

15.Мухторов А. Шахс тарбиясида миллий ғоя, эҳтиёж ва манфаатлар уйғунлиги. -Т., «Янги аср авлоди», 2003.

16.Тохир Карим. Муқаддас «Авесто» изидан. Т.: Чўлпон, 2000.

17.Тохир Карим. Миллий тафаккур тараққиётидан. Т.: Чўлпон, 2003, 160-бетлар.

18.Эргашев И. Сиёсат фалсафаси. Т.: Академия, 2004, 130-бет.

19.Очилдиев А. Миллий ғоя ва миллатлараро муносабатлар. Т.: Ўзбекистон, 2004, 136-бет.

20.Ходиев Б., Бекмуродов А., Ғофуров У., Тухлиев Б. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг «Жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози, Ўзбекистон шароитида уни бартараф этишнинг йўллари ва чоралари» номли асарини ўрганиш бўйича ўқув қўлланма. -Т.: Иқтисодиёт, 2009. -120 бет.

21.Ўзбекистон жамиятини демократлаштириш ва янгилаш, мамлакатни модернизация ва ислоҳ қилиш йўлида. Т.: Академия, 2005, 640-бет.

22.Саифназаров И. ва бошқ. «Миллий истиқлол ғояси» фани бўйича ўқув-услубий мажмуа. Т., ТДИУ, 2006.

23.Саифназаров И. ва бошқ. «Миллий истиқлол ғояси» фани бўйича таълим технологияси. Т., ТДИУ, 2006.

VII. Статистика тўпламлари маълумотлари

VIII. Интернет сайтлари

1. www.gov.uz.
2. www.press-service.uz.
3. www.bilim.uz.
4. www.philosophy.ru.
5. www.filosofiya.ru.
6. www.philosophy.nsc.ru.
7. http // philosophy.albertina.ru.
8. www.history.ru.
9. www.philosophy.com.

“Миллий ғоя” фанидан таълим технологиялари

“Ўзбекистон тарихи” кафедрасида муҳокама
этилган ва тасдиқланган
“24” 05. 2011й. 39- баённома

И ва Б факултети деканати услубий мажлисида
муҳокама этилган ва тасдиқланган
“24” 05. 2011й. 9 – баённома

ТАТУ илмий услубий кенгаши муҳокама
этилган ва тасдиқланган
“____” ____. 2011й ____ - баённома

Муаллифлар: кат.ўқ. З.С.Касимова

Масъул муҳарир: т.ф.д.доц. Н.Р.Маҳкамова

Тақризчи: ТАТУ. с.ф.н.доц Э.Г.Каримова
ТМИ. т.ф.н.доц. Ф.С.Зияев

Бичими
Босма табоғи____ Адади_____
Буюртма____№__

Тошкент ахборот технологиялари унверситети “ALOQACHI” нашриёт - матбаа марказида чоп этилди.

Тошкент ш, Амир Темур кўчаси, 108-уй.